

การศึกษาวรรณกรรมใบเขียนชื่อของวัดในจังหวัดภาคกลาง

สารนิพนธ์
ของ
นางมะลิ จรุงเกียรติ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
มีนาคม ๒๕๔๙
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

895.911009

ม 211ก

ร.3

การศึกษาวรรณกรรมใบเขียนสีของวัดในจังหวัดภาคกลาง

บทคัดย่อ

ของ

นางมะลิ จรุงเกียรติ

.....

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

มีนาคม ๒๕๕๙

h 285125

6752 811 11
11 เม.ย. 2549

มะลิ จรุงเกียรติ. (๒๕๔๔). การศึกษาวรรณกรรมใบเขียนซีของวัดในจังหวัดภาคกลาง.

สารนิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: อาจารย์ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์.

สารนิพนธ์นี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์ประวัติความเป็นมา รูปแบบ กลวิธีนำเสนอ เนื้อหาและภาพสะท้อนสังคมไทยที่ปรากฏในใบเขียนซีของวัดในเขตภาคกลาง โดยเสนอผล การศึกษา เชิงพรรณนาวิเคราะห์

วรรณกรรมใบเขียนซีในวัดเขตภาคกลางของไทย ได้รับอิทธิพลมาจากชาวจีนที่อพยพ เข้ามาอยู่ในประเทศไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัย ซึ่งมีทั้งใบเขียนซีที่แปลมาจากภาษาจีน แต่งขึ้นเอง และซื้อมาจากโรงพิมพ์ ใบเขียนซีส่วนมากเขียนเป็นร้อยกรองมากกว่าร้อยแก้ว ทั้งสองรูปแบบมี กลวิธีนำเสนอที่เหมือนกัน คือ เริ่มจากการเกริ่นนำ ทำนายและจบการทำนาย การเกริ่นนำมีการใช้ นิทาน เหตุการณ์ประวัติศาสตร์ ธรรมชาติ เรื่องราวเกี่ยวกับพระพุทธเจ้า และบุคคลในสมัยพุทธกาล มาเชื่อมโยงกับคำทำนายด้านต่างๆ ได้อย่างกลมกลืนและสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องที่เกริ่นนำ การทำนาย ส่วนมากทำนายเรื่องความรัก เนื้อคู่ การมีบุตร ดวงชะตา อาชีพการงาน และการเดินทาง การจบคำ ทำนายจบด้วยการทำนายทั้งในแง่ดีและแง่ร้าย มีการดักเตือน และชี้แนะแนวทางในการแก้ไข ดวงชะตาด้วยการสะเดาะเคราะห์หรือทำบุญสร้างกุศลเพื่อให้ผู้เสี่ยงทายเกิดความสุข ความสบายใจ

ด้านเนื้อหานั้นกล่าวถึงเรื่องความรัก โชคลาภ สุขภาพ คดีความ การมีบุตร ปัญหาเรื่อง หนี้สิน ศัตรู ญาติมิตร ตลอดจนการเดินทางและการประกอบอาชีพ ใบเขียนซีและการเสี่ยงทาย สะท้อนให้เห็นถึง ความเชื่อด้านบุญ กรรม โชค ลาง ตลอดจนค่านิยมด้านการศึกษา ความกตัญญู และความซื่อสัตย์ที่ปรากฏอยู่ในสังคมไทย

A STUDY OF THE PREDICTION LEAFLET LITERATURE AT THE TEMPLES
IN THE CENTRAL REGION PROVINCES

AN ABSTRACT
BY
MRS.MALI JARUNGKIET

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Thai
at Srinakharinwirot University
March 2006

Mali Jarungkiet. (2006). *A study of the prediction leaflet literature at the temples in the central region provinces*. Master's Project M.Ed. (Thai). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Phanupong Udomsilp.

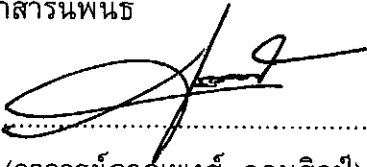
The main objective of this study was to analyze the background, presentation technique, as well as the content and relation to Thai society as mentioned in the prediction leaflet literature at the temples in the central region provinces. The results were presented by the method of analytical descriptive study.

The prediction leaflet literature at the temples in the central region provinces was influenced by the Chinese who immigrated into Thailand since the Sukhothai period. The prediction leaflets were translated from Chinese, written, or bought from the publishers. They were mostly poetic rather than descriptive, but both had a similar presentation technique, with the beginning, the prediction, and the ending respectively. The beginning could be which is period to the prediction harmoniously in many ways. Link story telling, legends, historical events, happenings of nature, and the story of Buddha with persons in Buddhism. The prediction was mostly about love, destiny, pregnancy. Horoscope, work, and traveling. The ending could be either good or bad. It provided warnings and suggested the ways to improve the fortune with eliminating bad luck rites or merit making for peace of mind of the readers.

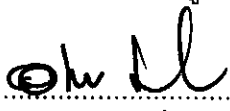
The content normally mentioned love, luck, health, legal issues, pregnancy, debts, enemy, relatives, as well as traveling and career. The prediction reflected not only Thai beliefs in merit, karma, luck, and intuition, but also values in education, gratitude, and loyalty as they appeared in Thai society nowadays.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

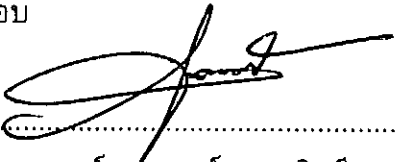
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

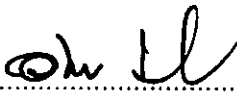

.....
(อาจารย์ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์)

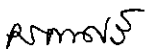
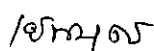
ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(รองศาสตราจารย์อัครา บุญทิพย์)

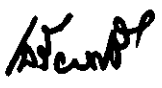
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(อาจารย์ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(รองศาสตราจารย์อัครา บุญทิพย์)

 /
..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ผกาศรี เย็นบุตร)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะมนุษยศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจลิยวศรี พิบูลชล)
วันที่ ๑ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๙

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความกรุณาจากรองศาสตราจารย์สุันหา โสรัจจ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ในระยะแรก อาจารย์ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ระยะหลัง และเป็นประธานกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ รวมถึงรองศาสตราจารย์อัครา บุญทิพย์ และรองศาสตราจารย์ผกาศรี เย็นบุตร กรรมการการสอบสารนิพนธ์ที่ให้ข้อคิดและแนวทางปรับปรุงแก้ไขสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิทยาการต่างๆ ทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้อย่างกว้างขวาง และนำความรู้นั้นมาเป็นประโยชน์ในการทำสารนิพนธ์ได้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อและพี่ชายที่สนับสนุน และเป็นกำลังใจให้ข้าพเจ้ามานะพากเพียร ขอขอบคุณ คุณวิชาญ จรุงเกียรติ และขอใจเด็กชายไพฑูรย์ จรุงเกียรติ ที่เป็นพลังใจช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอ ขอขอบคุณ คุณมนต์ชัย พ่วงพูล ที่เป็นธุระช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลใบเชื่อมโยงตามวัดต่างๆ

ขอกราบขอบพระคุณคณะครูโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี โดยเฉพาะพี่ๆ และเพื่อนๆ ครูกลุ่มสาระภาษาไทยที่เป็นกำลังใจให้ด้วยดีเสมอมา ขอขอบคุณ คุณอนุชิต โพธิวงศ์ และนางสาวอัมมิกา ดุลา ที่ช่วยจัดพิมพ์สารนิพนธ์นี้จนสำเร็จเรียบร้อย

คุณความดีของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ (ผู้ล่วงลับ) และครูอาจารย์ผู้อบรมสั่งสอนวิชาความรู้ จนทำให้ผู้วิจัยสามารถทำสารนิพนธ์ได้สำเร็จสมบูรณ์

มะลิ จรุงเกียรติ

สารบัญ

บทที่	หน้า
๑ บทนำ	๑
ภูมิหลัง	๑
ความมุ่งหมายของการศึกษา	๒
ความสำคัญของการศึกษา	๒
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	๒
นิยามศัพท์เฉพาะ	๓
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	๓
๒ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมใบเชียมชีและประวัติ ใบเชียมชี	๔
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการนำเสนอ	๗
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพสะท้อนสังคมไทย	๘
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศาสนา จริยธรรม ค่านิยมและความเชื่อ	๑๑
๓ ประวัติความเป็นมา รูปแบบและกลวิธีนำเสนอในวรรณกรรมใบเชียมชี	๒๓
ประวัติความเป็นมาของวรรณกรรมใบเชียมชี	๒๓
แหล่งกำเนิดการเสี่ยงทาย	๒๓
ที่มาใบเชียมชีของวัดในภาคกลาง	๒๖
รูปแบบการประพันธ์ของวรรณกรรมใบเชียมชี	๓๐
ใบเชียมชีร้อยแก้ว	๓๐
ใบเชียมชีร้อยกรอง	๓๑
กลวิธีนำเสนอในวรรณกรรมใบเชียมชี	๓๖
การเกริ่นนำ	๓๖
การทำนายในวรรณกรรมใบเชียมชี	๔๖
การจบคำทำนาย	๗๒
๔ วิเคราะห์เนื้อหาและภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรมใบเชียมชี	๘๐
เนื้อหาวรรณกรรมใบเชียมชี	๘๐
ด้านความรัก – คู่ครอง	๘๐

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
๔(ต่อ)	
ด้านโศคลาภ	๘๗
ด้านคติความ	๙๐
ด้านสุขภาพ	๙๒
ด้านบุตร	๙๕
ด้านหนี้สิน	๙๘
ด้านญาติมิตร	๑๐๐
ด้านศัตรู	๑๐๒
ด้านการเดินทาง	๑๐๔
ด้านอาชีพการงาน	๑๐๖
ด้านคำสอน	๑๐๙
วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในวรรณกรรมใบเชี่ยมชี	๑๒๕
วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมด้านความเชื่อในวรรณกรรมใบเชี่ยมชี	๑๒๕
วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยด้านค่านิยมในวรรณกรรมใบเชี่ยมชี ..	๑๓๙
๕	
สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ	๑๔๖
สรุปผลการศึกษา	๑๔๖
อภิปรายผล	๑๔๘
ข้อเสนอแนะ	๑๔๙
บรรณานุกรม	๑๕๐
ภาคผนวก	๑๕๖
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	๑๙๔

บทที่ ๑

บทนำ

ภูมิหลัง

ไบเชียมซีเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่ง ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเสี่ยงทายเหตุการณ์ในอนาคตของบุคคล เพื่อป้องกันหรือเตรียมรับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับตน และเป็นสัญญาณของมนุษย์ที่ต้องการรู้เหตุการณ์ล่วงหน้าของตน การเสี่ยงเซียมซีของคนไทยในปัจจุบันได้รับอิทธิพลมาจากจีน การเสี่ยงเซียมซีมักมีปรากฏในวัด และสถานศักดิ์สิทธิ์เกือบทุกจังหวัดของประเทศไทย ดังที่ประยงค์ อนันทวงศ์ (๒๕๒๗: ๓๓) กล่าวไว้ว่า มีการแปลเซียมซีจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื้อหาในไบเชียมซี ส่วนมากแปลมาจากภาษาจีน จึงสอดแทรกคำสอน วัฒนธรรมประเพณีจีนผนวกกับพุทธปรัชญาไว้ด้วย วัฒนธรรมไทยและจีนมีบางอย่างใกล้เคียงกัน เมื่อผนวกกับพุทธปรัชญา จึงทำให้การเสี่ยงเซียมซีนิยมแพร่หลายในหมู่คนไทย คนจีนและคนไทยเชื้อสายจีน เนื่องจากคนไทยนับถือพุทธศาสนา และเชื่อในอำนาจเร้นลับศักดิ์สิทธิ์ ไบเชียมซีจึงเข้ามาเป็นส่วนประกอบของสถานศักดิ์สิทธิ์ ให้ประชาชนได้เสี่ยงทาย และอ่านเนื้อความในเชิงสั่งสอน แนะนำ ดักเตือน โดยผู้อ่านที่มีความเชื่อเรื่องดังกล่าวจะยอมรับและเชื่อถือคำสอนในไบเชียมซี จึงมีคุณประโยชน์ในการดำเนินชีวิต เช่น การสอนให้มีสติ การสอนให้ละความโลภ การให้ข้อคิดเรื่องการทำบุญทำทาน เป็นต้น คำสอนดังกล่าวมีความสำคัญมาก เนื่องจากสติเป็นหลักธรรมสำคัญที่เตือนให้ผู้เสี่ยงเซียมซีตั้งสติถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น หากทำสิ่งใดอย่างขาดสติ จะมีผลร้ายตามมา ดังพุทธสุภาษิตที่ว่า สติมโद สทา ภทฺทํ คนผู้มีสติ มีความเจริญทุกเมื่อ

ในไบเชียมซีมักมีคำสอนให้ระงับความโลภซึ่งเป็นอกุศลมูล ต้นเหตุความชั่วร้าย ดังคำทำนายไบเชียมซีว่า

อย่าเป็นผู้ละโมภหวังโลกมาก	ลาภจะพรากเป็นได้หลายสถาน
เคราะห์ร้ายมากจะยากไปอีกนาน	จงคิดการทำบุญเป็นทุนรอน

ไบเชียมซีที่ ๔ วัดปรมย์ยิกาวาส

การสอนให้ละความโลภ ละความต้องการสิ่งต่างๆ ที่อยากได้ คือ การละกิเลส ทำให้ตนเอง ครอบครัวมีความสุข และสอนให้ผู้เสี่ยงเซียมซีรู้จักทำบุญอันจะทำให้ชีวิตมีสุข

นอกจากการสอนให้ผู้เสี่ยงเซียมซีทำบุญแล้ว คำทำนายไบเชียมซียังให้ข้อคิดเรื่องให้ทาน เพื่อจะทำให้ชีวิตและสิ่งต่างๆ ดีขึ้น ดังข้อความที่ว่า

จงทำบุญใส่บาตรแล้วทำทาน แล้วเหตุการณ์จะแปรเปลี่ยนหน้า
ใบเชิยมซีที่ ๒๕ วัดปรมย์ยิกาวาส

ข้อความในใบเชิยมซียังให้ข้อคิดเรื่องการอยู่ร่วมกันในสังคม ค่านิยม จริยธรรม
ความสามัคคี เป็นต้น ดังคำทำนายใบเชิยมซีที่ว่า

ต้องอุทิศสัจจะถนอมถึงนานหน้อย แล้วจึงค่อยเป็นสุขในยุคหลัง
จงประกอบตนไว้อย่างได้พลัง ดวงจิตตั้งหวังสมานสามัคคี
ใบเชิยมซีที่ ๔ วัดกลางอ่างแก้ว

การให้ข้อคิดเรื่องความสามัคคี จัดเป็นจริยธรรมของคนในสังคมที่มีความสำคัญยิ่ง
เพราะจะทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเกิดความสงบสุข

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาวรรณกรรมใบเชิยมซีในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ทราบ
ประวัติความเป็นมา รูปแบบ กลวิธีการนำเสนอ เนื้อหา ตลอดจนภาพสะท้อนสังคมไทย
ที่ปรากฏในใบเชิยมซี

ความมุ่งหมายของการศึกษา

๑. เพื่อให้ทราบประวัติความเป็นมาของใบเชิยมซี
๒. เพื่อศึกษารูปแบบและกลวิธีนำเสนอเนื้อหาใบเชิยมซี
๓. เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาและภาพสะท้อนสังคมไทยที่ปรากฏในใบเชิยมซี

ความสำคัญของการศึกษา

การศึกษาประวัติความเป็นมา รูปแบบ กลวิธีนำเสนอ เนื้อหาและภาพสะท้อน
สังคมไทยที่ปรากฏในใบเชิยมซี จะทำให้เข้าใจวิถีชีวิตและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการ
วิเคราะห์ปัญหา และปรากฏการณ์ทางสังคมซึ่งอาจใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาใบเชิยมซีจากวัดที่มีชื่อเสียงจำนวน ๑๒ วัดในจังหวัดภาคกลาง
ซึ่งมีใบเชิยมซีไม่ซ้ำกัน รวม ๓๔๓ ใบ ดังนี้

๑. วัดไตรมิตรวิทยาราม กรุงเทพฯ	ใบเชิยมซีจำนวน ๒๔ ใบ
๒. วัดยาง กรุงเทพฯ	ใบเชิยมซีจำนวน ๒๘ ใบ
๓. วัดผาสุมณังจักร นนทบุรี	ใบเชิยมซีจำนวน ๒๘ ใบ
๔. วัดปรมย์ยิกาวา นนทบุรี	ใบเชิยมซีจำนวน ๓๒ ใบ
๕. วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร สุพรรณบุรี	ใบเชิยมซีจำนวน ๓๖ ใบ

๖. วัดพนัญเชิง พระนครศรีอยุธยา	ใบเขียนสีจำนวน ๒๗ ใบ
๗. วัดกษัตราธิราชวรวิหาร พระนครศรีอยุธยา	ใบเขียนสีจำนวน ๒๔ ใบ
๘. วัดมณีชลขันธ์ ลพบุรี	ใบเขียนสีจำนวน ๓๒ ใบ
๙. วัดพระพุทธรูปมหาธรรมราชา สระบุรี	ใบเขียนสีจำนวน ๒๘ ใบ
๑๐. วัดโสมมหารามวรวิหาร ฉะเชิงเทรา	ใบเขียนสีจำนวน ๒๘ ใบ
๑๑. วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรวิหาร นครปฐม	ใบเขียนสีจำนวน ๒๘ ใบ
๑๒. วัดกลางอ่าแก้ว สมุทรสาคร	ใบเขียนสีจำนวน ๒๘ ใบ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ใบเขียนสี หมายถึง แผ่นพิมพ์คำทำนายเป็นคำทำนายร้อยแก้วหรือร้อยกรอง ถ้าเป็นร้อยกรองจะเป็นกลอนสุภาพ ประมาณ ๔ – ๖ บท ใบเขียนสีจะมีตามศาลเจ้า หรือสถานศักดิ์สิทธิ์ เช่น โบสถ์ วิหารที่มีพระพุทธรูปสำคัญและศักดิ์สิทธิ์ ในงานวิจัยนี้ หมายถึง ใบเขียนสี จำนวน ๓๔๓ ใบของวัดจำนวน ๑๒ วัดในจังหวัดภาคกลาง

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

๑. รวบรวมใบเขียนสีจากวัดต่างๆ ที่กำหนดไว้ในขอบเขตของการศึกษา จำนวน ๑๒ วัด รวมจำนวนใบเขียนสี ๓๔๓ ใบ
๒. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพสะท้อนสังคมไทย และวรรณกรรมใบเขียนสี เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล
๓. ศึกษาประวัติความเป็นมา รูปแบบและกลวิธีการนำเสนอใบเขียนสี
๔. วิเคราะห์เนื้อหาและภาพสะท้อนสังคมไทยที่ปรากฏในใบเขียนสี
๕. เสนอผลงานการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาใบเชียมซี ผู้วิจัยได้ค้นคว้าหาความรู้จากตำราและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางและพื้นฐานในการศึกษาค้นคว้า ดังต่อไปนี้

๑. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมใบเชียมซีและประวัติใบเชียมซี
๒. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการนำเสนอ
๓. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพสะท้อนสังคมไทย
๔. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศาสนา จริยธรรม ค่านิยมและความเชื่อ

๑. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมใบเชียมซีและประวัติใบเชียมซี

๑.๑ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมใบเชียมซีและประวัติใบเชียมซี

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมใบเชียมซีและประวัติใบเชียมซี มีผู้ทรงคุณวุฒิ ได้กล่าวไว้ ดังนี้

ประยงค์ อนันทวงศ์ (๒๕๒๖: ๓๓ – ๓๕) ได้กล่าวถึงความหมายและที่มาของใบเชียมซีในประเทศไทย สรุปได้ว่า คำว่า “เชียมซี” นี้มีผู้สันนิษฐานว่าเป็นคำซึ่งเพี้ยนมาจากคำว่า “เขียนชื่อ” ซึ่งหมายถึง ผู้ศักดิ์สิทธิ์หรือผู้ทรงอิทธิพล ที่มีความสามารถพิเศษเหนือมนุษย์ธรรมดาและสามารถจะให้ได้ให้ร้ายแก่บุคคลทั้งหลายได้ แต่บางทีคำว่า “เชียมซี” มาจากคำว่า “เชียม” แปลว่า ไม้ติ้ว เสี่ยงทาย กับคำว่า “ซี” แปลว่า โคลงกลอน แปลเอาความได้ว่า สลากบอกผลเสี่ยงทายจากไม้ติ้วที่พิมพ์เป็นคำกลอนนั่นเอง

ในประเทศไทยเชื่อว่าการเสี่ยงเซียมซีมานานแล้วเช่นกัน ทั้งนี้ ถ้าถือว่าเมื่อมีชาวจีนเดินทางเข้าสู่เมืองไทยเมื่อใดก็จะมี การตั้งศาลเจ้าขึ้นเมื่อนั้น ขณะเดียวกันก็มีเสี่ยงเซียมซีเป็นของคู่กันด้วย ในขณะที่เรายังมิได้ทำการค้นประวัติความเป็นมาของเซียมซีในประเทศไทยอย่างละเอียดนี้ หากเราจะยึดถือเอาศาลเจ้าลิ้มโกเหนี่ยว ในจังหวัดปัตตานีที่สร้างขึ้นเมื่อ ค.ศ. ๑๕๗๓ เป็นหลักฐานยืนยัน ย่อมจะกำหนดได้ว่าพิธีเสี่ยงเซียมซีในประเทศไทยจะต้องมีมานานไม่ต่ำกว่า ๔๐๐ ปีขึ้นไป

สำหรับเซียมซีที่มีเรื่องราวเป็นหลักฐานเกิดขึ้น สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ กล่าวคือ เมื่อประมาณกลางรัชสมัยดังกล่าวได้มีการเสี่ยงเซียมซีที่วัดกัลยาณมิตร ธนบุรี โดยในครั้งนั้น ได้มีผู้รู้หรือเจ้าการได้จัดให้มีการเสี่ยงเซียมซี ซึ่งมีใบพยากรณ์เป็นภาษาไทยขึ้นก่อน ครั้งแล้วภายหลังได้มีบุคคลผู้สนใจและรู้ทั้งภาษาไทยและภาษาจีนที่ดีผู้หนึ่ง ได้ริเริ่มแปลเซียมซีภาษาจีนนั้นเป็นภาษาไทย บุคคลผู้นั้นชื่อว่า

นายเปลี่ยน แซ่สอง ต่อมาใช้นามสกุล "ส่งแสงเดิม" ในชั้นแรกที่นายเปลี่ยน แปลงจากภาษาจีน เป็นภาษาไทยนั้น ได้พิมพ์ถวายวัด ต่อมาเมื่อทราบทางวัดจำหน่ายแก่ผู้มาเสี่ยงเซียมซี จึงได้ เขียนไว้บนกระຈกใสตามลำดับว่า ซำปออง (คำว่าซำปออง หมายถึง เจ้าปู่ผู้วิเศษหรือ ผู้ศักดิ์สิทธิ์ ๓ องค์) ที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ฯลฯ จนครบคำพยากรณ์ที่มีอยู่ ๒๘ หมายเลข เพื่อผู้ที่ ยากจนจะได้ไม่ต้องเสียทรัพย์ คือเมื่อเสี่ยงแล้วได้หมายเลขใดจะได้ไปอ่านตามแผ่นกระຈก ที่เขียนไว้ โดยคำทำนายมักจะเป็นคำกลอนที่ไพเราะ มีการเปรียบเทียบอย่างคมคาย

ปัจจุบันการเสี่ยงเซียมซียังได้รับความนิยมจากคนจีนและคนไทยอยู่ทั่วไป นอกจากตามศาลเจ้าแล้ว ตามวัดจีนวัดไทยเกือบทุกแห่งมักจะมีเซียมซีไว้จูงใจให้ผู้เข้าไป สร้างบุญสร้างกุศลได้ทำการเสี่ยงเซียมซีด้วย การเสี่ยงเซียมซีนี้นี้เป็นเรื่องของความเชื่อ ฉะนั้น คนบางส่วนเห็นเป็นเรื่องเหลวไหล ไร้สาระ แต่ในขณะเดียวกันก็มีคนอีกส่วนหนึ่งที่เชื่อถือ อย่างมาก กล่าวกันว่าเซียมซีที่ทำนายแม่นมาก คือ เซียมซีที่ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองในกรุงเทพฯ ศาลสมเด็จพระนเรศวร ที่พิษณุโลก และโบสถ์วัดหลวงพ่อโสทร เป็นต้น

ละออง มีเศรษฐี (๒๕๒๘: ๔๐ - ๔๕) ได้รวบรวมใบเซียมซีภาคกลางจำนวน ๖ ชุด พบว่า กวีโหรผูกคำทำนายไว้เป็นร้อยแก้ว มีบ้างเป็นส่วนน้อยที่ผูกเป็นกลอนแต่ง ได้เพราะน่าสนใจ หากได้รวบรวมไว้เป็นที่เดียวกันเป็นชุดใหญ่ จัดเป็นการดีแม้เป็นเรื่องที่เล็ก ไม่สลักสำคัญอะไร แต่ก็อาจถือว่าเป็นสมบัติกวีชิ้นเล็กของชาติ เป็นส่วนรวมอันหนึ่งที่ควร อนุรักษ์

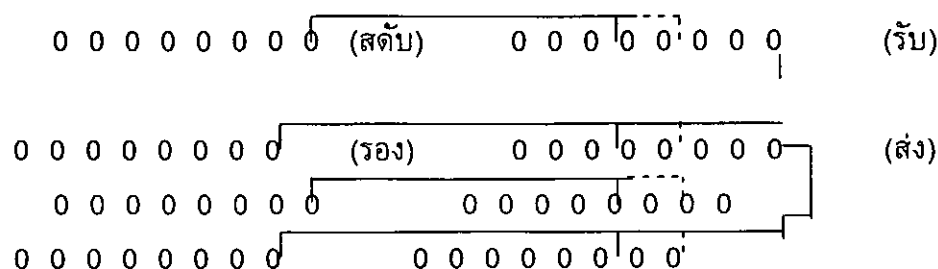
ลักขณา โคววิวัฒน์ (๒๕๔๕: ๑๔๙ - ๑๖๖) เขียนบทความคอลัมน์วรรณกรรม ชวนคิด เรื่องเก็บตกใบเซียมซีที่มอดินแดง วารสารวรรณวิทัศน์ ปีที่ ๒ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สรุปได้ว่า ใบเซียมซีไม่ใช่สิ่งงมงายไร้สาระ แต่เป็นกลวิธีทางจิตวิทยาที่แยบยล ผสมผสานกับความ เชื่อถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของมนุษย์ แล้วนำเสนอเนื้อหาที่เป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิต โดยให้ ความหวัง กำลังใจและเสนอแนวทางแก้ไขอุปสรรคด้วยความละมุนละม่อม โดยสื่อด้วยภาษา ที่เข้าใจได้ง่าย

ชาคริต อนันทรารวัน (๒๕๓๙: ๑๔๘ - ๑๕๑) ได้ศึกษาวรรณกรรมใบเซียมซี พบว่า การเสี่ยงใบเซียมซีได้รับอิทธิพลมาจากชาวจีน ลักษณะการแต่งส่วนมากเป็นกลอนแปด ร้อยแก้วมีน้อย เนื้อหาใบเซียมซีมี ๒ ประเด็นสำคัญ คือ การให้คำทำนายและการให้คติ แนวการเขียนใบเซียมซี ใช้การเขียนเชิงอุปมาอุปไมย ใบเซียมซีมีประโยชน์ด้านวรรณกรรม เป็นตัวอย่างการสอนร้อยกรอง ด้านสังคมวิทยา มีผลในการดำรงชีวิตในสถาบันครอบครัว และ ปัญหาสังคมให้สงบสุข

รูปแบบของใบเซียมซี

๑. รูปแบบของใบเซียมซีใช้กระดาษรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ส่วนใหญ่มี ๒ ขนาด คือ ๑๐ x ๑๓.๕ เซนติเมตร และขนาด ๑๐ x ๑๖.๕ เซนติเมตร แต่ละแผ่นจะมีหลายเลขกำกับให้ ตรงกับหมายเลขบนตัว

๒. ลักษณะคำประพันธ์จะมี ๒ แบบ คือ ร้อยแก้วและร้อยกรอง ร้อยกรองมักใช้กลอนสุภาพ ซึ่งมีแผนผังบังคับเพื่อให้เกิดความคล้องจอง ดังนี้

ตัวอย่างใบเขียนซี

ใบสืบทกว่าเลิศประเสริฐนัก	ว่ามีศักดิ์อำนาจวาสนา
พร้อมด้วยสุขสนุกสบายกายวิญญา	อยู่ทุกวันทุกเวลาไม่คลาคลาย
จะหวังลาภอาจสมอารมณ์คิด	ได้ตั้งจิตมุ่งมาดเหมือนคาคาหมาย
จะหวังคู่ชู้ชิดสนิทกาย	พาที่ทายเป็นศรีตัว
ใบเขียนซีที่ ๑๖ วัดปรมย์ยิกาวาส	

๓. ภาษาที่ใช้มี ๒ ลักษณะคือ มีการใช้ภาษาไทยเพียงภาษาเดียว และใช้ภาษาไทยควบคู่ไปกับภาษาจีนซึ่งมี ๒ รูปแบบ คือ ภาษาจีนอยู่ตอนล่างด้านหน้าของเขียนซี และภาษาจีนอยู่ด้านหลังของใบเขียนซี

๑.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมใบเขียนซี

พรทิพย์ ไวแสง (๒๕๓๕: ๒๖๐ - ๒๖๖) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในคำทำนายของใบเขียนซี โดยศึกษาเปรียบเทียบใบเขียนซีของวัดไทยและวัดจีนใต้วิเคราะห์หัวข้อคำทำนายที่มีความเหมือนและความแตกต่าง หัวข้อภาษาคำทำนายที่ปรากฏซ้ำกัน ได้แก่ ลาภยศ ชะตา เนื้อคู่ เจ็บไข้ คดีความ คำสอน ของหาย อันตราย ความสำเร็จ/ไม่สำเร็จ บุตร ผู้อุปถัมภ์/พึ่งพา อาชีพ/การงาน มิตรและการเดินทาง นอกจากนี้ภาษาที่ปรากฏในใบเขียนซีวัดไทยและวัดจีนมีทั้งเหมือนกันและแตกต่างกัน เนื่องจากโครงสร้างทางสังคมไทยและจีนมีความแตกต่างกัน ส่วนที่เหมือนกัน คือ การยกย่องผู้มีฐานะ ส่วนที่แตกต่างกัน คือ ในใบเขียนซีวัดจีนมีการระบุเพิ่มเติม คือ ลักษณะของเนื้อคู่เป็นคนมีทรัพย์สมบัติบริบูรณ์ ทำให้มองเห็นว่าสังคมจีนให้ความสำคัญเรื่องความมั่งมีทรัพย์สินที่จะได้มาพร้อมกับการมีครอบครัว ใบเขียนซีวัดจีนและวัดไทยระบุเหมือนกัน คือ ความสุขสบายในชีวิต บุคคลในครอบครัวจะเป็นผู้ได้รับความสุข ใบเขียนซีวัดจีนระบุว่า ผู้ได้รับความสุข คือ ผู้เฒ่าสรุปได้ว่า โครงสร้างครอบครัวในสังคมจีนเป็นครอบครัวใหญ่และมีการยกย่องผู้อาวุโสในครอบครัว

เพ็ญศรี บุรพาวจิตรนนท์ (๒๕๓๙: ๘๗ – ๑๐๐) ได้ศึกษาเรื่องวิเคราะห์ภาพพจน์ เนื้อหาและความเชื่อจากใบเขียนสีของวัดในภาคเหนือ สรุปได้ว่าการใช้ภาพพจน์ ๘ ประเภท ได้แก่ การเปรียบเทียบโดยตรง การเปรียบเทียบโดยนัย การกล่าวเท็จความ การกล่าวขัดแย้งคู่ขนาน การเล่นคำ การซ้ำคำ การเล่นเสียงจังหวะและการเลียนเสียง เนื้อหาใบเขียนสีของวัดในภาคเหนือมี ๑๑ ด้าน ได้แก่ ด้านความรักคู่ครอง ด้านโชคลาภ ด้านคติความ ด้านสุขภาพ ด้านบุตรธิดา ด้านหนี้สิน ด้านของสูญหาย ด้านญาติมิตรศัตรู ด้านการเดินทาง ด้านการงานและด้านคำสอนและความเชื่อ ความเชื่อที่พบมี ๓ เรื่อง ได้แก่ เรื่องโชคชะตา โชคลาภ กรรมและวิบากกรรม

๒. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการนำเสนอ

๒.๑ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการนำเสนอ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการนำเสนอ มีผู้ทรงคุณวุฒิได้กล่าวไว้ ดังนี้

ปิยะพันธ์ สรรพสาร (๒๕๔๖: ๖๕ – ๑๑๙) ศึกษาวิเคราะห์บทสູ່ขวัญของชาวภูมิจังหวัดสุรินทร์ โดยกล่าวถึงโครงสร้างบทสູ່ขวัญ โดยกล่าวถึงโครงสร้างบทสູ່ขวัญจัดรูปแบบได้ ๓ ช่วง คือ ช่วงเริ่มต้น เนื้อหากล่าวถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่นับถือ โอกาสที่ได้ประกอบพิธีกรรม การสູ່ขวัญ เมื่อประกอบพิธีกรรมการสູ່ขวัญแล้วทำให้ประสบความสำเร็จ และรอดพ้นจากอันตราย ช่วงกลางเนื้อหากล่าวถึงสาเหตุและโอกาสในการสູ່ขวัญ เนื้อหาช่วงนี้จะแตกต่างกันตามประเภทของบทสູ່ขวัญ ได้แก่ บทสູ່ขวัญเด็กแรกเกิด บทสູ່ขวัญนาถ บทสູ່ขวัญพระภิกษุสงฆ์ บทสູ່ขวัญแต่งงาน บทสູ່ขวัญพระพุทธรูป บทสູ່ขวัญเพื่อความเป็นสิริมงคล บทสູ່ขวัญข้าวเปลือก บทสູ່ขวัญขึ้นบ้านใหม่ บทสູ່ขวัญสะเดาะเคราะห์ บทสູ່ขวัญ และบทสູ່ขวัญคนป่วย ช่วงท้ายของบทสູ່ขวัญเป็นการกล่าวอวยพร และขอพรให้ผู้เป็นเจ้าของขวัญมีความสุข ความเจริญ และรอดพ้นจากอันตรายที่จะเกิดขึ้น ลักษณะคำประพันธ์ของบทสູ່ขวัญ มีลักษณะสำคัญ ๒ ประการ คือ จำนวนคำกับจำนวนวรรคไม่แน่นอน และสัมผัสสระในแต่ละวรรคไม่ได้บังคับเคร่งครัด อาจเพิ่มหรือลดคำตามเนื้อหา ตามจังหวะของเสียง และความไพเราะในการทอดเสียง บทสູ່ขวัญจึงเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะ

พัชรินทร์ คงคำสุริยา (๒๕๔๖: ๑๗๘ – ๑๘๐) ศึกษาวิเคราะห์บททำขวัญของชาวไทโซ่ง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ได้สรุปโครงสร้างบททำขวัญไทโซ่งว่า โครงสร้างสำคัญมี ๓ ขั้นตอน คือ ขั้นตอนเริ่มต้น ขั้นตอนอาบขวัญ และขั้นตอนสอนขวัญ ด้านรูปแบบคำประพันธ์ของบททำขวัญไทโซ่งมีรูปแบบคำประพันธ์คล้ายกับร้อยยาว ไม่เคร่งครัดในด้านจำนวนคำ จำนวนวรรค และการสัมผัสระหว่างวรรค ส่วนการใช้ภาษาเป็นการใช้ภาษาไทโซ่งและภาษาไทยท้องถิ่น ไม่มีภาษาอื่นหรือคำราชาศัพท์ปะปน

๓. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพสะท้อนสังคมไทย

๓.๑ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาพสะท้อนสังคมไทย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาพสะท้อนสังคมไทย มีผู้ทรงคุณวุฒิได้กล่าวไว้ ดังนี้

วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (๒๕๓๑: ๙๖) กล่าวว่าไว้ว่า "กวีถึงจะคนเดียวก็เปรียบเหมือน ๓ คน คือ นอกจากเป็นนักประพันธ์ช่างแต่งหนังสือแล้วยังเป็นหน่วยหนึ่งของคนรุ่นนั้น สมัยนั้น และเป็นพลเมืองอีกด้วย เนื่องจากเหตุนี้นอกจากจะต้องสำรวจในอาชีพประพันธ์ของตนในฐานะที่เป็นกวีแล้วในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของคนสมัยนั้น ก็ย่อมจะทำเอาหูไปนาเอาตาไปไร่เสียกับ เหตุการณ์ที่ตนเห็นด่าดาประจักษ์อยู่แก่ใจหาได้ไม่ และในฐานะที่เป็นพลเมืองอีกแล้ว ก็จำต้อง ใส่ใจในเหตุการณ์บ้านเมือง ความเคลื่อนไหวของประเทศไทย ตลอดจนถึงและอาชีพที่ตนเป็น หน่วยหนึ่งอีกด้วย"

หทัยวรรณ ไชยะกุล (๒๕๔๔: ๗๕) อธิบายว่า กวีเป็นผู้สร้างวรรณคดี สังคม คือ เรื่องราวของกลุ่มชนที่อยู่รวมกันภายใต้ระบบวัฒนธรรมเดียวกัน และในขณะเดียวกัน กวีก็คือ หน่วยหนึ่งของสังคม สิ่งที่กวีเขียนขึ้นก็ย่อมจะเป็นสิ่งที่มีอยู่ในสังคม หรือได้รับอิทธิพลจาก สังคม สิ่งแวดล้อมและระบบวัฒนธรรมรอบตัว หรือต้องการจะแสดงอุดมคติหรือสิ่งที่กวีคิดว่า น่าจะมีในสังคมไม่ว่ากวีจะจงใจสะท้อนสังคมหรือไม่ก็ตาม จึงมีคำกล่าวที่มักจะได้ยินอยู่เสมอว่า วรรณคดี คือ กระแจะเงาสะท้อนสังคม

ยุรฉัตร บุญสนิท (๒๕๒๙: ๑๓๙ – ๑๔๐) กล่าวว่า การสะท้อนสังคมของวรรณคดี และวรรณกรรมมิใช่เป็นการสะท้อนในรูปของเอกสารทางประวัติศาสตร์ แต่เป็นภาพสะท้อน สังคม ความคิดเห็นของผู้เขียน และเหตุการณ์ด้านหนึ่งของสังคม วรรณกรรมที่ผู้เขียนบันทึกไว้นั้นมีความเป็นจริงทางสังคมสอดแทรกอยู่ส่วนหนึ่ง

ตรีศิลปี บุญขจร (๒๕๒๓: ๖ – ๑๒) ได้กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่าง วรรณกรรมกับสังคม สรุปได้ว่ามี ๓ ลักษณะ คือ

ลักษณะแรก วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม หมายถึง การสะท้อนสังคม ของวรรณกรรมมิใช่เป็นการสะท้อนอย่างบันทึกเหตุการณ์ทำนองเอกสารประวัติศาสตร์ แต่เป็น ภาพสะท้อนประสบการณ์ของผู้เขียนและเหตุการณ์ส่วนหนึ่งของสังคม วรรณกรรมจึงมีความ เป็นจริงทางสังคมสอดแทรกอยู่ วรรณกรรมอาจสะท้อนสังคมทั้งในด้านรูปธรรมและนามธรรม ด้านรูปธรรม หมายถึง เหตุการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้นในสังคม ส่วนด้านนามธรรม หมายถึง ค่านิยม ในชีวิตจิตใจของคนในสังคมตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน

ลักษณะที่สอง สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมหรือต่อนักเขียน นักเขียนอยู่ในสังคม ย่อมได้รับอิทธิพลจากสังคมทั้งด้านวัฒนธรรม ขนบประเพณี ศาสนา ปรัชญาและการเมือง สภาพการณ์ของปัจจัยเหล่านี้ย่อมเป็นสิ่งกำหนดโลกทัศน์และชีวิตทัศน์ของนักเขียน

ลักษณะที่สาม วรรณกรรมหรือนักเขียนมีอิทธิพลต่อสังคม ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้ง ในด้านอิทธิพลภายนอก เช่น การแต่งกาย หรือการกระทำตามอย่างในวรรณกรรม และอิทธิพล

ภายใน คือ อิทธิพลทางความคิด การสร้างค่านิยมรวมทั้งความรู้สึกนึกคิด

สรุปได้ว่า วิธีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมนั้นเป็นการศึกษาผลงานของวรรณกรรมในฐานะเป็นเอกสารทางสังคม โดยนึกถึงสภาพความเป็นจริงของสังคม เพราะวรรณกรรมนั้นอาจจะเกี่ยวกับภาษา หลักภาษาหรือชนบประเพณี เพราะอย่างน้อยวรรณกรรมต้องเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจ การเมือง และสถาบันสังคม ตามความเป็นจริงวรรณกรรมต้องสัมพันธ์กับกิจกรรมของมนุษย์ด้วย เพราะโดยทั่วๆ ไปวรรณกรรมจะกล่าวถึงการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ของครอบครัว และบทบาทของครอบครัว รวมทั้งเศรษฐกิจ การเมือง การมีและใช้อำนาจของฝ่ายปกครอง

จากความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมข้างต้น ผู้วิจัยจะนำมาเป็นหลักในการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยจากใบเขียนซีในด้านต่างๆ ดังนี้

๑. ด้านหลักธรรมในศาสนา
๒. ด้านจริยธรรม
๓. ด้านค่านิยม
๔. ด้านความเชื่อ

๓.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพสะท้อนสังคมไทย

เรณู มหาวนา (๒๕๒๙) ศึกษาภาพสะท้อนสังคม และคุณค่าเชิงวรรณศิลป์ในเรื่องสั้นของ นิมิตร ภูมิถาวร พบว่า นิมิตร ภูมิถาวร ได้นำสภาพความเป็นจริงของสังคมด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเป็นวัตถุดิบในการประพันธ์และได้เสนอลักษณะการสะท้อนสังคมไว้ ๓ ประเภท คือ ประเภทสะท้อนสังคม ประเภทวิพากษ์วิจารณ์สังคม และประเภทเสนอทางออกในการแก้ปัญหา ประเภทสะท้อนสังคมมีปรากฏมากที่สุด รองลงมาคือวิพากษ์วิจารณ์สังคม ส่วนประเภทเสนอทางออกและแก้ปัญหามีเป็นส่วนน้อย ส่วนการสะท้อนสังคมนั้นจะสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมที่สำคัญ ๕ ด้าน คือ สภาพเศรษฐกิจ สภาพการศึกษา สภาพการเมืองการปกครอง สภาพการเป็นอยู่ สภาพวัฒนธรรมและค่านิยม ส่วนคุณค่าเชิงวรรณศิลป์ที่ดีเด่นมีเพียง ๓ เรื่อง นอกนั้นเป็นเรื่องสั้นที่มีคุณค่าเชิงวรรณศิลป์อยู่ในระดับรอง และการใช้ภาษาของนิมิตร ภูมิถาวร เป็นการใช้ภาษาง่ายจนไม่สะดุดหูหรือกระทบใจผู้อ่าน

ลาวัญญ์ สังขพันธานนท์ (๒๕๒๙) ศึกษาภาพสะท้อนสังคมไทยจากเรื่องสั้นร่วมสมัยมี ๓ ลักษณะ คือ กลุ่มแรกสะท้อนภาพสังคมเพียงอย่างเดียว กลุ่มนี้มีจำนวนมากที่สุด กลุ่มรองลงมาคือ กลุ่มที่สะท้อนและแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์สังคม และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ กลุ่มที่แสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์สังคมและเสนอแนวทางการแก้ปัญหา ส่วนการสะท้อนภาพสังคม พบว่า เรื่องสั้นส่วนใหญ่จะเน้นเสนอปัญหาข้อบกพร่อง หรือสภาพที่เลวร้ายของสังคมในด้านต่างๆ ได้แก่ ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการเมืองการปกครอง ปัญหาเกี่ยวกับศาสนา ปัญหาการศึกษาของประชาชนและ เสนอภาพความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วไปโดยเฉพาะการสะท้อนภาพความยากจน คนจนถูกกดขี่ขูดรีด ถูกเอารัดเอาเปรียบจาก

นายทุน ซึ่งเป็นการมองปัญหาในมุมแคบ จึงไม่อาจโน้มน้าวให้ผู้อ่านสะท้อนอารมณ์ไปด้วย หรือยอมรับได้ ส่วนด้านวรรณศิลป์ยังหย่อนในศิลปะมาก

ประเสริฐ ไสววรรณ (๒๕๓๓) ศึกษานวนิยายและเรื่องสั้นที่สะท้อนชีวิตชาวชนบทอีสานของคำพูน บุญทวี พบว่า เนื้อหาในวรรณกรรมส่วนใหญ่ผู้เขียนนำมาจากประสบการณ์ต่างๆ ในชีวิตของตนเองที่เป็นชาวอีสาน อันเป็นภูมิสำเนาของผู้เขียนรวมทั้งท้องถิ่นอื่นๆ ที่ผู้เขียนได้ไปใช้ชีวิตอยู่ ภาพสะท้อนชีวิตในวรรณกรรมของคำพูน บุญทวี เป็นภาพชีวิตของคนชนบทอีสานที่มีลักษณะเรียบง่ายผูกพันอยู่กับธรรมชาติอย่างแนบแน่น และยังสะท้อนให้เห็นค่านิยมความเชื่อที่ยึดมั่นตามบรรพบุรุษอย่างมั่นคงถึงแม้จะมีฐานะยากจน แต่พวกเขาเหล่านั้นก็ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขตามอัตภาพ วรรณกรรมของคำพูน บุญทวีสามารถสะท้อนรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของคนชนบทอีสานโดยแท้จริง

เพ็ญจันทร์ มาประชา (๒๕๔๑: ๒๑๘) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายของนิเวศน์ กันไทยราษฎร์ สรุปได้ว่า นิเวศน์ กันไทยราษฎร์ ได้มุ่งสะท้อนภาพสังคมของคนในเมืองหลวงเกี่ยวกับด้านครอบครัว ด้านอาชีพ ด้านพฤติกรรมของคนในสังคม และด้านปัญหาสังคม โดยเน้นความสำคัญของครอบครัวที่มีความสมบูรณ์ สามัคคีปรองดอง มีความรัก ความซื่อสัตย์ต่อกันเป็นครอบครัวที่มีความสุขที่สุด พฤติกรรมของคนในสังคมที่ขาดศีลธรรมจรรยา และความยากจนของคนเป็นต้นเหตุสำคัญของปัญหาสังคมด้านต่างๆ นิเวศน์ได้ใช้ภาพสะท้อนสังคมและทัศนะของตนเสนอแสดงไว้ในนวนิยาย เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของคนในสังคมให้ดีขึ้น

ประไพ ศรีสุข (๒๕๔๑: ๒๕๗) ได้ศึกษาภาพสะท้อนสังคมในเรื่องสั้นและนวนิยายของชาติ กอบจิตติ โดยศึกษาภาพสะท้อนสังคม ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษาให้ภาพสะท้อนของคนยากจนที่ขาดโอกาสทางการศึกษา ด้านการเมืองการปกครองสะท้อนการปกครองแบบเผด็จการ ข้าราชการและนักการเมืองทำงานอย่างไม่จริงจัง ด้านเศรษฐกิจสะท้อนภาพปัญหาความยากจนของคนส่วนใหญ่ ซึ่งไม่สามารถจะเลือกประกอบอาชีพได้ตามสภาพชีวิตความเป็นอยู่สะท้อนภาพปัญหาครอบครัวแตกแยก เด็กและคนชราถูกทอดทิ้งด้านศาสนา วัฒนธรรมและค่านิยมให้ภาพสะท้อนส่วนใหญ่ แสดงค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์

อำนาจ เอี่ยมสำอางค์ (๒๕๔๖: ๘๗) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ภาพสะท้อนและแนวคิดที่ปรากฏในบทร้อยกรองชุด “ข้างคลองคั่นยาว” ของเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ช่วง พ.ศ. ๒๕๔๓ – ๒๕๔๔ โดยศึกษาภาพสะท้อนและแนวคิดไว้ ๓ ด้าน คือ

ด้านการเมือง ระบบการเมืองมีความวุ่นวาย นักการเมืองมุ่งผลประโยชน์ของตนเอง เหตุการณ์ด้านการเมืองภายนอกประเทศสร้างความวุ่นวายให้กับประเทศไทย

ด้านเศรษฐกิจ เนาวรัตน์มองเศรษฐกิจว่าระบบเสรีทุนนิยมที่เข้ามาสู่ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย จะสร้างปัญหาให้ประเทศไทยด้านพันธสัญญาต่างๆ ที่ต้องทำกับต่างชาติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ด้านวิถีชีวิต ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นซ้ำซากไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังจากหน่วยงานของรัฐ การทำงานของหน่วยงานไม่ประสานสอดคล้องกัน

๔. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศาสนา จริยธรรม ค่านิยมและความเชื่อ

๔.๑ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศาสนา

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศาสนา มีผู้ทรงคุณวุฒิสรุปไว้ ดังนี้

วนิดา ขำเขียว (๒๕๔๓: ๘๗ – ๑๐๐) สรุปเรื่องพุทธศาสนานิกายเถรวาท ซึ่งเป็นนิกายที่มีผู้นับถือมากในประเทศลังกา พม่า ลาว เขมรและไทย นิกายเถรวาทมีทัศนะว่า พระพุทธเจ้าไม่ใช่เทวดาหรือพระเจ้า แต่เป็นมนุษย์ที่มีศักยภาพเหมือนสามัญชนทั่วไป สามารถบรรลุธรรมได้ด้วยควมวิริยะอุตสาหะเป็นแบบอย่างที่ดีของชาวพุทธ คำสอนของพระพุทธเจ้าไม่ใช่สิ่งลึกลับแต่เป็นหลักปฏิบัติในชีวิตที่ทุกคนควรกระทำ คือ ทำความดี ละเว้นความชั่ว ทำจิตใจให้ผ่องแผ้ว โดยจะต้องมีศีล สมาธิ ปัญญาด้วย

คำสอนของพระพุทธเจ้า สามารถแยกได้ ๒ ระดับ คือ

๑. ระดับปรมัตถ์ เป็นคำสอนอันลึกซึ้งมุ่งให้บุคคลเกิดปัญญาในการรู้จักโลก และชีวิตอย่างแท้จริง ได้แก่ คำสอนเรื่อง ธาตุ ชันธ์ อายตนะ อริยสัจ ๔ ปฏิจจสมุปบาท กรรม ไตรลักษณ์ และนิพพาน

๒. ระดับศีลธรรม เป็นคำสอนง่ายสำหรับสามัญชนที่จะเข้าใจและนำไปใช้ได้ทันทีในสังคมและชีวิตประจำวัน ทำให้บุคคลทำความดีละความชั่ว ประกอบสัมมาชีพที่จะช่วยให้อยู่ในสังคมได้อย่างดีจึงมีผลต่อสังคม ยังเกิดความสงบร่มเย็นปราศจากการเบียดเบียนต่อกัน

คุณ โทษันท์ (๒๕๓๗: ๑๐๖ – ๑๑๗) สรุปหลักคำสอนสำคัญบางประการของศาสนาพุทธไว้ ดังนี้

หลักทั่วไปแห่งพุทธศาสนา มี ๓ ประการ คือ

๑. ละเว้นความชั่ว

๒. หลักประพฤติกความดี

๓. หลักชำระจิตใจให้สะอาด

๔.๒ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม

๔.๒.๑ ความหมายของจริยธรรม

๔.๒.๒ จริยธรรมในสังคมไทย

๔.๒.๑ ความหมายของจริยธรรม

จริยธรรมเป็นคำที่มีความหมายกว้างขวางมาก มีผู้นิยามความหมายต่างๆ กันไป จากการประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทยของกรมวิชาการ ที่จัดขึ้นที่วิทยาลัยครู อุบลราชธานี เมื่อวันที่ ๒๒ – ๒๗ มกราคม ๒๕๒๓ ได้มีการอภิปรายเกี่ยวกับความหมายของ

จริยธรรม โดยผู้ทรงคุณวุฒิให้ความหมายไว้อย่างกว้างขวาง ทั้งด้านที่ใช้พุทธศาสนาเป็นพื้น และด้านสังคมวิทยา ซึ่งสรุปได้ว่า จริยธรรม คือ การกระทำทั้งทางกาย วาจาและใจที่ดีงาม เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคม (กรมวิชาการ. ๒๕๒๕: ๑๘)

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (๒๕๒๕: ๑๘) กล่าวถึงจริยธรรมไว้ดังนี้ จริยธรรมเป็นคำที่มีความหมายกว้างขวางมาก หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์ และมีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่างๆ ด้วย ลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม จะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งในสองประเภท คือ เป็นลักษณะที่สังคมต้องการให้มืออยู่ในสมาชิกในสังคมนั้น คือ เป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ ให้การสนับสนุน และผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่า การกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ส่วนอีกประเภทหนึ่ง คือ ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มืออยู่ในสมาชิกในสังคม เป็นการกระทำที่สังคมลงโทษ หรือพยายามกำจัด และผู้กระทำพฤติกรรมนี้ส่วนมากรู้สึกว่าเป็นสิ่งไม่ถูกต้องและไม่สมควร ฉะนั้น ผู้ที่มีจริยธรรมสูงคือ ผู้ที่มีลักษณะพฤติกรรมประเภทแรกมาก และประเภทหลังน้อย

แปลก สนธิรักษ์ และวิทย์ วิศทเวทย์ (๒๕๒๒: ๘๒) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ดังนี้ จริยธรรม คือ หลักธรรมอันเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ในการกระทำที่เป็นไปตามครรลองคลองธรรม มีลักษณะพิเศษ คือ เป็นการให้คุณประโยชน์แก่ผู้อื่นและในเวลาเดียวกันก็เป็นประโยชน์แก่ตัวเอง การปฏิบัติตามหลักจริยธรรมนั้น ก่อให้เกิดผลดีงามแก่ตัวเอง ผลดีที่เกิดขึ้นมีได้สองแง่คือ ทางใจ และทางกาย จุดหมายปลายทางแห่งจริยธรรม คือ

๑. ทำให้ชีวิตมีความสุข
๒. ทำให้ผู้อื่นมีความสุข
๓. ปลดปล่อยตัวเองให้เป็นอิสระ

จริยธรรมจึงเป็นหลักที่มนุษย์ทุกรูปทุกนามพึงยึดเป็นหลักของชีวิต

สุรเชษฐ์ ม่าเหริม (๒๕๒๑: ๒๒) กล่าวถึงจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลมีความเห็นอกเห็นใจกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน มีความเมตตากรุณาช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์ไม่คดโกงเห็นแก่ได้ ซึ่งรวมความแล้ว หมายถึง ความรู้สึกผิดชอบ

จากคำกล่าวทั้งหมดนี้จึงพอสรุปได้ว่า จริยธรรม คือ แนวทาง ค่านิยมและพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ ให้การสนับสนุน ยอมรับว่าดี และต้องการให้มืออยู่ในสมาชิกของสังคม

โดยทั่วไป จริยธรรมของบุคคลประกอบไปด้วยสิ่งสำคัญ ๓ ประการ คือ

๑. ส่วนประกอบทางด้านความรู้ (Moral Reasoning) คือ ความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้อง ดีงาม สามารถตัดสินใจแยกความถูกต้องออกจากความไม่ถูกต้องได้ด้วยความคิด

๒. ส่วนประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก (Moral Attitude and Belief) คือ ความพึงพอใจ ศรัทธา เลื่อมใส เกิดความนิยมยินดีที่จะรับนำจริยธรรมมาเป็นแนวประพฤติปฏิบัติ

๓. ส่วนประกอบด้านพฤติกรรมแสดงออก (Moral Conduct) คือ พฤติกรรมการกระทำที่บุคคลตัดสินใจกระทำถูกหรือผิดในสถานการณ์แวดล้อมต่างๆ เชื่อว่า อิทธิพลส่วนหนึ่งของการกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมแบบใด จะขึ้นกับอิทธิพลของ ส่วนประกอบทั้งสองประการข้างต้น และบางส่วนอาจขึ้นกับองค์ประกอบอื่นๆ เช่น ลักษณะทาง จิตวิทยาบางประการของบุคคลนั้นๆ หรือความรุนแรงของการบีบคั้นของสถานการณ์ที่รุมเร้า บุคคลนั้นอีกด้วย (กรมวิชาการ. ๒๕๒๓: ๕)

๔.๒.๒ จริยธรรมในสังคมไทย

คณะกรรมการกำหนดนโยบายและพัฒนาเด็กระยะยาวด้านจริยธรรม (คณะกรรมการ-การศึกษาแห่งชาติ. ๒๕๒๔: ๖ – ๓๒) ได้กำหนดจริยธรรมไว้ ๒ ระดับ คือ จริยธรรมพื้นฐาน และจริยธรรมอื่นๆ

จริยธรรมพื้นฐานนั้น ได้แก่

๑. การรักษาความจริง การไม่พูดปดและไม่ฉ้อฉล การรักษาคำมั่นสัญญา การมีความกล้าที่จะรับความจริง และมีความละเอียดใจที่จะนำความไม่จริงไปสู่ผู้อื่น

๒. การไม่เบียดเบียนกัน การรักษาสิทธิ และความชอบธรรมของผู้อื่น โดยมี ความรักและความเมตตาเป็นรากฐาน

๓. ความละเอียดใจต่อการทำความผิดหรือความชั่วใดๆ

๔. ความรู้จักพอ ความไม่โลภและไม่หลง การจัดชีวิตของตนโดยสันโดษ
จริยธรรมอื่นๆ ได้แก่

๑. การบังคับตนเอง

๒. มีความรับผิดชอบต่อสังคม

๓. ความเสมอภาค

๔. ความเสียสละ

๕. ความซื่อสัตย์

๖. ความกล้า

๗. การมีแนวคิดกว้าง

๘. ความสามัคคี

๙. ความเข้าใจในศาสนาและมีหลักธรรมศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยว

๑๐. ความมีเมตตากรุณาและให้อภัย

๑๑. ความพากเพียรและอดทน

๑๒. การรู้จักค่าของการทำงาน

๑๓. การรู้จักค่าของทรัพยากร

คณะกรรมการโครงการศึกษาจริยธรรมไทย (กรมวิชาการ. ๒๕๒๔: ๔ - ๕)

ได้กำหนดจริยธรรมที่ควรรับเร่งพัฒนาปลูกฝังในสังคมไทยไว้ ๘ ประการ คือ

๑. การใฝ่สัจจะหรือใฝ่สัจจธรรม เป็นค่านิยมเกี่ยวกับการยึดถือความจริง เชื่อหรือศรัทธาในสิ่งที่มีเหตุผลตามแนวกาลามสูตร เชื่อหรือศรัทธาในสิ่งที่มีหลักฐานข้อมูลรองรับที่สามารถพิสูจน์ตรวจสอบได้ นิยมการแสวงหาความรู้ความจริง

๒. การใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา เป็นค่านิยมเกี่ยวกับการใช้กระบวนการค้นหาความรู้ความจริงหรือทางออกอย่างมีเหตุผลเหมาะสม เพื่อแก้ปัญหาหรือขจัดอุปสรรคข้อยุ่งยากต่าง ๆ ที่เผชิญอยู่ จัดเป็นค่านิยมที่สอดคล้องกับการใช้กระบวนการตามวิธีวิทยาศาสตร์หรือวิธีสัง ๔

๓. เมตตากรุณา เป็นค่านิยมเกี่ยวกับการเสียสละสิ่งของ กำลังกาย ความคิดหรือผลประโยชน์ส่วนตนให้กับผู้อื่น นิยมการเอื้อเฟื้อช่วยเหลือผู้อื่น กล่าววาจาเหมาะสม ประพฤติประโยชน์และแสดงความเป็นมิตรแท้

๔. สติสัมปชัญญะ เป็นค่านิยมเกี่ยวกับการระลึกตัวอยู่เสมอว่า ตนกำลังกระทำการใด มีความพร้อมและตื่นตัวในการรับรู้จากสิ่งแวดล้อมอย่างฉับไว กระตุ้นเตือนตนเองให้ตัดสินใจประพฤติปฏิบัติในสถานการณ์เฉพาะหน้าอย่างรอบคอบและระมัดระวัง

๕. ไม่ประมาท เป็นค่านิยมเกี่ยวกับการมีการวางแผน มีการเตรียมพร้อม มีการคาดการณ์ได้ถูกต้อง คือ ผลที่ตามมาของการกระทำหรือการประพฤติปฏิบัติใดๆ ของตนเองหรือควบคุมสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

๖. ซื่อสัตย์สุจริต เป็นค่านิยมเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตรงต่อความจริงและความถูกต้อง ดังาม เช่น ตรงต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ ตรงตามระเบียบแบบแผน และกฎเกณฑ์ ตรงต่อคำมั่นสัญญา เป็นต้น

๗. ขยันหมั่นเพียร เป็นค่านิยมเกี่ยวกับการมีความพอใจในหน้าที่การงานของตน มีใจจดจ่อกับงาน มีความเพียรพยายาม มีการไต่รุดร่งปรับปรุงงาน สามารถควบคุมตนเองให้ปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จครบถ้วน

๘. หิริ – โอตตัปปะ เป็นค่านิยมที่เกี่ยวกับความละอายเกรงกลัว ไม่ปรารถนาต่อการประพฤติปฏิบัติชั่ว หรือสิ่งที่ผิดไปจากศีลธรรมและมาตรฐานความดีงามของสังคมทุกชนิดจะประเมิณการกระทำของตนเองเสมอ และเลือกประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีถูกต้องดังาม

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับจริยธรรม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาจริยธรรมในด้านต่อไปนี้

๑. ความรับผิดชอบ
๒. ความซื่อสัตย์
๓. ความมีเหตุผล

๔. ความกตัญญูทวดเวท
๕. การรักษาระเบียบวินัย
๖. ความเสียสละ
๗. ความสามัคคี
๘. การประหยัด
๙. ความอดุสาหะ
๑๐. ความเมตตากรุณา

๔.๓ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม

- ๔.๓.๑ ความหมายของค่านิยม
- ๔.๓.๒ ชนิดหรือประเภทของค่านิยม
- ๔.๓.๓ ลักษณะของค่านิยมไทยที่ปรากฏโดยทั่วไป
- ๔.๓.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม
- ๔.๓.๑ ความหมายของค่านิยม

ค่านิยม มีผู้ให้ความหมายต่าง ๆ กันดังนี้

ไพฑูริย์ เครือแก้ว ณ ลำพูน (๒๕๑๖: ๖๖) ให้ความหมายว่า “ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่คนสนใจปรารถนาจะได้ ปรารถนาจะเป็นหรือกลับกลายมาเป็นสิ่งที่คนถือว่าเป็นสิ่งบังคับ ต้องทำต้องปฏิบัติ เป็นสิ่งที่คนบูชา ยกย่อง และมีความสุขที่จะได้เห็น ได้ฟัง ได้เป็นเจ้าของ ค่านิยมของสังคมจึงเป็นวิถีของการจัดรูปความประพฤติที่มีความหมายต่อบุคคล และเป็นแบบฉบับความคิดที่ฝังแน่นสำหรับยึดถือในการปฏิบัติตัวของคนในสังคม”

เลิศพร ภาระสกุล (๒๕๑๖: ๘) กล่าวว่า ค่านิยมเป็นสิ่งที่กำหนดความเชื่อ ความปรารถนาและการมองโลกของบุคคลเป็นพื้นฐานของความคิด ตลอดจนถึงการกระทำ อาจถือได้ว่าค่านิยมเป็นนามธรรมชั้นสูง มีการถ่ายทอดกันได้ภายในสังคมหรือวัฒนธรรมหนึ่งๆ และมีการเปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมก่อให้เกิด ขบวนการหลายอย่างต่อพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งเป็นไปทั้งการยอมรับและขัดแย้งในสังคม การเลือกกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้น ย่อมขึ้นกับค่านิยมที่บุคคลนั้นยึดถืออยู่ ค่านิยมจะเป็นหลักการ ต่างๆ ที่บุคคลยึดถือในการดำเนินชีวิต ซึ่งจะแสดงออกทางพฤติกรรมต่างๆ

ก่อ สวัสดิพานิช (๒๕๑๖: ๔๖) กล่าวว่า “ค่านิยม หมายถึง ความคิด พฤติกรรม และสิ่งที่คนในสังคมใดสังคมหนึ่งเห็นว่ามีคุณค่า จึงยอมรับมาปฏิบัติตามและ หวังเห็นไว้ระยะหนึ่ง ค่านิยมมักเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัยและความคิดเห็นของคนในสังคม”

สรุปได้ว่า ค่านิยมนั้น หมายถึง การยอมรับนับถือและปฏิบัติตามคุณค่าที่คนหรือ กลุ่มคนมีต่อสิ่งนั้นๆ รวมทั้งการกระทำในด้านเศรษฐกิจ สังคม จริยธรรมและสุนทรียภาพ

๔.๓.๒ ชนิดหรือประเภทของค่านิยม

ค่านิยมแบ่งออกได้เป็นหลายชนิด ได้มีผู้ทรงคุณวุฒิแบ่งชนิดของค่านิยมตามความเห็นที่แตกต่างกันไป ดังนี้

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (๒๕๒๐: ๔๑) กล่าวว่า ค่านิยมแบ่งออกได้เป็นค่านิยมส่วนบุคคล และค่านิยมของสังคม โดยทั่วไปค่านิยมของบุคคลจะเป็นไปตามค่านิยมของสังคมที่บุคคลผู้นั้นร่วมอยู่ แต่บางครั้งค่านิยมของบุคคลอาจขัดแย้งกับค่านิยมของสังคมได้ ในกรณีที่บุคคลมีค่านิยมส่วนบุคคลขัดแย้งกับค่านิยมของสังคม อาจได้รับโทษบ้าง ซึ่งอาจเป็นโทษทางกฎหมาย หรืออาจเป็นโทษสถานเบา เช่น ชูชิบนิเทศา เป็นต้น

ค่านิยมของสังคม (Social Value) หมายความว่า สิ่งๆ หนึ่ง ซึ่งสังคมนั้นนิยมกันว่าเป็น สิ่งที่มีประโยชน์ หรือมีค่าเพียงพอที่จะปฏิบัติตาม เมื่อทั้งสังคมนิยมปฏิบัติตามกันในเรื่องนั้นๆ สิ่งนั้นๆ จึงกลายเป็นค่านิยมทางสังคมไป ตัวอย่างเช่น เด็กต้องเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ หนุ่มสาวต้องอนุเคราะห์คนชราและเด็ก สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นค่านิยมของสังคมที่ยึดถือปฏิบัติกันมา

พัทยา สายหู (๒๕๔๓: ๙๕ – ๑๐๒) กล่าวว่าค่านิยมแบ่งออกเป็น ค่านิยมของกลุ่ม ค่านิยมกลาง หรือค่านิยมร่วม และค่านิยมเฉพาะบุคคล

ค่านิยมกลุ่ม หมายถึง ค่านิยมที่เหมือนๆ กันของหลายบุคคลรวมกันเป็นเพียงค่านิยมของกลุ่มหนึ่ง หรือชนชั้นหนึ่งของสังคม ยังมีส่วนที่ไม่ได้รวมค่านิยมเดียวกันนั้น เนื่องจากกลุ่มทั้งหลายต้องรวมกันเป็นสังคมใหญ่ จึงต้องมีค่านิยมที่ช่วยประสานการกระทำระหว่างกลุ่ม ค่านิยมที่ควรมี ได้แก่ การทำหน้าที่ของกลุ่มให้สอดคล้องสัมพันธ์กับหน้าที่ของกลุ่มอื่นๆ การไม่ถือความสำคัญและประโยชน์ของกลุ่มตนเองเหนือกลุ่มอื่นๆ จนเสียประโยชน์ของส่วนรวม และการให้โอกาสสมาชิกของสังคมที่มีความสามารถเข้าร่วมกลุ่มโดยไม่ผูกขาดอำนาจอภิสิทธิ์

ค่านิยมกลางหรือค่านิยมร่วม เป็นค่านิยมร่วมซึ่งสังคมที่จะอยู่ร่วมกันได้ จำเป็นต้องมี ได้แก่ ความรักใคร่ โยดี ผูกพันกัน การช่วยเหลือประโยชน์กัน การไม่เบียดเบียนล่วงเกินประโยชน์ของผู้อื่น การไม่เอาประโยชน์ส่วนตนอยู่เหนือประโยชน์ส่วนรวม การรักษาระเบียบวินัยที่ถูกต้องยุติธรรม เพื่อประโยชน์ร่วมของส่วนรวม ค่านิยมเหล่านี้เป็นค่านิยมกลางสำหรับสังคมร่วมกันทั้งหมดที่สมาชิกทุกคนจะยึดถือปฏิบัติ

ค่านิยมเฉพาะบุคคล หมายถึง สิ่งที่แสดงออกของความเป็นปัจเจกบุคคลของแต่ละคน อาจหมายถึง การยึดถืออะไรที่ไม่เหมือนกับผู้อื่น ค่านิยมระดับบุคคลที่ควรเป็นคุณแก่บุคคลและสังคม ได้แก่ การบำรุงรักษาสุขภาพของร่างกาย และจิตใจของตน การขวนขวายหาความรู้และประสบการณ์ เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง โดยไม่เป็นอันตรายต่อผู้อื่น การขยันหมั่นเพียรในงานที่เป็นสัมมาชีพ การพึ่งตนเอง การประหยัดใช้ทรัพยากรและแรงงานให้เกิดผลมากที่สุด เป็นต้น

การแบ่งค่านิยมตามแนวคิดนี้ แม้จะแตกต่างออกไปจากแนวคิดของ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ แต่ถ้าวิจารณาให้ดีแล้ว จะเห็นว่า ค่านิยมกลุ่มและค่านิยมกลาง หรือค่านิยมร่วม ก็คือ ค่านิยมของสังคม ส่วนค่านิยมเฉพาะบุคคล ก็คือ ค่านิยมส่วนตัวนั่นเอง คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (๒๕๒๗: ๗) ได้จัดประเภทของค่านิยมเพื่อให้ สอดคล้องกับค่านิยมพื้นฐาน ๕ ประการ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ตามระดับความเกี่ยวเนื่อง คือ

๑. ค่านิยมเกี่ยวกับตนเอง
๒. ค่านิยมเกี่ยวกับสังคม
๓. ค่านิยมเกี่ยวกับชาติ

๔.๓.๓ ลักษณะของค่านิยมไทยที่ปรากฏโดยทั่วไป

การศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมของคนไทยนั้นที่แพร่หลาย ได้แก่ การวิจัยของ สุนทรี โคมิน (๒๕๒๑) โดยใช้ทฤษฎีและวิธีการของ โรคิช มาประยุกต์ในการค้นหารวบรวมและ จัดประเภทค่านิยมของคนไทยเป็นค่านิยมปลายทาง และค่านิยมวิถีปฏิบัติ ซึ่งได้พัฒนาขึ้นมา เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบและวัดค่านิยมของคนไทยเช่นเดียวกับ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (๒๕๒๓) ที่ได้วิจัยเรื่อง “ค่านิยมและความคาดหวังของเยาวชนไทย” โดยอธิบาย เกี่ยวกับลักษณะค่านิยมของคนไทย พร้อมทั้งมีการอ้างอิง และวิเคราะห์ประกอบด้วย

ส่วน พันธ์ หันนาคินทร์ (๒๕๒๑: ๑๑๔ – ๑๑๕) ได้วิเคราะห์ค่านิยมเดิมและความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย ได้สรุปลักษณะค่านิยมของคนไทยที่โรงเรียนควรปลูกฝังให้นักเรียนไว้ในหนังสือเรื่องสอนค่านิยม

๑. ความรักและห่วงใยในความมั่นคงปลอดภัย อีสราภาพและเอกราชของชาติ
๒. ความจงรักภักดี เคารพยึดมั่นด้วยศรัทธาอันบริสุทธิ์ใจต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
๓. ความเลื่อมใส ในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
๔. ความซื่อสัตย์สุจริต และบริสุทธิ์ใจในการกระทำต่าง ๆ
๕. ความสำนึกในความรับผิดชอบทั้งต่อตัวเอง ครอบครัว และสังคม
๖. การมีวินัยของตนเอง เคารพในระเบียบ และกฎหมายของบ้านเมือง
๗. ความภูมิใจในวัฒนธรรมไทย
๘. ความสามัคคี
๙. การเสียสละ
๑๐. ความอดทน
๑๑. ความมัธยัสถ์

๑๒. ความขยัน
๑๓. การไม่เลือกงาน
๑๔. ความกตัญญูกตเวที
๑๕. ความนิยมใช้ของไทย
๑๖. ความซื่อสัตย์ต่อหลักวิชาความรู้
๑๗. การประสานประโยชน์

ค่านิยมดังกล่าวนี้ นับเป็นค่านิยมที่คงตัว คือ เป็นที่ยอมรับโดยไม่มีข้อสงสัย นอกจากนี้ก็ยังมีค่านิยมอื่นๆ ซึ่งต้องมีการพิจารณาเป็นลักษณะที่ยังไม่ตายตัว

สำหรับ เพ็ญแข วัจนสุนทร นั้น (๒๕๒๓: ๓๒ - ๕๑) ได้ศึกษาและวิเคราะห์ ค่านิยมของคนไทยจากสำนวน สุภาษิต และคำพังเพย แล้วสรุปว่า ค่านิยมของคนไทย จำแนกได้เป็น ๑๙ หมวดหมู่ คือ

๑. การยึดหลักจริยธรรมและคุณธรรมตามแนวปรัชญาของพุทธศาสนา ได้แก่ ความไม่ประมาท กรรมดี และความสุขสงบทางใจ เป็นต้น

๒. การยกย่องอำนาจ ตำแหน่ง ฐานะรูปร่าง ยศศักดิ์ชาติวุฒิ ศักดิ์ตระกูล

๓. การยกย่องผู้มีอาวุโส ครูอาจารย์ นักปราชญ์ ผู้รู้และสนับสนุน

การศึกษาเล่าเรียนของกุลบุตร

๔. การนิยมความสุภาพอ่อนน้อม ไม่ชอบก้าวร้าวมุทะลุ ไม่ชอบดัดรอน หักหาญน้ำใจกัน มีความเมตตากรุณา และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

๕. การนิยมชีวิตง่าย ๆ รักความสันโดษ มักน้อย หาความสุขจากความกลมกลืน

๖. รักหน้า รักเกียรติ ชอบความมีหน้ามีตา

๗. ยกย่องความกตัญญูกตเวที

๘. เกิดทุนสถาบันกษัตริย์

๙. รักพวกพ้อง ใจนักเลง

๑๐. นิยมการรู้จักที่ต่ำ ที่สูง มีความเกรงใจ มีความอดกลั้น

๑๑. นิยมการรู้จักประสานประโยชน์ ประนีประนอม

๑๒. ให้ความสำคัญแก่บุรุษมากกว่าสตรี

๑๓. ยอมรับธรรมชาติหรือเคราะห์กรรม

๑๔. เห็นความสำคัญของการพูด

๑๕. ชอบความสนุกสนาน ความหรูหราโอ่อ่า

๑๖. ยกย่องเงิน และความมั่งคั่ง

๑๗. นิยมอาชีพสบาย งานเบา ชอบอาชีพรับราชการ รักความสวยงาม

ประณีต

๑๘. รักความเป็นไท ความมีอิสระเสรี ความสะดวกสบาย

๑๙. ให้ภัยง่าย สิมง่าย ไม่ผูกพยาบาท อะลุ่มอล่วย ออมชอม ปรับตัวเก่ง ไม่สนใจ สิ่งเล็กน้อย

ลักษณะของค่านิยมดังกล่าวนี้ เป็นการวิเคราะห์จำแนกตามลักษณะที่ปรากฏอยู่ โดยทั่วไปยังมิได้มีการศึกษาเกี่ยวกับน้ำหนัก หรือลำดับความสำคัญมากนัก

๔.๓.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวกับค่านิยม

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (๒๕๒๓: ๑๐๕ - ๑๐๗) ได้ทำวิจัยเรื่อง “ค่านิยมและความคาดหวังของเยาวชนไทย” โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ปีที่ ๕ และนิสิตนักศึกษาจากทุกภาคของประเทศไทย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินค่าตัวเอง และแบบสัมภาษณ์ผลการวิจัยปรากฏว่า ค่านิยมที่เยาวชนให้ความสำคัญสูงสุด คือ ค่านิยมเรื่องความมั่นคงปลอดภัย เป็นระเบียบและอนุรักษนิยม ส่วนค่านิยมที่เยาวชนเห็นว่าสำคัญมารองลงไป คือ การช่วยเหลือผู้อื่น และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ค่านิยมที่เยาวชนให้ความสำคัญในระดับสูง คือ ค่านิยมเรื่องคุณธรรมและศาสนา ส่วนค่านิยมให้ด้านความสันโดษ มัธยัสถ์ เยาวชนให้ความสำคัญน้อยที่สุด และผู้วิจัยให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการที่เยาวชนให้ความสำคัญต่อค่านิยมในด้านความสันโดษ และมัธยัสถ์น้อยที่สุดนั้น อาจเป็นเพราะเยาวชนไม่ได้เห็นตัวอย่างที่ดี จึงทำให้เยาวชนมีค่านิยมในเรื่องนี้น้อยกว่าที่ควรจะเป็น

วิชาญ สว่างวงศ์ (๒๕๒๐) ได้ศึกษาค่านิยมที่ปรากฏในวรรณคดีสมัยรัชกาลที่ ๑ - ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดยพิจารณาจากวรรณคดี ๓ เรื่อง คือ รามเกียรติ์ เสภาขุนช้าง ขุนแผนและพระอภัยมณี ผู้วิจัยให้เหตุผลของการเลือกวรรณคดีว่า เป็นวรรณคดีที่รู้จักกันแพร่หลายกับทั้งมีพฤติกรรมของตัวละครหลายระดับ อีกทั้งเป็นผลงานของกวีทั้งที่อยู่ในราชสำนักและนอกราชสำนัก โดยใช้วิธีพิจารณาในแง่ที่เกี่ยวกับสถาบันทางสังคม คือ สถาบันทางครอบครัว สถาบันการปกครอง สถาบันเศรษฐกิจ สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนาและสถาบันสันตนาการ ผลสรุปของการวิจัยว่า วรรณกรรมย่อมมีความผูกพันกับสังคม วรรณกรรมแต่ละเรื่องต่างก็เป็นบันทึกสภาพสังคม ซึ่งมีการมากน้อยต่างกัน สภาพสังคมกับค่านิยมต่างก็เป็นเหตุและผลต่างกัน สภาพสังคมบางอย่างเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดค่านิยมบางประการ เช่น สังคมมีการยกย่องให้กษัตริย์มีอำนาจสูงสุด จึงเป็นผลให้มีค่านิยม ความซื่อสัตย์สุจริตและจงรักภักดี แต่ในขณะเดียวกันค่านิยมบางเรื่องก็มีส่วนผลักดันให้สภาพสังคมเป็นเช่นนั้นเช่นนี้ได้ด้วยเช่นกัน เช่น การที่สังคมนิยมการรับราชการ เป็นอาชีพสำคัญก็เพราะมีค่านิยมเกียรติยศชื่อเสียง เป็นพื้นฐานทางจิตใจอยู่ ค่านิยมนั้นมีทั้งบวกและทางลบ คือ ค่านิยมบางอย่างมีส่วนทำให้เกิดผลสำเร็จ และก้าวหน้า เช่น ความสามัคคี ความรัก ความกตัญญู แต่ค่านิยมบางชนิดก็เป็นอุปสรรคในความก้าวหน้าของสังคมหรือไม่ให้ความเสมอภาคแก่บุคคลอย่างเท่าเทียมกัน เช่น ค่านิยมระบบพรรคพวก

จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ตั้งประเด็นในการวิเคราะห์ค่านิยม ดังนี้

ค่านิยมเกี่ยวกับตนเอง คือ ความชอบของบุคคลที่สะท้อนออกมาให้เห็นในรูปของพฤติกรรมต่างๆ ที่สังคมส่วนใหญ่ยอมรับ ซึ่งปรากฏตามลักษณะต่างๆ ดังนี้

๑. การพึ่งพาตนเอง
๒. ความขยันหมั่นเพียร
๓. ความรับผิดชอบ
๔. การประหยัดและอดออม
๕. การศึกษาหาความรู้
๖. เคารพเชื่อฟังผู้อาวุโส
๗. ความเมตตากรุณา
๘. ความกตัญญูกตเวที
๙. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
๑๐. ความซื่อสัตย์

๔.๔ เอกสารที่เกี่ยวกับความเชื่อ

เอกสารที่เกี่ยวกับความเชื่อ มีผู้ทรงคุณวุฒิกล่าวไว้ ดังนี้

มณี พยอมยงค์ (๒๕๒๖: ๑๐) ได้กล่าวถึงความเชื่อของคนไทยว่า ความเชื่อเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งเกิดขึ้นกับมนุษย์ทุกคน เป็นพื้นฐานก่อให้เกิดการกระทำต่างๆ ทั้งในด้านดีและด้านร้าย ทำให้เกิดคำสอนขึ้นทั้งที่เป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติ ความเชื่อจะเป็นพื้นฐานแห่งการนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์และศาสนา ก่อให้เกิดฤทธิ์เกิดพลัง และความเชื่อมั่นทางใจ ผู้เขียนได้จำแนกความเชื่อออกเป็น ๑๒ ประเภท คือ

๑. ความเชื่อเกี่ยวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติ
๒. ความเชื่อเกี่ยวกับยากลางบ้าน
๓. ความเชื่อเกี่ยวกับโชคลาง
๔. ความเชื่อเกี่ยวกับฤกษ์ยาม นิมิตฝัน
๕. ความเชื่อเกี่ยวกับไสยศาสตร์
๖. ความเชื่อเกี่ยวกับลักษณะคนและสัตว์
๗. ความเชื่อเกี่ยวกับศาสนา
๘. ความเชื่อเกี่ยวกับการทำมาหากินและอาชีพ
๙. ความเชื่อเกี่ยวกับประเพณี
๑๐. ความเชื่อเกี่ยวกับเคล็ดและการแก้เคล็ด
๑๑. ความเชื่อเกี่ยวกับนรก สวรรค์ ชาติ ภพ
๑๒. ความเชื่อเกี่ยวกับเลขดีเลขร้าย วันดีวันร้าย

ภิญโญ จิตต์ธรรม (๒๕๒๕: ๑๔) ได้อธิบายความหมายของคำว่า “เชื่อ” ว่าเป็นสิ่งที่มนุษย์ค่อยๆ เรียนรู้และทำความเข้าใจมานับพัน ๆ ปี และเชื่อว่ามีอำนาจลึกลับที่จะทำให้

มนุษย์ได้รับผลดีผลร้าย เมื่อมนุษย์กลัวอำนาจของสิ่งลึกลับก็จะกระทำการสิ่งต่างๆ เพื่อมิให้ถูกลงโทษและทำเพื่อเอาใจอำนาจลึกลับนั้นจึงเกิดมีพิธีต่างๆ ขึ้น ความเชื่อต่างๆ จะเสื่อมไปเมื่อความเจริญทางวิทยาศาสตร์มาถึงและสามารถพิสูจน์ความจริงให้เห็นได้ ผู้เขียนได้จำแนกความเชื่อออกเป็น ๖ ประเภท คือ

๑. ความเชื่อเกิดจากความกลัว
๒. ความเชื่อเกิดจากปรากฏการณ์ธรรมชาติและ การสังเกตธรรมชาติ
๓. ความเชื่อเกี่ยวกับยากกลางบ้าน
๔. ความเชื่อเกี่ยวกับไสยศาสตร์
๕. ความเชื่อเกี่ยวกับโชคกลาง
๖. ความเชื่อเกี่ยวกับยาม นิมิต

เสาวลักษณ์ อนันตสานต์ (๒๕๒๘: ๒๐) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลต่างๆ ที่มีต่อกวี เช่น สิ่งแวดล้อม เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์รุ่นเก่า และอิทธิพลความเชื่อต่างๆ และชี้ให้เห็นว่าความเชื่อของมนุษย์จัดเป็นคติชาวบ้านอย่างหนึ่ง แบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภทใหญ่ๆ คือ

๑. ความเชื่อตามธรรมดา (Belief) ได้แก่ ความเชื่อทั่วไป เช่น เชื่อว่ามีนรก สวรรค์ ผีसाง เทวดา
๒. ความเชื่อทางไสยศาสตร์ (Superstition) ได้แก่ ความเชื่อที่แฝงไว้ด้วยความกลัว เช่น การเชื่อถือโชคกลางต่างๆ ความเชื่อในเวทมนตร์คาถา ฤกษ์ปีศาจและปรากฏการณ์ธรรมชาติบางอย่าง

ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นว่า ความเชื่อในเรื่องขุนช้างขุนแผน มีอยู่มากมายแทบตลอดเรื่อง โดยแยกไว้กว้างๆ ๕ ประเภท ดังนี้

๑. ความเชื่อทั่วไป
๒. ความเชื่อเกี่ยวกับผีसाงเทวดา
๓. ความเชื่อในเรื่องโชคกลาง
๔. ความเชื่อทางโหราศาสตร์
๕. ความเชื่อทางไสยศาสตร์

นันทา ขุนภักดี (๒๕๓๕: ๑๘๕) ศึกษาวิเคราะห์ความเชื่อของคนไทยในอดีตสรุปได้ว่า ความเชื่อ หมายถึง สภาพที่บุคคลให้ความมั่นใจ เห็นคล้อยตามและพร้อมที่จะปฏิบัติตามสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วนำไปถ่ายทอดให้บุคคลอื่นได้ทราบเพื่อต้องการให้เกิดความมั่นใจ เห็นคล้อยตามและปฏิบัติตามด้วย โดยไม่คำนึงว่าความเชื่อนั้นๆ จะมีเหตุผลที่สามารถพิสูจน์ได้หรือไม่ก็ตาม และชี้ให้เห็นว่าความเชื่อของคนมีมูลเหตุมาจากความไม่รู้ เพราะความไม่รู้ทำให้เกิดความกลัว เมื่อมีความกลัวแล้วจึงคิดสร้าง ความเชื่อขึ้นมาเพื่อให้เป็นที่พึ่งทางใจ ความเชื่อบางอย่างอาจหมดความจำเป็น ไม่มีประโยชน์และความหมายโดยตรงต่อชีวิตปัจจุบัน แต่จะมี

คุณค่าทางประวัติศาสตร์ให้คนไทยได้รู้ว่าบรรพบุรุษของเราก็มีเหตุผลไม่ได้เชื่อถือ สิ่งมมายไว้สาระแต่อย่างใด

จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ตั้งประเด็นในการวิเคราะห์ความเชื่อ ดังนี้

๑. ความเชื่อเกี่ยวกับโชคลาง
๒. ความเชื่อเกี่ยวกับลักษณะคนและสัตว์
๓. ความเชื่อเกี่ยวกับศาสนา
๔. ความเชื่อเกี่ยวกับการทำมาหากินและอาชีพ
๕. ความเชื่อเกี่ยวกับประเพณี

การศึกษาเอกสาร หนังสือ และงานวิจัยดังกล่าวได้ให้ความรู้และแนวคิดเกี่ยวกับสังคมไทยในด้านหลักธรรมในศาสนา จริยธรรม ค่านิยมและความเชื่อ ผู้วิจัยจะนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษา วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยจากใบเขียนซีตต่อไป

บทที่ ๓

ประวัติความเป็นมา

รูปแบบและกลวิธีนำเสนอในวรรณกรรมใบเชียมซี

การศึกษาวรรณกรรมใบเชียมซีของวัดในภาคกลางผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อการศึกษาเป็น ๓ หัวข้อ ดังนี้

๑. ประวัติความเป็นมาของวรรณกรรมใบเชียมซี
๒. รูปแบบการประพันธ์ของวรรณกรรมใบเชียมซี
๓. กลวิธีนำเสนอในวรรณกรรมใบเชียมซี

๑. ประวัติความเป็นมาของวรรณกรรมใบเชียมซี

๑.๑ แหล่งกำเนิดการเสี่ยงทาย

แหล่งกำเนิดการเสี่ยงทายนั้นมีวิวัฒนาการมาจากอารยธรรมของจีน ในสมัยราชวงศ์ ชัง (SHANG) ประมาณ ๑๗๖๖ – ๑๑๒๒ ปี ก่อนคริสต์ศักราช

วังสี ฮั่นโสภา (๒๕๒๑: ๒๙) ได้กล่าวถึงอักษรจีนและอักษรสำหรับการเสี่ยงทายว่า

ตัวอักษรที่ค้นพบมีทั้งเขียนไว้บนเครื่องบรอนซ์ และที่เขียนไว้บนกระดูกสัตว์ (วัว ควาย กระตองเต่า) ซึ่งมีอยู่จำนวนมาก กระดูกสัตว์เหล่านี้ เรียกกระดูกเสี่ยงทาย ซึ่งใช้ในพิธีเสี่ยง ทาย ที่มีมาแล้วตั้งแต่สมัย Black Pottery วิธีทำก็โดยการขูดกระดูกสัตว์ให้เป็นร่องแล้วเอา ไฟลน ทำให้เกิดรอยแยก ซึ่งถือว่าเป็นการตอบรับหรือปฏิเสธต่อคำถามที่ถามไป ประมาณ ๑ ใน ๑๐ ของกระดูกเสี่ยงทาย มีคำถามเขียนไว้ด้วย บางอันมีคำตอบอยู่ด้วยกัน ปัญหาที่ถาม มี ทั้งปัญหาเกี่ยวกับอากาศ พืชผล การทำสงคราม การล่าสัตว์ การให้คุณให้โทษของบรรพบุรุษ ต่อลูกหลาน โชคชะตาใน ๑๐ วันข้างหน้า ฯลฯ (๑๐ วัน เป็นหนึ่งสัปดาห์ของเอเชียตะวันออก สมัยนั้น) จากพิธีการเสี่ยงทายเหล่านี้ ทำให้เกิดการเขียนข้อความต่าง ๆ ลงบนกระดูกสัตว์ ซึ่ง มีหลักฐานเหลืออยู่จำนวนมากในปัจจุบัน

ต่อมาราชวงศ์ชองของประเทศจีน ประมาณ ๑,๒๐๐ ปี ก่อนคริสต์ศักราชได้เกิดตำรา เกี่ยวกับ การทำนายและการเปลี่ยนแปลงเล่มหนึ่ง คือ ตำรา “อี้จิง” ซึ่ง ประยงค์ อนันตวงศ์ (๒๕๒๗: ๓๑) อธิ 31011104039128 บายความหมายคำว่า “อี้” แปลว่า เปลี่ยน “จิง” แปลว่า คัมภีร์ หากอธิบายความหมายเป็นภาษาไทยก็คือ “คัมภีร์ที่บรรยายถึงความเปลี่ยนแปลงของ ชีวิตตามกฎธรรมชาติ”

จากต้นกำเนิดตำราอี้จิง ได้วิวัฒนาการออกมาเป็นคำทำนาย และคำอธิบาย ซึ่งบรรดา ผู้รู้ได้เขียนจารึกไว้ตามสถานศักดิ์สิทธิ์ของจีน ชาวจีนเชื่อว่า สถานศักดิ์สิทธิ์เหล่านั้นมีเทพเจ้า สิงสถิตอยู่ สามารถบอกเหตุการณ์ปัจจุบันและอนาคตได้ จึงจารึกคำทำนายไว้ตามศาลเจ้าและ

เกิดการเสียชีวิต คำทำนายขึ้น ดังที่ ประยงค์ อนันทวงศ์ (๒๕๒๗: ๓๐) กล่าวไว้ว่า

การกำหนดเอาสิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นเครื่องกำหนดหมายไม่สู้ประจักษ์ชัดและรวดเร็วทันใจเท่าที่ควร จึงได้คิดเครื่องเสี่ยงทายขึ้นแทน โดยหาวัสดุที่มีอยู่และหาง่ายมาประดิษฐ์ขึ้น ไม่ไผ่มีอยู่ทั่วไปในประเทศจีน จึงถูกนำมาตัดผ่าแล้วเหลาเป็นซี่บาง ๆ สั้น ยาวพอสมควร แล้วเอาสีเขียนเครื่องหมายเป็นตัวอักษรหรือตัวเลขตรงปลายไม้ที่เหลาจำนวนหลายอัน บรรจุลงในกระบอกรวมกันนั้นก็เขียนคำทำนายทั้งโชคดีและโชคร้าย มีจำนวนเท่ากับจำนวนไม้เหลาเหล่านั้น และกำหนดเป็นเครื่องหมายว่า คำทำนายอันใดตรงกับไม้เหลาอันใด เวลาจะเสี่ยงทาย ก็อธิษฐานและเขย่ากระบอกรวมที่บรรจุไม้เหลา จนกระทั่งไม้เหลาอันใดอันหนึ่งหล่นลงมาตรวจดูกับคำทำนายก็จะได้คำตอบ ซึ่งถือว่าเป็นพยากรณ์จากเทพเจ้า หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เคารพบูชา เครื่องเสี่ยงทายดังกล่าวนี้คือไม้เท้าสำหรับเสี่ยงเขี่ยหมี่นั่นเอง

จากหลักฐานดังกล่าวพออนุมานได้ว่า ใบเขี่ยหมี่กำเนิดมาจากการเสี่ยงทายตั้งแต่ในสมัยราชวงศ์ซ่งของจีน และได้พัฒนามาเป็นคำอธิบายเขี่ยหมี่ ซึ่งมีทั้งเป็นคำทำนายในใบเขี่ยหมี่และเป็นหมายเลขเขียนปรากฏในไม้เท้าเสี่ยงทาย

ในปัจจุบันตามศาลเจ้าจีนหลายแห่งได้จารึกหรือเขียนคำทำนายเป็นข้อ ๆ ของเขี่ยหมี่ลงบน แผ่นไม้เนื้อแข็ง หรือฝาผนังศาลเจ้า เป็นอักษรจีน ผู้เสี่ยงเขี่ยหมี่ชาวจีนเสี่ยงได้หมายเลขอะไร ก็จะมายืนอ่านคำทำนายตามหมายเลขที่ได้ใบเขี่ยหมี่นั้น

กำเนิดการเสี่ยงเขี่ยหมี่ในประเทศไทย

กำเนิดการเสี่ยงเขี่ยหมี่ครั้งแรกในประเทศไทย มีหลักฐานที่แสดงว่าเริ่มจากชาวจีนที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ปรากฏหลักฐานการจดบันทึกของจีน (วินัย ผู้นำพล. ๒๕๓๒: ๔๖) ว่า มีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย ซึ่งตรงกับสมัยราชวงศ์หยวนของจีน (ปี พ.ศ. ๑๗๔๙ – ๑๙๑๑) โดยราชสำนักจีนได้ส่งคณะทูตเข้ามาถึง ๔ ครั้ง แต่คณะทูตจีนที่ส่งเข้ามาสุโขทัยครั้งแรกในปี พ.ศ. ๑๘๒๕ นั้น เสียชีวิตเสียก่อนเดินทางมาถึง ส่วนอีก ๓ ครั้งที่เดินทางมาถึงนั้นตรงกับปี พ.ศ. ๑๘๓๖ พ.ศ. ๑๘๓๗ และ พ.ศ. ๑๘๓๙ ตามลำดับ ตรงกับสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช เมื่อมีชาวจีนเดินทางเข้ามาตั้งหลักแหล่งในเมืองไทย จะมีการตั้งศาลเจ้าและได้มีการเสี่ยงเขี่ยหมี่ในศาลเจ้า

ประยงค์ อนันทวงศ์ (๒๕๒๗: ๓๓) มีความเชื่อว่า การเสี่ยงเขี่ยหมี่คงมีมาแต่สมัยอยุธยาหรือ ๔๐๐ ปีมาแล้ว เมื่อชาวจีนเดินทางเข้ามาสู่เมืองไทย ก็คงจะมีการตั้งศาลเจ้าขึ้นและมีพิธีเสี่ยงเขี่ยหมี่เป็นของคู่กัน ถ้ายึดถือเอาศาลเจ้าลิ้มโกเหนี่ยว ในจังหวัดปัตตานีที่สร้างเมื่อ ค.ศ. ๑๕๗๓ เป็นหลักฐานยืนยันได้ว่าวิธีเสี่ยงเขี่ยหมี่ในประเทศไทยต้องมีมานานไม่ต่ำกว่า ๔๐๐ ปี

จากการศึกษาประวัติของเจิ้งเหอ (แต้ฮั่ว) หรือข้าปองแม่ทัพขันทิแห่งจักรพรรดิราชวงศ์หมิง ปรีวัณห์ จันทร (๒๕๔๘: ๑๕๕ - ๑๖๓) กล่าวว่า ระหว่าง พ.ศ. ๑๙๕๑ – ๑๙๕๒ เจิ้งเหอนำกองทัพเรือเข้าอ่าวไทย และเข้าไปทอดสมอหน้าวัดพนัญเชิง กรุงศรีอยุธยา ในรัชกาล

พระรามราชาธิราชพระมหากษัตริย์กรุงศรีอยุธยาราชวงศ์อู่ทอง จากประวัติการตั้งวัดพนัญเชิง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเป็นที่ตั้งของศาลเจ้าแม่สร้อยดอกหมากราชธิดาแห่งกษัตริย์จีนด้วย ตามจารึกพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ (๒๕๑๑: ๔๔๓) ว่า "จุลศักราช ๖๘๖ ชวดศก (พ.ศ. ๑๘๖๗) แรกสถาปนาพระพุทธเจ้าเจ้าพเนงเขมู" ระบุว่า หลวงพ่อโต พระพุทธรูปใหม่ปาง มารวิชัยที่วัดพนัญเชิงสร้างเมื่อ พ.ศ. ๑๘๖๗ ซึ่งสร้างก่อนกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีนานถึง ๒๖ ปี วัดแห่งนี้เดิมมีชื่อว่า วัดพระนางท่าเชิง หรือพระนางเอาเชิง แล้วเพี้ยนเป็นวัดพนัญเชิง (กุศล เอี่ยมอรุณ. ๒๕๓๘: ๒๖๖) มีตำนานเกี่ยวโยงกับพระเจ้ากรุงจีนต้องการมีสัมพันธ์กับเมืองอโยธยา จึงได้ส่งพระนางสร้อยดอกหมาก พระธิดามอญกับพระเจ้าสายน้ำผึ้ง กษัตริย์เมืองอโยธยา แต่มีเหตุให้พระนางน้อยใจที่พระเจ้าสายน้ำผึ้งไม่ได้เสด็จมารับพระนางด้วยพระองค์เอง พระนางน้อยใจจึงกลั่นใจตายในเรือพระที่นั่ง พระเจ้าสายน้ำผึ้งจึงจัดการปลงพระศพพระนาง ณ ผังน้ำนั้น แล้วอุทิศบริเวณดังกล่าวเป็น วัดพนัญเชิง ศาลเจ้าแม่สร้อยดอกหมากนี้ชาวจีนในอยุธยาเรียกศาลเจ้าแม่จูแซเนี่ย

การเริ่มต้นเสียงทนายใบเซียมซีเกิดตามศาลเจ้าจีนก่อน โดยเขียนคำทำนายตัวอักษรจีนไว้บนแผ่นไม้เนื้อแข็งหรือฝาค้างศาลเจ้า ต่อมาคนไทยที่ไม่รู้ภาษาจีนก็นิยมเสียงทนายเซียมซีด้วย จึงต้องอาศัยผู้รู้ภาษาจีนอ่านและแปลให้ฟัง ต่อมาจึงเริ่มต้นคิดแปลเซียมซีดังกล่าวเป็นภาษาไทย

ล่อง มีเศรษฐี (๒๕๒๘: ๒๑๙) ได้รวบรวมใบเซียมซีจากที่ต่าง ๆ ที่มีสำนวนกลอนไพเราะ ได้กล่าวถึงผู้แปลใบเซียมซีที่หลวงพ่อโต วัดกัลยาณมิตร ธนบุรี ไว้ว่า

ผมเลือกเอาที่ไม่ซ้ำ กลอนดีและมีอยู่ครบชุด ณ สถานที่นั้น ๆ มาได้เกือบทุกแห่ง นำเสียดายไม่บอกนามของผู้ประพันธ์ไว้เลย ผมได้แต่นึกขอบคุณชมเชยโหรนิรนามอยู่เงียบ ๆ มีที่สนใจอยู่แห่งเดียว คือ ใบเซียมซีที่หลวงพ่อโต วัดกัลยาณมิตร ธนบุรี คนจีนนับถือมาก มีใบเซียมซีภาษาจีนนายเปลี่ยน แซ่ซ้อง เป็นคนแปลเป็นกลอนไทย ตามคนขายใบเซียมซีในโบสถ์หลวงพ่อโต ที่เป็นคนจีนถึงนายเปลี่ยน แซ่ซ้อง ผู้แปล กลอนเซียมซีที่วัดนี้ จีนคนขายใบเซียมซี ส่ายหน้าว่าไม่มีแล้ว คนแปลเป็นไทยตายไปนานแล้ว

จากคำกล่าวของ ล่อง มีเศรษฐี เป็นจุดเริ่มต้นการแปลเซียมซีเป็นภาษาไทย เท่าที่มีหลักฐานปรากฏครั้งแรกในกรุงเทพฯ ซึ่งสอดคล้องกับที่ ประยงค์ อนันทวงศ์ (๒๕๒๗: ๓๓) กล่าวไว้ว่า การแปลเซียมซีจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย เริ่มในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดังนี้

สำหรับเขียนซีที่มีเรื่องราวเป็นหลักฐานเกิดขึ้น สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ กล่าวคือ เมื่อประมาณกลางรัชสมัยดังกล่าว ได้มีการเสี่ยงเขียนซีที่วัดกัลยาณมิตร ธนบุรี ในครั้งนั้นได้มีผู้หรือเจ้าการได้จัดให้มีการเสี่ยงเขียนซี ซึ่งมีใบพยากรณ์ภาษาจีนขึ้นก่อน ครั้นแล้วได้มีบุคคลผู้สนใจและรู้ทั้งภาษาไทยและภาษาจีนที่ดีผู้หนึ่ง ได้ริเริ่มแปลเขียนซีภาษาจีนนั้นเป็นภาษาไทย บุคคลผู้นั้นชื่อว่า นายเปลี่ยน แซ่ซ้อง ต่อมาใช้นามสกุล ส่งแสงเดิม..."

๑.๒ ที่มาใบเขียนซีของวัดในภาคกลาง

คำว่า "ภาคกลาง" ตามการจำแนกภาคทางด้านภูมิศาสตร์ท้องเที่ยวไทยของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (๒๕๔๕: ๒) ประกอบด้วยจังหวัดต่าง ๆ ๒๒ จังหวัด คือ กรุงเทพฯ กาญจนบุรี ฉะเชิงเทรา ชัยนาท นนทบุรี นครปฐม นครนายก ปทุมธานี ประจวบคีรีขันธ์ ปราจีนบุรี เพชรบุรี ราชบุรี ลพบุรี สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี สระแก้ว อุทัยและอ่างทอง ผู้วิจัยได้เลือกเก็บใบเขียนซีจากวัดในจังหวัดภาคกลาง ๙ จังหวัด จำนวน ๑๒ วัด เนื่องจากเป็นวัดที่มีชื่อเสียง มีพระพุทธรูปสำคัญ เป็นที่เคารพสักการะของประชาชนทั่วไป ดังจะขอกล่าวถึงประวัติ ความ เป็นมาของวัดต่าง ๆ ดังนี้

๑.๒.๑ วัดไตรมิตรวิทยาราม เดิมชื่อวัดสามจีน กรุงเทพฯ ภายในพระอุโบสถเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปทองคำเก่าแก่สมัยสุโขทัย ชื่อ พระสุโขทัยไตรมิตร มีความงดงามตามพุทธศิลป์แบบปางมารวิชัย เป็นพระพุทธรูปที่มีผู้นับถือเลื่อมใส มีการตั้งเขียนซีเสี่ยงทายไว้บริเวณภายนอกพระอุโบสถมีเรื่องเล่าถึงพระพุทธรูปทองคำว่า เมื่อแรกถูกอัญเชิญไปประดิษฐานไว้ที่วัดพระยาไกร พระพุทธรูปมีปูนพอกปิดทั่วทั้งองค์ ต่อมาวัดสามจีนขาดพระประธานในพระอุโบสถจึงอัญเชิญมาประดิษฐานที่วัด กระทั่งปูนที่หุ้มเกิดกะเทาะเผยให้เห็นเนื้อทองคำแท้อยู่ใน จึงลอกปูนออกทั้งองค์ ปรากฏเป็นพระพุทธรูปทองคำ มีประชาชนมากราบไหว้พระสุโขทัยไตรมิตรและเสี่ยงเขียนซีเป็นประจำ โดยเฉพาะช่วงวันเสาร์ – อาทิตย์

๑.๒.๒ วัดยาง ตั้งอยู่ริมคลองประเวศบุรีรมย์ ซอยอ่อนนุช แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ วัดยาง เป็นวัดเก่าแก่ของเขตสวนหลวง ตามประวัติของวัดมีพระพุทธรูปที่สันนิษฐานว่าเป็นพระพุทธรูปสมัยสุโขทัย ลอยน้ำมาขึ้นบริเวณหน้าวัด ชาวบ้านจึงได้อัญเชิญพระพุทธรูปขึ้นประดิษฐานที่วัดยาง เรียกว่า หลวงพ่อโต เป็นที่เคารพสักการะของคนทั่วไป จึงมีการตั้งเขียนซีเสี่ยงทายไว้หน้าพระพุทธรูป ส่วนชื่อของวัดยางนั้นน่าจะเป็นเพราะวัดนี้มีต้นยางอายุหลายสิบปีเป็นจำนวนมาก (สมจิต รอดบุญซัง. สัมภาษณ์: ๒๕๔๗)

๑.๒.๓ วัดผาสุภณนิจักร ตั้งอยู่ ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในบริเวณหมู่บ้านเมืองทองธานี คำว่า ผาสุภณนิจักร เป็นนามสกุลของผู้สร้าง วัดนี้มีสิ่งก่อสร้างที่งดงาม ได้แก่ ศาลาการเปรียญ พระอุโบสถ วิหารมีพระพุทธรูปที่งดงาม ทางวัดได้จัดให้มีการเสี่ยงใบเขียนซีด้านหน้าของศาลาการเปรียญ และในวิหารพระพุทธรูป

๑.๒.๔ วัดปรมัยยิกาवास ตั้งอยู่ ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เยื้องท่าเรือสุขาภิบาลปากเกร็ดไปทางใต้ ๑ กิโลเมตร เป็นวัดเก่าแก่ที่ก่อสร้างแบบมอญ เดิมชื่อ วัดปากอ่าว รัชกาลที่ ๕ โปรดเกล้าฯ ให้ปฏิสังขรณ์ใหม่ทั้งวัด โปรดฯ ให้สร้างพระเจดีย์รามัญ บรรจุพระสารีริกธาตุและพระราชทานนามพระอารามนี้ เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติยศ พระเจ้าบรมมหารัชมัยยิกาเธอ กรมสมเด็จพระสุตดารัตน์ราชประยูร ว่า วัดปรมัยยิกาवास (ปรม + อัยยิกา + อาวาส) แปลว่า วัดของยาย ภายหลังเขียนเป็น วัดปรมัยยิกาवास เนื่องจากศิลปะการสร้างมีลักษณะแบบมอญ จึงเรียกกันว่า วัดมอญ เป็น พระอารามหลวงชั้นโท ชนิด วรวิหาร ประชาชนเลื่อมใสศรัทธาพระพุทธรูปวิหารพระศรีอารียะ มาราบไหว้และเสี่ยงเซียมซีอย่างสม่ำเสมอ (สุนทร พิมพาภรณ์. สัมภาษณ์: ๒๕๕๗)

๑.๒.๕ วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร วัดเก่าแก่สมัยอยุธยา ตั้งอยู่ริมถนนมาลัยแมน ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ภายในวิหารเป็นที่ประดิษฐานหลวงพ่อดำ พระพุทธรูปประทับนั่งห้อยพระบาทปางป่าเลไลยก์ สูงประมาณ ๒๓.๕๕ เมตร กล่าวว่าภายในองค์พระบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ๓๖ องค์ พระมหาเถระไลยลาย เป็นผู้ัญเชิญมาประดิษฐานเป็นที่เคารพนับถือของชาวสุพรรณบุรี

๑.๒.๖ วัดพนัญเชิง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นวัดที่มีมาก่อนการสร้างกรุงศรีอยุธยา ภายในวิหารทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัสประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นลงรักปิดทองขนาดใหญ่ ปางมารวิชัย วัดหน้าตักได้กว้างราว ๒๐ เมตร สูง ๑๙ เมตร พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานนามว่า พระพุทธ-ไตรรัตนนายก แต่ชาวบ้านนิยมเรียกว่า หลวงพ่อดำ ส่วนคนไทยเชื้อสายจีน เรียกว่า ซำปอกง หรือซำปอฮอดกง ปรีวัฒน์ จันทร (๒๕๔๘: ๑๖๑) สันนิษฐาน คำว่า ซำปอกง หรือ ชานเป่ากง ใน ๒ ทาง คือ เป็นชื่อรองที่บิดามารดา ตั้งให้แก่เจ้เหง (แม่ทัพจีนแห่งจักรพรรดิราชวงศ์หมิง) ว่า ชานเป่า แปลว่า บุตรคนที่ ๓ ผู้มีค่าดุจรัตนหรือดวงแก้วแห่งบุพการี หรือเป็นฉายาของเจ้เหง เมื่อได้หันมานับถือศาสนาพุทธ เนื่องจากชานเป่า หมายถึงไตรรัตน์หรือดวงแก้วทั้งสาม แม่ทัพเจ้เหงได้มาสักการะหลวงพ่อดำ วัดพนัญเชิง (ค.ศ. ๑๔๐๘ - ๑๔๐๙ / พ.ศ. ๑๙๕๑ - ๑๙๕๒) ทำให้ชาวจีนที่เลื่อมใสศรัทธาแม่ทัพเจ้เหง และเชื่อกันว่าตนเองเป็นลูกหลานของซำปอกง เพราะมีบรรพบุรุษซึ่งติดตามกองทัพเรือของเจ้เหงได้ขอพำนักขออาศัยอยู่ประเทศไทย จึงเรียกชื่อหลวงพ่อดำ องค์นี้ตามชื่อของแม่ทัพเจ้เหงว่า หลวงพ่อดำซำปอกง (ชานเป่าผอง หรือซำปอฮอดกง) ปรีวัฒน์ จันทร (๒๕๔๘: ๑๖๑) สรุปว่า รัชกาลที่ ๔ โปรดเกล้าฯ พระราชทานนาม หลวงพ่อดำซำปอกงที่วัดพนัญเชิง และวัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร ที่รัชกาลที่ ๓ โปรดเกล้าฯ ให้จำลองไว้เป็นพระประธานในพระวิหารประดิษฐานอยุธยาแม่น้ำเจ้าพระยาเช่นเดียวกับที่อยุธยา เพื่อให้ชาวไทยและชาวจีนได้สักการะให้ชื่อใหม่ว่า พระพุทธไตรรัตนนายก ซึ่งมีความหมายสอดคล้องกับชื่อเดิมในภาษาจีน อันเป็นฉายาของแม่ทัพเจ้เหง นอกจากนี้บริเวณวัดยังมีศาลเจ้าแม่สร้อยดอกหมากหรือชาวจีนเรียกว่า จูเซ่เนี้ย ซึ่งชาวจีนทั่วไปให้ความเคารพนับถือ

๑.๒.๗ วัดกษัตราธิราชวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วัดตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ตรงข้ามกับพระเจดีย์ศรีสุริโยทัย แต่เดิมเรียกว่า วัดกษัตรา เป็นวัดเก่าแก่ สร้างแต่ครั้ง กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี เป็นวัดที่มีความงดงามยิ่งวัดหนึ่ง สร้างแบบศิลปะอยุธยาตอนต้น คือ มีพระปรางค์ใหญ่เป็นประธาน เป็นวัดที่เลื่องลือในด้านความงามของภูมิทัศน์โดยรอบ เมื่อมองจากริมฝั่งตรงข้ามในยามค่ำคืนจะเห็นภาพ พระอุโบสถ และองค์พระประธานสูงตระหง่านท่ามกลางท้องฟ้าตัดกับพื้นน้ำอย่างงดงาม

๑.๒.๘ วัดมณีชลขันธ์ ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกของตลาดท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี เดิมชื่อ วัดเกาะแก้ว อยู่บนเกาะกลางน้ำ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ พระราชทานนามว่า วัดมณีชลขันธ์ สิ่งที่น่าสนใจ คือ พระเจดีย์ทรงแปลก ก่อเป็นเหลี่ยมสูงชะลูดขึ้นไปคล้ายกับเจดีย์เหลี่ยมสมัยเชียงแสน (ล้านนา) แต่ตรงมุมมีการย่อไม้สิบสอง ทำเป็น ๓ ชั้น มีซุ้มประตู ยอดแหลม ด้านข้างทั้ง ๔ ด้านทุกชั้น นอกจากนี้ภายในวัดยังมีต้นโพธิ์ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเพาะเมล็ดที่นำมาจากพุทธคยาแล้วนำมาปลูกไว้ที่วัดนี้ มีพระพุทธรูปปางนาคปรก สร้างด้วยอิฐถือปูนขนาดใหญ่

๑.๒.๙ วัดพระพุทธบาทราชวรมหาวิหาร อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี มีรอยพระพุทธบาท เป็นสถานอันศักดิ์สิทธิ์ประทับไว้ในแผ่นดินเหนียวใกล้เขาสุวรรณบรรพต หรือเขาสะจักพันธุคีรี ขนาดกว้าง ๒๑ นิ้ว ยาว ๖๐ นิ้ว ลึก ๑๑ นิ้ว มีตำนานเล่าว่า พบในสมัยพระเจ้าทรงธรรม ประดิษฐานใน พระมณฑปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยอดปราสาท ๗ ชั้น มุงกระเบื้องเคลือบ เสาข้อมุมไม้สิบสองปิดทองประดับกระจกบานประตูประดับมุกฝีมือประณีต บันไดทางขึ้นเป็นพญานาค ๕ เศียร ๓ ช่อง รอบพระมณฑปแขวนระฆังเรียงราย ใกล้กันมีพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระพุทธบาท ซึ่งเก็บรวบรวมศิลปวัตถุมีค่าจากต่างยุค ต่างสมัย ทางจังหวัดจัดให้มีการนมัสการพระพุทธบาททุกปี ปีละ ๒ ครั้ง

๑.๒.๑๐ วัดโสธรวรารามวรวิหาร ตั้งอยู่ริมแม่น้ำบางปะกง เขตเทศบาลเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา เดิมชื่อ วัดหงส์ สร้างในสมัยอยุธยา มีพระพุทธรูปสำคัญคู่บ้านคู่เมืองที่ผู้คนรำลึกถึงความศักดิ์สิทธิ์ “หลวงพ่อโสธร” เป็นพระพุทธรูปหล่อสัมฤทธิ์ ปางสมาธิ พุทธลักษณะตามแบบล้านช้าง รูปทรงงดงาม มีที่มาเล่าสืบต่อกันว่า ชาวบ้านได้พบพระพุทธรูปลอยน้ำมาหยุดอยู่บริเวณหน้าวัดไม่ขยับไปไหน จึงอัญเชิญขึ้นมาประดิษฐานในอุโบสถวัดโสธรฯ แห่งนี้ แต่พระในวัดเกรงจะถูกขโมย จึงโบกปูนหุ้มองค์ไว้จนมีลักษณะเป็นเช่นปัจจุบัน มีผู้คนเลื่อมใสศรัทธามานมัสการพระพุทธรูปสม่ำเสมอ

๑.๒.๑๑ วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ปุชนิยสถานสำคัญของไทยแห่งหนึ่ง อายุนับพันปี ประดิษฐานองค์พระปฐมเจดีย์ขนาดใหญ่รูประฆังคว่ำ ภายในบรรจุพระบรมสารีริกธาตุมีความสูงจากฐานถึงยอดประมาณ ๑๒๐.๕๐ เมตร กว้างประมาณ ๒๓๓.๕๐ เมตร สร้างเป็นวิหารสี่ทิศ ประดิษฐานพระพุทธรูปสี่ปาง ชุมวิหารด้านทิศเหนือประดิษฐานพระร่วงโรจนฤทธิ์ฯ พระพุทธรูปยืน ปางห้ามญาติ ได้ฐานองค์พระบรรจุ

พระบรมอัฐิของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ด้านตะวันออกตรงข้าม พระอุโบสถ เป็นพิพิธภัณฑสถานเก็บรักษาโบราณวัตถุจากที่ต่าง ๆ ในจังหวัดนครปฐม ทางทิศใต้เป็นที่ตั้งของ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระปฐมเจดีย์ อยู่บนอาคารไทยประยุกต์ ๒ ชั้น ใช้รวบรวมศิลปวัตถุ โบราณจากยุคต่าง ๆ โดยเฉพาะสมัยทวารวดีที่ขุดพบเป็นจำนวนมาก มีประชาชนจำนวนมาก มารับไหว้พระพุทธรูปที่วัดพระปฐมเจดีย์และเสี้ยมเซีย่มซีเป็นประจำ (แม่ชื้อภิญญา. สัมภาษณ์: ๒๕๔๗)

๑.๒.๑๒ วัดกลางอ่าแก้ว ตั้งอยู่เลขที่ ๑๓ บ้านท่าจีน ถนนพระราม ๒ หมู่ที่ ๖ ตำบลท่าจีน อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ที่ดินตั้งวัดมี เนื้อที่ ๔๘ ไร่ ๓ งาน ๗๙ ตารางวา อาณาเขต ทิศเหนือและทิศใต้ จดศูนย์การศึกษา ทิศ ตะวันออก จดแม่น้ำท่าจีน ทิศตะวันตก จดถนนหน้าวัด อาคารเสนาสนะ ประกอบด้วย อุโบสถ กว้าง ๔๐ เมตร ยาว ๖๐ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๗ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ศาลา การเปรียญ กว้าง ๕๐ เมตร ยาว ๘๐ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๑ เป็นอาคารคอนกรีตเสริม เหล็ก หอสวดมนต์ กว้าง ๓๐ เมตร ยาว ๖๐ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐ เป็นอาคารคอนกรีต เสริมเหล็ก กุฏิสงฆ์ จำนวน ๑๐ หลัง เป็นอาคารครึ่งตึกครึ่งไม้ วิหาร กว้าง ๒๐ เมตร ยาว ๓๐ เมตร เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ศาลาบำเพ็ญกุศล จำนวน ๓ หลัง สร้างด้วยคอนกรีตเสริม เหล็ก นอกจากนี้มีอาคารเสนาสนะต่าง ๆ ดังนี้ คือ โรงครัว และกุฏิแม่ชี ๑ หลัง ปุชนิยวัตถุมี พระประธานประจำอุโบสถเป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไปในจังหวัดสมุทรสาคร มีการตั้ง เสี้ยมเซีย่มซีในพระอุโบสถ

วัดกลางอ่าแก้ว ตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ เขตวิสุงคามสีมา กว้าง ๔๐ เมตร ยาว ๖๐ เมตร

ผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลการพิมพ์ใบเซียมซีของวัดทั้ง ๑๒ วัด สรุปที่มาของใบเซียมซีว่า ที่มาของใบเซียมซีมี ๓ ลักษณะ คือ ชื้อจากโรงพิมพ์ในกรุงเทพฯ คณะกรรมการบริหารวัด แต่งขึ้นเอง และคณะกรรมการวัดแปลมาจากภาษาจีน ตามรายละเอียดต่อไปนี้

๑. ใบเซียมซีที่ซื้อจากโรงพิมพ์เลียงเชียงจงเจริญ ถ.บำรุงเมือง เสาชิงช้า กรุงเทพฯ มี ๒ ลักษณะ คือ

๑.๑ ใช้ใบเซียมซีจากโรงพิมพ์เลียงเชียงจงเจริญโดยตรง โรงพิมพ์นี้ได้ จัดพิมพ์ใบเซียมซีมานานแล้ว ตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ และจัดพิมพ์ชื่อวัดไว้ตอนท้ายของใบ เซียมซี ได้แก่ วัดไตรมิตรวิทยาราม วัดผาสุกมณีจักร วัดกษัตราธิราช และวัดกลางอ่าแก้ว (สาคร ชาวแพรงน้อย. สัมภาษณ์: ๒๕๔๗)

๑.๒ กรรมการวัดจ้างโรงพิมพ์ในจังหวัดนั้น ๆ พิมพ์ใบเซียมซี โดยพิมพ์ ลอกเลียนแบบจากใบเซียมซีของโรงพิมพ์เลียงเชียงจงเจริญเป็นบางฉบับ และมีแต่งเพิ่มเติม เป็นบางฉบับ ได้แก่ ใบเซียมซีของวัดยาง วัดพระพุทธรูปท้าวธรรมหาวิหาร วัดโสธรวราราม และวัดพระปฐมเจดีย์

๑.๓ ไบเซียมซีที่คณะกรรมการบริหารวัดแต่งขึ้นเอง ไบเซียมซีนี้แต่งไว้นานแล้ว และจัดพิมพ์ต่อ ๆ กันมา (ไม่ทราบนามผู้แต่ง) กรรมการวัดได้จ้างโรงพิมพ์ในจังหวัดนั้น ๆ พิมพ์ไบเซียมซี ได้แก่ ไบเซียมซีของวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร วัดปรมย์ยิกาวาส และไบเซียมซีของวัดมณีชลขันธ์ (สุนทร พิมพ์าภรณ์. สัมภาษณ์: ๒๕๔๗)

๑.๔ ไบเซียมซีที่คณะกรรมการบริหารวัดแปลจากภาษาจีน ได้แก่ ไบเซียมซีของวัดพนัญเชิง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เดิมนั้นได้นำต้นฉบับไบเซียมซีจากตำราเซียมซีของประเทศจีนมาแปล และเรียบเรียงเป็นร้อยแก้ว มีไบเซียมซีจำนวน ๒๗ ใบ (เชื้อ พ่วงพูล. สัมภาษณ์: ๒๕๔๗)

๒. รูปแบบการประพันธ์ของวรรณกรรมไบเซียมซี

ไบเซียมซีเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่ง ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเสี่ยงทายเหตุการณ์ในอนาคตของบุคคลเพื่อเตือนสติ หรือเตรียมรับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับตนและเป็นสัญชาตญาณของมนุษย์ที่ต้องการรู้เหตุการณ์ล่วงหน้าของตนเอง ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบของวรรณกรรมไบเซียมซี พบว่ามีลักษณะการแต่งคำทำนายเป็น ๒ ชนิด คือ ไบเซียมซีร้อยแก้วและไบเซียมซีร้อยกรอง ดังการวิเคราะห์ต่อไปนี้

๒.๑ ไบเซียมซีร้อยแก้ว

ไบเซียมซีที่แต่งคำทำนายเป็นร้อยแก้วพบเพียง ๑ วัด คือ ไบเซียมซีของวัดพนัญเชิง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รูปแบบการประพันธ์เป็นร้อยแก้ว จำนวนคำในไบเซียมซีร้อยแก้วประมาณ ๑๕๐ – ๒๕๐ คำ การขึ้นต้นไบเซียมซีร้อยแก้ว มักขึ้นต้นด้วยคำว่า ซำปอฮุดกง หมายถึง นามของพระพุทธไตรรัตนนายก ซึ่งชาวไทยเชื้อสายจีนเคารพนับถือ เช่นเดียวกับชาวบ้านทั่วไปนิยมเรียกพระพุทธรูปนี้ว่า หลวงพ่อโต (บาราย. ๒๕๔๘: ๕) และใช้คำว่า “ตัวที่...” ใจความไบเซียมซีจะมี ๒ ย่อหน้า ย่อหน้าที่หนึ่งจะอธิบายความเป็นข้อ ๆ จำนวน ๕ – ๘ ข้อ ย่อหน้าที่สองจะอธิบายความเรื่อง การเจ็บไข้ การเดินทาง ลาก คู่ครอง เนื้อหาในไบเซียมซีจะเป็นคำทำนายในเรื่อง ผู้อุปถัมภ์ อนาคตภาคหน้า ญาติมิตร โชคลาภ คดีความ คู่ครอง มีการใช้โวหารอุปมาเปรียบเทียบ ดังความว่า “ข้อ ๒ ทำนายว่า ความดีของท่านนั้นเป็นความปรารถนาดี ประดุจดัง ดอกไม้กำลังบาน (ไบเซียมซีที่ ๒๖ วัดพนัญเชิง) ข้อ ๗ ทำนายว่า ชีวิตของท่านประกอบไปด้วยวาสนา จะมีผู้มีบุญ อุปถัมภ์คำชู และสดชื่น ประดุจดังไม้แห้งกลับเป็นข้อ...” (ไบเซียมซีที่ ๒๗ วัดพนัญเชิง)

การจบความในไบเซียมซีร้อยแก้วทุกใบของวัดพนัญเชิง จะจบความด้วยการกล่าวถึงคดีความเจ็บไข้และโชคลาภ ดังตัวอย่างไบเซียมซีที่ ๑ และไบเซียมซีที่ ๑๖

ตัวอย่างใบเขียนซีที่ ๑

“ตัวที่ ๑ มีอธิบาย ๘ ข้อ ข้อ ๑ ทำนายว่า ท่านจะได้รับความคุ้มครองโอบอ้อมอารีย์จากผู้มีบุญโดยแท้ ข้อ ๒ ทำนายว่าการทำงานที่ท่านประกอบอยู่นั้นถูกต้องด้วยประการทั้งปวง ข้อ ๓ - ๔ ทำนายรวมกันว่า สืบไปเบื้องหน้าถึงจะได้ประสบผลแห่งความดี แต่ท่านต้องระวังอุปสรรคทุกทาง แต่ไม่สำคัญนัก อุปสรรคนั้นเกิดจากบุคคลในครอบครัวหรือร่วมงานนั้น ข้อ ๕ ทำนายว่า ต่อจากอุปสรรคแล้วสืบไปเบื้องหน้าท่านจึงจะได้สู่ปรารถนา ข้อ ๖ ทำนายว่า อารยะจะเกิดกับท่านเมื่อปลายทาง ข้อ ๗ ทำนายว่า วงศ์ญาตินั้นเป็นที่อาศัยช่วยเหลือนำทางท่านประดุจดั่งเนื้อและกระดูกจะมีสามัคคีไว้ให้แน่น ข้อ ๘ ทำนายว่า ความสุขความเจริญที่ได้รับนั้นจะสมบูรณ์เมื่อแก่

อธิบายนี้ ถ้ามการเจ็บไข้มีความสุข ถ้ามการเดินทางนั้นดี ถ้ามบุตรฯ เป็นชาย ถ้ามสามีภรรยาหญิงดี ชายปานกลาง ทั้ง ๒ เพศ สมความปรารถนา”

ตัวอย่างใบเขียนซีที่ ๑๖

“ตัวที่ ๑๖ มีอธิบาย ๘ ข้อ ทำนายว่า ซึ่งคนทั้งปวงมีความซื่อตรงและสะอาดสะอาดอันสว่างไสวประดุจดั่งดวงเดือน ท่านควรรักษาและเคารพเขาเถอะ ข้อ ๒ ทำนายว่า แม้ตัวท่านเองก็ประกอบไปด้วยความซื่อตรงอยู่แล้ว ข้อ ๓ ทำนายว่า แต่เกิดมาตัวท่านไม่สามัคคี สามัคคีนี้นั้นแหละจะนำตัวท่านดีในเบื้องหน้า ข้อ ๔ ทำนายว่า ในวันหน้าจะพบผู้ใหญ่ที่มีบุญ ข้อ ๕ ทำนายว่า การพบปะท่านจะอยู่ใกล้ชิดกัน ข้อ ๖ ทำนายว่า ตัวท่านจะต้องมีความอดทนต่อมิตรทั้งหมาย จงอุตสาหะมีความมานะ แล้วคงจะมีคุณในตัวท่านในช่องทางที่ผู้ใหญ่แนะนำให้ ข้อ ๗ ทำนายว่า บุญกุศลมีอยู่ช่วยสนับสนุนในการเจริญดีเสมอ ข้อ ๘ ทำนายว่า ที่ท่านปรารถนาอยู่นั้นมีอุปสรรค แต่เบื้องหน้าต้องสำเร็จ

อธิบายนี้ ถ้ามการเป็นความไม่ดี ถ้ามการเจ็บไข้ว่าเป็นสุข ถ้ามลาภมิได้ลาภ”

รูปแบบใบเขียนซีวัดพนัญเชิง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นร้อยแก้วที่มีการแปลมาจากภาษาจีน และเรียบเรียงเป็นภาษาไทย เนื้อหาเป็นการให้คำทำนายเรื่องโชคลาภ คดีความ เจ็บไข้ คู่ครอง ผู้อุปถัมภ์ การขึ้นต้นใบเขียนซีร้อยแก้วใช้คำว่า ข้าพขอสดทง หมายถึง นามของพระพุทธรูป “พระพุทธรูปไตรรัตน์นายก” พระพุทธรูปสำคัญในพระอุโบสถ เนื้อหาใบเขียนซีมี ๒ ย่อหน้า

๒.๒ ใบเขียนซีร้อยกรอง

ผู้วิจัย ได้ศึกษาใบเขียนซีของวัดในภาคกลาง ตามขอบเขตที่ศึกษา พบว่า ใบเขียนซีของวัดไตรมิตรวิทยาราม วัดยาง กรุงเทพฯ วัดผาสุมณังจักร วัดปรมัยยิกาวาส จังหวัดนนทบุรี วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร จังหวัดสุพรรณบุรี วัดกษัตราธิราชวรวิหาร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วัดมณีชลขันธ์ จังหวัดลพบุรี วัดพระพุทธรูปบาทราชวรมหาวิหาร จังหวัด

สระบุรี วัดโสมนารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรวิหาร จังหวัดนครปฐม และวัดกลางอังก้าว จังหวัดสมุทรสาคร รวม ๑๑ วัด รูปแบบการประพันธ์เป็นร้อยกรองประเภทกลอนแปดมีลักษณะ ดังนี้

๒.๒.๑ แต่งเป็นกลอนแปด ที่ขึ้นต้นด้วยวรรคระดับ ความยาว ๓ – ๕ บทมีสัมผัสนอกถูกต้องตาม ฉันทลักษณ์ มีสัมผัสในบ้างแต่ไม่ครบ ใบ้เชื่อมชื่ของวัดต่าง ๆ ที่จะศึกษานี้มีรูปแบบเป็นกลอนแปดเป็นส่วนใหญ่ คือ ใบ้เชื่อมชื่ของวัดไตรมิตรวิทยาราม วัดยาง กรุงเทพฯ วัดผาสุมณีนิจกร วัดปรมย์ยิกาวาส จังหวัดนนทบุรี วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร จังหวัดสุพรรณบุรี วัดกษัตราธิราชวรวิหาร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วัดมณีชลขันธ์ จังหวัดลพบุรี วัดพระพุทธรูปราชวรมหาวิหาร จังหวัดสระบุรี วัดโสมนารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรวิหาร จังหวัดนครปฐม และวัดกลางอังก้าว จังหวัดสมุทรสาคร ดังความว่า

ใบที่หนึ่งสมมาตรปรารภ
ทวยไรร่วมคนชูปดัมภ์
หมายสิ่งใดในจิตคิดจะทำ
ว่าคงสำเร็จการประมาณมี
แต่ข้าข้าจึงจะสมอารมณ์ปอง
ทั้งพวกพ้องปริเปรมเกษมศรี
ว่าอยู่เย็นเป็นสุขทุกเดือนปี
แม่นใบนี้ถามโรคที่ไศกกาย
ว่าคงหายเบาบางเหมือนอย่างทวยกัน
หรือถามหาลูกหนี้พี่น้องหาย
ว่าคงจะพบพักตร์เหมือนทักทาย
หรือถามหมายว่าลาภไม่หายบคำ
ว่าข้าข้าคงสมอารมณ์นี้
ได้ก้องกึกเหล้าก่เป็นข้อชา
ถามหาคู่ดีนักเหมือนชักนำ
ขอจบคำที่หนึ่งรำพึงเอยฯ

ใบ้เชื่อมชื่ ๑ วัดพระปฐมเจดีย์

ใบ้เชื่อมชื่วัดมณีชลขันธ์ จังหวัดลพบุรี มีรูปแบบเฉพาะ คือ เป็นกลอนแปดที่ขึ้นต้นด้วย วรรคระดับ และมีความยาว ๒ บท เหมือนกันทุกใบ ดังตัวอย่างใบ้เชื่อมชื่ ๑ ความว่า

ใบที่หนึ่งหลวงพ่อบ้างแจ้งให้รู้
เรื่องเนื้อคู่สมมาตรปรารภ
ถามถึงลาภโชคดีมีตามมา

จะคบหาผู้ใดให้ระวัง
 การเป็นถ้อยร้อยความที่ถามไว้
 ประสพชัยชื่นชมสุขสมหวัง
 ขันติธรรมถือไว้ให้จริง
 เชียมชีขลังหลวงพ่อบ้างแสงแกล้งเอ๋ย
 ไบเชียมชีที่ ๑ วัดมณีชลขันธ์

๒.๒.๒ ขึ้นต้นด้วยวรรครับ เหมือนกลอนนิราศ ไบเชียมชีที่ขึ้นต้นด้วยวรรครับ
 ได้แก่ ไบเชียมชีของวัดไตรมิตรวิทยาราม วัดยาง กรุงเทพฯ วัดผาสุมณีจักร จังหวัดนนทบุรี
 วัดกษัตราธิราชวรวิหาร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วัดพระพุทธบาทราชวรมหาวิหาร จังหวัด
 สระบุรี วัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา วัดพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม และวัด
 กลางอ่าแก้ว จังหวัดสมุทรสาคร ความยาวประมาณ ๓ – ๕ บท มีสัมผัสนอกถูกต้องตาม
 จันทรลักษณ์ สัมผัสในไม่เคร่งครัด ดังความว่า

ไบที่สองต้องกันเหมือนจันทร์ฉาย
 เปรียบกับต้นพฤกษาคราไถลตาย
 แล้วกลับกลายเป็นเหมือนเช่นเดิม
 ได้ผลิดอกออกไบใสสว่าง
 ต้องน้ำค้างลมเชยร่าเพยเสริม
 เหมือนกระจกบานเก่าเมื่อคราวเดิม
 ต้องเพิ่มเติมขัดถูจึงดูงาม
 จะทำการสิ่งใดพร้อมใจกัน
 จงผ่อนผันหาเรือนับถือถาม
 คงสมจิตสมปองทำนองความ
 ไบนีถามคนไข้ว่าได้คลาย
 ถามลูกหนี้พวกพ้องว่าต้องพบ
 ถามเรื่องคู่รักไม่สมหมาย
 ถามหาลาภว่าดีพาที่หาย
 จบภิปรายที่สองทำนองเอ๋ย
 ไบเชียมชีที่ ๒ วัดพระปฐมเจดีย์

ไบที่สามความยากลำบากกลับ
 จะทำการสิ่งใดให้ทุกข์ตรม
 ว่ามีคนปองร้ายไม่วายวัน
 กินไม่อิ่มนอนไม่หลับให้กลับทุกข์
 ไม่มีสุขสักเวลาแทบอาสัญ
 แต่ถามเรื่องเป็นความไม่คร้ามกัน
 คงผ่อนผันสู้ได้เป็นไรมี

จะไปหาผู้ใดก็ได้ยาก
 ถามลูกหนี้ที่จากพลัดพรากหนี
 ว่ายังไม่พบกันในทันที
 ถามลาภนี้ก็ยากลำบากกาย
 ถามเรื่องคู่สมภักดิ์
 ว่าร้ายนักพันเพื่อนไม่เหมือนหมาย
 จงสงบไว้ก่อนค่อยผ่อนคลาย
 หหมดคำทายที่สามจบความเอย

ใบเชียมชีที่ ๓ วัดไตรมิตรฯ

คำที่ใช้ขึ้นต้นในวรรคแรกของใบเชียมชีร้อยกรองเกือบทุกวัด จะเป็นการบอกลำดับที่ของใบเชียมชี “ใบที่...” และกล่าวคำทำนายตามเนื้อความ วรรคแรกที่เกริ่นนำนั้นจะบอกเรื่องราวต่าง ๆ ให้ผู้เสี่ยงทายถาม ดังความว่า

ใบที่ยี่สิบสามความดีเป็นศรีสุข
 ถึงใครต้องเจ็บไข้อย่าได้ทุกข์
 คงเป็นสุขทั้งเรือนไม่เคลื่อนคลาย

.....

.....

เหมือนโกสมบุปผาณฑาทอง
 ในทำนองใบนี้ว่าดีเอย

ใบเชียมชีที่ ๒๓ วัดไตรมิตรฯ

๒.๒.๓ ใบเชียมชีที่แต่งเป็นร้อยกรองผสมกับร้อยแก้ว ได้แก่ ใบเชียมชีของวัดปรมัยยิกาวาส จังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีลักษณะพิเศษ รูปแบบการประพันธ์จะเป็นกลอนแปดจำนวน ๑ – ๒ บท รวมกับร้อยแก้วสั้น ๆ ให้คำทำนาย จำนวน ๔ – ๑๒ วรรค โดยมีตัวเลขกำกับหน้าวรรค วรรคละประมาณ ๔ – ๕ คำ ได้แก่ ใบเชียมชีที่ ๙ , ๑๓ , ๑๗ , ๑๘ , ๒๕ , ๒๖ , ๒๘ และ ๓๐ ดังความว่า

จงตั้งใจให้ตรงบ่งคำถาม
 อันข้อความยังเลื่อนไม่เหมือนหมาย
 เหมือนลงเรือแล้วโยไม่เตรียมพาย
 จะผันผายอย่างไรต้องเวียนวน
 จะตอบความไว้ให้เป็นหัวข้อ
 สงเคราะห์ต่อคำถามที่สับสน
 เพื่อไขข้อแคลงใจไว้กังวล
 จะเป็นผลพลอยได้ ลองใคร่ครวญ
 ๑. การค้าขายไม่ได้ผล

๒. ในปีนี้ไม่มีลาภ
๓. การเจ็บไข้ไม่ต้องวิตก
๔. ลูกหนี้จะมาหาเอง
๕. โชคชะตาปานกลาง
๖. เพื่อนจะเป็นผู้นำลาภมาให้
๗. บุตรที่ถามเป็นผู้ชาย
๘. คู่ครองชื่อตรง

ใบเชียมซีที่ ๙ วัดปรมย์ยิกาวาส

ใบเชียมซีของวัดปรมย์ยิกาวาส ขึ้นต้นด้วยคำว่า “เบอร์” ว่า เบอร์นี้น่าจะมาจาก
คำว่า number ในภาษาอังกฤษ ดังความว่า

เบอร์สิบสี่วารากินเหมือนดินฟ้า
มีเวลามัวหมองไม่ผ่องใส
จะไปหาผู้ใดให้มีดมน
ดูขัดสนคร้ามครันหวั่นอุรา

ใบเชียมซีที่ ๑๔ วัดปรมย์ยิกาวาส

เบอร์ยี่สิบเจ็ดนี้หนอขอทักทาย
จงประจักษ์แจ้งความตามอักษร
จงเร่งเพียรทำด้วยยาม้วนอน
ช้า ๆ ก่อนทำไปจะได้ดี

ใบเชียมซีที่ ๒๗ วัดปรมย์ยิกาวาส

การจบกลอนใบเชียมซีมีลักษณะการจบด้วยการลงท้าย คำว่า เอย วรรคสุดท้าย
ของใบเชียมซีจะเป็นการสรุปเนื้อความในคำทำนายใบเชียมซีนั้น ๆ ดังความว่า

ไข่อัดทนมุ่มมันกัดฟันสู้
ได้ขึ้นชูหลักชัยสมหมายมัน
อันทุกข์โศกโรคภัยไม่สำคัญ
ขอให้ขวัญกำลังใจดีไว้อย

ใบเชียมซีที่ ๒๒ วัดมณีชลขันธ์

ใบเชียมซีของวัดยาง กรุงเทพฯ วัดกลางอ่าแก้ว วัดพระปฐมเจดีย์และ
วัดพระพุทธรบาท จะขึ้นต้นด้วยการบอกลำดับที่ของใบเชียมซีนั้น ๆ ดังความว่า

ที่สิบห้าว่าไว้ในอักษร
จะทำการสิ่งใดไม่อาวรณ์
สโมสรรสมประสงค์บุญส่งทัน

ใบเชียมซีที่ ๑๕ วัดยาง

ที่สืบทอดว่าสมอารมณ์นัก
คงพบพัทตร์คนซุบซิบอุกมภ์
กับคนที่มีบุญการุณธรรม
เสมอรา ๆ ไปด้วยใจดี

ใบเชียมซีที่ ๑๖ วัดยาง

ที่สืบสั้วราคนเหมือนดินฟ้า
มีเวลามัวหมองไม่ผ่องผล
จะไปผู้ใดให้มีดมน
ดูขัดสนคร้ามครันหวั่นอุรา

ใบเชียมซีที่ ๑๔ วัดกลางอ่างแก้ว

ที่ยี่สิบสี่นี้ไซ้ว่าไกลนนัก
เราสุดจัดและเห็นที่เป็นช่อง
อีกสักหน่อยจึงจะสมอารมณ์ปอง
ม้าตัวทองคอยท่าข้างหน้ามี

ใบเชียมซีที่ ๒๔ วัดพระปฐมเจดีย์

ที่สิบเป็นเห็นเหมือนเซนทรัพย์
อยู่ติดกับศิลาที่อาศัย
จะหาผลแสนยากลำบากใจ
หาเท่าไรยากนักจักสมปอง

ใบเชียมซีที่ ๑๘ วัดพระพุทธบาท

รูปแบบการประพันธ์ใบเชียมซีร้อยกรองที่ศึกษา มีรูปแบบเป็นคำประพันธ์ประเภทกลอนแปด ความยาวประมาณ ๓ – ๕ บท การขึ้นต้นวรรคมี ๒ แบบ คือ ขึ้นต้นด้วยวรรคดับและขึ้นต้นด้วยวรรครับแบบกลอนนิราศ มักขึ้นต้นด้วยคำว่า “ใบที่” หรือ บอกลำดับที่ของใบเชียมซี การจบเนื้อความใน ใบเชียมซีมักลงท้ายด้วยคำว่า “เออ” นอกจากนี้ใบเชียมซีของวัดปรมย์ยิกาวาส มีลักษณะเฉพาะ คือ เป็นใบเชียมซีที่แต่งด้วยกลอนแปด และร้อยแก้วสั้น ๆ มีตัวเลขกำกับหน้าวรรค ให้คำทำนายเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ โชคลาภ การค้าขาย การเจ็บป่วย ลูกหนี้ โชคชะตา เพื่อน บุตรและคู่ครอง

๓. กลวิธีนำเสนอในวรรณกรรมใบเชียมซี

การศึกษากลวิธีการนำเสนอวรรณกรรมใบเชียมซี ผู้วิจัยได้วิเคราะห์กลวิธีการนำเสนอวรรณกรรมใบเชียมซีด้านการเกริ่นนำ การทำนาย การจบคำทำนาย ดังต่อไปนี้

๓.๑ การเกริ่นนำ คือ ข้อความตอนเริ่มเรื่อง เป็นการเกริ่นนำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจในคำทำนายใบเชียมซี และเขียนนำเข้าสู่ประเด็นสำคัญ การเกริ่นนำในวรรณกรรมใบเชียมซี มีลักษณะดังนี้

๓.๑.๑ เกริ่นนำโดยกล่าวถึงตัวละครในวรรณคดี แล้วอธิบายเชื่อมโยงกับ
โชคชะตาของผู้เสียหาย มีปรากฏในใบเขียนซีของวัดปรมย์ยิกาวาส จ.นนทบุรี มากที่สุด ดังนี้

๓.๑.๑.๑ คนธรรพ์ จากเรื่อง กากี ในนิบาตชาดก เรื่อง กากาติชาดกและ
สุสันธิชาดกในพระสุตตันตปิฎก คนธรรพ์ เป็นตัวละครสำคัญที่ใช้พินและการขับร้อง มี
เนื้อความเกี่ยวกับการได้เซยชมนางกากีในวิมานฉิมพลีของพญาครุฑ ทำให้พญาครุฑรู้ความ
จริงว่ากากีเป็นหญิงมักมากในกามารมณ์ จึงพานางกากีไปส่งคืนพระเจ้าพรหมทัตที่เมือง
พาราณสี การเกริ่นนำโดยกล่าวถึงคนธรรพ์ติดพันบรรยายถึงนางกากี และคนธรรพ์ได้เซยชม
แล้วนั้น เป็นการให้ข้อคิดว่าขอให้ผู้เสียหายจงระมัดระวังตนเอง จะมีคนใกล้ชิดคิดร้าย นำ
เรื่องราวมาใส่ความทำให้เกิดเรื่องเดือดร้อนรำคาญใจ ดังความว่า

เมื่อคนธรรพ์หยิบพินขับคำหวาน
เป็นสัญญาณบรรยายความแสนบัดสี
บังเป็นข้อกล่าวหานางกากี
พญาครุฑสุดที่จะแกล้งใจ
ขอเตือนไว้ให้ระวังตัวตน
จะมีคนเกรงทำแฉใจ
นำเรื่องตะแบงแก่งใส่ไคล้
ต้องร้อนใจเพราะมิตรคิดใส่ความ
ใบเขียนซีที่ ๕ วัดปรมย์ยิกาวาส

๓.๑.๑.๒ เจียวี่และขงเบ้ง จากเรื่องสามก๊ก สามก๊กเป็นพงศาวดารจีน
ทำนองนิทานเกี่ยวกับเหตุการณ์ราชวงศ์ของจีน พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกโปรด
เกล้าฯ ให้เจ้าพระยาพระคลัง (หน) เป็นผู้อำนวยการแปล เมื่อ พ.ศ. ๒๓๔๕ ขงเบ้งและเจียวี่
เป็นตัวละครสำคัญที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด แต่เจียวี่ทหารเอกฝ่ายขุนกวน ผู้มีสติปัญญา
เฉลียวฉลาดต้องเสียชีวิต เพราะกลอุบายอันล้ำเลิศของขงเบ้ง โดยส่งจูถ่งยึดเมืองลำอู่ ส่ง
เตียวหุยเข้ายึดเมืองเก๋งจิ๋ว และส่งกวนอูเข้ายึดเมืองชงหอง ทำให้เจียวี่เสียใจจนสิ้นชีวิต คำว่า
ถูกเกาทัณฑ์ในใบเขียนซี หมายถึง แพ้สติปัญญาของ ขงเบ้ง การเกริ่นนำเช่นนี้ เป็นการ
เตือนสติผู้เสียหายว่าให้ระวังตนเองให้มาก เนื่องจากจะมีศัตรูปองร้าย ดังความว่า

ได้เมื่อ “เจียวี่” ถูกเกาทัณฑ์
สิ้นชีวิตเพราะขงเบ้งเก่งกาจหลาย
มีศัตรูขู่จ้องปองคิดร้าย
ระวังกายจะถูกล่าระกำใจ
ใบเขียนซีที่ ๑๕ วัดปรมย์ยิกาวาส

๓.๑.๑.๓ หกเขย จากเรื่องสังข์ทอง บทละครนอกในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงได้เค้าเรื่องจากสุวัณณสังฆชาดก ในปัญญาสาชดก ท้าวสามลต้องการกำจัดเจ้าเงาะที่มีรูปร่างอัปลักษณ์ จึงให้ลูกเขยทั้งเจ็ดหาเนื้อปลามาให้ โดยคิดว่าเจ้าเงาะคงทำไม่ได้ แต่ปรากฏว่า เจ้าเงาะหรือพระสังข์ซึ่งมีมนต์วิเศษของนางพันธุรัต กลับหาเนื้อปลาได้มากกว่าหกเขยซึ่ง นอกจากจะได้เนื้อได้ปลาน้อยกว่าแล้ว เขยทั้งหกยังจุมูกແหว່ງและใบหูขาดอีกคนละข้าง การเกริ่นนำหกเขย จากเรื่องสังข์ทองนี้ เป็นการให้ข้อคิดว่า ผู้เสี่ยงทายจะได้รับอันตราย มีศัตรูเป็นผู้ใหญ่ ขอให้ไตร่ตรองให้รอบคอบ ดังความว่า

ดกที่นั่ง “หกเขย” หาเนื้อปลา
 ยากอุราเสียจุมูกແหว່ງและใบหู
 ทำอะไรมีผู้ใหญ่เป็นศัตรู
 ใคร่ครวญดูเข้าทำนองในครองธรรม
 ใบเชียมซีที่ ๒๕ วัดปรมัยยิกาวาส

๓.๑.๑.๔ พระราม จากเรื่องรามเกียรติ์ บทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ตามเนื้อเรื่อง พระรามต้องเดินป่า เนื่องจากนางไภยเกษี ทูลท้าวทศรถขอให้พระพรตครองเมืองและให้พระรามออกบวช พระรามจึงออกเดินป่าพร้อมด้วยนางสีดา และพระลักษมณ์ การเกริ่นนำเช่นนี้ เป็นการบอกให้ผู้เสี่ยงทายได้ทราบโชคชะตาของตนเองว่าต้องพลัดพรากจากที่อยู่เหมือนกับพระรามที่ต้องออกเดินป่า แต่จะได้พบสิ่งที่ถูกใจเหมือนพระรามได้พบกวางทอง (มารีศ) ดังความว่า

ดกที่นั่ง “พระรามเดินดง”
 ต้องเขารุกเข้าพงอยู่เสมอ
 แต่ก็พบกวางทองผ่องเลิศเลอ
 ทายว่าเจอเจอของอันต้องใจ
 ใบเชียมซีที่ ๒๖ วัดปรมัยยิกาวาส

๓.๑.๑.๕ พระลักษมณ์ จากเรื่องรามเกียรติ์ พระอนุชาของพระรามที่ชื่อสัตย์ และจงรักภักดีต่อพระราม เมื่อพระรามถูกเนรเทศไปอยู่ป่าเป็นเวลา ๑๔ ปี พระลักษมณ์ได้ติดตามไปรับใช้พระราม ครั้นทศกัณฐ์ได้ลักพานางสีดา ชายาของพระรามไปไว้ที่เมืองลงกา พระลักษมณ์ได้ช่วยพระรามออกรบเสมอ จนทศกัณฐ์ขอให้กุมภกรรณมาช่วยรบกับฝ่ายพระราม กุมภกรรณใช้หอกโมกขศักดิ์ทำร้ายพระลักษมณ์จนพิเภกต้องบอกวิธีแก้ไข การเกริ่นนำเหตุการณ์ตอนพระลักษมณ์ถูกหอกโมกขศักดิ์ เพื่อเป็นการบอกให้ผู้เสี่ยงทายได้ทราบว่าตนเองกำลังจะเคราะห์ร้ายต้องระวังภัยอันตรายจากการเดินทางไกล ประกอบอาชีพไม่ควรลงทุนจนหมดตัว ดังความว่า

ได้เมื่อพระลักษมณ์ถูกหอกโมกขศักดิ์
 เกระหึญนักเร่ระวังอย่ากังขา
 เดินทางไกลต้องระวังภัยนานา
 อย่าคิดคำการใหญ่จะขาดทุน
 ใบเชิยมชีที่ ๓๑ วัดปรมย์ยิกาวาส

วรรณคดีที่ปรากฏในวรรณกรรมใบเชิยมชี เท่าที่ปรากฏ ได้แก่ เรื่องกาเกี
 เรื่องสามก๊ก เรื่องสังข์ทอง และเรื่องรามเกียรติ์ โดยนำตัวละครเด่นของวรรณคดีนั้นมาเกริ่นนำ
 ในใบเชิยมชีและเชื่อมโยงกับคำทำนายได้อย่างเหมาะสม ประการหนึ่ง การกล่าวถึงพฤติกรรม
 ตัวละครเด่น ๆ จากเรื่องกาเกี สามก๊ก สังข์ทอง และรามเกียรติ์ มาไว้ในใบเชิยมชี แสดงว่า
 วรรณคดีเหล่านั้นเป็นที่รู้จักของ คนไทยอย่างแพร่หลาย จึงได้มีการแต่งคำทำนายเชื่อมโยงกับ
 ตัวละคร เฉพาะตอนที่สัมพันธ์กับคำทำนายโชคชะตา การเกริ่นนำพฤติกรรมของตัวละครใน
 วรรณคดี จึงเป็นการบอกถึงโชคชะตาของผู้เสี่ยงทายเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอนาคตนั่นเอง

๓.๑.๒ การเกริ่นนำโดยยกตัวละครในนิทานพื้นบ้านและนิทานชาดก แล้ว
 อธิบายเชื่อมโยงกับโชคชะตาของผู้เสี่ยงทาย

๓.๑.๒.๑ นิทานเรื่องศรีธนญชัย ตอนใช้ปัญญาลวงพ่อคำสำเภา นิทานเรื่อง
 ศรีธนญชัยของไทยเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ประเภทนิทานคนเจ้าปัญญาแบบฉลาดแกม
 โกง (Trickster Tale) ซึ่งเป็นประเภทย่อยของนิทานมุขตลก (Jest) กัญญรัตน์ เวชชศาสตร์
 (๒๕๔๑: ๒๔๔) กล่าวถึงตัวละครเอกคือ ศรีธนญชัย ว่ามีลักษณะพิเศษในความเป็นคนมี
 ปฏิภาณ ไหวพริบ มีเล่ห์เหลี่ยม แก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ผ่านพ้นไปได้โดยไม่มีผู้ใดคาดคิดมาก่อน
 นิทานประเภทนี้จึงมักเป็นที่ชื่นชอบของคนในสังคม การเกริ่นนำนิทานเรื่อง ศรีธนญชัยถูกขังใน
 กรงเหล็กกริมทะเล แต่สามารถใช้ปัญญาขอเครื่องทรงของกษัตริย์มาวางไว้บนกรงเหล็ก เมื่อ
 พ่อคำเรือสำเภาจีนเดินทางผ่านมา ศรีธนญชัยจึงตะโกนว่า ข้าไม่อยากเป็น ข้าไม่อยากเป็น
 และอธิบายให้พ่อคำเรือสำเภาจีนฟังว่า เขาถูกบังคับให้เป็นกษัตริย์ จึงถูกจับมาขังในกรงเหล็ก
 ทำให้พ่อคำเรือสำเภา ซึ่งมีความโลภ ขอเข้าไปในกรงเหล็กแทนศรีธนญชัย การเกริ่นนำนิทาน
 เรื่องศรีธนญชัยนี้ ทำให้ผู้เสี่ยงทายได้ข้อคิดจากนิทานว่า ควรให้สติปัญญาพิจารณาหาทางแก้ไข
 ปัญหา ดังความว่า

ได้เมื่อ “ศรีธนญชัย” ใช้ปัญญา
 เอาเครื่องทรงกษัตริย์ตั้งใจหมาย
 ลวงนายสำเภาหลงกลอุบาย
 อยากจะเป็นเจ้าชายติดกรงแทน
 ท่านก็เป็นผู้ที่มีปัญญา
 แม้ถึงคราตกอับคับแค้นแสน
 ดนเคยช่วยตนได้ใช้ดูแคลน
 ปัญญาแล่นแล้วหน้าอย่าทุกข์ใจ
 ใบเชิยมชีที่ ๒ วัดปรมย์ยิกาวาส

๓.๑.๒.๒ นิทานเรื่องม้าอารี เป็นนิทานที่ให้ข้อคิดเรื่องการทำความดีแล้วไม่ได้รับผลแห่งการทำความดี เนื้อเรื่องกล่าวถึงม้าที่มีใจเอื้อเฟื้อ ให้โคมาอาศัยอยู่ในคอกของตน ต่อมาโค จึงไม่ยอมออกจากคอกของม้า ทำให้ม้าไม่มีที่อยู่อาศัย เพราะความใจดีของตน การเกริ่นนำเช่นนี้ ทำให้ผู้เสี่ยงทายได้ทราบว่า ผู้เสี่ยงทายจะมีโชคชะตาเหมือนม้าใจอารี ทำคุณกับคนไม่ขึ้นอาจจะได้รับ ความเดือดร้อน ดังความว่า

โชคชะตาเหมือน “ม้าใจอารี”
 สละที่ให้โคเข้าอาศัย
 โคมิเห็นคุณม้านั้นฉันใด
 อุปมัยเหมือนกันกับดวงตน
 ใบเชิยมซีที่ ๑๗ วัดปรมย์ยิกาวาส

๓.๑.๒.๓ นิทานเรื่องจันทโครพ จันทโครพเป็นโอรสของพระเจ้าพรหมทัต พระฤาษีซึ่งเป็นผู้สอนวิชาความรู้ให้จันทโครพได้ มอบผอบให้เมื่อจันทโครพเรียนวิชาจบแล้ว และสั่งห้ามเปิดผอบระหว่างเดินทาง จะเปิดได้เมื่อถึงบ้านเมืองแล้ว ด้วยความอยากรู้จันทโครพได้เปิดผอบกลางป่า ได้พบนางโมรา (ซึ่งพระฤาษีเสกจากขนนกยูง) และได้นางเป็นชายา เมื่อเดินทางต่อไปได้พบกับโจรป่าการเกริ่นนำในใบเชิยมซีนี้ กล่าวถึงเหตุการณ์ เมื่อจันทโครพต่อสู้กับโจรป่า จันทโครพร้องบอกชายาให้ส่งพระขรรค์ให้พระองค์ แต่นางโมรามีจิตใจรักนายโจร จึงยื่นตำมพระขรรค์ให้อยู่ทางด้านนายโจร นายโจรจึงคว่ำพระขรรค์ฟันจันทโครพสิ้นใจตาย คำทำนายจากการเกริ่นนำเรื่องจันทโครพ คือ ให้ผู้เสี่ยงทายระมัดระวังตนเนื่องจากจะมีเคราะห์ ดังความว่า

ใบที่ยี่สิบสี่ตำราว่าจบ
 เมื่อจันทโครพพบโจรป่า
 เสียทีโจรโผนฟาดมรณา
 ด้วยโมรายืนดาบให้มันฟัน
 ใบนี้ใครเสี่ยงได้ว่าไม่เหมาะ
 จะมีเคราะห์คุ้มร้ายทำลายขวัญ
 คนในเรือนจะก่อเรื่องให้เคืองครัน
 เหมือนพระจันทร์รักโมรานางพาดาย
 ใบเชิยมซีที่ ๒๔ วัดป่าเลไลยก์

๓.๑.๒.๔ นิทานเรื่อง ราหูอมจันทร์ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับ พ.ศ. ๒๕๔๒, ๒๕๔๖: ๙๕๕) ให้ความหมายคำว่า ราหู คือ ชื่อสุรตนหนึ่งมีตัวขาดครึ่งท่อน เชื่อกันว่าเมื่อเวลาเกิดสุริยคราส หรือจันทรคราส เป็นเพราะดวงอาทิตย์หรือดวงจันทร์ถูก ราหูอมเอาไว้ ในตำราโหราว่าเป็นเทวดาพระเคราะห์ มีอาภรณ์และพาหนะสี่คล้า ตามนิทานพื้นบ้าน จ.ชุมพร (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร, ๒๕๒๕: ๗๓ - ๗๔) เล่าว่า

ครอบครัวหนึ่งมีบุตรชาย ๓ คน บุตรคนโตเกียจคร้าน มักง่าย บุตรคนรองมีนิสัยมักใหญ่ใฝ่สูง บุตรคนสุดท้องสุขุมเยือกเย็น วันหนึ่งมีพระภิกษุมหาภิณฑบาทหน้าบ้าน บุตรคนโตดักบาตรด้วย กระชูและข้าวที่ใส่บาตรเป็นสีดำ เพราะเป็นข้าวกลิ้งเลือกกาก และอธิษฐานว่า ขอให้พระกำลัง มหาศาลทุกชาติ บุตรคนรองดักบาตรด้วยขันทองใส่ข้าวขาว อธิษฐานว่า ขอให้มีความเป็นสิ่ ทอง ปราศจากทุกข์ภัยทั้งปวงทุกชาติ ส่วนบุตรคนสุดท้องดักบาตรด้วยขันเงินใส่ข้าวขาว อธิษฐานว่าขอให้มีความขาวนวล ต่อมาเมื่อแต่งงานครองเรือนได้ทำบุญต่อภิกษุสงฆ์ตลอด อายุขัย ด้วยกุศลจิตจึงไปเกิดเป็นเทพบุตรในสวรรค์ทั้งสามคน บุตรคนโตมีร่างกายกำยำ ผิวดำ ชื่อราหู บุตรคนรองมีร่างกายสีทอง นิสัยใจร้อน ชื่อว่าอาทิตย์ บุตรคนสุดท้องร่างกายเป็นสีเงิน อุปนิสัยเยือกเย็น ครั้งหนึ่งพระอิศวรจะขุดสระอโนดาต เพื่อเป็นสระสงของเหล่าเทพ จึงขอแรง ให้เทพทั้งหลายช่วยกันขุด พระราหูไม่ได้ไปช่วยขุด โดยทูลพระอิศวรว่า ถ้าวันใดที่พระราหูลง สระอโนดาตแล้วขอให้จักรพระนารายณ์จงตัดกายให้ขาดเป็นสองท่อน ด้วยกรรมเก่าชักนำให้ พระราหูจำเป็นต้องไปอาบน้ำในสระนั้น สัจจะแห่งสาบานจึงดลบันดาลให้จักรพระนารายณ์มา ตัดกายพระราหูขาดเป็นสองท่อน แต่ด้วยเทพทุกองค์ในสวรรค์ตีม้น้ำทิพย์ จึงทำให้พระราหู ไม่ตาย ทำให้พระราหูโกรธแค้น อาละวาดเทพทั้งหลายจนได้รับความเดือดร้อนไปทั่ว พระอิศวร จึงจับล้ามโซ่ตลอดเวลา พระราหูจะหาโอกาสไปไล่จับพระจันทร์และพระอาทิตย์ เทพ และประชาชนต่างก็ช่วยกันให้ร้องประโคมฆ้องกลอง ยิงปืน แม้แต่พระภิกษุสงฆ์ก็สวดภาณสูตร ภาณจันทร์ เพื่อขับไล่พระราหู การเกริ่นนำเรื่องราวหომจันทร์และคายนี เป็นการทำนายว่า ชะตาชีวิตของผู้เสี่ยงทายจะเปลี่ยนแปลงจากที่เคยมีปัญหาลุप्तสรรค ก็จะเปลี่ยนสภาพมีความสุข สบายขึ้น ดังความว่า

ได้เมื่อราหุอมจันทร์
ชีวิตนั้นมืดมัวยิ่งหนักหนา
เพราะเสียงเคาะปี่จึงรีบคลา
ราหูอำปากหนีไม่รีรอ
จันทร์ที่หมองกลับแจ่มกระจ่างฟ้า
ดูชะตาของท่านนั้นแหละหนา
ถึงตกอับก็นับว่าดีพอ
เพื่อนฝูงกรอเกรียวช่วยด้วยใจจริง
ใบเชิยมชีที่ ๑๓ วัดปรมย์ยิกาวาส

๓.๑.๒.๕ นิทานชาดกเรื่อง พระยาฉัตรทนต์ หรือฉันทันตชาดก เป็นเรื่องที่ พระพุทธเจ้าตรัสเทศนาภิกษุณีรูปหนึ่ง พระพุทธองค์ได้ทรงเล่าเรื่องพญาช้างฉันทันตที่ถูกพระ เทวีของพระราชามือเมืองพาราณสี จองเวรให้นายพรานตามล่ายิงด้วยลูกศรอาบยาพิษ แม้พญา ช้างจะจับพรานที่ยิงตัวเองได้ก็ไม่ทำร้ายตอบและยอมให้นางาช้างไปถวายพระเทวี พระเทวีเมื่อ ทราบว่า พญาช้างฉันทันตสิ้นชีวิตแล้ว พระหฤทัยของพระนางก็แตกสลายสิ้นชีวิตตาม

เนื่องจากชาติที่แล้วพระเทวีเป็นเมียของพระยาฉันทันต์ มีชื่อว่า จุลพัตรา และเข้าใจผิดว่า พญาฉันทันต์ไม่รักนาง ข้อความในใบเขียนชิตอนนี้ เกร็นำเนื้อเรื่องตอนต้นว่า พญาฉันทันต์มีเมียรัก และมีบริวารข้างอยู่อย่างมีความสุขเช่นเดียวกับโชคชะตาของผู้เสี่ยงทายที่จะมีความสุข มีโชคลาภ ดังความว่า

ใบที่ยี่สิบสามทนายตามดำรับว่า
ได้เมื่อพระยาฉันทันต์อันทรงศักดิ์
บริวารข้างล้อมอยู่พร้อมพรัก
สองเมียรักบำเรอไม่เว้นวัน
ใครเสี่ยงได้ใบนี้ว่าดีเลิศ
ลาภจะเกิดเนื่องนองทั้งของขวัญ
ใบเขียนชิตที่ ๒๓ วัดป่าเลไลยก์

๓.๑.๒.๖ เรื่องเวสสันดรชาดก เป็นชาดกสำคัญเรื่องหนึ่งที่คนไทยรู้จักกันดี เนื้อหาของเรื่องนี้ กล่าวถึง การบำเพ็ญบารมีอันยิ่งใหญ่ของพระโพธิสัตว์ในพระชาติสุดท้าย ก่อนที่จะได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้แก่ การบำเพ็ญทานบารมีโดยเฉพาะการบริจาค บุตร และภรรยาให้เป็นทาน ซึ่งเป็นสิ่งที่บุคคลธรรมดาทั่วไป ทำได้ยากยิ่ง การบำเพ็ญบารมี อันยิ่งใหญ่นี้เป็นที่มาของชื่อว่า มหาชาติ หมายถึง ชาติใหญ่ หรือชาติสำคัญ วชิราภรณ์ พฤกษ์สุภาภรณ์ (๒๕๕๓: ๔๓) สรุปว่า เรื่องเวสสันดรชาดกแพร่หลายไปสู่ผู้ฟังผ่านการเทศน์ และการสวด และยังเชื่อว่าถ้าใครได้ฟังเรื่องนี้จบทั้ง ๑๓ กัณฑ์ จบภายใน ๑ วันจะได้กุศลแรงจะ ไปเกิดในยุคของพระศรีอารีย์ ซึ่งเป็นพระพุทธเจ้าพระองค์ต่อไป ถือว่า เป็นอานิสงส์อันยิ่งใหญ่ ทั้งของผู้แต่งและผู้ฟัง การเกร็นำในใบเขียนชิตจึงกล่าวถึงตัวละครในชาดกเรื่องนี้มากกว่าเรื่อง อื่น ดังต่อไปนี้

๓.๑.๒.๖.๑ ชูชก จากเรื่องเวสสันดร ชูชกเป็นพราหมณ์ผู้มีลักษณะบุรุษ โทษ ๑๘ ประการได้ติดตามไปขอพระชาลีและพระกัณหา โอธธิดาจากพระเวสสันดรที่เขา วงกต และได้พาสองกุมารเดินทางไปถึงเมืองสีพี พระเจ้าสัญชัยซึ่งเป็นอัยกาทรงไถ่สองกุมาร จากชูชก พระราชทานรางวัลมากมายทั้งอาหารรสเลิศมาให้ชูชก ชูชกมีความโลภกินอาหารไม่หยุด จนกระทั่งท้องแตกตาย เพราะชูชกมีความประมาทในการบริโภค เอกรัตน์ อุดมพร (๒๕๕๗: ๙๐) ให้ความหมายคำว่า ชูชก เป็นสำนวนอุปมาอุปไมย หมายถึง คนกินดิบ คนโลภ อาหาร การเกร็นำโดยยกตัวอย่างพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารของชูชกจนตายเป็นการเตือน ว่า ผู้เสี่ยงทายจะโชคร้ายเพราะไม่รู้จักประมาณตน จึงควรตรึกตรองการกระทำของตนให้ รอบคอบ ดังความว่า

เมื่อ “ชูชก” เฒ่าชราชะตาขาด
จิตประมาทรับประทานอาหารหลาย
เกินกำหนดพุงแยกแตกถึงตาย

เคราะห์ที่ร้ายเพราะไม่ประมาณตน
 จงระวังความประมาทเป็นเรื่องใหญ่
 ทำอะไรตรงตริกและฝึกฝน
 จะมีผู้คิดย้อนทำช้อนกล
 อาจเป็นผลเสื่อมเสียซึ่งกิจการ

ใบเขียนซีที่ ๔ วัดปรมย์ยิกาวาส

๓.๑.๒.๖.๒ พระชาลีและพระกัณหา จากเรื่องมหาเวสสันดรชาดก เมื่อ
 ชุชกได้รับพระราชทานพระชาลีและพระกัณหาจากพระเวสสันดรแล้ว ชุชกได้แสดงอำนาจทูต
 สองกุมาร เพื่อให้สองกุมาร เกรงกลัว การเกริ่นนำเหตุการณ์ตอนนี้ ทำให้ผู้เสี่ยงทายได้ทราบ
 คำทำนายใบเขียนซีว่า ผู้เสี่ยงทายจะได้รับความทุกข์ความลำบาก ดังข้อความที่ว่า

ใบที่ยีสืบแก้
 ได้เมื่อคราวชาลีกับกัณหา
 ถูกชุชกเมียนตีพาเดินมา
 แสนลำบากกายาแทบวางวาย

ใบเขียนซีที่ ๒๙ วัดป่าเลไลยก์

๓.๑.๒.๖.๓ พระนางมุลลตี พระมารดาของพระเวสสันดร ชาติก่อนที่
 พระนางมุลลตีประสูติเป็นพระธิดาของพระเจ้าพันธุมราช ในสมัยของพระพุทธเจ้าวิปัสสี และเวียน
 วายเกิดดับอยู่ แก่สืบเอ็ดกับเป็นทั้งเทพธิดาและมนุษย์ ในช่วงดังกล่าวพระนางบำเพ็ญทานไว้
 มาก ต่อมาสมัยพระกัศสปพุทธเจ้า ประสูติเป็นพระธิดาของพระเจ้ายกิกรราช พระนามสุทธรรมา
 พระธิดาได้บำเพ็ญทานถวายจตุรณแก่นจันทร์ แต่ พระพุทธปัสสี ด้วยผลบุญที่บำเพ็ญไว้ในที่สุด
 ก็กำเนิดในภพใหม่เป็นพระนางมุลลตีเมียของพระอินทร์ เมื่อพระนางใกล้จะสิ้นอายุจากสวรรค์
 พระอินทร์ทรงประทานพรสืบประการแต่พระนาง การเกริ่นนำโดยยกเรื่องราวของพระนางมุลลตี
 ได้รับพรนี้ เป็นการทำนายว่า ผู้เสี่ยงทายจะมีชีวิตที่มีความสุขในเรื่องต่าง ๆ ดังความว่า

ใบที่ยีสืบเจ็ดบุญโลกโชดสว่าง
 เมื่อนางมุลลตีศรีสมรวัชรินทร์
 อินทร์องค์ประทานพร
 ให้บังอรมาเกิดประเสริฐดี
 ถ้ามถึงคู่จะได้คู่ประเสริฐสุด
 ถ้ามถึงบุตรจะได้บุตรประเสริฐดี

ใบเขียนซีที่ ๒๗ วัดป่าเลไลยก์

๓.๑.๒.๗ เรื่อง เตมียชาดก เป็นชาดกเรื่องแรกในทศชาติชาดก พระพุทธเจ้า
 ได้ตรัส เล่าเรื่องการบำเพ็ญบารมีละทิ้งราชสมบัติ เพื่อกอบบวชของพระเตมียกุมารว่า พระเต
 มียเป็นโอรสของพระเจ้าพาราณสี และพระนางจันทเทวี เมื่อยังพระเยาว์เห็นพระราชบิดา

พิพากษาลงโทษผู้กระทำผิดต่าง ๆ ก็เห็นว่าเป็นบาป จึงเกรงว่าต่อไปภายหน้าเมื่อพระองค์ได้เป็นกษัตริย์จะต้องทำหน้าที่อันบาปนี้ พระกุมารจึงทรงทำตนเป็นคนโง่เขลาเพลี้ย จนอายุได้ ๑๖ ปี โหรหลวงถวายคำทำนายว่า พระเดมิย์เป็นกาลกิณีต่อบ้านเมือง พระราชบิดาจึงให้นำพระเดมิย์ไปฝังที่ป่าช้านอกพระนคร พระเดมิย์ทรงดีพระทัยว่าได้หลุดพ้นจากการทำบาปแล้ว ขณะที่จะถูกฝังนั้นพระเดมิย์กุมารได้ทรงลุกขึ้นและเทศนาสั่งสอนสารดี และถือบรรพชา และได้แสดงธรรมถวายพระราชบิดาและพระมารดาจนออกบวชตาม การเกริ่นนำ โดยยกเหตุการณ์ตอนพระเดมิย์แกล้งทำโง่ เป็นการทำนายว่า ผู้เสี่ยงทายจะมีชะตาที่มีสุขและทุกข์สลับกัน ดังความว่า

ได้เมื่อพระโพธิสัตว์เดมิแกล้งทำโง่
เพื่อจะได้ออกบวชดังเคย
ถูกทรมานน้อยน้อยทำเฉยเมย
พระองค์เลยมีสุขในพระทัย
ถามหาลาภทุกขณะลาภจะบังเกิด
มักละเมิดทำแต่ฤทธิ์ผิวดิวิสัย
ถามหาคู่อยากได้คู่แต่โง่โง่ไร
ถามถึงเคราะห์เคราะห์ร้ายบางเวลา
ใบเชียมซีที่ ๕ วัดป่าเลไลยก์

๓.๑.๒.๘ เรื่อง สุวรรณสามชาดก เป็นพระชาติที่สามของทศชาติ
พระโพธิสัตว์ทรงบำเพ็ญเมตตาบารมีบิฑามารดาซึ่งดาบอดอยู่ในป่าหิมพานต์ วันหนึ่งถูก
พระเจ้ากบิลยักษผู้ครองกรุงพาราณสีใช้ศรอาบยาพิษยิงสุวรรณสาม ก่อนเสียชีวิตสุวรรณสาม
บอกกับพระเจ้ากบิลยักษว่าตนมีหน้าที่ต้องปฏิบัติเลี้ยงดูบิฑามารดาที่ดาบอด พระเจ้ากบิลยักษ
เห็นความกตัญญูของสุวรรณสาม จึงรับปากจะเลี้ยงดูบิฑามารดาของสุวรรณสามแทน และเสด็จ
ไปแจ้งกับบิฑามารดาและพามาพบสุวรรณสาม ด้วยสัตยาธิษฐานของบิฑามารดา ทำให้สุวรรณ
สามฟื้นชีวิต และดวงตาของบิฑามารดาก็หายเป็นปกติ พระเจ้ากบิลยักษจึงทรงเลิกฆ่าสัตว์
บำเพ็ญกุศล ครองราชสมบัติโดยธรรม ส่วนสุวรรณสามก็ปรนนิบัติบิฑามารดาและบำเพ็ญพรต
ร่วมกับบิฑามารดาจนสิ้นอายุ การเกริ่นนำเรื่องราวของสุวรรณสามถูกพระเจ้ากบิลยักษลอบยิง
จนเสียชีวิต เป็นการทำนายว่าผู้เสี่ยงทายมีเคราะห์ร้ายมาก ขอให้ดูแลตนเองและระมัดระวังภัย
จากศัตรู ดังความว่า

ใบที่ยี่สิบหกตกร้ายทันทายหัก
เหมือนครปัทมทรวงแสบแทบอาสัญ
ใบนี้ใครเสี่ยงได้เคราะห์ร้ายครัน
ได้เมื่อสุวรรณสามกตัญญู
เลี้ยงบิฑามารดาผู้ดาบอด

กบิลยักษ์ลอบยิงนอนกลิ้งอยู่
อย่าเผลอพลั้งระวังเหล่าศัตรู
มันจะจู่มาทำร้ายร่างกายเรา

ใบเชิยมซีที่ ๒๖ วัดป่าเลไลยก์

๓.๑.๒.๙ เรื่อง ภูริทัตตชาดก พระชาติที่หกในทศชาติ พระโพธิสัตว์ทรงบำเพ็ญศีล-บารมี ไอรสพระยาทศรถแห่งเมืองนาค พระภูริทัตต์ออกจากเมืองนาคไปรักษาศีลอยู่บนยอดจอมปลวกในเมืองมนุษย์ ริมแม่น้ำยมนา ต่อมาถูกพราหมณ์จับไปทรมาน แต่พระภูริทัตต์ก็ไม่โกรธไม่ประทุษร้ายต่อพราหมณ์ เพราะเกรงศีลจะขาด จึงถูกพราหมณ์นำไปแสดงหาเงินในหมู่บ้านต่าง ๆ นาคสุทนต์นะพีชชาและพระธิดาอัจฉมุนีน้องสาวไปช่วยเหลือพระภูริทัตต์ได้สำเร็จ ขณะพระภูริทัตต์ ถูกนำไปแสดงหน้าพระราชวังนครพาราณสี เมื่อพระภูริทัตต์กลับมาสู่เมืองนาค ได้รักษาศีลต่อมาจนตลอดชีวิต การเกริ่นนำด้วยเรื่อง ภูริทัตตชาดกนี้ เป็นการทำนายว่าผู้เสี่ยงทายจะมีทั้งโชคดีและโชคร้ายสลับกัน ดังความว่า

ใบที่สามสิบห้าชีวิตมีสลับ
เกิดสำหรับชะตาอย่าเคลิ้มเขลา
เราสวรรค์พันพัวกับตัวเรา
ได้เมื่อคราวภูริทัตจากบาดาล
มาจำศีลถือสัตย์ตัดละโมภ
หมองูโลภจับไปเวียงสถาน
ให้ทำหัวเผือกเล็กพังพอน
ให้ชาวบ้านดูเล่นเช่นละคร
แต่อาหารมิให้พระองค์อด
ได้เงินสดแบ่งซื้อเหยื่อมาป้อน
ใครเสี่ยงได้ใบนี้จึงสงวร
คูนุกูลจะได้กันเหมือนมันหมาย

ใบเชิยมซีที่ ๓๕ วัดป่าเลไลยก์

๓.๑.๓ เกริ่นนำเรื่อง โฆษกเศรษฐี เรื่อง โฆษกเศรษฐีมีปรากฏในอรรถกถา-ธรรมบท กล่าวว่า กุมภโฆสก เป็นบุตรเศรษฐี นือหิวาตโรคไปต่างเมืองจนครบ ๑๒ ปี กลับมาบ้าน ไม่มีใครจำได้จึงไปรับจ้างจนพระเจ้าพิมพิสารได้สดับเสียง จึงทราบว่าเป็นคนมีทรัพย์ได้ประทานที่ดิน และพระราชธิดาให้ การเกริ่นนำเรื่อง โฆษกเศรษฐีที่เคยลำบากแต่กลับได้ดีเป็นเศรษฐีนั้นเป็นการทำนายว่า ผู้เสี่ยงทายได้ใบนี้จะมีชีวิตที่พบอุปสรรคในช่วงแรก ด้วยบุญกุศลที่เคยทำไว้ จึงส่งผลให้ชีวิตพบความสุขสบายในภายหลัง ดังความว่า

ใบที่ยีสืบห้าท่านว่าชะตากลับ
 หลวงพ่อยกตำรับมาเฉลย
 เมื่อโหมษกเศรษฐีมั่งมีเสวย
 ก่อนนี้เคยตกยากลำบากกาย
 กลับได้ดีเป็นเศรษฐีแทน
 ต่อเลี้ยงเมื่อเคียงพักตร์
 ชมสมบัติหลายชะตาดี

ใบเขียนซีที่ ๒๕ วัดป่าเลไลยก์

๓.๑.๔ เกริ่นนำโดยการยกเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ไทย แล้วอธิบายเชื่อมโยงกับโชคชะตาของผู้เสี่ยงทาย ได้แก่ เหตุการณ์เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๔๒๓ (หวน พินธุพันธ์. ๒๕๔๓: ๒๖ – ๒๗) เรือพระที่นั่งของสมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ พระบรมราชเทวี พระอัครมเหสีในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เกิดอุบัติเหตุล่มลงบริเวณใกล้วัดท่าสอน ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันตก อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี ในคราวเสด็จประพาสบางปะอินทางชลมารค และได้กู้เรือพระที่นั่งพร้อม พระศพพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ขึ้นที่วัดท่าสอน วัดท่าสอนจึงขนานนามใหม่เป็น วัดกุ้ ทางวัดได้สร้างศาลสมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า ศาลพระนางเรือล่ม การเกริ่นนำโดยยกเรื่อง พระนางเรือล่มในใบเขียนซี จึงเป็นการทำนายว่าชะตาของผู้เสี่ยงทายกำลังจะเคราะห์ร้าย มีภัยอันตราย ขอให้ระมัดระวังตนเองให้มาก ดังความว่า

ได้เมื่อ “พระนางเรือล่ม”
 ชีวิตจมนับม้วยสู่เมืองผี
 เคราะห์ร้ายมากจงระวังกายให้ดี
 ภัยจะมีโดยไม่ได้รู้ตัว

ใบเขียนซีที่ ๗ วัดปรมย์อิกาวาส

๓.๑.๕ เกริ่นนำโดยกล่าวถึงธรรมชาติ แล้วเชื่อมโยงกับโชคชะตาของผู้เสี่ยงทาย การเกริ่นนำโดยกล่าวถึงธรรมชาตินี้ จะทำให้ผู้เสี่ยงโชคสามารถคาดคะเนได้ว่า โชคชะตาของตนควรเป็นเช่นไร ธรรมชาติที่นำมากล่าว ได้แก่ พระอาทิตย์ยามรุ่งเช้า พระอาทิตย์ยามเย็น เมฆหมอกและปลา ดังนี้

๓.๑.๖ เกริ่นนำด้วยธรรมชาติยามเช้า ธรรมชาติยามเช้าให้ความรู้สึกสดชื่น แจ่มใส การนำธรรมชาติตอนพระอาทิตย์ยามเช้ามาเกริ่นนำในใบเขียนซี ทำให้ผู้เสี่ยงโชคเกิดความรู้สึกว่าโชคชะตาของตนในภายหน้าจะพบแต่สิ่งที่ดีงาม ดังความว่า

ฤกษ์อรุณอุษาแสงอาทิตย์
เป็นนิมิตรรุ่งรางสว่างศรี
เปรียบชีวิตมืดมัวดั่งราตรี
ต่อไปนี้จะโรจน์รุ่งเรืองใจ
ใบเชียมซีที่ ๑ วัดปรมย์ยิกาวาส

๓.๑.๗ เกริ่นนำด้วยธรรมชาติยามเย็น เมื่อพระอาทิตย์ตกดินไปแล้ว จะเกิด
ความมืดขึ้นทั่วไป การเกริ่นนำเช่นนี้ เป็นการให้คำทำนายว่าโชคชะตาของผู้เสี่ยงทายจะ
เปลี่ยนแปลงไปในทางไม่ดี เหมือนกับความมืดในเวลากลางคืน ดังความว่า

พระอาทิตย์ตกดินพลันสิ้นแสง
ความแจ่มแจ้งก่อนนั้นพลันเหือดหาย
กาลราตรีคืบคลานเข้ากล้ำกลาย
คำบรรยายต่อไปนี้ตั้งใจฟัง
อันชีวิตที่เคยรุ่งโรจน์นั้น
จะแปรผันเปลี่ยนหน้ากลับเป็นหลัง
ดูจกวันหมุนไปไม่จีรัง
อนิจจัง เกิด ดับ เป็นธรรมดา

ใบเชียมซีที่ ๒ วัดปรมย์ยิกาวาส

๓.๑.๘ เกริ่นนำด้วยธรรมชาติเวลากลางคืนที่มีเมฆบังดวงจันทร์ เมื่อท้องฟ้ามี
เมฆบดบังดวงจันทร์ จะทำให้แสงสว่างของดวงจันทร์และดวงดาวมีแสงน้อยลง การเกริ่นนำโดย
ยกธรรมชาติตอนนี้กล่าวไว้ในใบเชียมซี ทำให้ผู้เสี่ยงทายได้ทราบว่าจะตาของตนจะต้องมีการ
เปลี่ยนแปลงในทางไม่ดี มีเคราะห์ มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิต ดังความว่า

คราเมฆหมอกบังจันทร์นั้นฟ้ามัว
แสงสลัวของดาวก็จางหาย
ช่างอัปเภาเปล่าเปลี่ยวคนเดียวดาย
เหมือนฝันร้ายคราวเคราะห์มาประดัง
อันน้ำคลองแห้งขอดมีขึ้น ลง
ชะตาตกแล้วยังมีหวัง
ต้องขึ้นได้ เพราะโลกล้วนอนิจจัง
จงยับยั้ง อย่าย่อท้อใจเลย

ใบเชียมซีที่ ๒๙ วัดปรมย์ฯ

๓.๑.๙ เกริ่นนำด้วยปลากลายเป็นมังกร การที่ปลากลายเป็นมังกรนั้น หมายถึง
การเปลี่ยนแปลงสภาพฐานะของตนเองในทางที่ดีขึ้น เนื่องจากคนจีนนับถือกันว่า มังกรเป็นสัตว์
ชั้นสูง การเกริ่นนำเช่นนี้ทำให้ผู้เสี่ยงทายเกิดกำลังใจว่าชีวิตจะเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี จะมีลาภ

คิดทำสิ่งใดก็จะประสบความสำเร็จ ดังความว่า

ใบที่เก่าบ่งชัดตัวมัจฉา
จะกลายเป็นมังกรเหมือนก่อนมา
คิดไปหาลาภผลด้วยกลใด
ทิศทักษิณทิศประจิมริวัติ
ว่าไปดีมาดีเป็นศรีใส
เปรียบเหมือนกับนาวาที่คลาไคล
ได้แล่นใบตามลมคงสมปอง
ใบเชียมซีที่ ๙ วัดผาสุมณีจักร

๓.๑.๑๐ เกริ่นนำโดยใช้การเปรียบเทียบชะตาชีวิตของคนกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วอธิบายเชื่อมโยงกับโชคชะตาของผู้เสี่ยงทายเป็นลักษณะอุปมาโวหาร สุริวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (๒๕๒๕: ๕๑) อธิบายเปรียบเทียบเช่นนี้สรุปว่า คือ การยกเอาสิ่งที่จะกล่าวโดยตรงมาตั้ง (อุปไมย) แล้วนำสิ่งหนึ่งมาเปรียบเทียบ (อุปมา) โดยใช้คำบ่งบอกว่า เปรียบเทียบอย่างชัดเจน ได้แก่คำว่า ดูก ดัง เหมือน คือ ราว ประดุจ เล่ห์ กล เจก ฯลฯ

๓.๑.๑๑ เกริ่นนำโดยการเปรียบเทียบกับเด็กวัยทารก มีมารดาคอยเลี้ยงดู ทำให้เด็กทารกมีความสุขสบาย แล้วอธิบายเชื่อมโยงกับโชคชะตาของผู้เสี่ยงทายว่าจะมีชีวิตที่มีความสุข มีผู้ใหญ่ คอยดูแล ให้ความอุปการะ ดังความว่า

ดังทารกแรกเกิดกำเนิดมา
มีมารดากล่อมเกลี้ยงเลี้ยงถนอม
ทั้งยุงริน ไร ร้ายไม่ได้ดอม
ช่างเพียบพร้อมอุดมสุขไม่ทุกข์ใจ
ใครเสี่ยงได้ใบนี้ดีหนักหนา
แม้ผ่านมาจะสำคัญเป็นไฉน
ต่อไปนี้มีแต่สุขคลาดทุกข์ไกล
มีผู้ใหญ่คำจุนอุดหนุนเรา
ใบเชียมซีที่ ๒๓ วัดปรมย์ยิกาวาส

๓.๑.๑๒ เกริ่นนำโดยการเปรียบเทียบกับต้นไม้ที่ยังไม่มีผลในฤดูแล้ง การเปรียบเทียบเช่นนี้ เป็นการทำนายว่า ผู้เสี่ยงทายยังไม่มีโชคลาภ ขอให้มีความขยันหมั่นเพียรประกอบ-อาชีพต่อไป ดังความว่า

ใบที่สิบสามเปรียบคนเหมือนต้นไม้
ยังมิได้ผลดอกหรือออกผล
เหมือนพฤษภาหน้าแล้งต้องแผงตน
ไร้น้ำฝนนครดกก็ไม่มี

อย่าตัดช่องพอตัว กลัวเกียจแหยง
อย่าเคลือบแคลงจากไปให้ไกลที่
จงรอรังฟังว่าในพาทิ
แม้การมียอมติดตามกิจการ

ใบเชิยมซีที่ ๑๓ วัดผาสุมณีจักร

๓.๑.๑๓ เกริ่นนำโดยเปรียบเทียบผู้เสี่ยงทายกับดินและฟ้ายามมีดครีမ် การเกริ่นนำแล้วเปรียบเทียบผู้เสี่ยงทายกับดินและฟ้ายามมีดครีမ်เช่นนี้ เป็นการทำนายว่าแม้ผู้เสี่ยงทายจะทำกิจการใด จะเกิดปัญหา อุปสรรค ไม่ประสบความสำเร็จโดยง่าย ดังความว่า

เบอร์สิบสี่ว่าราดินเหมือนดินฟ้า
มีเวลามัวหมองไม่ผ่องใส
จะไปหาผู้ใดให้มีถมม
ดูขัดสนคร้ามครั่นหวั่นอร่า

ใบเชิยมซีที่ ๑๔ วัดผาสุมณีจักร

๓.๑.๑๔ เกริ่นนำโดยเปรียบเทียบผู้เสี่ยงทายกับน้ำกลิ้งบนใบบัว การเกริ่นนำเช่นนี้ เป็นการทำนายว่า ผู้เสี่ยงทายจะต้องเหน็ดเหนื่อย และต้องลำบากดิ้นรนในการทำงาน อย่าได้ท้อแท้ ดังความว่า

เหมือนน้ำใสกลิ้งไปบนใบบัว
ไม่ทรงตัวอยู่ที่นั่นไหน
จะนั่นต้องดิ้นรนกระสนไป
ต้องเหนื่อยกายน้อยนักจะพักตน

ใบเชิยมซีที่ ๑๒ วัดปรมัยยิกาวาส

๓.๑.๑๕ เกริ่นนำโดยเปรียบเทียบผู้เสี่ยงทายกับการอยู่ห่างไกลคู่ครอง ต้องอยู่โดดเดี่ยว การเกริ่นนำลักษณะนี้เป็นการทำนายว่า ผู้เสี่ยงทายจะต้องอยู่เพียงลำพังอยู่ห่างจากคู่ เป็นการทำนายให้ผู้เสี่ยงทายเตรียมใจยอมรับความเปลี่ยนแปลงเรื่องความรัก ดังความว่า

ใบที่สี่นี้ไซ้เหมือนไกลคู่
มิได้รู้ปะพบประสบสอง
เหมือนลูกไก่ฝูงเดียวเที่ยวคะนอง
ตัวหนึ่งต้องจากไปเสียไกลกัน
ต่อนานนานจึงจะประสบพัคตร์
ได้ยศศักดิ์สุขเป็นศรีสันต์

ใบเชิยมซีที่ ๔ วัดโสธรฯ

๓.๑.๑๖ เกริ่นนำโดยเปรียบเทียบผู้เสี่ยงทายกับดอกไม้ใกล้จะบานการเปรียบเทียบเช่นนี้เป็นการเปรียบเทียบที่ดี หมายถึง ผู้เสี่ยงทายจะมีชะตาที่ดีในวันแม้ว่าขณะนั้นจะมีความทุกข์ยาก อยู่บ้างก็ขอให้มีความอดทน ดังความว่า

ใบที่ยีสืบสืบเปรียบใกล้ดอกไม้บาน
ถึงมีการทุกข์ผ่อนผัน
สุดแท้แต่บุญกรรมเป็นสำคัญ
ตัวเรานั้นต้องเจียมตัว

ใบเชียมชีที่ ๒๔ วัดกษัตราธิราช

๓.๑.๑๗ เกริ่นนำโดยใช้สำนวนพังเพย แล้วอธิบายเชื่อมโยงกับโชคชะตาของผู้เสี่ยงทาย คำพังเพยที่นำมาเกริ่นนำมักจะเป็นคำพังเพยที่คนทั่วไปสามารถเข้าใจได้ง่าย ดังต่อไปนี้

๓.๑.๑๗.๑ คำพังเพย "กลิ้งครกขึ้นภูเขา" (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒: ๖๓) อธิบายว่า กลิ้งครกขึ้นภูเขา หมายถึง ทำงานที่ยากเกินความสามารถของตน การเกริ่นนำใบเชียมชีด้วยคำพังเพยว่า กลิ้งครกขึ้นภูเขา เป็นการบอกผู้เสี่ยงทายว่าผู้เสี่ยงทายจะต้องได้รับความทุกข์และความเหน็ดเหนื่อย จึงเป็นการเตือนให้ผู้เสี่ยงทายจงตั้งใจทำงาน และระมัดระวังตนเองให้มาก ดังความว่า

ในที่นี้ท่านว่าชะตาตก
เหมือนกลิ้งครกขึ้นภูเขาเบาใจ
ทุกข์ระทมเหนื่อยยากลำบากใจ
ถ้าพลังไปครกจะกลับกลิ้งทับตน

ใบเชียมชีที่ ๒๑ วัดปรมย์ยิกาวาส

๓.๑.๑๗.๒ คำพังเพย "ความวู่วังไม่หาย ความควายเข้ามาแทรก" คำพังเพยนี้ ชุติพร สุตวรรณ (๒๕๓๖: ๖๙) อธิบายความหมายว่า ความวู่วางเดือดร้อนอย่างหนึ่งยังมีอยู่ไม่จบสิ้นหรือ ผ่านพ้นไป ความวู่วางเดือดร้อนอีกอย่างหนึ่งก็เกิดขึ้นมาอีก การเกริ่นนำด้วยคำพังเพยนี้เป็นการทำนายว่าผู้เสี่ยงทายจะมีความทุกข์เข้ามาในชีวิตหลายครั้ง ดังความว่า

ใบที่สามความวู่วังไม่ทันหาย
แต่ความควายเข้ามาแทรกแปลกจริงหนอ
ระหว่างนี้มีแต่ทุกข์มาเคลียดล่อ
แต่อย่าท้อหลวงพ่ोजักทำนาย

ใบเชียมชีที่ ๓ วัดป่าเลไลยก์

๓.๑.๑๘ เกริ่นนำโดยยกเรื่องราวของพระพุทธเจ้าและภิกษุณี แล้วอธิบาย
เชื่อมโยงกับโชคชะตาของผู้เสี่ยงทาย ตามรายละเอียดต่อไปนี้

๓.๑.๑๙ เกริ่นนำด้วยพุทธประวัติของพระพุทธเจ้า ตอนเทศนาโปรด
พวกปัญจวัคคีย์ เมื่อพระพุทธองค์ทรงสำเร็จพระโพธิญาณในวันเพ็ญเดือนหกปีที่หกนับจาก
เสด็จออกบรรพชาพระพุทธองค์ทรงคิดว่าธรรมะที่พระองค์ตรัสรู้นั้นละเอียด และสุขุมล้าลึกมาก
ยากที่คนธรรมดาจะเข้าใจได้ แต่เกิดพระเมตตากรุณาว่าคนในโลกดุดองกั้ว ๔ ประเภท
(จรัส พยัคฆราชศักดิ์. ๒๕๔๗: ๔๒) ทรงระลึกถึงอาหารดาบสและอุทกดาบส พระอาจารย์
ของพระองค์ แต่ทรงทราบด้วยพระญาณว่า พระอาจารย์ทั้งสองได้ถึงแก่กรรมเสียแล้ว ในที่สุด
ทรงระลึกถึงปัญจวัคคีย์ ซึ่งอาศัยอยู่ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ทรงแสดงธรรมครั้งแรกตั้งแต่ตรัสรู้
มาเป็นปฐมเทศนา ทำให้เหล่าปัญจวัคคีย์ได้บรรลุพระอรหันต์ นับเป็นพระอรหันต์กลุ่มแรกใน
โลกที่ตรัสรู้ตามพระพุทธองค์ การเกริ่นนำโดยนำพุทธประวัติตอนเทศนาโปรดเหล่าปัญจวัคคีย์นี้
เป็นการทำนายว่า ผู้เสี่ยงทายจะประสบความสำเร็จสมหวังในชีวิต ดังความว่า

ใบที่เจ็ดเสร็จสมอารมณ์หมาย
ได้เมื่อครั้งพระพุทธองค์ทรงเทศน์สอน
พระปัญจวัคคีย์ถึงที่โลกุตระ
ข้ามสาครถึงแหล่งนฤพาน
ใครเสี่ยงได้ใบนี้ดีประเสริฐ
ถามคู่รักไม่เลิกรักสมัครสมาน
จะได้วันเจริญอยู่เนิ่นนาน
ศัตรูย่านระลือไม่ต่อกร
ใบเชิยมชีที่ ๗ วัดป่าเลไลยก์

๓.๑.๑๙.๑ ตอนพระพุทธเจ้าเทศนาโปรดพระมารดา พระนางสิริมหามายา
พุทธมารดาซึ่งสิ้นพระชนม์ หลังจากประสูติเจ้าชายสิทธัตถะราชโอรสได้ ๗ วัน ได้มาอุบัติเป็น
เทพบุตรอยู่บนสวรรค์ ชั้นดุสิต เมื่อพระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้แล้ว พอถึงพรรษาที่ ๗ พระองค์ได้ทรง
แสดงยมกปาฏิหาริย์ปราบพวกเดียรถีย์ที่เมืองสาวัตถี แล้วเสด็จไปสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ประทับอยู่
ที่แท่นกัมพลศิลาอาสน์ของท้าวสักกะได้ตั้งปาริฉัตร พระพุทธเจ้าตรัสให้ท้าวสักกเทวราชพาให้
ไปเชิญพุทธมารดาบนสวรรค์ชั้นดุสิต เมื่อเสด็จเข้ามาแล้ว พระพุทธเจ้าก็ตรัสเรียกพุทธมารดา
ให้เข้ามาเพื่อฟังธรรม แล้วพระองค์ทรงแสดงพระอภิธรรม ๗ คัมภีร์ กล่าวกันว่า พระพุทธเจ้า
แสดงพระอภิธรรมอยู่บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์เป็นเวลาถึง ๓ เดือนของโลกมนุษย์
(พระเทพวิสุทธิกวี. ๒๕๔๗: ๑๓๒) การเกริ่นนำพุทธประวัติตอนนี้เป็นเพื่อให้คำทำนายว่า
ผู้เสี่ยงทายจะประสบความสำเร็จดังใจที่มุ่งหวัง ดังความว่า

ใบที่สิบเอ็ดเสร็จสมอารมณ์หวัง
 ได้เมื่อครั้งสมเด็จพระชินสีห์
 เทศนาโปรดพระชนนี
 บนฝั่งฟ้าดุสิตสุราลัย
 ใครเสี่ยงได้นี้เป็นดียิ่ง
 ทุกทุกสิ่งสำเร็จตามวิสัย
 เหมือนควบขบมึงม้าอาชาไนย
 จะคล่องใจไม่ลำบากหนักอารมณ์

ใบเขียนซีที่ ๑๑ วัดป่าเลไลยก์

๓.๑.๑๙.๒ ตอนพระพุทธเจ้าผจญมาร หลังจากพระสิทธัตถะทรงเลิกการบำเพ็ญทุกขกิริยาด้วยทรงเห็นว่ามิใช่ชีวิตอันถูกต้องสำหรับการค้นหาสัจธรรม จึงทรงเริ่มเสวยอาหารตามปกติ ปัญจวัคคีย์ เห็นพระสิทธัตถะเสวยอาหารก็เกิดความไม่เชื่อถือ จึงชวนกันหนีไปอยู่ป่าอิสิปตนมฤคทายวันใกล้เมืองพาราณสี เมื่อพระสิทธัตถะทรงอยู่ตามลำพัง พระองค์ทรงเริ่มบำเพ็ญเพียรทางจิต ตอนเช้าทรงรับและเสวยอาหารที่นางสุชาดานำมาถวาย หลังจากเสวยแล้วได้ทรงนำภาตไปลอยน้ำในริษขรา ทรงสงวนน้ำที่นั่น ตอนกลางวันได้เสด็จไปพักผ่อนในดงไม้สาละ ตอนเย็นได้เสด็จไปสู่ โคนไม้มหาโพธิ์ ระหว่างทางทรงรับหญ้าคาจากนายโสดกนิยะและเสด็จต่อไปจนถึงต้นมหาโพธิ์ ทรงลาดหญ้าปูเป็นที่นั่งต่างบัลลังก์ ทรงเริ่มบำเพ็ญเพียรทางจิตตามหลักฌาน ทรงตั้งพระทัยระดมกำลังจิตต่อสู้กับธรรมชาติฝ่ายต่ำ แต่เนื่องจากพระองค์ยังทรงอยู่ในวัยหนุ่ม จึงเกิดภาพแห่งความบันเทิง เหล่านางสนมที่ปรนนิบัติพระองค์ในพระราชวังได้ปรากฏขึ้น และชักจูงพระทัยให้หวนกลับไปถึงความสุขสบายในอดีต แต่ด้วยพระทัยที่เด็ดเดี่ยวและมั่นคงต่อสัจจอริยฐาน พระองค์ได้ทรงต่อสู้กับภาพดังกล่าว ในที่สุดก็ทรงสามารถปิดเป้าความคิดอันชั่วร้ายที่เรียกว่า มาร ทั้งหลายที่เข้ามารบกวนพระทัยของพระองค์ได้ (จรัส พยัคฆราชศักดิ์. ๒๕๕๗: ๓๙ – ๔๐) การเกริ่นนำโดยยกพุทธประวัติ ตอนผจญมารเป็นการให้คำทำนายว่า ผู้เสี่ยงทายต้องตั้งจิตอยู่ในความไม่ประมาทและปฏิบัติธรรมของพระพุทธองค์เนื่องจากจะมีผู้ปองร้าย ดังความว่า

ได้เมื่อ “ปางพุทธองค์ผจญมาร”
 จะมีการ มุ่งร้ายคิดหักหลัง
 ไม่ประมาท เป็นอำนาจ ทรงพลัง
 จิตจงตั้ง บำเพ็ญ พุทธคุณ

ใบเขียนซีที่ ๓๒ วัดปรมย์ยิกาวาส

๓.๑.๒๐ เกริ่นนำด้วยการเล่าเรื่องภิกษุณี พระภัททาภูกุณทลเกสเณรี เดิมมีชื่อว่า ภัททา เป็นธิดาเศรษฐีในกรุงราชคฤห์ บิดาหวงแหนมากให้อยู่บนปราสาทชั้น ๗ จนโตเป็นสาว ครั้งนั้นมีโจรหนุ่มคนหนึ่งชื่อ สัตตุกะ เทียวลักทรัพย์ทั่วพระนครราชคฤห์ เจ้าหน้าที่จับตัวได้

พระราชานุญาตให้ไปประหารชีวิต เจ้าหน้าที่โบยโจรพลงนำไปสู่ที่ประหาร ผ่านบ้านเศรษฐี นางภักททาเปิดหน้าต่างดู เกิด ความรักใจอย่างรุนแรง อ่อนวอนบิดามารดาขอให้โจรมาเป็น คู่ครองมิฉะนั้นจะไม่ยอมมีชีวิตอยู่ บิดาของนางต้องให้สินบนผู้รักษาพระนครจำนวนหนึ่งแสน กหาปณะให้ปล่อยโจร และนำโจรให้มาอยู่กินกับนางภักททา แต่มาไม่นานโจรคิดจะฆ่านางเพื่อชิง เครื่องประดับที่มีค่ามาก จึงหลอกให้นางเตรียมเครื่องแก่นบนไปแก่นบนเทวดาบนภูเขาลูกหนึ่ง เมื่อถึง ยอดเขาแล้ว โจรผู้สามีจะฆ่านางชิงเครื่องประดับ นางขอร้องให้ได้ทำความเคารพสามมีเสียก่อน ดาย โจรยินยอมให้นางทำประทักษิณ พอโจรเผลอนางก็ผลักโจรตกเหว ต่อมานางได้อุปสมบท ในสำนักภิกษุณี และได้รับยกย่องจากพระพุทธเจ้าในภายหลังว่า เป็นเลิศกว่าภิกษุณีทั้งหลาย ผู้ตรัสรู้เร็ว การเกริ่นนำเรื่องพระภักททาถูกละเลยเกริ่นเกริ่นตอนใช้ปัญญาแก้ไขภัยเฉพาะหน้า โดยการผลักโจรสามมีให้ตกเหวนั้น เป็นการให้ท่านายว่า ผู้เสี่ยงทายมีเคราะห์กรรมจะมีเรื่อง เดือดร้อนเกิดขึ้น ดังความว่า

ใบที่สามสิบเอ็ดเศษกรรมทำไฉน
เมื่อโจรไพรหลอกเมียเข้านำบดสี
นางกมลกรรยาปัญญาดี
นางช้อนกลสามมีให้หลง
โจรเผลอตัวผลักหัวลงเหวหิน
ไปนอนดินตายแข็งแข็งขารน
ถามถึงมิตรจะแตกร้างคราวเคราะห์ตน
ตั้งยุบลแบบเบื่องเรื่องบุราณ

ใบเขียนซีที่ ๓๑ วัดป่าเลไลยก์

๓.๑.๒๑ เกริ่นนำโดยกล่าวถึงชื่อพระพุทธรูปและพระสงฆ์ที่ชาวบ้านเคารพนับถือ เป็นผู้ให้คำทำนาย การเกริ่นนำโดยใช้คำนามและคำสรรพนามแทนชื่อของพระพุทธรูปจะมีพบ ในใบเขียนซีของวัดต่าง ๆ เกือบทุกวัด โดยใช้คำว่า ท่าน หลวงพ่อท่าน ดังนี้

๓.๑.๒๑.๑ การเกริ่นนำโดยใช้คำว่า ท่าน และหลวงพ่อ หมายถึง พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ ที่เป็นที่เคารพสักการะของคนทั่วไป คือ พระศรีอาริย์ในวิหาร วัดปรมย์ยิกาวาส จังหวัดนนทบุรี และหลวงพ่อโต วัดป่าเลไลยก์ จังหวัดสุพรรณบุรี ดังความว่า

เรื่องที่ถามท่านทายทำนายว่า
มีที่ทำสมหวังตั้งใจหมาย
เหตุการณ์ที่เคียงขุนเรื่องวุ่นวาย
จะคลี่คลายทุกข์ร้อนผ่อนบรรเทา

ใบเขียนซีที่ ๔ วัดปรมย์ยิกาวาส

ใครเสี่ยงได้ใบนี้ท่านท่านนาย
มีเคราะห์ร้ายแต่ก็อย่าหงอยเหงานา
ใบเชียมซีที่ ๑๙ วัดปรมย์ยิกาวาส

ในที่นี้ท่านว่าชะตาตก
เหมือนกลิ้งครกขึ้นภูเขาเบาไฉน
ใบเชียมซีที่ ๒๑ วัดปรมย์ยิกาวาส

ท่านทายว่า ดวงชะตาเวลานี้
เข้าเกณฑ์ดีจะได้ทั้งลาภผล
ความที่หวังจะได้ตั้งกมล
ด้วยเหตุผลที่ได้สร้างบุญและทาน
ใบเชียมซีที่ ๒๔ วัดปรมย์ยิกาวาส

๓.๑.๒๑.๒ คำว่า ท่าน ในที่นี้หมายถึง พระศรีอารีย์ ประดิษฐานอยู่ที่วิหาร
ในวัดปรมย์ยิกาวาส จังหวัดนนทบุรี ดังความว่า “ใบที่ยี่สิบห้าท่านว่าชะตากลับหลวงพ่อก
ยกตำรับมาเฉลย...” (ใบเชียมซีที่ ๒๕ วัดป่าเลไลยก์)

๓.๑.๒๑.๓ คำว่า หลวงพ่อ ตามข้อความในใบเชียมซีนี้ หมายถึง หลวงพ่อ
โต วัดป่าเลไลยก์ จังหวัดสุพรรณบุรี การเกริ่นนำโดยกล่าวถึง พระพุทธรูปที่คนทั่วไปเคารพ
สักการะ ทำให้ผู้เสี่ยงทายเกิดความศรัทธาเลื่อมใส และเชื่อในคำทำนาย

๓.๑.๒๒ เกริ่นนำโดยใช้ชื่อพระสงฆ์ที่คนในถิ่นนั้นเคารพนับถือ ได้แก่ ใบเชียมซี
ของวัดมณีชลขันธ์ จังหวัดลพบุรี กล่าวถึงชื่อ หลวงพ่อแสง ซึ่งเป็นพระอาจารย์ของสมเด็จพระ
พุทธาจารย์ (โต) พรหมรังสี เมื่อครั้งยังเป็นสามเณร (ภาสกร จูทะพุทธิ. ๒๕๒๖: ๔๒)
ประมาณ พ.ศ. ๒๓๔๓ – ๒๓๖๑ ชาวบ้านนับถือว่า หลวงพ่อแสงมีวิชาอาคมแก่กล้า สร้างเจดีย์
หลวงพ่อแสงด้วยอิทธิฤทธิ์เป็นที่น่าอัศจรรย์ เจดีย์นี้รูปทรงแปลก ก่อเป็นเหลี่ยมสูงชะลูดขึ้นไป
คล้ายกับเจดีย์เหลี่ยมสมัยเชียงแสน (ล้านนา) มีการย่อมุมไม้สิบสอง มีซุ้มประตูยอดแหลม
ด้านข้างทั้ง ๔ ด้านทุกชั้น การเกริ่นนำในใบเชียมซีของวัดมณีชลขันธ์จึงมักใช้คำว่า หลวงพ่อ
แสง เป็นพระสงฆ์ที่ให้ คำทำนาย ดังความว่า

ใบที่หนึ่งหลวงพ่อแสงแจ้งให้รู้
เรื่องเนื้อคู่สมมาดปรารภนา
ใบเชียมซีที่ ๑ วัดมณีชลขันธ์

ใบที่สามที่ถามหลวงพ่อแสง
บอกให้แจ้งตามตรงอย่าสงสัย
ใบเชียมซีที่ ๓ วัดมณีชลขันธ์

ใบที่เจ็ดหลวงพ่อบ้างแจ้เหตุผล
ว่าผ่านพ้นเมฆหมอกออกกลางหา
ใบเขียนซีที่ ๗ วัดมณีชลขันธ์

๓.๑.๒๓ เกริ่นนำโดยให้คำทำนายเรื่องต่าง ๆ แก่ผู้เสี่ยงทายโดยตรง การเกริ่น
นำเช่นนี้ มีพบมากที่สุดตามใบเขียนซีของวัดต่าง ๆ ที่ศึกษา โดยจะกล่าวถึงเรื่องทั่วไปที่ผู้เสี่ยง
ทายต้องการทราบโดยตรง ได้แก่ โชคชะตา ทุกข์สุข ผู้อุปถัมภ์ การเสี่ยงโชค การครองตน
ฯลฯ ดังความว่า

ใบที่สิบแปดโชคชะตาว่าปานกลาง
พอสมอย่างสมตัวไม่มัวหมอง
ใบเขียนซีที่ ๑๘ วัดกษัตราธิราช

ที่เจ็ดเสร็จทุกข์เป็นสุขซี
ทั้งบ้านเรือนเพื่อนกนกก็ยินดี
ใบเขียนซีที่ ๗ วัดไตรมิตรฯ

ที่สิบหกว่าสมอารมณ์นัก
คงพบพัศตรัคนชูปอุปถัมภ์
ใบเขียนซีที่ ๑๖ วัดยาง

ใบที่ยี่สิบสองว่าเลิศประเสริฐแสน
จะตกถิ่นฐานใดไม่ขาดแคลน
ใบเขียนซีที่ ๒๒ วัดผาสุมณีจักร

การคิดหวังตั้งตัวด้วยเสี่ยงโชค
หวังโลกการพนันนั้นอย่าหมาย
ใบเขียนซีที่ ๓๐ วัดปรมัยยิกาวาส

ใบที่สองครองทุกข์สุขพินาศ
ต้องนิราศแรมร้างห่างสถาน
ใบเขียนซีที่ ๒ วัดป่าเลไลยก์

ใบที่สามความว่าไม่ผาสุก
จะได้ทุกข์ร้อนใจตั้งไฟผลาญ
ใบเขียนซีที่ ๓ วัดพระพุทธรบาท

จากการศึกษาลักษณะการเกริ่นนำในวรรณกรรมใบเขียนซี สรุปได้ว่าการเกริ่นนำ
ในวรรณกรรม ใบเขียนซีมีหลายลักษณะ คือ เกริ่นนำด้วยการกล่าวถึงตัวละครในวรรณคดีไทย
ได้แก่ คนธรรพ์ จากเรื่องกาเกี๋ยงยี่และขงเบ้ง จากเรื่องสามก๊ก หกเขย จากเรื่องสังข์ทอง

พระราม พระลักษมณ์ จากเรื่องรามเกียรติ์ เกริ่นนำด้วยการยกตัวละครในนิทาน ซาดก ได้แก่ เรื่องศรีธนญชัย เรื่องม้าอารี เรื่องจันทโครพ เรื่องราหูอมจันทร์ เรื่องพระยาจักร์ทนต์ เรื่อง เวสสันดรชาดก เรื่องเดมิยชาดก เรื่องสุวรรณสามชาดก เรื่องภุริทัตตชาดกและเรื่องโฆษก เตรีฐฐิ เกริ่นนำด้วยยกเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ไทย คือ เรื่องพระนางเรือล่มสมัยรัชกาลที่ ๕ เกริ่นนำด้วยธรรมชาติแล้วเชื่อมโยงกับโชคชะตาของผู้เสี่ยงทาย เกริ่นนำด้วยการเปรียบเทียบ เกริ่นนำด้วยสำนวน คำพังเพย เกริ่นนำด้วยพุทธประวัติและภิกษุณี เกริ่นนำด้วยกล่าวถึง พระพุทธรูปและพระภิกษุที่เคารพนับถือ และเกริ่นนำด้วยให้คำทำนายโดยตรงแก่ผู้เสี่ยงทาย การเกริ่นนำด้วยวิธีการต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้ผู้เสี่ยงทายสามารถจะคาดคะเนได้ว่า คำทำนายในเรื่องต่อไปควรจะเป็นเช่นไร ฉะนั้นการเกริ่นนำในวรรณกรรมใบเชียมซีจึงเป็นกลวิธีการนำเสนอที่น่าสนใจ ตามลักษณะการเกริ่นนำที่หลากหลายนั่นเอง

๓.๒ การทำนายในวรรณกรรมใบเชียมซี จากการศึกษาวรรณกรรมใบเชียมซี พบว่า การทำนายในวรรณกรรมใบเชียมซีมีกลวิธีการทำนายหลายแบบ เช่น การทำนายโดยการยกนิทาน พุทธประวัติมาประกอบการทำนาย และเป็นการทำนายโดยตรง

๓.๒.๑ ทำนายด้วยการยกนิทาน ได้แก่ นิทานพื้นบ้าน และนิทานชาดก มาอธิบายขยายความให้สอดคล้องกับโชคชะตาผู้เสี่ยงทาย มีพบมากในใบเชียมซีของวัดป่าเลไลยก์ จังหวัดสุพรรณบุรี วัดปรมย์ยิกาวาส ส่วนวัดอื่น ๆ มีพบบ้าง เมื่อกล่าวถึงนิทานและชาดกแล้วก็จะให้คำทำนายแก่ผู้เสี่ยงทาย

๓.๒.๑.๑ นิทานเรื่องเต่ากับหงส์ หงส์ ๒ ตัว ต้องการให้เต่าได้ไปเที่ยวป่า จึงให้เต่าคาบกิ่งไม้ และหงส์ ๒ ตัวพาเต่าบินไปในท้องฟ้า พร้อมทั้งสั่งมิให้เต่าพูดขณะคาบกิ่งไม้ เด็ก ๆ เห็นหงส์และเต่าอยู่บนท้องฟ้า จึงชี้ชวนกันดู ทำให้เต่าไม่พอใจ ออกปากพูดด่าว่าเด็ก ๆ ลืมตัวว่ากำลังคาบกิ่งไม้อยู่ ทำให้เต่าตกลงมาที่พื้นดิน กระดองเต่าแตกและตาย เพราะขาดความระมัดระวังในการพูด เพ็ญศรี บุรพาวิจิตรนนท์ (๒๕๓๙: ๑๐๓) กล่าวว่า นิทานเรื่องนี้เป็น การอธิบายว่า ทำไมเต่าจึงมีกระดองอยู่ ข้างนอก เป็นการทำนายว่า ผู้เสี่ยงทายจะได้รับความลำบากเพราะปากหรือวาจาของตนเอง จึงควรระมัดระวังเรื่อง การพูด ดังความว่า

ได้เมื่อเต่าปากร้ายอยู่ชายน้ำ
หงษ์สองตัวแนะนำไปไพรสนต์
ให้คาบไม้หามบินถิ่นลมบน
เต่าปากชนดำเด็กที่ทักตัว
ไม้หลุดปากตกลงตรงหินลาย
กระดองแตกดินตายเพราะปากชั่ว
ให้ประหยัควาจาอย่าเมามัว
สิ่งที่ชั่วอย่าทำกรรมจะมา

ใบเชียมซีที่ ๑๘ วัดป่าเลไลยก์

๓.๒.๑.๒ นิทานเรื่องเต่าช่างพูดนี้ยังมีปรากฏข้อความคล้ายคลึงกันในใบ
เชียมซีที่ ๑๔ วัดผาสุภณนิจักร ให้ คำทำนายเรื่องให้ระมัดระวังการพูด มิให้เกิดโทษแก่ตนเอง
มิฉะนั้นอาจจะเกิดเหตุร้ายขึ้น ดังความว่า

ด้วยใบนี้เมื่อคราวเต่าอุบาทว์
ปากคาบไม้ยุระยาตรไปตามหงส์
เหมราชคาบไม้คันไม้ทรง
แล้วบินตรงมุ่งพาหากินกัน
แต่เต่าร้ายไม่ระวังพลั้งปากตัว
กล่าวคำชั่วตกลงมาถึงอาสัญ
จงประหยัควาจาอย่าดังต้น
จะเหินเกิดภัยประลัยลง

ใบเชียมซีที่ ๑๔ วัดผาสุภณนิจักร

๓.๒.๑.๓ ทำนายด้วยการยกนิทานเรื่อง พ่อแม่รังแกฉัน บุตรเศรษฐี
ผู้เกียจคร้าน ไม่สนใจการเรียนและการประกอบอาชีพ ใช้จ่ายเงินทองจนเกินตัว เมื่อพ่อแม่
เสียชีวิตบุตรเศรษฐีใช้จ่ายเงินจนหมด เพราะมีเพื่อนกินมากมาย ต้องขายบ้านและทรัพย์สินสมบัติ
จนหมดตัว ต้องไปเป็นขอทาน การทำนายนี้ให้ข้อคิดเรื่องการคบคนพาลเป็นมิตร แล้ว
ยกตัวอย่างนิทานเรื่องบุตรเศรษฐีต้องไปเป็นขอทาน ดังความว่า

ใบนี้ห้ามระคนด้วยคนพาล
ได้เมื่อบุตรเศรษฐีมีทรัพย์มาก
นั่งเลงเหล้ามักลากไปเผาผลาญ
กินสิ้นทรัพย์ไม่หมดหมดเรือนฐาน
ต้องขอทานเลี้ยงทนทรมาน

ใบเชียมซีที่ ๒๑ วัดป่าเลไลยก์

๓.๒.๑.๔ ทำนายด้วยการยกนิทานเรื่อง จันทโครพ การทำนายชะตาผู้เสี่ยง
ทาย โดยกล่าวถึงพระจันทโครพเปิดผอบได้พบนางโมรา และต้องเสียชีวิตเพราะโจรป่า เป็นการ
เตือนใจ ผู้เสี่ยงทายว่าจะต้องเจ็บป่วย สูญเสียเงินทอง ให้รักษาศีล ปฏิบัติธรรม สวดมนต์ไหว้
พระ เพื่อจะได้บรรเทาเคราะห์ร้ายให้น้อยลง ดังความว่า

ใบนี้ได้เมื่อพระจันทโครพ
เปิดผอบพบโมราพาหลงไหล
ในที่สุดนุชนองเกิดสอใจ
พระบรรลัยด้วยมือโจรทมิฬ
จะเจ็บไข้ได้ป่วยเร่งระวัง
จะเสียทั้งเงินทองและทรัพย์สิน

จงสวามนตให้หัวพระเป็นอาจิณ
รักษาศีลครองธรรมเพื่อบรรเทา

ใบเชิยมซีที่ ๑๑ วัดปรมัยยิกาวาส

๓.๒.๑.๕ ทำนายด้วยการยกนิทานชาดกเรื่อง เวสสันดรชาดก และอธิบาย
ขยายความให้สอดคล้องกับโชคชะตาของผู้เสี่ยงทาย ดังนี้

๓.๒.๑.๕.๑ ตอนพระเวสสันดรถูกชาวเมืองขับไล่ การทำนายโดยเล่า
เรื่องพระเวสสันดรถูกชาวเมืองขับไล่เพราะไม่พอใจที่พระเวสสันดรพระราชทานช้างปัจจัย
นาโคให้พราหมณ์ ชาวเมืองกลิงคราษฎร์ ทำให้พระเวสสันดร พระมัทรี พระโอรสธิดา ต้องไปอยู่
เขาวงกต เสวยผลไม้ การทำนายโดยเล่าเรื่องพระเวสสันดรถูกชาวเมืองขับไล่ หมายถึง
ผู้เสี่ยงทายจะไม่มีลาภ มีคนเกลียดชัง ต้องระมัดระวังตนเองให้มาก ดังความว่า

ได้เมื่อโพธิสัตว์เวสสันดรถูกขับไล่
พวกจัญไรชาวเมืองทำมัวหมอง
ไปอยู่ป่าทนมุขนั้นอนใดต้อง
ต้องเลี้ยงท้องด้วยใบไม้อยู่นานครั้น
ถามถึงลาภขาดลาภไม่มีหวัง
คนก็ชิงจะระวังอย่าหุนหัน
ถามถึงคู่ชูชิตที่ติดพัน
แม้ได้กันก็ต้องยากลำบากจัง

ใบเชิยมซีที่ ๒ วัดป่าเลไลยก์

การทำนายว่า ผู้เสี่ยงทายจะมีชีวิตที่ยากลำบาก โดยเปรียบเทียบกับ
เรื่องราวพระเวสสันดร พระมัทรี พระโอรสและธิดา ตอนเสด็จไปประทับที่เขาวงกต ต้องเสวย
เผือกมันผลไม้ ดังข้อความพระชาลิกราบทูลพระเจ้ากรุงสุทศชัย ในกัณห์มหาราช
(กระทรวงศึกษาธิการ. ๒๕๐๙: ๓๔๓) ว่า “แต่พระมารดานี้บุกป่าฝ่าดงดอนอรัญทุเรศ พอ
รุ่งรางแสงพระสุริเยศอรุณทิวากาล พระกรก็กุมกระเช้าเสียมแสกรแบกขอคนเข้าสู่ไพร
เทียวขุดมูลมันเลือกสรร สอยผลไม้อันมีรส ต่อสายันห์จึงกลับมาสู่พระอาศรมบทฤฎีดัง แบ่งปัน
กันฉันท์สิ่งองค์ ทุกเวลาตามประสาไร...”

การเปรียบเทียบว่า ผู้เสี่ยงทายจะประสบความยากลำบากในชีวิต โดย
ยกเหตุการณ์ตอนพระเวสสันดรถูกขับไล่จากบ้านเมืองไปอยู่เขาวงกตนั้น นับได้ว่าเป็นการ
เปรียบเทียบคำทำนายที่จับใจ ผู้เสี่ยงทาย เนื่องจากคนไทยมีความเลื่อมใสศรัทธาเรื่องราวใน
ชาดกและพระพุทธศาสนา การนำเรื่องราวของพระเวสสันดรไปเปรียบกับชีวิตที่มีความ
ยากลำบาก ทำให้ผู้เสี่ยงทายสามารถเข้าใจความทุกข์ยากได้ชัดเจน

๓.๒.๑.๕.๒ ตอนชูชกบริโภคอาหารจนตาย เมื่อพระเจ้าสุทศชัย
พระราชทานเงินทองไถ่ พระชาลิพระกัณหาจากชูชก และพระราชทานเลี้ยงอาหารมากมาย

ชูชกบริโภคอาหารเกินขนาดจนท้องแตกถึงแก่ความตาย การทำนายด้วยชาตกตอนชูชกบริโภคอาหารจนตายนั้น หมายถึง ผู้เสี่ยงทายจะทำกิจการงานใด ต้องปรึกษาผู้ใหญ่ ผู้อาวุโส มีสติเตือนตนเอง ไม่ควรทำตามใจตนเอง ดังความว่า

อันใบนี้ได้เมื่อเผาชีชูชก
บริโภคอาหารของเสวย
กินเข้าไปมากมายไม่เสวย
เอื้อระเหยย่อยไม่ทันก็ตายไป
จะทำการสิ่งใดทั้งใหญ่น้อย
จงหมั่นคล้อยเดินตามท่านผู้ใหญ่
จะหาว่ายาวามวุเอาแต่ใจ
ใบเชียมซีที่ ๑๔ วัดป่าเลไลยก์

๓.๒.๑.๕.๓ ตอนชาลีอภิเษกพระกัณหา การเล่าเหตุการณ์ตอนพระชาลีอภิเษกกับพระกัณหาและครองเมืองสีพี เป็นการให้คำทำนายว่า ผู้เสี่ยงทายจะพบคู่ครอง และจะสมหวังในความรัก ดังเรื่องราวของพระชาลีและพระกัณหาที่ได้ปกครองบ้านเมืองอย่างมีความสุข

ได้เมื่อชาลีกัณหาอภิเษก
เป็นองค์เอกกษัตริย์ครองราชฐาน
สองเสวยไอศวรรย์อันโอฬาร
ตลอดกาลเป็นสุขสถาพร
ถามถึงคู่ว่าได้สมประสงค์
สองใจจงจอตระกโมสร
ถามของหายคนหนี่ที่จากจร
ทายว่าย้อนกลับมาไม่ช้านาน
ใบเชียมซีที่ ๓๐ วัดป่าเลไลยก์

๓.๒.๑.๕ ทำนายตามพฤติกรรมตัวละครในนิทานชาตก นิทานชาตกเรื่องนี้กล่าวถึง พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นช้างถูกนายพรานพุงหอกจะทำร้าย แต่ช้างพระโพธิสัตว์สามารถ ปิดหอกได้ การทำนายว่า ให้ผู้เสี่ยงทายเป็นนายพราน หมายถึง ผู้เสี่ยงทายถ้าอาสาทำการงานใด จะทำการไม่สำเร็จ ดังความว่า

งานอาสาอย่าหวังยังไม่มี
เพราะใบนี้ตกที่นั่งตำแหน่งพราน
ลักจิวพระคลุมแอบพุ่มไม้
พุงหอกไปตรงคชสาร
ช้างโพธิสัตว์ปิดหอกไผะยาน

เข้าจับพรานๆ ขอโทษโปรดปล่อยไป

ถามถึงไข้ ๆ หนักเร่งรักษา

ถามถึงคู่ชัวยังไม่ได้

ใบเขียนซีที่ ๖ วัดป่าเลไลยก์

๓.๒.๑.๕ ทำนายด้วยการเล่าเรื่องพุทธประวัติ กล่าวถึงพระสงฆ์ อุบาสก อธิบายขยายความให้สอดคล้องกับโชคชะตา การทำนายด้วยการเล่าเรื่องพุทธประวัติ พระสงฆ์ อุบาสก มีดังนี้

๓.๒.๑.๕.๑ ทำนายด้วยการเล่าเรื่องพุทธประวัติ กล่าวถึงพระสงฆ์ใน สมัยพุทธกาล แล้วอธิบายขยายความกับคำทำนาย ดังต่อไปนี้

๓.๒.๑.๕.๑.๑ เรื่องพระโมคคัลลาน์ พระอัครสาวกเบื้องซ้าย พระพุทธเจ้ายกย่องพระโมคคัลลานะว่า เป็นพระสาวกที่มีคุณธรรมดีเด่นด้านมีฤทธิ์มาก พระโมคคัลลานะเป็นกำลังสำคัญในการประกาศ พระศาสนา เมื่อพระโมคคัลลานะเดินทางมา ที่ตำบลกพพิลา ท่านถูกพวกโจรฆ่าทำร้าย ครั้งแรกท่านล่องหนหลบหนี ครั้งที่สองก็หลบหนี แต่เมื่อโจรมาอีกเป็นครั้งที่สาม ท่านเห็นว่าเป็นวิบากกรรมเก่าก่อนของท่าน ท่านจึงไม่หลบหนี ปล่อยให้โจรทุบตีทำร้ายจนกระดูกหักแล้วอาพาธ พยายามรักษาร่างกายพอให้พุงไปเฝ้า พระพุทธเจ้ากราบลาหนีพพาน พระโมคคัลลานะหนีพพานวันสิ้นเดือน ๑๒ ก่อนพระพุทธเจ้า ปรีณิพพานประมาณ ๗ เดือน (จรัส พยัคฆราชศักดิ์. ๒๕๔๗: ๑๓๑) การทำนายโดยเล่าเรื่อง พระโมคคัลลานะถูกโจรทำร้าย เป็นการทำนายว่าผู้เสี่ยงทายต้องระมัดระวังตนเอง อย่าชะล่าใจ ในการทำกิจต่าง ๆ ดังความว่า

ได้เมื่อพระโมคคัลลาน์ลาโลกนี้

ด้วยพวกโจรใจดำอำมหิต

รับอาฆอนของพวกเดียรถีย์

รุมกันจับสับท่านทั่วอินทรี

ท่านไม่หนียอมตายหมายล้างแค้น

ระวังตัวอย่ากล้าชะล่าจิต

ฉวยพลั้งผิดจะก่อเรื่องถึงเคืองเข็ญ

ใบเขียนซีที่ ๑๐ วัดป่าเลไลยก์

๓.๒.๑.๕.๑.๒ เรื่อง พระนันทภิกขุ พระนันทะเป็นโอรสของพระเจ้า สุทโธทนะกับพระมหาปชา-บดีโคตมี (วรรณนิภา เรียบเรียง. ๒๕๔๓: ๑๔๔) จึงมีศักดิ์เป็น พระอนุชาของพระพุทธเจ้าพระเจ้าสุทโธทนะให้พระนันทะสืบราชสมบัติจึงจัดให้อภิเษกกับ นางชนบทกัลยาณี พระเจ้าสุทโธทนะได้ทูลเชิญพระพุทธเจ้าไปเสวยพระกระยาหารในงานเลี้ยง อภิเษกสมรส เมื่อเสวยเสร็จพระพุทธองค์เสด็จกลับที่พักได้ทรงถามพระนันทะที่ถือบาตรตามมา ว่า “นันทะ เธอจักบวชหรือ” พระนันทะไม่ทันตั้งสติก็ตอบรับพระพุทธองค์จึงให้พระสาวกบวช

ให้พระนันทะ เนื่องจากพระนันทะบวชด้วยความไม่เต็มใจ พระพุทธองค์จึงทรงแสดงให้เห็นนางฟ้าที่สวยงามมากกว่าพระนางชนบทกัลยาณี ถ้าพระนันทะตั้งใจปฏิบัติธรรมก็จะได้พบนางฟ้าเหล่านั้น ทำให้ภิกษุทั้งหลายล้อเลียนว่าพระนันทะปฏิบัติธรรมเพื่อรางวัล ทำให้พระนันทะไม่พอใจ จึงเข้าไปบำเพ็ญเพียรศึกษาธรรมในป่าจนบรรลุอรหัตผล พระพุทธองค์ทรงยกย่องพระนันทะว่าเป็นเอตทัคคะด้านการสำรวมอินทรีย์ การทำน่ายบเบี่ยมซีโดยกล่าวถึงพระนันทะภิกษุ เป็นการให้ข้อคิดแก่ผู้เสี่ยงทายว่า จะมีชะตาชีวิตที่เป็นสุขหมดความทุกข์ร้อนจะมีโชคลาภและได้คู่ครองโดยไม่คาดฝัน ดังความว่า

เมื่อนันทะแต่งงานในเรือนจันทร์

พระพุทธองค์ทรงพาไปผนวช

ครั้นท่านบวชได้เป็นพระอรหันต์

ดับเพลิงทุกข์สุขอยู่เป็นนิรันดร์

ว่าเคราะห์นั้นดับไปโชคใหญ่มี

จะได้คู่แต่ได้ผู้ไม่นึกฝัน

อัศจรรย์ดวงชะตาขึ้นราศี

ใบเชิยมซีที่ ๙ วัดป่าเลไลยก์

๓.๒.๑.๕.๑.๓ เรื่อง ภิกษุเทวทัต ภิกษุเทวทัตเกิดในวรรณะกษัตริย์ โกลิยะวงศ์เป็นเชษฐาของพระนางพิมพายโสธรา เมื่อพระพุทธองค์ตรัสรู้อนุตรสัมโพธิญาณแล้วเสด็จมาโปรดพระญาติที่กรุงกบิลพัสดุ์ มีเจ้าชายศากยวงศ์บวช ๖ องค์ รวมทั้งเจ้าชายเทวทัต ภิกษุเหล่านั้นได้สำเร็จมรรคผลต่าง ๆ กันจนบรรลุอรหัตต์ ยกเว้นพระเทวทัต พระเทวทัตน้อยใจที่ไม่มีใครสนใจ จึงออกจากกรุงโกสัมพีไปสู่กรุงราชคฤห์ แล้วหาทางเข้าไปเป็นพระอาจารย์ของเจ้าชายอชาตศัตรู และได้ยุยงให้เจ้าชายอชาตศัตรูประหารพระเจ้าพิมพิสาร ซึ่งเป็นพระบิดาเพื่อตั้งตนเป็นกษัตริย์ พระเจ้าอชาตศัตรูทำตามทำให้พระเจ้าพิมพิสารสิ้นพระชนม์ พระเทวทัตได้คิดฆ่าพระพุทธเจ้าหลายครั้งแต่ไม่สำเร็จ ด้วยผลกรรมที่คิดร้ายต่อพระพุทธเจ้าจึงบันดาลให้ธรณีสูบ การทำน่ายบเบี่ยมซีโดยเล่าเรื่องภิกษุเทวทัต เป็นการทำนายว่าผู้เสี่ยงทายมีกรรมและเคราะห์ร้ายมาก ขอให้ทำบุญสร้างกุศลและสะเดาะเคราะห์ ดังความว่า

ใบนั้นจะได้เมื่อพระเทวทัต

กรรมวิบัติลากเลือดเพราะโมหันธ์

ผู้ใดได้ใบนี้จึงรู้พลัน

ว่าเคราะห์ร้ายมากวิบากเกิน

จงบำเพ็ญกุศลหลาย ๆ อย่าง

สะเดาะเคราะห์เสียบ้างคงห่างเหิน

ใบเชิยมซีที่ ๑๖ วัดป่าเลไลยก์

๓.๒.๑.๕.๑.๓ ทำนายเรื่องโดยกล่าวถึงนางปฏาจาราเถรี นางปฏาจาราเถรี เดิมเป็นธิดาของพ่อค้าผู้มั่งคั่งแห่งเมืองสาวัตถี นางหลงรักทาสหนุ่มในบ้านจึงหลบหนีไปอยู่ที่หมู่บ้านชนบท นางตั้งใจจะกลับไปคลอดบุตรคนที่สองที่บ้านบิดา จึงเดินทางมาที่เมืองสาวัตถี ระหว่างทางนางได้คลอดบุตรเสียก่อนและสามีถูกงูพิษกัดตาย เมื่อเดินทางมาถึงแม่น้ำ นางอุ้มลูกคนที่หนึ่งไปเพ่งคลอดข้ามน้ำไปไว้อีกฝั่งแม่น้ำ และจะกลับไปรับลูกคนที่สองมา โดนลูกคนที่สองไปเพราะเข้าใจว่าเป็นชิ้นเนื้อ นางจึงตบมือส่งเสียงดังไล่เหยี่ยวทำให้ลูกคนที่สองเข้าไปฝังคิดว่าเป็นแม่ก็เรียก จึงเดินลงน้ำและจมน้ำไปทำให้นางเสียใจมาก ครั้นเดินทางไปถึงบ้านบิดามารดาที่กรุงสาวัตถีจึงทราบข่าว บิดามารดาและคนในบ้านเสียชีวิตหมดแล้ว ทำให้นางเสียสติ เดินเปลือยกายร้องไห้ เมื่อนางเดินไปที่พระพุทธเจ้าประทับ ชาวบ้านจะจับไล่ นางแต่พระพุทธเจ้าทรงเมตตาให้นางเข้าเฝ้า ชาวบ้านจึงโยนเสื้อผ้าให้นางสวมใส่ เมื่อนางได้ฟังพระพุทธเจ้าตรัสสอนธรรมะ ทำให้นางเกิดมีสติจนบรรลุโสดาบัน และขอบวชในพุทธศาสนา ภายหลังได้บรรลุพระอรหันต์ พระพุทธเจ้ายกย่องให้นางเป็นเอกทัศคະทางวินยเช่นเดียวกับพระอุบลี การทำนายโดยกล่าวถึงประวัติของนางปฏาจาราเถรี เป็นการทำนายผู้เสี่ยงทายว่า ผู้เสี่ยงทายจะมีความสุข ขอให้อดทน ภายหลังจะมีความสุข ดังความว่า

ได้เมื่อนางเศรษฐีธิดาสาว
ชื่อปฏาจาราตามเรื่องราว
ต้องแตกร้างกับบิดาเพราะตามชาย
นางตกทุกข์ได้ยากจนเป็นบ้า
หมดปัญญาที่จะแก้เพราะทุกข์หลาย
แต่ภายหลังพุทธองค์ทรงบรรยาย
นางกลับได้หายดีมีปัญญา
ท่านผู้ใดเสี่ยงได้ซึ่งใบนี้
ตามบาลีปรากฏว่าวาสนา
ถึงคราวทุกข์ร้อนซ่อนนรมา
คราวสุขก็มีสุขสนุกเอย

ใบเขียนซีที่ ๓ วัดป่าเลไลยก์

๓.๒.๑.๕.๒ ทำนายด้วยการเล่าเรื่อง อุบาสกที่เกี่ยวข้องใน
พระพุทธศาสนา ดังนี้

๓.๒.๑.๕.๒.๑ เรื่องพระเจ้าพิมพิสาร พระเจ้าพิมพิสารเป็น
กษัตริย์ปกครองแคว้นมคธ ทรงเป็นพุทธมามกะ ทรงเป็นกำลังสำคัญของพระพุทธเจ้าในการ
ประกาศพระศาสนา ได้ถวายอุทยานเวฬุวัน ซึ่งเป็นสวนหลวงอยู่นอกเมืองราชคฤห์ ให้เป็นที่
ประทับอาศัยของพระพุทธเจ้าและพระสาวกพระองค์สิ้นพระชนม์เพราะถูกพระเจ้าอชาตศัตรู
ผู้เป็นโอรสฆ่า (ปิตุฆาต) การทำนายโดยเล่าเรื่อง พระเจ้าพิมพิสารสิ้นพระชนม์ เป็นการทำนาย
ว่า ผู้เสี่ยงทายกำลังเคราะห์ร้าย ดังความว่า

ใบที่ยีสืบแปดเคราะห์ร้ายมาป้ายจิต
เหมือนเมฆปิดเดือนอัปโทยมหน
เป็นคราวเคราะห์มาเกาะกุมเอาตน
ได้เมื่อจอมพลพิมพ์พิสารผ่านนคร
สิ้นพระชนม์พระถูกเขาคุมขัง
ด้วยกรรมหลังชดองค์อนิสรณ์
ถามสิ่งใดยังไม่ได้ผลแน่นอน
จงพักผ่อนว่าได้ไหวปัญญา

ใบเขียนปีที่ ๒๘ วัดป่าเลไลยก์

๓.๒.๑.๕.๒.๒ เรื่อง อนาถบิณฑกเศรษฐี อนาถบิณฑกเศรษฐี มี
ชื่อเดิมว่า “สุทนต์” สุทนต์คหบดี มีจิตเป็นกุศลช่วยเหลือคนยากจน จัดโรงทานแจกอาหาร แก่
ผู้ขัดสนอนาถา จึงได้ชื่อว่า อนาถบิณฑก แปลว่า ผู้มีก้อนข้าวเพื่ออนาถ เศรษฐีแห่งเมืองสาวัตถี
ต่อมาได้สร้างวัดเชตะวันให้เป็นที่พักของพระพุทธรเจ้า นับได้ว่า อนาถบิณฑกเศรษฐี เป็นผู้
จิตศรัทธาในพระพุทธศาสนา ได้จัดทำอาหารอันประณีตถวายแด่ภิกษุสงฆ์ทุกวัน คราวหนึ่ง
เศรษฐีเกิดยากจนลง แต่ยังจัดอาหารถวายพระภิกษุสงฆ์อยู่เสมอ เพียงแต่อาหารไม่ประณีต
เหมือนก่อน พระพุทธรองค์ตรัสแก่อนาถบิณฑกเศรษฐีว่า “สิ่งที่ท่านนำมาถวายจะประณีต หรือ
ไม่ประณีตนั้นไม่สำคัญ ขอให้จิตใจมีความประณีตก็แล้วกัน (จรัส พุคคฆราชศักดิ์. ๒๕๔๗:
๑๓๗)

ครั้งนั้นเทวดาที่สถิตอยู่ที่ซุ้มประตูบ้านของเศรษฐีไปบอกเศรษฐี
ว่า พระพุทธรองค์ไม่ช่วยเศรษฐีเลย เศรษฐีจึงไม่ควรทำบุญแก่พระภิกษุสงฆ์ อนาถบิณฑกเศรษฐี
ไม่พอใจจึงขับไล่เทวดาไป เทวดาหาที่อยู่ไม่ได้จึงไปขอให้สักกเทวราชช่วยสักกเทวราชจึงแนะ
เทวดาบันดาลใจให้ลูกหนี้ของเศรษฐีนำเงินมาใช้และหาเงินทองมาให้เศรษฐี แล้วขอขมาโทษ
เศรษฐี เทวดาทำตามที่สักกเทวราชแนะนำ เศรษฐีก็มีฐานะมั่งคั่งดังเดิมและยกโทษให้แก่เทวดา
เศรษฐียังบำเพ็ญทานในพุทธศาสนายิ่งขึ้น การดำเนินเรื่องโดยกล่าวถึง อนาถบิณฑกเศรษฐี
กลับมาเล่าอีกเรื่อง เป็นการให้นายว่า ผู้เสี่ยงทายมีบุญจะได้รับการส่งเสริมให้มีความสุข
เช่นเดิม เหมือนตั้งฐานะของอนาถบิณฑกเศรษฐี ดังความว่า

ได้เมื่ออนาถาภิณฑผู้เศรษฐี
สมบัติมีเหลือประมาณท่านผ่อนผัน
ถวายทานสมเด็จพระชินวร
สมบัติกร้อยร้อยหรือพอดลลง
ครั้นมาอยู่เทวดาถูกทำโทษ
ทรัพย์หลายโกฏิจมาชลาขมาส่งกลับ
ร่ำรวยผิดสังเกตสมเจตน์จง
ด้วยอาณิสสศีลทานมาเพิ่มเติม

ผู้ใดได้ใบนี้จงทราบเถิด
จะประเสริฐสมประสงค์บุญส่งผลเสริม
จะเป็นสุขทุกอย่างดีกว่าเดิม

ใบเชียมซีที่ ๓๖ วัดป่าเลไลยก์

๓.๒.๒ ทำนายโดยตรงด้วยการกล่าวถึงเรื่องโชคลาภ คดีความ เนื้อคู่ บุตร ชะตา
ของหาย ความสำเร็จ/ความไม่สำเร็จ งานและอาชีพ มิตรและการเดินทาง ลักษณะการทำนาย
เช่นนี้มีปรากฏในใบเชียมซีของวัดทั้ง ๑๒ วัด ลักษณะการทำนายโดยตรง มีดังต่อไปนี้

๓.๒.๒.๑ ทำนายเรื่องโชคลาภ การทำนายเรื่องโชคลาภ มักทำนายว่า
ผู้เสี่ยงทายจะมีโชคลาภ ไม่มีโชคลาภ ปริมาณลาภที่ได้รับ ดังความว่า

๓.๒.๒.๑.๑ ทำนายว่า จะมีโชคลาภ ทำให้มีความสุข

ถามถึงลาภว่าได้ลาภยิ่งใหญ่
อนาคตสดใสไม่อัปเนา
ใบเชียมซีที่ ๒๓ วัดปรมย์ยิกาวาส

ตามหาลาภใบนี้ว่าดีนัก
ท่านว่าจักสมจิตคิดประสงค์
ใบเชียมซีที่ ๙ วัดผาสุภกมณีจักร

ถามถึงลาภก็ประเสริฐเกิดมากมี
ยิ่งทวีขึ้นทุกวันเป็นมั่นคง
ใบเชียมซีที่ ๒๒ วัดกลางอ่างแก้ว

- ทำนายว่าผู้เสี่ยงทายจะมีลาภ แต่ต้องรอไปก่อน
ดังความว่า

หรือถามหมายหาลาภไม่หยาบทำ
ว่าช้าช้าคงสมอารมณ์นึก
ใบเชียมซีที่ ๑ วัดไตรมิตรฯ

๓.๒.๒.๑.๒ ทำนายว่าจะไม่มีโชคลาภ ให้ผู้เสี่ยงทายมีความรอบคอบใน
การดำเนินชีวิต ดังความว่า

ถามหาลาภไม่ดีเป็นที่คลาย
ระวังกายไว้ให้มันหมั่นระวังเอย
ใบเชียมซีที่ ๑๐ วัดโสธรฯ

๓.๒.๒.๑.๒ ทำนายปริมาณลาภที่ได้ ทำนายว่าผู้เสี่ยงทายได้ลาภ
จำนวนมากและไม่มาก ดังความว่า

ถามถึงลาภบอกได้ว่าไม่มาก
เป็นคราวยากยืมใครก็สุดเข็ญ
ใบเชียมซีที่ ๒๑ วัดปรมย์ยิกาวาส

ถามถึงลาภก็ประเสริฐเกิดมามี
ยิ่งทวีขึ้นทุกวันเป็นมั่นคง
ใบเชียมซีที่ ๒๒ วัดกลางอ่างแก้ว

๓.๒.๒.๑.๓ ทำนายว่า ผู้เสี่ยงทายไม่มีโชคลาภ ให้รอคอยไปก่อนจึง
จะมีโชคลาภ เนื่องจากโชคลาภยังมาไม่ถึง ทำให้ไม่มีความสุข ขอให้มีความอดทนและรู้จักการ
รอคอย ดังความว่า

อันโชคลาภนั้นหนายังว่าขาด
ยังอึดอัดมิเห็นหนทางได้
รออีกหนอยจะสุขสนุกใจ
คงรวยใหญ่ยิ่งเกษมเปรมปรีดิ์
ใบเชียมซีที่ ๒๑ วัดกลางอ่างแก้ว
ลาภของท่านนั้นหนอจรอก่อน
ไม่ต้องร้อนใจยุ่งมุ่งจิตหมาย
ถึงเวลาแล้วจะเห็นไม่เว้นวาย
ยิ่งแก่กายยิ่งสำราญบานเบิกทรวง
ใบเชียมซีที่ ๒๕ วัดกลางอ่างแก้ว

๓.๒.๒.๒ ทำนายเรื่อง คดีความ ให้คำทำนายถึงผลของคดีความ การต่อสู้คดี
โดย การทำนายว่าจะชนะหรือแพ้คดี ส่วนการทำนายว่าการต่อสู้คดี ระบุว่าสู้คดีได้ยาก สู้คดีได้
และเป็นต่อ ดังความว่า

ถามโชคชัยในคดีที่ตัดสิน
คงชนะเด็ดขาดปราศมลทิน
ใบเชียมซีที่ ๔ วัดผาสุภมณีจักร

ถ้ามั่นถามเป็นความไม่ขามเข็ด
ชนะเด็ดดับร้อนไม่ผ่นผัน
ใบเชียมซีที่ ๒๗ วัดพระปฐมเจดีย์

แต่ถ้าถามความคดีที่ต่อสู้
คงเช็ดขุมิชัยไม่แพ้หลาย

ใบเขียนซีที่ ๓ วัดกลางอ่างแก้ว

ถามเป็นความนั้นไซร้ไม่สู้ดี

ถามถึงที่ไปมาจะหาใคร

ใบเขียนซีที่ ๑๔ วัดโสธรฯ

๓.๒.๒.๓ ทำนายเรื่องเนื้อคู่ ทำนายเนื้อคู่โดยบอกว่าผู้เสี่ยงทายจะได้หรือไม่ได้คู่ครอง จะได้พบเนื้อคู่ที่ถูกต้อง เป็นผู้อุปถัมภ์ ส่วนคำทำนายลักษณะของเนื้อคู่ว่าเป็นแม่ม่าย เมื่อแต่งงานแล้วจะมีความสุข นอกจากนี้ได้ทำนายลักษณะเนื้อคู่ว่าเป็นคนไม่ปรกติ ไม่เหมือนดังที่คิดไว้ คำทำนายยังกล่าวถึงผู้ที่มีคู่ครองอยู่แล้ว ไม่ควรคิดจะมีคู่ครองใหม่อีก ขอให้คิดถึงจิตใจของคู่ครองด้วย ดังความว่า

จะได้พบคู่ครองที่พอใจ

ญาติผู้ใหญ่ปกป้องคุ้มครองดี

ใบเขียนซีที่ ๔ วัดมณีชลขันธ์

จะได้คู่เป็นผู้อุปถัมภ์

งานที่สำเร็จสมประสงค์

ใบเขียนซีที่ ๑๑ วัดป่าเลไลยก์

เรื่องคู่ครองนั้นต้องยับยั้งใจ

ทำอะไรนึกถึงอกเราเขา

อันร้อยชั่วหรือจะสู้หนึ่งเมียเรา

เป็นเรื่องเข้าทำนองต้องตำรา

ใบเขียนซีที่ ๘ วัดปรมย์ยิกาวาส

ถามคู่รักร่วมชีวิตพิสมัย

ว่ายังไม่ได้กันในทันใด

ใบเขียนซีที่ ๘ วัดผาสุกมณีจักร

เนื้อคู่ท่านนั้นว่าเป็นแม่หม้าย

อยู่ด้วยกันแล้วสบายจะหายห่วง

ใบเขียนซีที่ ๖ วัดปรมย์ยิกาวาส

ถามเรื่องคู่สู่สมภริมย์พัศตร์

ว่าร้ายนักพันเพื่อนไม่เหมือนหมาย

ใบเขียนซีที่ ๑ วัดพระปฐมเจดีย์

๓.๒.๒.๔ ทำนายเรื่องบุตร การให้คำทำนายเรื่องบุตรทำนายว่าผู้เสี่ยงทายจะได้บุตรหรือไม่ได้บุตร เพศของบุตรและลักษณะของบุตร คำทำนายจะบอกว่าบุตรในครรภ์

เป็นเพศชาย หรือเพศหญิง เป็นบุตรที่ดี ชอบทำบุญ และทำนายว่ายังไม่มีบุตรในตอนนี
ดังความว่า

บุตรในครรภ์เป็นชายสืบเผ่าพงษ์

จบความลงด้วยพรสวัสดิ์

ใบเชียมชีที่ ๑ วัดปรมย์ยิกาวาส

ได้บุตรหญิงหัวปีนั้นดีเหลือ

ช่วยจุนเจือเสริมส่งศาสนา

ใบเชียมชีที่ ๘ วัดปรมย์ยิกาวาส

ถ้ามาดมั่นขอบุตรสุดสงสาร

ว่ายังไม่มามีมาในอาการ

ใบเชียมชีที่ ๑๓ วัดผาสุมณีจักร

ยังไม่พบลูกหนึ่ที่หนึ่จร

ในอุทรบุตรเป็นชายทำนายเอย

ใบเชียมชีที่ ๔ วัดกลางอ่างแก้ว

มั่นถามบุตรสุดใจที่ในครรภ์

ว่าคนนั้นเป็นหญิงจริงจริงใจ

ใบเชียมชีที่ ๒๖ วัดพระปฐมเจดีย์

๓.๒.๒.๕ ทำนายเรื่องชะตา (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับ พ.ศ.
๒๕๔๒. ๒๕๔๖: ๓๕๑) ให้ความหมายคำว่า ชะตา หมายถึง ลักษณะที่บังเกิดสำแดงเหตุดีและ
ร้าย เช่น ชะตาดี ชะตาร้าย , แบบรูปปราศรัยที่บอกดาวพระเคราะห์เดินถึงราศีนั้น ๆ ในเวลาเกิด
ของคน หรือเวลาสร้างสิ่งสำคัญ การทำนายเรื่องชะตากล่าวถึงผู้เสี่ยงทายจะมีความสุข มีความ
ทุกข์ มีสุขและทุกข์คละกันและเกณฑ์ชะตา ดังความว่า

โชคชะตาปีนี้ดีตลอด

ช่างไปรุ่งพลอดอย่าพะวงคิดหลงไหล

ใบเชียมชีที่ ๑๐ วัดปรมย์ยิกาวาส

อันน้ำคลองแห้งขอผู้มีขี้กลง

ชะตากงตกแล้วยังมีหวัง

ต้องขึ้นได้ เพราะโลกล้วนอนิจจัง

จงยับยั้ง อย่าย่อท้อใจเลย

ใบเชียมชีที่ ๒๙ วัดปรมย์ยิกาวาส

ท่านท้าวดวงชะตาเวลานี้

เข้าเกณฑ์ดีจะได้ทั้งลาภผล

ใบเชียมซีที่ ๒๘ วัดปรมย์ยิกาวาส

ใครเสี่ยงได้ใบนี้ชี้ชะตา

ด้วยเวลานี้ทุกข์ขลุขลักเหลือ

เพราะขัดสนยากจนแทบกินเกลือ

ผู้เอื้อเพื่อหายากลำบากพลัน

ใบเชียมซีที่ ๒๐ วัดปรมย์ยิกาวาส

๓.๒.๒.๖ ทำนายเรื่องของหาย คำทำนายเรื่องสิ่งของที่สูญหายว่าผู้เสี่ยงทาย
จะได้สิ่งของนั้นกลับคืนมา และทำนายว่าสิ่งของที่สูญหายนั้น ยากที่จะได้สิ่งนั้นกลับคืนมา
ดังความว่า

ของหายนั้นท่านว่าหาได้คืน

ใบเชียมซีที่ ๑๕ วัดผาสุกมณีจักร

อันของหายได้คืนอย่างชื่นจิต

ใบเชียมซีที่ ๓๑ วัดปรมย์ยิกาวาส

ถามถึงสิ่งของหายากก็ได้คืน

ใบเชียมซีที่ ๗ วัดไตรมิตรฯ

ถามถึงของสูญหายที่คลายเคลื่อน

ไม่เป็นไรจะได้รับกลับมาเรือน

ใบเชียมซีที่ ๗ วัดกลางอ่างแก้ว

แม้ถามสิ่งของหายอย่าหมายหา

แสนยากที่จะพบประสบตา

ใบเชียมซีที่ ๑๐ วัดผาสุกมณีจักร

๓.๒.๒.๗ ทำนายเรื่องความสำเร็จและความไม่สำเร็จ คำทำนายเรื่อง
ความสำเร็จและความไม่สำเร็จในใบเชียมซี กล่าวถึงสิ่งที่ทำประสบความสำเร็จ ระยะเวลาที่ทำ
ความสำเร็จ ความไม่สำเร็จ ระบุถึงสิ่งที่คิดสิ่งที่ทำและสาเหตุของความไม่สำเร็จ คือ ความใจ
ร้อน

๓.๒.๒.๗.๑ ความสำเร็จ และระยะเวลาแห่งความสำเร็จ จะทำนายว่า
ผู้เสี่ยงทายควรตั้งอยู่ในความพยายาม เพื่อจะได้ประสบความสำเร็จ ดังความว่า

หมายสิ่งใดในจิตคิดจะทำ
ว่าคงสำเร็จการประมาณี
แต่ข้าข้าจึงจะสมอารมณ์ปอง
ทั้งพวกพ้องปรีเปรมเกษมศรี

ใบเชียมซีที่ ๑ วัดไตรมิตรฯ

ใบสิบห้าว่าไว้ในอักษร
จะทำการสิ่งใดไม่อาวรณ์
สโมสรสมคิดเหมือนจิตปอง

ใบเชียมซีที่ ๑๕ วัดโสธรฯ

จงประกอบกิจการให้นานไป
คงสำเร็จพลันในขึ้นหนึ่ง

ใบเชียมซีที่ ๑๘ วัดพระพุทธรบาท

ใบที่หนึ่งพึงทราบอย่าสงสัย
หมายสิ่งไรได้สมอารมณ์หวัง
คงสำเร็จแน่ชัดเป็นสัจจัง
จะพร้อมพรังอุปถัมภ์บำรุงตน

ใบเชียมซีที่ ๑ วัดพระพุทธรบาท

๓.๒.๒.๗.๒ ความไม่สำเร็จ คำทำนายระบุว่า ดวงชะตาผู้เสี่ยงทายเป็น
สาเหตุทำให้ประกอบกิจสิ่งใดยังไม่สมหวัง ขอให้ตั้งใจทำงานต่อไป

ใบสิบเจ็ดไม่เสร็จเหมือนใจหมาย
คิดทำการหว่านจุนดูขุนวาย
จะหารายใส่ตัวให้กลัวเกรง

ใบเชียมซีที่ ๑๗ วัดโสธรฯ

ดวงชะตาเวลานี้กำลังอับ
จะยับยั้งคิดอะไรก็ไม่สม
เหมือนเรือน้อยลอยชลโดนแรงลม
แต่ไม่จบด้วยระวังตั้งใจดี

ใบเชียมซีที่ ๒๒ วัดปรมย์ยิกาวาส

๓.๒.๒.๘ ทำนายเรื่องงานและอาชีพ กล่าวถึงประเภทของอาชีพ ลักษณะ
ความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ จะร่ำรวย ค้าขายได้กำไร และให้คำทำนายว่าการประกอบ
อาชีพประสบปัญหาทำให้เจ็บป่วย ดังความว่า

กิจการงานนั้นก็ก้าวหน้าดี
 ความเรื่องนี้ต้องชนะดังประสงค์
 ไบเชียมซีที่ ๑ วัดปรมย์ยิกาวาส

การงานที่กระทำก็ยั่งยืน
 ล้วนราบรื่นทุกอย่างที่อ้างมา
 ไบเชียมซีที่ ๑๐ วัดปรมย์ยิกาวาส

อาชีพเหมาะแก่การค้า
 ไบเชียมซีที่ ๑๘ วัดปรมย์ยิกาวาส

คิดค้าขายกำไรรวยท่วมทุน
 เพราะใบบุญที่สร้างแต่ก่อนมา
 ไบเชียมซีที่ ๓๒ วัดปรมย์ยิกาวาส

จะค้าขายก็ดีเป็นที่สุด
 แม้นถามบุตรว่าเป็นชายอยู่ในนั้น
 ไบเชียมซีที่ ๑๕ วัดยาง

ประกอบกิจจิตขุนวุ่นรำคาญ
 กลับป่วยการโทษระคนผลไม่มี
 ไบเชียมซีที่ ๓ วัดกลางอ่างแก้ว

๓.๒.๒.๙ ทำนายเรื่องมิตร การทำนายเรื่องมิตรในไบเชียมซีกล่าวถึงมิตรที่
 สนิทสนมกันมีลักษณะที่ดีหรือคิดร้าย ควรคบหาเป็นมิตรต่อไปหรือไม่ ดังความว่า

ทั้งหมู่เพื่อนที่สนิทมิตรสหาย
 ล้วนมุ่งจิตคิดดีไม่มีร้าย
 ไบเชียมซีที่ ๑๒ วัดกลางอ่างแก้ว

ถามถึงการเพื่อนรักประจักษ์ใจ
 ว่าคงได้สมอารมณ์นี้
 ไบเชียมซีที่ ๑๒ วัดผาสุมณีจักร

หวังสิ่งใดก็จะได้สมใจคิด
 ทั้งมวลมิตรจะเสริมสุขสวัสดี
 ไบเชียมซีที่ ๑ วัดปรมย์ยิกาวาส

มิตรจะคิดหักหลังอย่างมั่นคง
 เพราะดวงบ่งไม่ดี เร่งระวัง
 ไบเชียมซีที่ ๗ วัดปรมย์ยิกาวาส

เพื่อนคู่คิดคนนี้ได้

ใบเชิยมซีที่ ๑๘ วัดปรมย์ยิกาวาส

๓.๒.๒.๑๐ ทำนายเรื่องการเดินทาง คำทำนายเรื่องการเดินทางระบุลักษณะการเดินทางและคำเตือนเรื่องการเดินทาง

๓.๒.๒.๑๐.๑ ลักษณะการเดินทาง ทำนายว่าผู้เสี่ยงทายจะเดินทางด้วยความราบรื่น การเดินทางปลอดภัย มีลาภอยู่ข้างหน้า

บุตรในครรภ์เป็นหญิง

การเดินทางราบรื่น

ใบเชิยมซีที่ ๒๘ วัดปรมย์ยิกาวาส

เดินทางไกลมีลาภไว้รอคอย

อย่าทอดทิ้งกิจการงานที่หมาย

ใบเชิยมซีที่ ๓๒ วัดปรมย์ยิกาวาส

๓.๒.๒.๑๐.๒ คำเตือนเรื่องการเดินทาง โดยทำนายห้ามผู้เสี่ยงทายเดินทางจากที่อยู่ จะมีอันตรายและได้รับความทุกข์

อย่าจรจากพรากที่จะมีทุกข์

เวลาหยุดอย่าไปไกลเดหา

ใบเชิยมซีที่ ๑๓ วัดกลางอ่างแก้ว

การจะเดินทางไกลไม่ควรจร

จงสังวรคนรักให้หนักหนา

ใบเชิยมซีที่ ๒ วัดปรมย์ยิกาวาส

เดินทางไกลให้ดไม่ควรไป

จะทำการสิ่งใดอย่าไหลหลง

ใบเชิยมซีที่ ๗ วัดปรมย์ยิกาวาส

เดินทางไกลต้องระวังภัยนานา

อย่าคิดค้าการใหญ่จะขาดทุน

ใบเชิยมซีที่ ๓๑ วัดปรมย์ยิกาวาส

การทำนายในใบเชิยมซี จะเป็นการทำนายในเรื่องใกล้ตัวผู้เสี่ยงทายที่ปฏิบัติตนอยู่ในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นการเตือนสติ ให้ข้อคิดและแนวปฏิบัติในการตัดสินใจในเรื่องทั่วไปที่ผู้เสี่ยงทายต้องการทราบ การทำนายลักษณะนี้จะมี ๒ ลักษณะ คือ เป็นการทำนายในด้านดีควรปฏิบัติต่อไป และเป็นการให้ข้อคิด ตักเตือน และแนะนำ การทำนายลักษณะนี้มีพบใน

ใบเชี่ยมซีทั้ง ๑๒ วัด

สรุปได้ว่า การทำนายในวรรณกรรมใบเชี่ยมซีจะมี ๒ ลักษณะ คือ การทำนายโดยยกเรื่องจากนิทาน ชาดก พุทธประวัติมาแล้วอธิบายเชื่อมโยงกับคำทำนาย ส่วนการทำนายอีกประการหนึ่งจะเป็นการทำนายโดยตรงในเรื่องใกล้ตัว ได้แก่ โชคลาภ คดีความ เนื้อคู่ บุตร ชะตา ของหาย ความสำเร็จ และความไม่สำเร็จ งานและอาชีพ มิตรและการเดินทาง การทำนายในวรรณกรรมใบเชี่ยมซีนี้อาจทำนายใน ๒ ลักษณะ คือ ทำนายในด้านดี ควรกระทำและปฏิบัติต่อไป และเป็นการทำนายโดยให้ข้อคิด ตักเตือนและแนะนำในคำทำนายจะมีการแนะนำแนวทางปฏิบัติในการดำเนินชีวิตด้วยการถือศีลปฏิบัติธรรม ทำบุญ ใสบาตร แผ่เมตตา เพื่อเป็นการสร้างกำลังใจให้ผู้เสี่ยงทาย

๓.๓ การจบคำทำนาย จากการศึกษาวรรณกรรมใบเชี่ยมซี พบว่าการจบคำทำนายมีลักษณะการปิดเรื่องหลายแบบ ดังนี้

๓.๓.๑ จบด้วยการบอกหมายเลขของใบเชี่ยมซี มีพบมากที่สุดเกือบจะทุกวัด เช่น

ถามหา – คู่ดีนักเหมือนชักนำ

ขอจบคำที่หนึ่งรำพึงเอย

ใบเชี่ยมซีที่ ๑ วัดโสธรฯ

ถามหาลากว่าดีพาที่หาย

จบภิปรายเลขสองท่านองเอย

ใบเชี่ยมซีที่ ๒ วัดโสธรฯ

จงสงบไว้ก่อนค่อยผ่อนกาย

หมดคำทายที่สามหมดความเอย

ใบเชี่ยมซีที่ ๓ วัดพระปฐมเจดีย์

ว่าคงจะรู้เห็นว่าเป็นชาย

จงคำทายที่สี่เท่านี้เอย

ใบเชี่ยมซีที่ ๔ วัดพระปฐมเจดีย์

แม้นถามบุตรสุดใจที่ในครรภ์

เลขห้านี้ว่าหญิงทุกสิ่งเอย

ใบเชี่ยมซีที่ ๕ วัดพระปฐมเจดีย์

ถามหาคู่ใบนี้ว่าดีครัน

จบที่หกเท่านั้นนะท่านเอย

ใบเชี่ยมซีที่ ๖ วัดพระปฐมเจดีย์

ถามหาลาภเล่าไซ้รักก็ไม่ดี

จบที่แปดเท่านั้นไม่ดีเลย

ใบเชียมซีที่ ๘ วัดพระปฐมเจดีย์

สุดจะคิดจงแจ้งแกลงใจ

แต่ปลายดีไม่มีภัย

ขอจบใบที่สิบเก้าเท่านั้นเลย

ใบเชียมซีที่ ๑๙ วัดกษัตริยาธิราช

๓.๓.๒ จบด้วยการอธิบายว่า ได้ตอบคำถามที่ผู้เสี่ยงทายต้องการทราบอย่างชัดเจนและขอจบความในใบเชียมซี ดังความว่า

ตอบข้อความเท่าที่ได้ถามไป

จบข้อไขพาทีเพียงนี้เลย

ใบเชียมซีที่ ๑๒ วัดปรมัยยิกาวาส

๓.๓.๒.๑ จบคำทำนายโดยให้ความหวังผู้เสี่ยงทายว่าจะมีความสุขได้ลาภผลจะโชคดีและมีความสุขในบั้นปลายชีวิต ดังความว่า

ต่อไปนี้มีสุขเพิ่มผลพลัน

จบรำพันพาทีเพียงนี้เลย

ใบเชียมซีที่ ๘ วัดปรมัยยิกาวาส

ใครเสี่ยงได้ใบนี้ดีกระไร

จบข้อไขพาทีเพียงนี้เลย

ใบเชียมซีที่ ๑๐ วัดปรมัยยิกาวาส

ที่ถามมาว่าดีในบั้นปลาย

จบทำนายเพียงนี้ดีแล้วเลย

ใบเชียมซีที่ ๓๒ วัดปรมัยยิกาวาส

๓.๓.๒.๒ จบคำทำนายโดยการกล่าวถึงลาภว่าผู้เสี่ยงทายจะไม่ได้ลาภ ได้ลาภด้วยความยากลำบาก และยังมีบุตร ดังความว่า

ถามหาลาภไม่ดีพาทีหาย

หมดภิปรายเท่านั้นนะท่านเอ๋ย

ใบเชียมซีที่ ๑๔ วัดกษัตริยาธิราช

ถามหาลาภได้ยากลำบากใจ

ขอจบใบนี้ว่าดีเลย

ใบเชียมซีที่ ๒๔ วัดกษัตริยาธิราช

ถามหาบุตรไชรยังไม่มี

ขอจบที่ที่คำทำนายเอย

ใบเขียนซีที่ ๒๑ วัดกษัตราธิราช

๓.๓.๓ จบด้วยการยกเรื่องราวพุทธประวัติ ตอนพระพุทธเจ้าผจญมาร ครั้ง
เจ้าชายสิทธัตถะกลับมาเสวยอาหารตามปรกติหลังจากเลิกวิธิธรมานร่างกาย ทำให้พวก
ปัญจวัคคีย์ผละหนีไปอยู่ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ในคืนเพ็ญเดือนหก เจ้าชายสิทธัตถะทรงเริ่ม
บำเพ็ญเพียรทางจิตเข้าฌานเพื่อคิดค้นหาทางดับทุกข์ ได้เกิดมาร คือ กิเลส ตัณหา ราคะ เข้า
มารบกวนจิตใจ พระองค์ทรงมีพระทัยที่เด็ดเดี่ยว และมั่นคงต่อสัจจอธิฐาน จึงบรรลุนุตร
สัมมาสัมโพธิญาณในคืนนั้น การปิดเรื่องด้วยการยก พุทธประวัติตอนนี้เป็นการทำนายว่า ศัตรู
จะพ่ายแพ้ไม่สามารถทำอันตรายได้ ผู้เสี่ยงทายจะปลอดภัย ดังความว่า

ถามถึงบุตรสุดสวาทว่าเป็นหญิง

ที่พิภพมีแท่นคำขาน

ตกที่นั่น "ปางพุทธผจญมาร"

ศัตรูพาลพ่ายยับอัปรา

ใบเขียนซีที่ ๒๓ วัดปรมย์ยิกาวาส

๓.๓.๔ จบด้วยการกล่าวถึงตัวละครในวรรณคดี ได้แก่ เรื่องสังข์ทอง ตอนนาง
รจนาเสี่ยงมาลัย ท้าวสามลและนางมณฑามิธิดา ๗ องค์ ท้าวสามลต้องการให้ธิดามีคู่ครอง จึง
ประกาศให้เจ้าชายเมืองต่าง ๆ เดินทางมาให้ธิดาเลือกคู่ นางรจนาดิตาคนสุดท้ายยังไม่ยอม
เลือกคู่ ท้าวสามลจึงประกาศให้ชายหนุ่มในเมืองของพระองค์มาให้นางรจนาเลือกคู่ นางรจนาก็
ยังไม่ยอมเลือกคู่ เหลือเงาะป่าเพียงคนเดียว พระสังข์ทองหรือเงาะป่าเห็นนางรจนาก็พอใจ จึง
อธิษฐานว่าถ้าเป็นเนื้อคู่กันก็ขอให้นางได้เห็นรูปทองของพระองค์ นางรจนาจึงเสี่ยงมาลัยเลือก
เจ้าเงาะเป็นคู่ครอง การปิดเรื่องตอนนี้เป็นการทำนายเรื่องเนื้อคู่ให้ผู้เสี่ยงทายทราบว่า ผู้เสี่ยง
ทายจะได้เนื้อคู่ที่ดี ดังเช่นนางรจนา ดังความว่า

อันเนื้อคู่คนนี้ดีครบถ้วน

ไม่เรรวนตามคำที่พร่ำไข

ตกที่นั่นเจ้าเงาะเหมาะกระไร

ได้มาลัยจากมือรจนา

ใบเขียนซีที่ ๒๔ วัดปรมย์ยิกาวาส

๓.๓.๕ จบด้วยการให้คำทำนายเรื่องชีวิตจะมีความสุขและความทุกข์ เรื่องการ
พบปะมิตรสหาย เรื่องโชคลาภ เรื่องคู่ครอง เรื่องผู้ใหญ่เมตตา และเตือนให้มีความระมัดระวังภัย
อันตราย การจบเรื่องลักษณะนี้เป็นลักษณะเด่นของ ใบเขียนซีเกือบจะทุกวัด ดังความว่า

ถึงคราวทุกข์ร้อนซ่อนจรรยา

คราวสุขก็มีสุขสนุกเอย

ใบเชียมซีที่ ๓ วัดป่าเลไลยก์

เพื่อนฝูงก็ไม่พบประสบตา

แต่ถามหาลากันว่าดีเอย

ใบเชียมซีที่ ๑๗ วัดป่าเลไลยก์

ถามคู่ชัมยังไม่เจตนา

ถามถึงลาภลาภจะมาแต่น้อยเอย

ใบเชียมซีที่ ๑๘ วัดป่าเลไลยก์

ถามถึงลาภว่าลาภจะบังเกิด

บุตรประเสริฐจะอุบัติชูราศรี

จะไปไหนใครเห็นเอ็นดูดี

ผู้ใดได้ใบนี้ดีนักเอย

ใบเชียมซีที่ ๑๑ วัดป่าเลไลยก์

คงชนะทั้งสินอย่ากินแหนง

ถามเคลือบแคลงลูกหนี้ไม่ดีหนา

เพื่อนฝูงก็ไม่พบประสบตา

แต่ถามหาลากันว่าดีเอย

ใบเชียมซีที่ ๑๗ วัดกษัตราธิราช

ถามหาลาภไม่ดีเป็นที่คลาย

ระวังภัยให้มันทุกวันเอย

ใบเชียมซีที่ ๑๐ วัดไตรมิตรฯ

ถามหาลาภก็ดีเป็นที่ยิ่ง

ถามถึงสิ่งสู่ความว่างามผ่อง

ดีทั้งนั้นใบนี้ว่าสืทอง

จงตรึงตรองอ่อนน้อมให้พร้อมเอย

ใบเชียมซีที่ ๑๑ วัดไตรมิตรฯ

ว่าคงจะได้สมอารมณ์นึก

ที่ตื่นลึกจงแจ้งแกล้งไข

พบพี่ป่าลูงนำเพื่อนอาลัย

ถามถึงลาภไม่สู้ดีเท่านี้เอย

ใบเชียมซีที่ ๑๒ วัดไตรมิตรฯ

๓.๓.๖ จบด้วยการแนะนำวิธีแก้ไขเพื่อสะเดาะเคราะห์ ใบเชิยมชีจะให้แนวทางปฏิบัติด้วยการปล่อยนกปล่อยปลา แผ่เมตตา ถือศีล กินเจ สวดมนต์ไหว้พระ สะเดาะเคราะห์ ถวายน้ำมัน ทำบุญใส่บาตร ปฏิบัติธรรม และมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ดังความว่า

ไปปล่อยนกปล่อยปลาเข้าทำดี
 พันเดือนสี่โชคช่วยรำรวยเอ๋ย
 ใบเชิยมชีที่ ๑๒ วัดมณีชลขันธ์

แผ่เมตตาทุกวันให้มันคง
 กุศลส่งสมหมายดังทายเอ๋ย
 ใบเชิยมชีที่ ๑๐ วัดมณีชลขันธ์

แต่พอมีทางออกบอกให้รู้
 จงกราบบูชาพระระลึกลับัน
 ยิ่งถือศีลกินเจเรื่อยเร่ครัน
 จะพ้นอันตรายคลี่คลายเอ๋ย
 ใบเชิยมชีที่ ๙ วัดมณีชลขันธ์

หมั่นท่องบ่นมนต์พระเป็นประจำ
 หลวงพ่อแสงแจ้งคำล้ำเลิศเอ๋ย
 ใบเชิยมชีที่ ๑๕ วัดมณีชลขันธ์

หลวงพ่อแสงแจ้งความตามจำนง
 ความซื่อตรงยึดไว้ในใจเอ๋ย
 ใบเชิยมชีที่ ๒๓ วัดมณีชลขันธ์

อย่าได้ลืมนบุญคุณคนคุ้นเคย
 คำปรารภใบนี้อำดีเอ๋ย
 ใบเชิยมชีที่ ๓๒ วัดมณีชลขันธ์

ยังไม่ได้มีเป็นที่เห็น
 แต่ถามเป็นความกันที่มันหมาย
 คงชนะเหมือนคำที่ทำนาย
 ต้องถวายน้ำมันเท่านั้นเอ๋ย
 ใบเชิยมชีที่ ๒๐ วัดยาง

ถามหาลาภใบนี้อำดีนัก
 ก็คงจะสมจิตคิดประสงค์
 จงอุตสาหหมั่นทำในจำนงค์
 จงที่เฝ้าใบนี้อำดีเอ๋ย
 ใบเชิยมชีที่ ๙ วัดกษัตราธิราช

ว่ายังไม่ได้มีเป็นที่เห็น
แต่ตามเป็นความกันที่มันหมาย
คงชนะเหมือนคำที่ทำนาย
ต้องถวายน้ำมันเท่านั้นเอ๋ย

ใบเชียมซีที่ ๒๐ วัดพุทธโสธร

จงนึกกรรมน้อยกรรมมาใส่ใจ
เพ่งพิศคิดกรรมจะคงเสื่อมหาย
ถ้าลุ่มหลงคงทุกข์ไม่สุขใจ
จงผ่องใสในธรรมไม่ช้าเอ๋ย

ใบเชียมซีที่ ๒ วัดป่าเลไลยก์

จงบำเพ็ญกุศลหลาย ๆ อย่าง
สะเดาะเคราะห์เสียบ้างคงห่างเหิน
หนักเป็นเบาพอทำเนาไม่ยับเยิน
ปล่อยนกปล่อยปลาไปด้วยใจบุญ
เติมน้ำมันหน้าพระห่มผ้าพระปิดทองพระ
เสียสละด้วยจิตต์สุนทร
แผ่เมตตาทุกทิศอย่าทรรุณ
จงเกื้อกูลแม้ด้วยใจทุกวันเอ๋ย

ใบเชียมซีที่ ๑๖ วัดป่าเลไลยก์

สะเดาะเคราะห์เสียบ้างจะยังชั่ว
รักษาศีลคุ้มตัวอย่าห่างเห
ประกอบการทำงานมันอย่าผันแปร
เทพจะแลเห็นใจให้ลากเอ๋ย

ใบเชียมซีที่ ๒๖ วัดป่าเลไลยก์

ถามถึงความต้องชนะอย่าระอา
จงอุตส่าห์สร้างบุญหนุนโชคเอ๋ย

ใบเชียมซีที่ ๒๗ วัดป่าเลไลยก์

ถามถึงคู่ถามถึงมิตรถามถึงลาภ
อย่าโอบอาบมุ้งหวังจะเหลวไหล
เพราะมีเคราะห์จึงพิเคราะห์ระวังระไว
สงบใจไว้ก่อนสบายเอ๋ย

ใบเชียมซีที่ ๓๒ วัดป่าเลไลยก์

ให้ใสบาตรทำบุญสะเดาะเคราะห์
จึงจะเหมาะสมทุกข์กลับสุขขี

บุตรที่ถามท่านว่าเป็นบุตร
 ต่อสิ้นปีโชคจะดีขึ้นกว่าเดิม

ใบเชียมซีที่ ๕ วัดปรมย์ยิกาวาส

ท่านเป็นผู้มีทุกข์มีสุขคละ
 ต้องเอาพระเป็นที่พึ่งอย่างเฉลียว
 เรื่องที่ดังก็จะหย่อนผ่อนคลายเกลียว
 จงยึดเหนี่ยวพระธรรมจำไว้

ใบเชียมซีที่ ๖ วัดปรมย์ยิกาวาส

ถามถึงไข้ท่านว่านานวันหาย
 ถามถึงบุตรว่าเป็นชายอย่างงน
 จะดับร้อนผ่อนทุกข์สุขใจตน
 สร้างกุศลแล้วจะดีกว่านี้เอย

ใบเชียมซีที่ ๒๐ วัดปรมย์ยิกาวาส

๓.๓.๗ จบด้วยการอ้างถึงพระสงฆ์ที่คนทั่วไปเคารพนับถือ ปรากฏในใบเชียมซี
 วัดมณี-ชลขันธ์ จังหวัดลพบุรี โดยกล่าวถึงหลวงพ่อบุญ ซึ่งเป็นที่เคารพสักการะของชาวลพบุรี
 และชาวจังหวัดใกล้เคียง ดังความว่า

ขันติธรรมถือไว้ให้จริง
 เชียมซีขลังหลวงพ่อบุญแสงแดลเอย

ใบเชียมซีที่ ๑ วัดมณีชลขันธ์

ได้เลื่อนยศสูงเด่นเป็นมนตรี
 หลวงพ่อบุญแสงแจ้งขึ้นจริงเอย

ใบเชียมซีที่ ๔ วัดมณีชลขันธ์

จะบุญสิ้นศรัทธาโคกพันโรภัก
 หลวงพ่อบุญแสงแดลใจจำไว้เอย

ใบเชียมซีที่ ๕ วัดมณีชลขันธ์

จงผ่อนเบาเมามัวกาเม
 หลวงพ่อบุญแสงแจ้งว่าเข้าท่าเลย

ใบเชียมซีที่ ๖ วัดมณีชลขันธ์

หลวงพ่อบุญแสงวัดมณีฯ ผู้มีญาณ
 ดลบันดาลให้ท่านสุขสันต์เอย

ใบเชียมซีที่ ๘ วัดมณีชลขันธ์

หมั่นท่องบ่นมนต์พระเป็นประจำ

หลวงพ่อบ้างแจ้งคำเลิศล้ำเออ

ใบเชียมซีที่ ๑๕ วัดมณีชลขันธ์

คงได้คืนของหายคลายกังวล

หลวงพ่อบ้างแจ้งยุคผลทายเออ

ใบเชียมซีที่ ๓๑ วัดมณีชลขันธ์

๓.๓.๘ จบด้วยการยกสำนวนโวหารมาช่วยทำนายโชคชะตาของผู้เสี่ยงทาย

ได้แก่ สำนวน "ดันร้าย ปลายดี" ดังความว่า

ถามถึงไฉ่ว่าหายไม่ตายหรือ

ถามถึงคู่บอกได้กรรมผสมสอง

ใครเสี่ยงได้ใบนี้เข้าทำนอง

ชะตาต้อง "ดันร้าย ปลายดี"

ใบเชียมซีที่ ๒๒ วัดปรมย์อิกาวาส

การจบการทำนายในวรรณกรรมใบเชียมซีมีลักษณะดังนี้ จบการทำนายด้วยการบอกหมายเลขของใบเชียมซี ซึ่งเป็นลักษณะเด่นที่พบมากเกือบจะทุกวัด จบการทำนายด้วยการอธิบายความว่าได้ตอบคำถามตามคำทำนายแล้ว จบการทำนายด้วยการยกเรื่องราวพุทธประวัติ ตัวละครในวรรณคดี จบการทำนายด้วยการให้คำทำนายในเรื่องต่าง ๆ จบการทำนายด้วยการแนะนำวิธีแก้ไข เพื่อสะเดาะ-เคราะห์บอกแนวทางแก้ไขโชคชะตา จบการทำนายด้วยการกล่าวอ้างถึงพระสงฆ์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่คนทั่วไปเคารพนับถือ และจบการทำนายด้วยการยกสำนวนโวหารมาทำนายโชคชะตาของผู้เสี่ยงทาย

บทที่ ๔

วิเคราะห์เนื้อหาและภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรมใบเชิยมซี

วรรณกรรมใบเชิยมซีมีเนื้อหาทำนายเรื่องราวการดำเนินชีวิตของคนทั่วไปอย่างน่าสนใจ โดยทำนายเรื่อง ความรัก – คู่ครอง การงาน ทรัพย์สินเงินทอง สุขภาพ คดีความ ฯลฯ เนื้อหาในใบเชิยมซีมีการให้กำลังใจ ปลอบใจ ให้ความหวัง ให้ข้อคิดและแนวทางแก้ไขอุปสรรค คนทั่วไปนิยมการเสี่ยงเชิยมซี เนื่องจากต้องการทราบแนวทางในการดำเนินชีวิต ใบเชิยมซีจึงมีส่วนทำให้ผู้เสี่ยงทายเกิดความมั่นใจในตนเอง อีกทั้งเนื้อหาทำนายเป็นการสะท้อนภาพสังคมไทยอย่างหลากหลาย ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาเป็น ๒ ขั้นตอน ดังนี้

๑. เนื้อหาวรรณกรรมใบเชิยมซี

- ๑.๑ ด้านความรัก – คู่ครอง
- ๑.๒ ด้านโชคลาภ
- ๑.๓ ด้านคดีความ
- ๑.๔ ด้านสุขภาพ
- ๑.๕ ด้านบุตร
- ๑.๖ ด้านหนี้สิน
- ๑.๗ ด้านญาติมิตร
- ๑.๘ ด้านศัตรู
- ๑.๙ ด้านการเดินทาง
- ๑.๑๐ ด้านอาชีพการงาน
- ๑.๑๑ ด้านคำสอน

๒. ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในใบเชิยมซีในด้าน

- ๒.๑ ความเชื่อ
- ๒.๒ ค่านิยม

๑. เนื้อหาวรรณกรรมใบเชิยมซี

เนื้อหาวรรณกรรมใบเชิยมซี หมายถึง ใจความสำคัญหรือสาระสำคัญที่มีปรากฏในใบทำนายโชชะตาตามศาลเจ้าหรือวัด ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมจากวัดในภาคกลาง ๑๒ วัด เป็นจำนวน ๓๔๓ ใบ สามารถสรุปการวิเคราะห์เนื้อหาวรรณกรรมใบเชิยมซีได้ ๑๑ หัวข้อ คือ ความรัก - คู่ครอง โชคลาภ คดีความ สุขภาพ บุตร หนี้สิน ญาติมิตร ศัตรู การเดินทาง การงานและด้านคำสอน ตามรายละเอียด ดังนี้

๑.๑ ด้านความรัก - คู่ครอง เนื้อหาวรรณกรรมใบเชิยมซีด้านความรัก - คู่ครองจะกล่าวถึงความรักของชายหญิงผู้เสี่ยงทาย การเลือกคู่ครองหรือเนื้อคู่ เนื้อหาด้านความรักคู่ครอง

นี้เป็นประเด็นสำคัญที่มีปรากฏในไบเซียมซีเกือบทุกวัดตามหัวข้อต่อไปนี้

๑.๑.๑ ด้านความรัก เนื้อหาในวรรณกรรมไบเซียมซี กล่าวถึงความสมหวังใน
ด้านความรัก ความผิดหวังในด้านความรัก ตามรายละเอียดดังนี้

๑.๑.๑.๑ ความสมหวังในความรัก เนื้อหาวรรณกรรมไบเซียมซี กล่าวถึง
ผู้เสี่ยงทายจะสมหวังในความรัก จะได้พบความรัก มีคู่ครองและจะได้พบกันในไม่ช้านี้ หรือเนื้อคู่
อยู่ห่างไกล จะได้พบเนื้อคู่ ดังความว่า

- ด้านสมหวังด้านความรัก

ถามหาคู่ซุชมได้สมปอง

แม้ตามหาของหายว่าได้พบ

ไบเซียมซีที่ ๑๕ วัดไตรมิตรฯ

ถามหาคู่สู่สมภิรมย์พัศตร์

ว่าคงจักได้สมอารมณ์หมาย

ไบเซียมซีที่ ๑๐ วัดยาง วัดผาสุภณังจักร

คนดีอยู่เคียงข้างไม่ห่างไกล

คงจะได้สมหมายเหมือนใจจง

ไบเซียมซีที่ ๒๘ วัดยาง วัดผาสุภณังจักร

เนื้อคู่มีพอหวังยังอยู่ไกล

ถามหาบุตรสุดรักยังหนักจิต

ไบเซียมซีที่ ๒๑ วัดยาง , วัดผาสุภณังจักร

ความรักไม่หนักอกใจสบาย

บุตรที่หมายเป็นหญิงจริงแท้เทียว

ไบเซียมซีที่ ๖ วัดปรมย์ยิกาวาส

อันเนื้อคู่ที่ตามตามยุบล

ว่าได้ลโฉมแน่นงนอนใจ

ไบเซียมซีที่ ๑๙ วัดปรมย์ยิกาวาส

ถามถึงคู่ผู้นี้คือผู้สร้าง

ไม่เลิกร้างอยู่จนแก่แก่ตรงแพง

ไบเซียมซีที่ ๒๐ วัดปรมย์ยิกาวาส

จะได้คู่ชู้ใจดีไม่เบา

ด้วยกรรมเก่าจันบุญบันดาล

ไบเซียมซีที่ ๒๓ วัดปรมย์ยิกาวาส

เนื้อคู่ผู้นี้เป็นผู้สร้าง

ลูกหนี้แรมร้างหลบหน้าหาย

ใบเชียมซีที่ ๒๕ วัดปรมย์ยิกาวาส

ถามหาคู่ชুমได้สมปอง

แม้ถามของหายมาว่าหาพบ

ใบเชียมซีที่ ๑๕ วัดป่าเลไลยก์

ถามคู่ชวมสมสองครองชีวัน

จะได้กันมั่นคงอย่าสงกา

ใบเชียมซีที่ ๒๓ วัดป่าเลไลยก์

ถามถึงคู่ว่าได้สมประสงค์

สองใจจงจอตรักสโมสร

ใบเชียมซีที่ ๓๐ วัดป่าเลไลยก์

ถามถึงคู่จะได้คู่มาแนบนอน

มิตรรักจักไม่รอนไมตรีเรา

ใบเชียมซีที่ ๓๓ วัดป่าเลไลยก์

ถามถึงคู่จะได้สมเจตนา

ปัจจุบันท่านว่ายังไม่มี

ใบเชียมซีที่ ๓๔ วัดป่าเลไลยก์

เนื้อหาใบเชียมซีร้อยแก้ว วัดพนัญเชิง ทำนายเรื่องการมีคู่ครองว่า
ผู้เสี่ยงทายจะสมหวังเรื่องคู่ครอง คู่ครองเป็นคนดี การทำนายเรื่องความรักและคู่ครองนี้ นับได้ว่าเป็น
เป็นการให้ความหวังและกำลังใจแก่ผู้เสี่ยงทายวัยหนุ่มสาวในการเลือกคู่ครองที่จะมาเป็น
ครอบครัวเดียวกัน ดังความว่า

ถามสามีภรรยา หญิงดี ชายปานกลาง ทั้ง ๒ เพศ สมความปรารถนา

ใบเชียมซีที่ ๑ วัดพนัญเชิง

ถามการมีสามีภรรยา สมความปรารถนา

ใบเชียมซีที่ ๕ วัดพนัญเชิง

เนื้อหาด้านความสมหวังในความรักนี้ ผู้เสี่ยงทายจะได้พบความรักมีคู่ครอง
ที่พอใจ เนื่องจากเป็น เนื้อคู่ของตน อาจจะอยู่ห่างไกลแต่จะได้พบกันและสมหวังในความรัก

๑.๑.๑.๒ ด้านความรักที่ไม่สมหวัง ในคำทำนายได้ทำนายว่าความรักที่ไม่

สมหวังนั้นมีสาเหตุมาจากเนื้อคู่อยู่ห่างไกลกันเกินไป คู่ครองนั้นยังไม่เหมาะสมทั้งทางด้าน

ลักษณะนิสัยและฐานะ อาจนำเรื่อง ไม่สบายใจมาให้ และไม่ควรถูกใส่ใจในความรักมากไป ขอให้ใช้

สติในการพิจารณาไตร่ตรองในการเลือกคู่ครองให้รอบคอบ ดังความว่า

แม้ถามหาเนื้อคู่ว่าอยู่ไกล
ยังไม่ได้เหมือนจิตจงคิดขาม

ใบเชียมซีที่ ๕ วัดไตรมิตรฯ

แม้ถามหาเนื้อคู่ว่าอยู่ไกล
ยังไม่ได้เหมือนจิตเร่งคิดแทง

ใบเชียมซีที่ ๕ วัดยาง

ถามคู่รักร่วมชีวิตพิสมัย
ว่ายังไม่ได้กันไหนในทันใด

ใบเชียมซีที่ ๙ วัดผาสุภณนิจักร

เรื่องเนื้อคู่ชู้รักจักลำบาก
เพราะว่าปากพูดไปแต่ไร้ผล

ใบเชียมซีที่ ๑๔ วัดผาสุภณนิจักร

ถามถึงชู้คู่เคียงจะเรียงพัสดุ
อย่าได้ฝักใฝ่เห็นเป็นแก่นสาร
มีแต่ร้ายร้อนทำให้รำคาญ
สงบการยังสติไตร่ตรองเออ

ใบเชียมซีที่ ๒๕ วัดผาสุภณนิจักร

เนื้อคู่มิพอหวังยังอยู่ไกล
ถามหาบุตรสุดรักยังหนักจิต

ใบเชียมซีที่ ๒๑ วัดผาสุภณนิจักร

ถ้ามีคู่จักชำระกาย
ถามของหายไม่ประสบได้พบพาน

ใบเชียมซีที่ ๒๖ วัดผาสุภณนิจักร

เรื่องคนรักยังไม่สมอารมณ์หมาย
ยังอยู่ไกลหนักหนายั่ววนวาย

ใบเชียมซีที่ ๒๘ วัดผาสุภณนิจักร

ขณะนี้เมื่อเรื่องขุนเคืองจิต
เพราะคู่คิดเรรวนชวนให้หมอง

ใบเชียมซีที่ ๑๑ วัดปรมย์ยิกาวาส

ถามถึงรายเรื่องคู่กันจู้จี้
ว่ายังไม่ได้กันไหนที

ใบเชียมซีที่ ๑๓ วัดป่าเลไลยก์

ถามคู่รักยังอีกนายจะได้เขา
ถ้ามีแล้วรักจะพรากไปจากเรา

ใบเชียมซีที่ ๒๖ วัดป่าเลไลยก์

เนื้อหาด้านความรักในใบเชียมซีร้อยแก้ววัดพนัญเชิง จะกล่าวถึงการมีสามีภรรยาว่ายังไม่สมหวังในความรัก การจะมีคู่ครองนั้นยังไม่เหมาะสมและยังไม่ควรมีพิธีแต่งงาน อาจเนื่องจากบุคคลนั้นยังไม่เหมาะสมในการครองคู่ การทำนายลักษณะเช่นนี้ จึงเป็นการเตือนสติผู้เสี่ยงทายให้เพิ่มความรอบคอบในการพิจารณาคุณสมบัติของบุคคลนั้น ดังความว่า

ถามการมีสามีภรรยาไม่สมควรปรารภณาก่อนทั้งหญิงและชาย

ใบเชียมซีที่ ๒ วัดพนัญเชิง

ถามการมีสามีภรรยายาก

ใบเชียมซีที่ ๓ วัดพนัญเชิง

ถามการมีสามีภรณานั้นไม่ดี

ใบเชียมซีที่ ๖ วัดพนัญเชิง

ถามสามีภรรยา สมรสกันนั้นยังไม่ควรที่

ใบเชียมซีที่ ๘ วัดพนัญเชิง

ใบเชียมซีมีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักหรือคู่ครองมีจำนวนมาก เนื่องจากมนุษย์ให้ความสำคัญเรื่อง ความรักเป็นสิ่งสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งคู่กับมนุษย์และเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตร่วมกันของมนุษย์ เนื้อหาด้านความรักในวรรณกรรมใบเชียมซีมี ๒ ลักษณะ คือ ด้านสมหวังในความรักในข้อความว่าจะมีคู่ครองที่ดี หรือคู่ครองยังอยู่ห่างไกลได้พบเนื้อคู่ ด้านไม่สมหวังในความรัก เนื่องจากเนื้อคู่อยู่ห่างไกล คู่ครองยังไม่เหมาะสม อาจนำเรื่องไม่สบายใจมาให้และไม่ควรใส่ใจในความรักมากเกินไป และควรใช้สติในการพิจารณาไตร่ตรองเรื่องความรักให้รอบคอบ ฉะนั้นเนื้อหาใบเชียมซีด้านความรัก จึงให้ข้อคิดทั้งด้านสมหวังและไม่สมหวังในความรัก เพื่อให้ผู้เสี่ยงทายได้เตรียมใจไว้ล่วงหน้าในการไตร่ตรองพิจารณาเรื่องความรัก

๑.๑.๒ ลักษณะเนื้อคู่ ในคำทำนายกล่าวถึงลักษณะเนื้อคู่ของผู้เสี่ยงทายไว้หลายแบบ เช่น ผู้ที่ เสี่ยงทายใบเชียมซีได้หมายเลขหนึ่ง จะได้เนื้อคู่ที่ซื่อสัตย์ ผู้เสี่ยงทายใบเชียมซีได้หมายเลขยี่สิบสี่ เนื้อคู่จะเป็นคนดี ลักษณะเนื้อคู่ที่ดีตามที่กล่าวไว้ในใบเชียมซี คือ เป็นคนดี มีความประพฤติดี ซื่อสัตย์ มีความเหมาะสมด้านศักดิ์ศรี มีสติปัญญาดี และมีจิตใจดี ลักษณะเนื้อคู่ที่ไม่ดี ได้แก่ เป็นคนโหดร้าย ความประพฤติไม่ดีและนำความทุกข์มาให้

๑.๑.๒.๑ ลักษณะคู่ครองที่ดี เนื้อคู่ที่ดี คือ เป็นคนมีความซื่อสัตย์ เป็นคนดี มี
ศักดิ์ศรีเหมาะสมกันและช่วยอุปถัมภ์ผู้เลี้ยงหาย ดังความว่า

เรื่องที่ถาม ตอบว่าสำเร็จพลัน

คู่ชีวิตนั้นหนาว่าซื่อตรง

ใบเชียมซีที่ ๑ วัดปรมย์ยิกาวาส

คนที่รักนั้นหนอกซื่อสัตย์

กิจที่นัดสำเร็จได้ไม่ต้องผิน

ใบเชียมซีที่ ๑๐ วัดปรมย์ยิกาวาส

อันเนื้อคู่คนนี้ดีครบถ้วน

ไม่เรรวนตามคำที่พราไช

ใบเชียมซีที่ ๒๔ วัดปรมย์ยิกาวาส

ถามหาคู่เซยชมพอสมกัน

ของหายนั้นท่านว่าหาได้คืน

ใบเชียมซีที่ ๑๕ วัดยาง วัดผาสุภมณิจักร

ทั้งคู่ครองดีกระไรใครจะเหมือน

ลาภหรือคู่สู่นั่นไม่แซเชือน

ใบเชียมซีที่ ๑๙ วัดผาสุภมณิจักร

อันของหายได้คืนอย่างชื่นจิต

คู่ชีวิตมั่นคงมิหลงไหล

ใบเชียมซีที่ ๓๑ วัดปรมย์ยิกาวาส

สิ่งที่หวังมุ่งไว้นั้นได้สม

ทั้งคู่ชมเซยชิดซื่อสัตย์หนา

ใบเชียมซีที่ ๓๒ วัดปรมย์ยิกาวาส

ถามหาคู่สู่นักสมภิมภักตร์

ว่าดีนักแสนดีเป็นที่ชื่น

ใบเชียมซีที่ ๗ วัดโสธรฯ

ถามหาคู่ใบนี้ว่าดีครัน

จบที่หกเท่านั้นนะท่านเอ๋ย

ใบเชียมซีที่ ๖ วัดโสธรฯ

ถามหาคู่ผู้สมภิมิรย์พัคตร์

ว่าสมศักดิ์แสนสมอารมณ์หมาย

ใบเชียมซีที่ ๑๖ วัดพระปฐมเจดีย์

ถามหาคู่ชู้ใจเป็นได้แน่

ประเสริฐแท้ไม่เสียเรื่องเมียผัว

ใบเชียมซีที่ ๑๖ วัดกลางอ่างแก้ว

ถามเรื่องเนื้อคู่จะคู่สม

ดังการมว่าดีไม่มีชั่ว

ใบเชียมซีที่ ๒๒ วัดผาสุมณิจักร

ถ้าจะถามหาชู้เนื้อคู่สร้าง

ประเสริฐอย่างแสนดีไม่มีสอง

จะสมเนื้อสมรักสมศักดิ์ครอง

ไม่มีหมองคงสุขทุกเวลา

ใบเชียมซีที่ ๒๓ วัดผาสุมณิจักร

ถามเนื้อคู่ชู้ร่วมภิมิรย์รัก

ว่าดีนักสุขเปรมเกษมสันต์

ใบเชียมซีที่ ๒๔ วัดผาสุมณิจักร

ถามหาคู่ดีนักเหมือนชกนา

ขอจบคำที่หนึ่งรำพึงเอย

ใบเชียมซีที่ ๑ วัดป่าเลไลยก์

จะได้คู่เป็นผู้อุปถัมภ์

งานที่สำเร็จสมประสงค์

ใบเชียมซีที่ ๑๑ วัดป่าเลไลยก์

ถามถึงคู่จะได้คู่ประเสริฐสุด

ถามถึงบุตรจะได้บุตรประเสริฐศรี

ใบเชียมซีที่ ๒๗ วัดป่าเลไลยก์

๑.๑.๒.๒ ลักษณะคู่ครองที่ไม่ดี ลักษณะคู่ครองที่ไม่ดีตามคำทำนาย คือ เป็นคนมีนิสัย ไม่จริงใจ คิดหลอกลวง เคยมีคู่ครองมาก่อน การทำนายเช่นนี้ เป็นการให้ข้อคิด แก่ผู้เสี่ยงทายว่า การเลือกคู่ครองนั้นมีความสำคัญมาก ถ้าคู่ครองมีนิสัยที่ดี ขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ ผู้เสี่ยงทายจะมีชีวิตคู่ที่มีความสุข ถ้าคู่ครองมีนิสัยชอบหลอกลวง ไม่จริงใจต่อกัน เมื่อแต่งงานกันย่อมเกิดความทุกข์ ดังความว่า

ถามเรื่องคู่สู่สมภิรมย์ภักดิ์
ว่าร้ายนักพินเพื่อนไม่เหมือนหมาย
ใบเชียมชีที่ ๓ วัดโสธรฯ

ถามหาคู่สู่สมภิรมย์พัคตร์
ว่าร้ายนักจงแจ้งแกลงสาร
ใบเชียมชีที่ ๑๒ วัดโสธรฯ

ถามหาคู่ชู้ชมไม่สมมาด
แสนร้ายกาจล้นเสียเรื่องเมียผัว
ใบเชียมชีที่ ๑๒ วัดกลางอ่างแก้ว

ถามหาด้านเนื้อคู่ไม่สุติ
แม้ถามเรื่องเป็นความต้องขามเข็ด
ใบเชียมชีที่ ๘ วัดไตรมิตรฯ

ถามหาคู่ชู้ชมภิรมย์รัก
ว่าร้ายนักจงแจ้งแกลงสาร
ใบเชียมชีที่ ๑๒ วัดยาง

ถามหาคู่ระวังจะล่อลวง
คนจะลงขดหมิ่นให้อับเฉา
ใบเชียมชีที่ ๘ วัดป่าเลไลยก์

เนื้อหาด้านความรักคู่ครองในวรรณกรรมใบเชียมชี เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับ
คู่ครองในลักษณะต่าง ๆ ดังเช่นเป็นคนดี มีความซื่อสัตย์ ไม่เสื่อมเสียชื่อเสียง และมีศักดิ์ศรี
เสมอกัน ส่วนคู่ครองที่ไม่ดี คือ เป็นคนร้ายกาจ พินเพื่อน และเคยมีสามีภรรยามาแล้ว แสดงให้
เห็นว่าการเลือกคู่ครองของคนในสังคมไทยจะนิยมคนที่มีคุณธรรมและมีคุณงามความดี มี
ศักดิ์ศรีชาติตระกูลที่เท่าเทียมกัน ส่วนคู่ครองที่ไม่น่านิยม ได้แก่ คนที่ดูร้าย ไม่ตั้งอยู่ในศีลธรรม
และเคยมีคู่ครองมาแล้ว

๑.๒ ด้านโชคลาภ เนื้อหาวรรณกรรมใบเชียมชีด้านโชคลาภบอกประเภทของลาภ
สาเหตุของการได้ โชคลาภ ปริมาณของลาภ ระยะเวลาที่ได้โชคลาภ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑.๒.๑ ประเภทของลาภ จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ผู้เสี่ยงทายใบเชียมชีจะได้
ลาภที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ บ้าน ทรัพย์สิน เงินทองและข้าทาส และลาภที่เป็นนามธรรม ได้แก่
อำนาจวาสนา ยศถาบรรดาศักดิ์ ดังความว่า

ท่านจะมีถิ่นฐานบ้านสำนัก
และยศศักดิ์สิ่งหอมพร้อมสมาน
ทั้งข้าทาสอีกทรัพย์สินศฤงคาร
ทุกแรมวารสุขนี้ไม่มีคลาย

ใบเชียมซีที่ ๑๘ วัดผาสุมณีจักร

สิ่งที่หวังวาดได้สมใจปอง
จะได้ทองได้เงินเพลินอุรา

ใบเชียมซีที่ ๖ วัดมณีชลขันธ์

ทั้งยศลาภเงินตรามาประดัง
เหมือนน้ำขึ้นเต็มฝั่งจะนั้นเอย

ใบเชียมซีที่ ๗ วัดปรมัยยิกาวาส

ใครเสี่ยงได้ใบนี้ว่าดีเลิศ
ลากจะเกิดเนืองนองทั้งของขวัญ

ใบเชียมซีที่ ๒๓ วัดป่าเลไลยก์

๑.๒.๒ ผู้เสี่ยงทายใบเชียมซีจะได้ลาภผล ในใบเชียมซีมักทำนายว่าผู้เสี่ยงทาย
จะได้ลาภผลมาจากการสั่งสมบุญกุศล ส่วนผู้ที่ไม่มีโชคลาภในใบเชียมซีทำนายว่า เกิดจาก
ความโลภหรือดวงชะตาที่ตกต่ำ ตามความเชื่อเรื่องผู้กระทำคุณงามความดีย่อมได้รับผลแห่ง
ความดีนั้นตอบแทน ดังพุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า สุขุ ปุณฺณสุส อัจฉโย ความสั่งสมขึ้นซึ่งบุญ
นำสุขมาให้ ดังความว่า

เรื่องลาภผลสมหวังเหมือนดังจิต
บุญญฤทธิ์ตามสนองคงผ่องใส

ใบเชียมซีที่ ๑๖ วัดกลางอ่างแก้ว

ของหายจะได้คืน
จะมีผู้นำลาภมาให้

ใบเชียมซีที่ ๑๓ วัดปรมัยยิกาวาส

เรื่องที่อยู่จะต้องโชคร้าย
โชคยังร้ายขัดลาภตามที่ถาม

ใบเชียมซีที่ ๖ วัดปรมัยยิกาวาส

อันโชคลาภนั้นหนวยังขัด
ยังอดอดมีเห็นหนทางได้
รออีกหนอยจะสุขสนุกใจ
คงรวยใหญ่ยิ่งเกษมปรีดี

ใบเชียมซีที่ ๒๑ วัดผาสุมณีจักร

อย่าเป็นผู้ละโมภหวังโลกมาก
 ลากจะพรากเป็นได้หลายสถาน
 ใบเชียมซีที่ ๔ วัดปรมย์ยิกาวาส

๑.๒.๓ เนื้อหาใบเชียมซีกล่าวถึงปริมาณของโชคลาภ โดยทำนายผู้เสี่ยงทาย จะได้รับโชคลาภเป็นจำนวนมาก ดังข้อความในใบเชียมซีที่ ๑๙ วัดปรมย์ยิกาวาส และทำนายว่า ผู้เสี่ยงทายจะได้รับโชคลาภไม่มาก ดังข้อความในใบเชียมซีที่ ๒๑ วัดปรมย์ยิกาวาส ดังความว่า

จะคิดการสิ่งไรก็ทำเกิด
 โชคบังเกิดลาภใหญ่ได้เห็นผล
 ใบเชียมซีที่ ๑๙ วัดปรมย์ยิกาวาส

ถามถึงลาภบอกได้มีไม่มาก
 เป็นคราวยาก ยึดใครก็สุดเชื่อง
 ใบเชียมซีที่ ๒๑ วัดปรมย์ยิกาวาส

๑.๒.๔ เนื้อหาใบเชียมซีกล่าวถึงระยะเวลาที่ผู้เสี่ยงทายจะได้ลาภ เนื้อหาใบเชียมซีกล่าวถึงระยะเวลาที่จะได้ลาภใน ๒ ลักษณะ ลักษณะแรก คือ การกำหนด ใช้คำว่า ต้นปี ปีหน้า และลักษณะที่สองจะไม่ระบุเวลาที่แน่นอน ใช้คำว่า ในเร็ววัน ในไม่ช้า ดังความว่า

จะได้ลาภก่อนใหญ่ในต้นปี
 อาชีพนี้ก็คงไม่กลับกลาย
 ใบเชียมซีที่ ๖ วัดปรมย์ยิกาวาส

ดูเหมือนคลองเอ่อนองด้วยวารี
 ปีหน้านี้ท่านจะรวยด้วยชะตา
 ใบเชียมซีที่ ๒๙ วัดปรมย์ยิกาวาส

ลาภก่อนใหญ่นั้นได้ในเร็ววัน
 ใบเชียมซีที่ ๑ วัดปรมย์ยิกาวาส

เนื้อหาด้านโชคลาภในวรรณกรรมใบเชียมซีบอกประเภทของลาภมีทั้งรูปธรรม คือ บ้าน ทรัพย์สิน เงินทอง ข้าทาส ลาภที่เป็นนามธรรม ได้แก่ ยศถาบรรดาศักดิ์ อำนาจ วาสนา สาเหตุของโชคลาภที่ได้นั้น เนื่องจากผู้เสี่ยงทายได้สั่งสมบุญกุศลและมีผู้นำลาภมาให้ ส่วนผู้ที่ไม่มีโชคลาภ เนื่องจากความโลภ ดวงชะตาตก ส่วนคำทำนายเรื่องปริมาณของลาภ ทำนายว่าผู้เสี่ยงทายจะได้โชคลาภจำนวนมาก และโชคลาภพอประมาณ เนื้อหาใบเชียมซีจะบอกระยะเวลาที่จะได้ลาภ ใช้คำว่า ต้นปี ปีหน้า และในเร็ววัน เนื้อหาด้านโชคลาภให้ข้อสรุป ด้านสังคมว่าโชคลาภที่สังคมนิยมยกย่องว่าดี ได้แก่ บ้าน ทรัพย์สินเงินทองและยศถาบรรดาศักดิ์ ซึ่งทำให้เกิดความมั่นคงในชีวิตความเป็นอยู่ ส่วนเนื้อหาใบเชียมซีที่กล่าวถึงปริมาณที่จะได้รับ

โชคลาภและระยะเวลาที่จะได้โชคลาภนั้น อาจเป็นการให้กำลังใจและความหวังแก่ผู้เสี่ยงทาย เพราะมนุษย์ทุกคนย่อมปรารถนาในโชคลาภด้วยกันทั้งนั้น

๑.๓ ด้านคติความ จากเนื้อหาวรรณกรรมใบเชียมซี กล่าวถึงคติความในด้าน การต่อสู้อคติความ และผลของคติความ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑.๓.๑ การสู้อคติความ จากการวิเคราะห์เนื้อหาวรรณกรรมใบเชียมซีด้านคติ ความ สรุปได้ว่า ผู้เสี่ยงทายที่มีคติความ จะสามารถสู้อคติความได้หลายระดับ คือ สู้อคติความ ไม่ได้สู้อคติความได้ด้วย ความยากลำบาก เป็นต่อในคติความ และจะชนะคติความ ดังความว่า

แม้ถามเรื่องเป็นความต้องขามเข็ด

ไม่สำเร็จสู้ยากต้องบากหนิ

ใบเชียมซีที่ ๘ วัดผาสุภมณีจักร

แม้เป็นความก็จะชนะเขา

ความของเราจะเป็นต่อในข้อหา

ใบเชียมซีที่ ๑๕ วัดผาสุภมณีจักร

อันเป็นความนั้นเป็นต่อข้อสุนทร

จบคำกลอนพาที่เท่านี้เอย

ใบเชียมซีที่ ๑๗ วัดผาสุภมณีจักร

แต่ถามเรื่องเป็นความไม่คร้ามกัน

คงพ่อนผันสู้ได้เป็นไรมิ

ใบเชียมซีที่ ๓ วัดกษัตราธิราช

๑.๓.๒ ผลของคติความ คำทำนายในการตัดสินผลของคติความมีทั้งด้านการชนะ คติความ และแพ้คติความ การชนะคติความนั้นได้ทำนายผู้เสี่ยงทายชนะคติความ เพราะมีชะตา ที่ดี ทำให้มีความสุขและจะโชคดี ส่วนผลการแพ้คติความนั้นได้ทำนายว่าเมื่อผู้เสี่ยงทายแพ้คติ ความ ควรจะยอมความและยอมรับคำตัดสิน

ถามต้องติดเป็นความตามกระสิน

คงชนะเขียวหนอย่าราคิน

ใบเชียมซีที่ ๔ วัดกษัตราธิราช

ถามเป็นความว่าดีไม่มีปาน

ถามถึงการเพื่อนรักประจักษ์ใจ

ใบเชียมซีที่ ๑๒ วัดกษัตราธิราช

แม้เป็นความตามมีคติสู้

จงเร่งรู้มีชัยไม่เสียรู้

ใบเชียมซีที่ ๑๗ วัดพระพุทธรบาท

ถ้าต่อสู้ในคติคงมีชัย
ชนะได้เพราะว่าชะตาดี

ใบเชียมซีที่ ๒๓ วัดพระพุทธรบาท

การเป็นถ้อยร้อยความที่ถามไว้
ประสบชัยขึ้นชมสุขสมหวัง

ใบเชียมซีที่ ๑ วัดมณีชลขันธ์

ถามเป็นความว่าเห็นพอเป็นกลาง
ถามคนพื่อนั้นหนาหนาว่าห่าง

ใบเชียมซีที่ ๒๖ วัดพระปฐมเจดีย์

แต่ถ้าถามความคติที่ต่อสู้
คงเชิดชูมีชัยไม่แพ้หลาย

ใบเชียมซีที่ ๓ วัดกลางอ่างแก้ว

ความคติที่ยุ่งยุ่งงัวตัว
ไม่มีชั่วชนะได้โดยสบาย

ใบเชียมซีที่ ๑๒ วัดกลางอ่างแก้ว

แม้เป็นความตามมีคติสู้
จงเร่งรู้มีชัยไม่เสียศรี

ใบเชียมซีที่ ๑๗ วัดกลางอ่างแก้ว

ถ้าต่อสู้ในคติคงมีไชย
ชนะได้เพราะว่าชะตาดี

ใบเชียมซีที่ ๒๓ วัดกลางอ่างแก้ว

ถ้าหากเกิดคติความถามไม่แพ้
อันทุกขโศกโรกภัยไม่รุมเร้า

ใบเชียมซีที่ ๒๐ วัดมณีชลขันธ์

จะสู้ความนั้นหนาถืออย่างกลัว
โชคติทั่วทั่วไปใบนี้เอ๋ย

ใบเชียมซีที่ ๒๘ วัดมณีชลขันธ์

ถ้าแม้ถามเป็นความไม่ขามเข็ด
ชนะเสร็จจับร้อนไม่ผ่นผัน

ใบเชียมซีที่ ๒๗ วัดพุทธโสธรฯ

เนื้อหาวรรณกรรมใบเชียมซีที่ทำนายว่า เมื่อผู้เสี่ยงทายแพ้คติความ ควรยอม

ความและไม่ต่อสู้อีกจะได้ไม่เกิดเรื่องเดือดร้อน

แม้ถามถึงเรื่องเป็นความต้องขามเข็ด

ไม่สำเร็จสักต้องบากหนึ่

ใบเชียมซีที่ ๘ วัดกษัตราธิราช

ถามเป็นความนั้นไซ้ไม่สู้ดี

ถามถึงที่ไปมาจะหาใคร

ใบเชียมซีที่ ๑๙ วัดพระพุทธรบาท

เป็นความแพ้ทำต้องสำหนึ่

ถามถึงลากก็ประเสริฐเกิดมากมี

ใบเชียมซีที่ ๒๒ วัดพระพุทธรบาท

ถามโรคว่าเบาทุเลาแน่

เป็นความแพ้ทำต้องสำหนึ่

ใบเชียมซีที่ ๒๒ วัดกลางอ่างแก้ว

ถ้าเป็นความเคื่องขุนดูวุ่นวาย

สู้ไม่ได้กล่าวแก้วว่าแพ้เอย

ใบเชียมซีที่ ๒๔ วัดกลางอ่างแก้ว

ในใบนี้ถ้าถามเป็นความกัน

ดูเชิงชั้นแพ้ความอย่างมง่าย

ใบเชียมซีที่ ๒๔ วัดกลางอ่างแก้ว

เนื้อหาคำทำนายวรรณกรรมใบเชียมซี ด้านคติความของวัดในจังหวัดภาคกลาง กล่าวถึงการตัดสินใจคติความว่าผู้เสี่ยงทายจะชนะคติความมากกว่าแพ้คติความ ผู้เสี่ยงทายสามารถชนะคติความ เนื่องจากผู้เสี่ยงทายมีชะตาที่ดี ส่วนการทำนายว่าผู้เสี่ยงทายแพ้คติความนั้นให้ข้อคิดว่าผู้เสี่ยงทายควรจะยอมความ ไม่คิดสู้คดีอีก จะได้ไม่เกิดเรื่องเดือดร้อน

๑.๔ ด้านสุขภาพ ทำนายด้านสุขภาพของผู้เสี่ยงทายและญาติของผู้เสี่ยงทายว่ามีสุขภาพที่ดีหรือมีอาการเจ็บป่วยนั้นจะหายจากการเจ็บป่วยหรือไม่ ลักษณะเนื้อหาด้านสุขภาพแบ่งได้ ๒ ประเภท ดังนี้

๑.๔.๑ เนื้อหาทำนายว่าผู้เสี่ยงทายมีสุขภาพดี มีพบเป็นจำนวนมาก เนื้อหาคำทำนายกล่าวถึง คนเจ็บจะหายจากอาการเจ็บป่วย ข้อความนี้พบในใบเชียมซีของวัดไตรมิตรวิทยาราม และวัดยางมากที่สุด

- สุขภาพของผู้เสี่ยงทาย จะมีสุขภาพที่ดี หายเจ็บป่วย ดังนี้

อาการใช้นั้นหายไม่ต้องห่วง
ลูกนี้ทวงมิได้พาใจหมาง

ใบเชียมซีที่ ๓๑ วัดปรมัยยิกาวาส

ถามอาการเจ็บไข่ว่าได้คลาย
ถามเพื่อนฝูงน้องพี่ลูกหนี้

ใบเชียมซีที่ ๑๔ วัดไตรมิตรฯ

แม้ถามถึงโรคร้ายในกายตัว
อีกสักหนอย่อยยังชั่วอย่าโศกศัลย์

ใบเชียมซีที่ ๑ วัดยาง

ถามถึงไข้ว่าคงหายได้สำราญ
ความโรคราลมีชัยไม่หลอกหลอน

ใบเชียมซีที่ ๔ วัดกลางอ่าแก้ว

สมัครงานหลานลูกได้ถูกใจ
ความเจ็บไข้ไม่มีมาบิทา

ใบเชียมซีที่ ๒๖ วัดมณีชลขันธ์

สังขารดีไม่มีโรคเป็นโทษไซ้
เดินทางไกลท่องบ่นสวดมนต์เอย

ใบเชียมซีที่ ๒๗ วัดมณีชลขันธ์

เนื้อหาคำทำนายด้านสุขภาพให้ข้อคิดในการปฏิบัติตนว่า ผู้เสี่ยงทายไม่ควร
มีความกังวลใจในการทำงานและประกอบอาชีพจนเกินไป เพราะจะทำให้สุขภาพทรุดโทรม
ดังความว่า

แต่ทว่าส่วนตนกังวลมี
ดูให้วุ่นเขื่องเรื่องภาระ
จิปาตะจุจิกสุดหลีกหนี
อย่าหมกมุ่นเกินไปจะไม่ดี
ตัวเรานี้จะโทรมทรุดพิรุณกาย

ใบเชียมซีที่ ๗ วัดพระพุทธรบาท

เนื้อหาคำทำนายด้านสุขภาพของญาติพี่น้อง ให้คำทำนายว่า ญาติพี่น้องที่
เจ็บป่วยจะหายจากการเจ็บป่วย จะมีสุขภาพดีและแข็งแรงในเร็ววัน ดังความว่า

แม้ถามถึงคนไข้เหมือนไข่กบ
ว่าหายวันหายคืนให้ครั้นครบ

ใบเชียมซีที่ ๑๕ วัดไตรมิตรฯ

ถามคนเจ็บว่าหายสบายจิต

ถามเป็นความตามติดต้องคิดหนี

ใบเชียมซีที่ ๑๘ วัดไตรมิตรฯ

ใบนี้ถามคนไข้ว่าได้คลาย

ถามลูกหนีพี่น้องต้องปรากฏ

ใบเชียมซีที่ ๒ วัดยาง

ถามคนเจ็บว่าหายสบายใจ

ถามโชคชัยในคดีที่ตัดสิน

ใบเชียมซีที่ ๔ วัดยาง

แม้ถามถึงคนไข้ไม่ฝ่าฝืน

ว่าสบายได้สุขทุกวันคืน

ใบเชียมซีที่ ๑๕ วัดยาง

ถามคนเจ็บว่าหายเหมือนหายทัก

คงจะบรรเทาทุกข์เป็นสุข

ใบเชียมซีที่ ๒๒ วัดพระปฐมเจดีย์

แม้ถามถึงคนไข้ไม่ฝ่าฝืน

ว่าสบายได้สุขทุกวันคืน

ใบเชียมซีที่ ๑๕ วัดผาสุภณนิจักร

ถามคนเจ็บหายสนิทดังปลิดทิ้ง

ถ้วนทุกสิ่งใบนี้ไม่มีชั่ว

ใบเชียมซีที่ ๑๖ วัดผาสุภณนิจักร

๑.๔.๒ เนื้อหาคำทำนาย กล่าวถึง ผู้เสี่ยงทายและญาติพี่น้องจะมีสุขภาพไม่ดี ไม่หายจากอาการเจ็บป่วย ขอให้รักษาสุขภาพให้ดี จากการวิเคราะห์สามารถแยกเนื้อหาคำทำนายได้ ๒ ลักษณะ คือ ทำนายสุขภาพของผู้เสี่ยงทาย และทำนายสุขภาพของญาติพี่น้องผู้เสี่ยงทาย เนื้อหาคำทำนายสุขภาพของผู้เสี่ยงทาย กล่าวว่า ผู้เสี่ยงทายมีสุขภาพไม่ดี มีอาการเจ็บป่วยมาก และไม่หายจากโรคภัย จึงควรรีบรักษาพยาบาลโดยเร็ว ดังความว่า

ถามไข้หายยากลำบากกาย

ถามหาคู่สมภพภักดี

ใบเชียมซีที่ ๑๐ วัดไตรมิตรฯ

ถามถึงไข้โรคาที่อาพาธ

ว่าร้ายกาจเจ็บหนักไม่ยักหาย

ใบเชียมซีที่ ๒๘ วัดพระพุทธรบาท

ถามถึงไข้ไข้นักเร่งรักษา

ถามถึงคู่ชู้ชัวยังไม่ได้

ใบเขียนซีที่ ๖ วัดป่าเลไลยก์,

ถามถึงไข้ลักขลุขลุขลุวันหาย

ถามถึงเคราะห์จวนหมดเคราะห์มีข้าใจ

ใบเขียนซีที่ ๒๙ วัดป่าเลไลยก์

เนื้อหาคำทำนายสุขภาพญาติของผู้เสี่ยงทาย ญาติของผู้เสี่ยงทายที่เจ็บป่วย
นั้นมีอาการเจ็บป่วยมาก และอาจจะไม่หายจากโรคภัย ดังความว่า

ถามคนเจ็บหายยากลำบากกาย

ถึงตามหมายพึงใครว่าไม่มี

ใบเขียนซีที่ ๒๔ ๒๕ วัดยาง

ถามที่คนเจ็บไข้ในจำนงค์

ท่านบอกตรงว่าหนักเหมือนทักทาย

ใบเขียนซีที่ ๒๕ วัดยาง

ถามคนไข้ว่าชั่วบอกตัวตรง

ถามหาลาภใบนี้ว่าดีแท้

ใบเขียนซีที่ ๙ วัดพระปฐมเจดีย์

เนื้อหาคำทำนายด้านสุขภาพ ผู้เสี่ยงทายและญาติพี่น้องของผู้เสี่ยงทายจะมี
สุขภาพ ไม่ควรหมกมุ่นกับการงานจนจะทำให้สุขภาพทรุดโทรม ทำนายสุขภาพผู้เสี่ยงทายใน
ด้านไม่ดีให้ข้อคิดว่าเป็น ผู้เสี่ยงทาย ไม่หายจากการเจ็บป่วย ให้รีบรักษาสุขภาพให้ดี ทำนาย
ญาติของผู้เสี่ยงทายนั้นมีอาการเจ็บป่วยมาก อาจจะไม่หายจากโรคภัยที่เป็นอยู่

๑.๕ ด้านบุตร เนื้อหาคำทำนายด้านบุตร กล่าวถึง การมีบุตรและการไม่มีบุตร การ
ระบุเพศของบุตร และลักษณะของบุตร

๑.๕.๑ การมีบุตร เนื้อหาคำทำนายด้านการมีบุตร ผู้เสี่ยงทายจะได้บุตรเพศชาย
หรือเพศหญิง ขึ้นอยู่ว่าจะเสี่ยงได้ใบเขียนซีหมายเลขใด และในคำทำนายจะอธิบายลักษณะของ
บุตรว่าเป็นอย่างไร

๑.๕.๑.๑ เพศของบุตร เนื้อหาคำทำนายกล่าวถึงเพศของบุตร ผู้เสี่ยงทายจะ
ได้บุตรชาย และบุตรหญิงไว้สืบวงศ์ตระกูล ดังความว่า

บุตรในครรภ์เป็นชายสืบเผ่าพงศ์

จงความลงด้วยพรสวัสดิ์

ใบเขียนซีที่ ๑ วัดปรมย์ยิกาวาส

ถามลูกรักในครรรค์เหมือนมันหมาย

ว่าคงจะรู้เห็นได้เป็นชาย

ใบเชียมซีที่ ๕ วัดผาสุภมณิจักร

ถามหาลาภบอกไว้ว่าไม่ดี

ถามบุตรที่ในครรรค์นั้นเป็นชาย

ใบเชียมซีที่ ๑๘ วัดยาง

สัตว์สี่เท้าให้ลาภบาปมลาย

และจะได้บุตรชายไว้สืบวงศ์

ใบเชียมซีที่ ๑๐ วัดมณีชลขันธ์

แม่นถามลูกในท้องต้องเป็นหญิง

แม่นถามสิ่งของหายอย่าหมายหา

ใบเชียมซีที่ ๑๐ วัดยาง

แม่นถามบุตรสุดใจที่ในครรรค์

เลขห้านั้นว่าหญิงทุกสิ่งเอย

ใบเชียมซีที่ ๕ วัดไตรมิตรฯ

แม่นถามบุตรในท้องอย่าหมองมล

บอกยุบลว่าหญิงจริงเจียวเอย

ใบเชียมซีที่ ๒๘ วัดผาสุภมณิจักร

ความรักไม่หนักอกใจสลาย

บุตรที่หมายเป็นหญิงแท้เทียว

ใบเชียมซีที่ ๖ วัดปรมัยยิกาวาส

บุตรในครรรค์ตามจริงเป็นหญิงชัด

ของที่พลัดหมดดีไม่มีหวัง

ใบเชียมซีที่ ๑๐ วัดพระพุทธรบาท

ถามบุตรในครรรค์นั้นเป็นหญิงสิ่งควรทราบ

จะมุ่งลามากว่าดีเป็นที่ยิ่ง

ใบเชียมซีที่ ๒๔ วัดพระพุทธรบาท

๑.๕.๑.๒ ลักษณะของบุตร ผู้เสี่ยงทายจะได้บุตรหญิงและบุตรชายที่ดี เป็นที่
พึงของพ่อแม่และจะช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ การมีบุตรคนโตเป็นเพศหญิง นั้นจะดีมาก อีกทั้งจะ
เป็นผู้มีจิตใจดีมีมานะ ครัทธา และจะจุนเจือเสริมส่งศาสนา ดังความว่า

ได้บุตรหญิงหัวบี้นั้นดีเหลือ

ช่วยจุนเจือเสริมส่งศาสนา

ใบเชียมซีที่ ๘ วัดปรมัยยิกาวาส

ลามมีด้วยการเดินทางไกล

บุตรผู้หญิงจะได้เป็นที่พึ่ง

ใบเชียมซีที่ ๑๗ วัดปรมัยยิกาวาส

ถามถึงบุตรสุดที่รักนั้นเป็นหญิง

ได้พักพิงโฉมงามอย่าหลงไหล

ใบเชียมซีที่ ๑๘ วัดปรมัยยิกาวาส

ถามถึงบุตรว่าเป็นชายอย่างฉน

จะดัดร้อนผ่อนทุกข์สุขใจตน

ใบเชียมซีที่ ๒๐ วัดปรมัยยิกาวาส

ถามถึงบุตรสุดสวาทว่าเป็นหญิง

ที่พึ่งพิงมีแท้แนค้ำชาน

ใบเชียมซีที่ ๒๓ วัดปรมัยยิกาวาส

ถามถึงลามว่าลามจะบังเกิด

บุตรประเสริฐจะอุบัติชราศึ

ใบเชียมซีที่ ๑๑ วัดป่าเลไลยก์

๑.๕.๒ การไม่มีบุตร ผู้เสี่ยงทายยังไม่มีบุตร ต้องรอเวลาสักกระยะหนึ่งจึงจะ
สมหวัง และสาเหตุที่ผู้เสี่ยงทายยังไม่มีบุตร เนื่องจากบุตรยังไม่มาเกิด ดังความว่า

ถ้ามาดมั่นขอบุตรสุดสงสาร

ว่ายังไม่มามีในอาการ

ใบเชียมซีที่ ๑๓ วัดผาสุภณัฏฐ์

ถามหาบุตรสุดรักหนักจิต

อย่าเพิ่งคิดเพราะยังหวังมิได้

ต้องรอหนอยคอยนิตค้อยคิดไป

มิเท่าไรคงสมอารมณ์เอย

ใบเชียมซีที่ ๒๑ วัดผาสุภณัฏฐ์

ถามหาบุตรไฉนยังไม่มี

ขอจบที่ที่คำทำนายเอย

ใบเชียมซีที่ ๒๑ วัดกลางอังก้าว

ถามโรคว่าทุเลาเบาที่สุด

จะขอบุตรนอกได้ว่าไม่สม

ใบเชียมซีที่ ๒๐ วัดพระพุทธรบาท

แม้ถามคิดขอบุตรเป็นสุดหมอง

ยังไม่ได้สมนึกที่ตรีกตรอง

ใบเชียมซีที่ ๒๐ วัดพระปฐมเจดีย์

การทำนายว่าผู้เสี่ยงทายจะได้บุตร โดยระบุเพศของบุตร ลักษณะของบุตร บุตรที่เกิดมาจะเป็นบุตรที่ดีเยี่ยมในศาสนา บุตรจะเป็นที่พึ่งของพ่อแม่และช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ การทำนายว่าผู้เสี่ยงทายจะมีบุตรที่ดีนั้นเป็นการให้กำลังใจแก่ผู้เสี่ยงทาย เนื่องจากคนไทยยึดมั่นว่า บุตรที่ดีต้องมีความกตัญญูรู้คุณและศรัทธาในศาสนา

๑.๖ ด้านหนี้สิน ทรัพย์สินเงินทองของผู้เสี่ยงทายที่ผู้อื่นมายืมไปนั้น ให้คำทำนายว่า จะได้ทรัพย์สิน เงินทองกลับคืนและไม่ได้ทรัพย์สินเงินทองกลับคืน ผู้เสี่ยงทายมีโอกาสดำเนินลูกหนี้และไม่ได้พบลูกหนี้ เนื้อหาทำนายด้านหนี้สินสามารถแบ่งได้ ๒ ประเภท ดังนี้

๑.๖.๑ ผู้เสี่ยงทายจะได้พบลูกหนี้ มีโอกาสได้หนี้สินกลับคืน รวมทั้งได้พบญาติพี่น้องด้วย คำทำนายนี้ให้ข้อคิดว่า ลูกหนี้อาจจะเป็นญาติพี่น้องของผู้เสี่ยงทายก็ได้

ถามพวกพ้องลูกหนี้ที่รุ่งรัง

ว่าคงจะได้พบประสบพัสดุ

อย่างเยี่ยงยักคงสมอารมณ์หวัง

ใครขอได้ใบนี้ไม่มีบัง

ใบเชียมซีที่ ๖ วัดไตรมิตรฯ

ถามลูกหนี้พวกพ้องพี่น้องกัน

คงผ่อนผันได้สมอารมณ์ปอง

ใบเชียมซีที่ ๑๑ วัดไตรมิตรฯ

ถามลูกหนี้พี่น้องต้องพบกัน

ไม่ช้าวันพบพัสดุเหมือนทักทาย

ใบเชียมซีที่ ๑ วัดยาง

ถามเพื่อนฝูงน้องพี่ลูกหนี้

ว่าพบกันแสนสมอารมณ์หมาย

ใบเชียมซีที่ ๑๔ วัดยาง

ถามลูกหนี้หนีหายจะได้มา

เรื่องโรคนั้นหายในเร็ววัน

ใบเชียมซีที่ ๘ วัดปรมย์ยิกาวาส

เดินทางไกลได้เหนือเบือไม่ลง

ลูกหนี้คงตามสบพบตัวเอย

ใบเชียมซีที่ ๑๙ วัดมณีชลขันธ์

อีกพวกพึงประสงค์พันธุ์บรรดามี

และลูกหนึ่งจะพบกันเป็นมั่นคง

ใบเชียมซีที่ ๖ วัดกลางอ่างแก้ว

๑.๖.๒ ผู้เสี่ยงทายจะไม่พบลูกหนึ่ง เนื่องจากลูกหนึ่งหลบหนีไป จะยังไม่พบลูกหนึ่ง
ทำให้ผู้เสี่ยงทายจะไม่ได้ทรัพย์สินของตนกลับคืน ดังความว่า

ถามถึงลูกหนึ่งจากพลัดพรากหนี

ว่ายังไม่พบกันในทันที

ใบเชียมซีที่ ๓ วัดไตรมิตรฯ

ถามลูกหนึ่งหนีไปในใจความ

อย่าติดตามไม่พบประสบกัน

ใบเชียมซีที่ ๕ วัดไตรมิตรฯ

ถามลูกหนึ่งหนีไปไม่ชี้แจง

เสาะแสวงยากจะพบประสบกัน

ใบเชียมซีที่ ๕ วัดยาง

ถ้าถามพวกลูกหนึ่งที่พันพัว

ว่ามีดมัวไม่ประสบได้พบพาน

ใบเชียมซีที่ ๒๕ วัดผาสุภมณีจักร

ถามเหล่าลูกหนึ่งคนหนีหลบ

ว่าไม่พบทั่วแหล่งทุกแห่งหน

ใบเชียมซีที่ ๒๘ วัดผาสุภมณีจักร

อันลูกหนึ่งหนีหายไม่ต้องตาม

ถ้าเป็นความต้องแพ้ดังกาเก

ใบเชียมซีที่ ๕ วัดปรมัยยิกาวาส

ถามถึงไขว่หายใจจงเย็น

ถามลูกหนึ่งหนีเร้นยากจัดคืน

ใบเชียมซีที่ ๒๑ วัดปรมัยยิกาวาส

จะตามติดลูกหนึ่งที่ผายผัน

ทายว่าจะไม่พบประสบกัน

ใบเชียมซีที่ ๕ วัดพระพุทธรบาท

ถามลูกหนึ่งยากประสบได้พบพาน

โชควิไลใบนี้ที่สืบหา

ใบเชียมซีที่ ๑๕ วัดกลางอ่างแก้ว

เนื้อหาคำทำนายไบเชียมซีด้านหน้าหลังของวัดในภาคกลาง มีการทำนายว่า ผู้เสี่ยงทายจะได้พบลูกหนี้และจะไม่พบลูกหนี้ เป็นการเตือนใจผู้เสี่ยงทายว่า เมื่อให้ผู้อื่นยืมทรัพย์สินเงินทอง โอกาสที่จะได้รับคืนมา มีน้อยจึงควรคิดให้รอบคอบก่อนที่จะให้คนอื่นยืมทรัพย์สินเงินทองไป

๑.๗ ด้านญาติมิตร เนื้อหาคำทำนายกล่าวถึงญาติมิตรของผู้เสี่ยงทาย ๒ ประการ ดังนี้

๑.๗.๑ เนื้อหาคำทำนายด้านดี มีการทำนายว่าผู้เสี่ยงทายจะได้พบญาติมิตรที่ดี ลักษณะญาติมิตรที่ดี ประเภทของมิตร และความสัมพันธ์ของศัตรูที่มาเป็นมิตร

ลักษณะของญาติมิตร ลักษณะญาติมิตรของผู้เสี่ยงทายเป็นมิตรที่ดี ไม่คิดร้าย มิตรส่งเสริมความสุขและให้ความช่วยเหลือ ส่วนญาติที่ให้ความช่วยเหลือมักเป็นญาติผู้ใหญ่ ญาติเพศหญิงผิวคล้ำ ดังเนื้อหาคำทำนาย ความว่า

ทั้งหมู่เพื่อนที่สนิทมิตรสหาย

ล้วนมุ่งจิตคิดดีไม่มีร้าย

ไบเชียมซีที่ ๑๒ วัดกลางอ่างแก้ว

หวังสิ่งใดก็จะได้สมใจคิด

ทั้งมวลมิตรจะเสริมสุขสวัสดี

ไบเชียมซีที่ ๑ วัดปรมย์ยิกาวาส

ถึงดกอับก็นับว่าดีพอ

เพื่อนฝูงกรอเกรียวช่วยด้วยใจจริง

ไบเชียมซีที่ ๑๓ วัดปรมย์ยิกาวาส

เพื่อนคู่คิดคนนี้ดี

โชคชะตาปานกลาง

ไบเชียมซีที่ ๑๔ วัดปรมย์ยิกาวาส

ถามถึงการเพื่อนรักประจักษ์ใจ

ว่าคงจะได้สมอารมณ์นึก

ที่ตื่นลึกลงแจ้งแฉ่งใจ

พบพี่ปาลุงน้ำเพื่อนอาลัย

ไบเชียมซีที่ ๑๒ วัดไตรมิตรฯ

อยากประสบพบญาติไม่คลาดเคลื่อน

ทั้งหมู่เพื่อนที่สนิทมิตรสหาย

ล้วนมุ่งจิตคิดดีไม่มีร้าย

ข้อสุดท้ายลาภไม่ตีเท่านี้เอย

ไบเชียมซีที่ ๑๒ วัดพระพุทธรบาท

จะได้พบคู่ครองที่ต้องการ
 ญาติผู้ใหญ่ปกป้องคุ้มครองดี
 ไบเชียมซีที่ ๔ วัดมณีชลขันธ์

ญาติผู้ใหญ่ผัวคนสำคัญ
 ช่วยผลักดันให้ได้ดังหมายเอย
 ไบเชียมซีที่ ๑๑ วัดมณีชลขันธ์

ญาติผู้ใหญ่เอ็นดูอุ้มชูช่วย
 เรื่องเจ็บป่วยธรรมดาอย่างหมางหมอง

คำทำนายกล่าวถึงมิตรที่รักใคร่ มิตรแนะนำประโยชน์ จะนำโชคลาภมาให้ผู้เสี่ยง
 ทายและให้ความช่วยเหลือส่วนคำทำนายกล่าวถึงศัตรูได้กลับมาเป็นมิตรที่รักใคร่ เมื่อผู้เสี่ยง
 ทายได้อ่านเนื้อหาคำทำนายเช่นนี้ย่อมเกิดความรู้สึกอึดอัดใจและมีความหวัง เนื่องจากการที่
 คนเราอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขนั้น เพื่อนนับว่ามีความสำคัญ ดังความว่า

ถามถึงมิตรรักสนิทชั่วกาลนาน
 หมุกคนพาลจะห่างไม่ราวี
 ไบเชียมซีที่ ๓๐ วัดป่าเลไลยก์

ถึงดกอับก็นับว่าดีพอ
 เพื่อนฝูงกรอเกรียวช่วยด้วยใจจริง
 ไบเชียมซีที่ ๑๓ วัดปรมย์ยิกาวาส

ศัตรูกลับเป็นมิตรไม่ผิดคำ
 ทำนายล้าลามมีพอประมาณ
 ไบเชียมซีที่ ๒๕ วัดปรมย์ยิกาวาส

ศัตรูร้ายจะกลายเป็นเกลอรัก
 เป็นความจกมิชยได้สมหวัง
 ไบเชียมซีที่ ๑๑ วัดป่าเลไลยก์

คนปองร้ายหายหมดศัตรู
 บุญช่วยชูสุสันต์นิรันดร์เอย
 ไบเชียมซีที่ ๒๑ วัดมณีชลขันธ์

ที่เคยคิดอิจฉาแค้นอาฆาต
 กลับเป็นญาติเชิดชูไม่รู้จบ
 ไบเชียมซีที่ ๓๒ วัดมณีชลขันธ์

ผู้เสี่ยงทายจะได้ฟังญาติผู้ใหญ่ ญาติผู้หญิงผิวกล้า ซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้เสี่ยงทายมีความสุข ส่วนประเภทของมิตรนั้น เพื่อนรักและมิตรที่แนะนำประโยชน์ จะช่วยนำโชคลาภมาให้ผู้เสี่ยงทาย นอกจากนี้ศัตรูยังเปลี่ยนมาเป็นมิตร

๑.๗.๒ เนื้อหาคำทำนายด้านไม่ดี ลักษณะของมิตรที่เป็นศัตรูกัน มีจิตใจอกห่างจากผู้เสี่ยงทาย มิตรที่นำความเดือดร้อนมาให้ มิตรคิดหักหลัง มิตรที่นำเบื่อหน่าย มิตรที่ไม่น่าไว้วางใจ คำทำนายให้ข้อคิดที่ว่า ผู้เสี่ยงทายควรระมัดระวังตนเองด้วย ดังความว่า

ถามถึงมิตรมิตรเบื่อเลื้อหลาย

ถามศัตรูแรงร้ายให้เกรงเอย

ใบเชียมซีที่ ๖ วัดป่าเลไลยก์

ถามถึงมิตรเขาจะคิดห่างจากเรา

ถามถึงลาภนั้นเล่าไม่ดีเอย

ใบเชียมซีที่ ๘ วัดป่าเลไลยก์

ถามถึงมิตรมักจะแตกแยกจากกัน

ระมัดคนให้มันมิเป็นไร

ใบเชียมซีที่ ๒๐ วัดป่าเลไลยก์

ถามถึงมิตรจะแตกร้างคราวเคราะห์ตน

ตั้งยุบลแบบเบื่องเรื่องบุราณ

ใบเชียมซีที่ ๓๑ วัดป่าเลไลยก์

เวลานี้มักมีเรื่องกลับจิต

จะมีมิตรก่อความทำเหลวไหล

ใบเชียมซีที่ ๓ วัดปรมย์ยิกาวาส

มิตรจะคิดหักหลังอย่างมั่นคง

เพราะดวงบ่งไม่ดีเร่งระวัง

ใบเชียมซีที่ ๗ วัดปรมย์ยิกาวาส

ลักษณะญาติมิตรที่ไม่ดีมีกล่าวในคำทำนาย ผู้เสี่ยงทายควรระวังหลายประเภท ลักษณะของ ญาติมิตรที่มีจิตใจอกห่างจากผู้เสี่ยงทาย มิตรที่ไม่น่าไว้วางใจ มิตรที่นำเรื่องเดือดร้อนมาให้ มิตรที่คิดหักหลัง มิตรที่คิดแตกแยก นอกจากนี้คำทำนายได้ให้ข้อคิดเตือนใจผู้เสี่ยงทายให้มีความระมัดระวังมิตรที่คิดร้ายด้วย

๑.๘ ด้านศัตรู คำทำนายกล่าวเตือนให้ผู้เสี่ยงทายระวังตัวอยู่เสมอ ไม่ควรประมาท ศัตรูอาจจะก่อเรื่องเดือดร้อนนำภัยอันตรายมาให้ เช่น การปล้นทรัพย์สิน

ถามถึงมิตรมิตรเบื้อเหลือหลาย

ถามศัตรูแรงร้ายให้เกรงเอย

ใบเชิยมซีที่ ๖ วัดป่าเลไลยก์

ระวังศัตรูหมู่ร้ายให้จงดี

เนื้อคูมีแต่จะด้วนนวลจะช้า

ใบเชิยมซีที่ ๑๐ วัดป่าเลไลยก์

ปัจจามิตรคิดร้ายไม่มีดี

ดวงชีวิทุกซ้หนักแทนจักวาย

ใบเชิยมซีที่ ๓ วัดกลางอ่างแก้ว

ศัตรูร้ายมักจะคิดคอยรอนราญ

ไม่ได้การของหายสูญไปเลย

ใบเชิยมซีที่ ๑๔ วัดป่าเลไลยก์

ศัตรูอย่าดูเบาหรือเขลาจิต

มันจะคิดคุมพวกมาดักปล้น

ใบเชิยมซีที่ ๒๔ วัดป่าเลไลยก์

นอกจากนี้ ยังมีคำทำนายว่า ศัตรูไม่สามารถทำอันตรายผู้เสี่ยงทายได้ ผู้เสี่ยงทาย
จะได้เปรียบฝ่ายศัตรู ดังความว่า

ถามถึงศัตรูไม่กลัวจะราวี

ถามถึงไชยาก็จะหายพลัน

ใบเชิยมซีที่ ๒๗ วัดป่าเลไลยก์

ถามศัตรูหมู่ร้ายอย่าย่อ

เราเป็นต่อมันอยู่ดังหลายเท่า

ใบเชิยมซีที่ ๓๓ วัดป่าเลไลยก์

คู่नुกลจะได้กันเหมือนมันหมาย

ถามศัตรูไม่จู่มาทำร้าย

ใบเชิยมซีที่ ๓๕ วัดป่าเลไลยก์

แม้ศัตรูหมู่ร้ายหมายลงทัณฑ์

รับประกันเบื้อหนายแพภัยตัว

ใบเชิยมซีที่ ๒๘ วัดมณีชลขันธ์

เนื้อหาคำทำนายให้ข้อเตือนใจผู้เสี่ยงทายว่า ควรระวังภัยอันตรายจากศัตรู ไม่
ควรประมาทแม้ว่าศัตรู ไม่สามารถทำอันตรายได้

๑.๙ ด้านการเดินทาง เนื้อหาคำทำนายหัวข้อการเดินทางที่ปรากฏในใบเชียมซี ได้กล่าวถึงสถานที่ ที่ผู้เสี่ยงทายควรจะไปในทางทิศใดจึงจะราบรื่นปลอดภัย และให้คำเตือนห้ามผู้เสี่ยงทายเดินทาง ดังนี้

๑.๙.๑ ทิศทางการเดินทาง เนื้อหาคำทำนายกล่าวถึงทิศทางการเดินทางที่ผู้เสี่ยงทายควรเดินทาง ได้แก่ ทิศทักษิณ ทิศประจิมเป็นทิศที่ดี ผู้เสี่ยงทายจะมีโชคลาภในการเดินทาง อีกทั้งทำนายว่า เมื่อเดินทางไปทางทิศทักษิณ ทิศประจิม และทิศบูรพา ผู้เสี่ยงทายจะปลอดภัย และมีโชคลาภอย่างยิ่งใหญ่ การเลือกทิศในการเดินทางน่าจะมาจากตำราพรหมชาติ (ลาม กลั่นเจริญ. ๒๕๓๔: ๒๐๖ – ๒๐๗) กล่าวถึงฤกษ์เดินทางว่า ทิศที่ควรเลือกเดินทาง ได้แก่ ทิศเทพเจ้า ถ้าเดินทางวันจันทร์ เทพเจ้าอยู่ประจำทิศปัจฉิม หรือประจิม เดินทางวันพุธ เทพเจ้าอยู่ประจำทิศทักษิณ เดินทางวันพฤหัสบดีเทพเจ้าอยู่ทิศอุดร เดินทางวันศุกร์ เทพเจ้าอยู่ทิศบูรพา การเลือกเดินทางทิศเทพเจ้านั้น ช่วยส่งเสริมด้านมงคล จะมีชัยชนะและคลาดแคล้วภัยอันตราย ศัตรูไม่สามารถทำร้ายได้ ดังความว่า

คิดไปหาลาภผลด้วยกลใด
ทิศทักษิณทิศประจิมริมวิถี
ว่าไปดีมาดีเป็นศรีใส
เปรียบเหมือนกัณหาที่คลาไคล

ใบเชียมซีที่ ๙ วัดโสธรฯ วัดพระปฐมเจดีย์

เดินทางทิศบูรพามหาโชค
เลขโฉลกสาม , ห้าอย่าลืมหอง

ใบเชียมซีที่ ๑๐ วัดมณีชลขันธ์

แม้จะจรหาลาภจงทราบดี
อยู่ประจักษ์ทักษิณ ประจิมทิศ
ลาภสถิตริมทางช้างวิถี
แสงหาง่ายตายภัยไม่มี

ใบเชียมซีที่ ๙ วัดกลางอ่างแก้ว วัดพระพุทธรบาท

แม้ตามการไปมาจะคลาไคล
ท่านบอกไว้ตามคำที่ทำนาย
ทิศทักษิณทิศประจิมริมวิถี
หนทางนี้ควรท่านจะผันผาย

ใบเชียมซีที่ ๒๔ วัดไตรมิตรฯ

ทิศที่เดินทางแล้วมีลาภนั้น ตรงกับเรื่องสวัสดิรักษา ของสุนทรภู่ ที่กล่าวไว้ว่าการหันหน้าไปทิศเหนือ จะมีคนรักใคร่ ถ้าหันหน้าไปทิศตะวันตกจะมีความสุขสำราญได้ลาภยศ ดังคำประพันธ์เรื่อง สวัสดิรักษา (กรมศิลปากร. ๒๕๔๔: ๓๕๔) ดังความว่า

“แม่นผินพัคตร์ทักษิณถิ่นมณฑล
ไม่ขาดคนรักใคร่เวียนไปมา
ทิศประจิมอ้อมเกษมสุข
บรรเทาทุกข์ปรากฏด้วยยศดา”

การเดินทางไปทิศตะวันออกเป็นมงคลเหมือนเรื่องสวัสดีรักษา ของสุนทรภู่
กล่าวถึงทิศตะวันออกว่า เมื่อจะรับประทานอาหารให้หันหน้าไปทิศตะวันออก จะมีอายุที่ยืนยาว
ดังความว่า

“เสวยนั้นผ้นพระพัคตร์ไปบูรพทิศ
เจริญฤทธิ์ชันษาสถาผล”

เนื้อหาคำทำนายกล่าวว่า ผู้เสี่ยงทายจะเดินทางไปทิศเหนือ ทิศใต้ด้วยความ
ราบรื่น ปลอดภัย ไม่มีอุปสรรคใด ๆ มีโชคลาภและ ไม่ควรทอดทิ้งในการทำงาน ความเชื่อเรื่อง
ทิศที่ควรเดินทาง ซึ่งตรงกับ เรื่อง สวัสดีรักษา ของสุนทรภู่ นั้น แสดงถึงความเชื่อที่บรรพบุรุษ
เชื่อกันมาตั้งแต่โบราณ ทำให้ผู้เสี่ยงทายเดินทางด้วยความสุขใจ ดังความว่า

สมประสงค์แสนสมอารมณ์หมาย
เดินทางไกลไร้เหตุสิ้นเภทภัย
ใบเชิยมชีที่ ๒๓ วัดไตรมิตรฯ

บุตรในครรภ์เป็นหญิง
การเดินทางราบรื่น
ใบเชิยมชีที่ ๒๔ วัดประมัยยิกาวาส

เดินทางไกลมีลาภไรรอคอย
อย่าทอดทิ้งกิจการงานที่หมาย
ใบเชิยมชีที่ ๓๒ วัดประมัยยิกาวาส

ทำใจเย็นเห็นผลผืนคนเชื่อ
จะขึ้นเหนือล่องใต้ได้ทุกหน
ใบเชิยมชีที่ ๓๑ วัดมณีชลขันธ์

ว่าไปดีมาดีเป็นศรีใส
เปรียบเหมือนคลาไคลในสาธรร
ใบเชิยมชีที่ ๙ วัดกษัตราธิราช

๑.๙.๒ คำเตือนห้ามเดินทาง เนื้อหาคำทำนายได้กล่าวห้ามผู้เสี่ยงทายเดินทางไป
จากถิ่นที่อยู่ ผู้เสี่ยงทายเดินทางแล้วจะมีความสุขทุกข์ และอาจเจ็บป่วยได้ ดังความว่า

เดินทางไกลให้ดั่งไม่ควรไป
จะทำการสิ่งใดอย่าไหลหลง
ใบเชียมซีที่ ๗ วัดปรมย์ยิกาวาส

ถ้าจะเดินทางไกลควรคิดเกรง
จะอลเวงหยุดยั้งจิตใจตน
ใบเชียมซีที่ ๒๑ วัดปรมย์ยิกาวาส

เคราะห์ร้ายนักเร่งระวังอย่ากังขา
เดินทางไกลต้องระวังภัยนานา
ใบเชียมซีที่ ๓๑ วัดปรมย์ยิกาวาส

อย่าจรรจากพรากที่จะมีทุกข์
เวลาอย่าไปไกลเคหา
ต้องนำค้ำเป็นน่านำโรคา
ใช้ปัญญาประกอบกรรมให้ข้าม
ใบเชียมซีที่ ๑๓ วัดกลางอ่างแก้ว

ทั้งทางบกทางเรือนั้นเหลือร้าย
อย่าอย่างกรายลืมหองจงเชื่อถือ
ใบเชียมซีที่ ๒๙ วัดมณีชลขันธ์

เนื้อหาคำทำนายด้านการเดินทางได้ กล่าวถึงทิศที่ผู้เสี่ยงทายควรเดินทาง คือ ทิศ
ทักษิณ ทิศประจิม และทิศบูรพา คำทำนายกล่าวว่าเมื่อเดินทางไปแล้วผู้เสี่ยงทายจะมีโชคลาภ
ผู้เสี่ยงทายจะเดินทางด้วย ความราบรื่น ปลอดภัย มีลาภ และให้คำเตือนห้ามผู้เสี่ยงทาย
เดินทางไปจากที่อยู่ เนื่องจากอาจเกิดภัยอันตราย

๑.๑๐ ด้านอาชีพการงาน เนื้อหาคำทำนายหัวข้ออาชีพการงานที่ปรากฏในใบ
เชียมซีกล่าวถึงอาชีพค้าขาย ถ้าผู้เสี่ยงทายได้สร้างบุญกุศลไว้แต่ชาติปางก่อนก็จะทำให้ผู้เสี่ยง
ทายค้าขายแล้วได้กำไร และร่ำรวย มีความก้าวหน้า เนื้อหาคำทำนายให้คำเตือนเรื่องการทำงานว่า
ไม่ควรคิดการใหญ่โต นอกจากนี้ยังให้คำทำนายว่า ผู้เสี่ยงทายจะประสบความสำเร็จในอาชีพ
และไม่ประสบความสำเร็จ

๑.๑๐.๑ ประเภทของอาชีพการงาน อาชีพที่กล่าวถึงมากที่สุด คือ อาชีพค้าขาย
และผู้ใดได้สั่งสมบุญกุศลไว้มาก ทำให้การค้าขายเจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้น ดังความว่า

ใบที่สิบห้าผาสุกไม่ทุกข์จิต
จะทำกิจแสนสมอารมณ์หมาย
ผลจะงามหนักหนาพาทีทาย
ถ้าค้าขายยอดดีมีกำไร
ใบเชียมซีที่ ๑๕ วัดกลางอ่างแก้ว

การงานจะดีขึ้น

อาชีพเหมาะแก่การค้า

ใบเชียมซีที่ ๓๐ วัดปรมย์ยิกาวาส

คิดค้าขายกำไรรวยท่วมทุน

เพราะใบบุญที่สร้างแต่ก่อนมา

ใบเชียมซีที่ ๓๒ วัดปรมย์ยิกาวาส

๑.๑๐.๒ ความเจริญก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ ผู้เสี่ยงทายจะมีความ
เจริญก้าวหน้าในการงาน จะประสบความสำเร็จและมีชีวิตที่ดีขึ้น ดังความว่า

กิจการงานนั้นก็ก้าวหน้าดี

ความเรื่องนี้ต้องชนะดังประสงค์

ใบเชียมซีที่ ๑ วัดปรมย์ยิกาวาส

การงานจะดีขึ้น

อาชีพเหมาะแก่การค้า

ใบเชียมซีที่ ๓๐ วัดปรมย์ยิกาวาส

การงานที่กระทำจะยั่งยืน

ล้วนราบรื่นทุกอย่างที่อ้างมา

ใบเชียมซีที่ ๑๐ วัดปรมย์ยิกาวาส

๑.๑๐.๓ คำเตือนเรื่องการประกอบอาชีพ เนื่อกำคำทำนายกล่าวว่า ผู้เสี่ยงทาย
ควรประกอบอาชีพเดิม โดยขอให้ทำงานด้วยความขยันหมั่นเพียร การทำงานอาจจะมีการ
เปลี่ยนแปลง เมื่อจะทำงานสิ่งใด ขอให้ผู้เสี่ยงทายปรึกษาหารือ ผู้ที่เคารพนับถือ จึงจะประสบ
ความสำเร็จ ดังความว่า

จะได้ลาภก้อนใหญ่ในต้นปี

อาชีพนี้ก็คงไม่กลับกลาย

ใบเชียมซีที่ ๖ วัดปรมย์ยิกาวาส

จะต้องเดินทางไกล

การงานจะมีการเปลี่ยนแปลง

ใบเชียมซีที่ ๑๘ วัดปรมย์ยิกาวาส

จะทำกิจอย่าคิดว่าน้อยนิด

แม้บ่อบ่อยมากได้ให้ขยัน

ใบเชียมซีที่ ๒๗ วัดปรมย์ยิกาวาส

การงานจะได้บำเหน็จ
อาชีพมันคงดี

ใบเชียมซีที่ ๒๘ วัดปรมัยยิกาวาส

จะทำการสิ่งใดพร้อมใจกัน
จงผ่อนผันหาหรือนับถือถาม
คงสำเร็จเสร็จสมพยายาม
ใบนี้ถามคนไข่ว่าได้คลาย

ใบเชียมซีที่ ๒ วัดยาง

จงรอร้งฟังว่าในพาทิ
แม้มีการมีค่อยคิดตามกิจการ
จึงจะไม่เสียเรื่องให้เคืองแค้น
ถ้ามาดมั่นขอบุตรสุดสงสาร

ใบเชียมซีที่ ๑๓ วัดยาง

๑.๑๐.๔ ผลของการงาน ในคำทำนายที่เกี่ยวข้องกับการทำงานหรือการประกอบ
กิจการใด ๆ ก็ตามในใบเชียมซีได้ทำนายผลไว้ทั้งด้านประสบความสำเร็จในการงาน และไม่
ประสบความสำเร็จในการงาน ดังนี้

๑.๑๐.๔.๑ ผู้เสี่ยงทายจะประสบผลสำเร็จในการทำงาน ผู้เสี่ยงทายสามารถ
จะประกอบกิจการได้ดีและทำงานต่อไปได้อีกนาน หรือแม้ว่าการประกอบอาชีพในตอนต้นผู้
เสี่ยงทายอาจประสบความยากลำบาก แต่จะประสบผลสำเร็จในตอนปลาย

การขายค้าหากินไม่สิ้นไร
คิดการใหญ่สำเร็จจริงทุกสิ่งสรรพ
ใบเชียมซีที่ ๑๑ วัดมณีชลขันธ์

อาชีพที่หันเหทุเลทุลัง
จะได้ตั้งตัวเห็นว่าเป็นดี
ใบเชียมซีที่ ๑๗ วัดมณีชลขันธ์

การงานที่กระทำก็ยังยืນ
ล้วนราบรื่นทุกอย่างที่อ้างมา
ใบเชียมซีที่ ๑๐ วัดปรมัยยิกาวาส

จะค้าขายก็มีผลดีครั้น
อย่าได้พรั่นความคิดดังจิตปอง
ใบเชียมซีที่ ๒๓ วัดผาสุภมณีนิจกร

๑.๑๐.๔.๒ ผู้เสี่ยงทายจะไม่ประสบความสำเร็จในการทำงาน โดยส่วนมาก ผู้เสี่ยงทายจะประสบความยุ่งยากลำบาก เกิดความวุ่นวาย อาจเกิดผลร้ายขึ้น และมีคนปองร้าย การให้คำทำนายเช่นนี้ เป็นการเตือนสติผู้เสี่ยงทาย ให้เพิ่มความรอบคอบ ในการทำงาน ดังความว่า

ใบที่สิบเจ็ดไม่เสร็จเหมือนใจหมาย

คิดทำการหว่านจนดูวุ่นวาย

จะหาร้ายใส่ตัวจงกลัวเกรง

ใบเชียมซีที่ ๑๗ วัดโสธรฯ

ใบที่สามความยากลำบากล้น

จะทำกิจป่วยการรำคาญตน

ว่ามีคนปองร้ายไม่วายวัน

ใบเชียมซีที่ ๓ วัดพระปฐมเจดีย์

ใบที่สามความว่าไม่ผาสุก

จะได้ทุกข์ร้อนใจดังไฟผลาญ

ประกอบกิจจิตขุ่นวุ่นรำคาญ

กลับป่วยการโทษระคนผลไม่ดี

ใบเชียมซีที่ ๓ วัดกลางอ่างแก้ว

การค้าขายไม่ได้ผล

ในปีนี้มีมีลาภ

ใบเชียมซีที่ ๙ วัดปรมย์ยิกาวาส

เนื้อหาด้านการประกอบอาชีพการงานนั้น ใบเชียมซีได้กล่าวให้ผู้เสี่ยงทายมีความตั้งใจและขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพ กิจการที่ผู้เสี่ยงทายประกอบอาชีพแล้ว ร่ำรวย และมีความก้าวหน้า นั้น เป็นเพราะผู้เสี่ยงทายได้สั่งสมบุญกุศลไว้ ผู้เสี่ยงทายควรปรึกษาผู้ที่เคารพนับถือเรื่องการงานอาชีพเป็นการให้ข้อคิดว่าการงานนั้นผู้เสี่ยงทายควรมีการวางแผนในการทำงานให้รอบคอบ สามารถขอคำแนะนำจากผู้รู้หรือผู้ใหญ่ การประกอบอาชีพนั้นผู้เสี่ยงทายอาจประสบอุปสรรคความยากลำบากบ้าง จึงให้คำทำนายว่า ผู้เสี่ยงทายควรมีความอดทน ส่วนการทำนายว่าผู้เสี่ยงทายประกอบอาชีพแล้วไม่ประสบความสำเร็จ เกิดความยากลำบากและความวุ่นวาย มีคนปองร้าย เพื่อเป็นการเตือนใจให้ ผู้เสี่ยงทายเพิ่มความระมัดระวังในการทำงานยิ่งขึ้น

๑.๑๑ ด้านคำสอน เนื้อความในวรรณกรรมใบเชียมซีส่วนหนึ่ง กล่าวถึงคำสอน คำแนะนำ ข้อเตือนใจ ซึ่งมีที่มาจากธรรมะในพุทธศาสนา

คำสอนจากหลักธรรมในพุทธศาสนา คนไทยนับถือพระพุทธศาสนาเป็น

เวลานานแล้ว ก่อนการก่อตั้งอาณาจักรสุโขทัย (จรัส พยัคฆราชศักดิ์. ๒๕๔๖: ๕) พุทธศาสนิกชนทั้งหลายมีความเลื่อมใสศรัทธาในพุทธศาสนา พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าช่วยให้คนไทยเป็นคนที่มีความจิตใจเยือกเย็น มีความเกื้อกูลปรองดองกันให้การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และทำให้คนไทยพอใจในการดำรงชีวิตอย่างสงบสุขผู้วิจัยได้ศึกษาหลักธรรมในศาสนาที่ปรากฏในวรรณกรรมใบเขียนซี มีดังต่อไปนี้

- ๑.๑๑.๑ คำสอนเรื่องสติ
- ๑.๑๑.๒ คำสอนเรื่องขันติ
- ๑.๑๑.๓ คำสอนเรื่องกรรม
- ๑.๑๑.๔ คำสอนเรื่องทุกข์
- ๑.๑๑.๕ คำสอนเรื่องบุญกุศล
- ๑.๑๑.๖ คำสอนเรื่องความสามัคคี
- ๑.๑๑.๗ คำสอนเรื่องอกุศลมูล
- ๑.๑๑.๘ คำสอนเรื่องปัญญา
- ๑.๑๑.๙ คำสอนเรื่องการวชิธรรม
- ๑.๑๑.๑๐ คำสอนเรื่องการให้ทาน
- ๑.๑๑.๑๑ คำสอนเรื่องอนิจจัง
- ๑.๑๑.๑๒ คำสอนในการปฏิบัติตนในชีวิต
- ๑.๑๑.๑๓ คำสอนเรื่องสติ

๑.๑๑.๑ สติ ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ (ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖: ๑๑๑๕) หมายถึง ความรู้สึก ความรู้สึกตัว เช่น ได้สติ ฟั่นคั้นสติ ลั่นสติ ความรู้สึกผิดชอบ เช่น มีสติ ไร้สติ ความระลึกได้ เช่น ตั้งสติ

ลักษณะการสอนให้ผู้เสียหายมีสติ เป็นคำเตือนให้ผู้เสียหายมีสติประจำตัว อยู่เสมอ เนื่องจากถ้าบุคคลใดมีสติอยู่ประจำตัว จะทำให้บุคคลนั้นประพฤติปฏิบัติตนในแนวทางที่ดีถูกต้องเหมาะสม ทำให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข คำสอนเรื่องให้มีสติ มีปรากฏในวรรณกรรมใบเขียนซี ดังนี้

ใบที่หกไม่ตกลงปลงในจิต
 ย่อมจะคิดเวียนวงเฝ้าสงสัย
 ไม่ควรคิดปรวนแปรจงแนใจ
 อย่าฟุ้งไปตามอารมณ์ข่มวิญญา
 ตั้งสติอบรมถึงผลลัพท์
 อย่างกลอกกลับจับจดบทกังขา
 ชื่นร่อนนผลร้ายจะมีมา
 แม้ถามหาลาภไซ้ว่าได้ดี

ใบเขียนซีที่ ๖ วัดกลางอ่างแก้ว

เป็นคำสอนให้ผู้เสี่ยงทายตั้งสติระลึกถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น หากทำสิ่งใดอย่างขาดสติจะมีผลร้ายตามมาทำให้ชีวิตประสบความยุ่งยาก ผู้เสี่ยงทายจึงควรตั้งสติไตร่ตรองสิ่งต่าง ๆ ให้รอบคอบ ก่อนที่จะกระทำสิ่งใดลงไป ดังความว่า

ใบที่แปดบอกให้อย่าใจฝ่อ
ทำดีต่อไปจะได้ผล
ใครที่พูดยุยงอย่าหลงกล
ใช้สติเตือนตนตลอดกาล
ใบเชียมซีที่ ๘ วัดมณีชลขันธ์

คำสอนเรื่องให้ผู้เสี่ยงทายใช้สติในการเตือนตนเองเป็นสิ่งที่สำคัญ แม้จะมีบุคคลใดมาพูดจายุยงในเรื่องต่าง ๆ ก็อย่าได้หลงเชื่อง่าย ๆ การเชื่อคำพูดของคนอื่น โดยขาดการใช้สติไตร่ตรองอาจทำให้ตนเองและหมู่คณะเกิดภัยอันตรายได้ ดังความว่า

ถามถึงชู้คู่เคียงจะเรียงพักรตร์
อย่าได้ฝึกฝืนเห็นเป็นแก่นสาร
มีแต่ร้ายร้อนทำให้รำคาญ
สงบกายยังสติตรองเอย
ใบเชียมซีที่ ๒๕ วัดผาสุภมณีจักร

การสอนผู้เสี่ยงทายให้รู้จักยั้งคิด ใช้สติไตร่ตรองเรื่องความรักซึ่งอาจจะพบกับความผิดหวังใน คำทำนายได้กล่าวย้ำให้ผู้เสี่ยงทายที่คิดคำนึงอยู่กับความรักให้ตระหนกอยู่เสมอว่า ความรักไม่ใช่สิ่งสำคัญ เป็นสิ่งที่ทำให้จิตใจร้อนรุ่ม ขาดความสงบสุข ดังความว่า

ประคองงานเดิมไว้อย่างทึงข้าง
กุศลสร้างสืบต่อวาสนา
สำรวจมจิตคิดระวังกายวาจา
เคราะห์จะมาชักไปให้อับจน
ใบเชียมซีที่ ๒๘ วัดป่าเลไลยก์

การทำงานด้วยความอดสาหพยายาม ผู้เสี่ยงทายต้องรู้จักสำรวจมจิตใจทั้งกาย วาจา และประกอบกิจนั้นอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้ผู้เสี่ยงทายมีความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต การสอนให้ผู้เสี่ยงทายมีจิตใจมั่นคง พากเพียรอดทนนั้นจะทำให้ผู้เสี่ยงทายประสบความสำเร็จ

คำสอนเกี่ยวกับสติ เป็นการสอนผู้เสี่ยงทายให้มีสติประจำตัว และดำเนินชีวิตในแนวทางที่ถูกต้องได้อย่างมีความสุข โดยให้ระลึกถึงผลลัพธ์ของการขาดสติที่จะทำให้ชีวิตเกิดความยุ่งยากประสบปัญหาการสอนให้ผู้เสี่ยงทายมีสติ จึงเป็นการสอนให้รู้จักเตือนตนเองและประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีงาม

๑.๑๑.๒ คำสอนเรื่องขันติ

ขันติ ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ (ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖: ๑๗๗) หมายถึง ความอดกลั้นต่อสิ่งที่ไม่พอใจ ความอดทน

เนื้อหาคำทำนายจะเป็นการย้ำเตือนให้ผู้เสี่ยงทายมีความอดทน อดกลั้นในสิ่งที่ตนรอคอย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องโชคลาภ การงาน การรู้จักอดทนต่อสิ่งต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้เสี่ยงทายประสบความสำเร็จในที่สุด ดังพุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า ขันติ หิตสุขาวหา ความอดทนนำมาซึ่งประโยชน์สุข ดังความว่า

การเป็นถ้อยร้อยความที่ตามไว้

ประสบชัยชื่นชมสุขสมหวัง

ขันติธรรมถือไว้ให้จริง

เชียมชัยล่งหลวงพ่อแสงแดลงเอย

ใบเชียมชัยที่ ๑ วัดมณีชลขันธ์

ใบที่สิบเอ็ดเผ็ดร้อนจะผ่องหาย

ที่โชคร้ายกลับดีไม่มีสูญ

ยึดมั่นขันติไว้ให้สมบูรณ์

จะเพิ่มพูนราศีทุกวัน

ใบเชียมชัยที่ ๑๑ วัดมณีชลขันธ์

การสอนให้ผู้เสี่ยงทายรู้จักดำเนินชีวิตด้วยความอดทน อดกลั้นนั้น เป็นคำสอนที่มีความสำคัญมาก ผู้เสี่ยงทายจะประสบความสำเร็จในชีวิตและการงานได้นั้น ต้องประกอบด้วยคุณธรรม คือ ขันติเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ถ้าผู้เสี่ยงทายขาดขันติจะไม่สามารถทำกิจการงานชิ้นใดสำเร็จ

ต้องอดสำหรับอดกลั้นถึงนานหน้อย

แล้วจึงค่อยเป็นสุขในยุคลหลัง

จะประคองตนไว้อย่าให้พลั้ง

ดวงจิตตั้งหวังสมานสามัคคี

ใบเชียมชัยที่ ๔ วัดกลางอ่างแก้ว

ต้องอดฝืนกลืนกล้ำในทำนอง

จงประคองกิจการให้ผ่านไประ

กงสำเร็จเสร็จพลันในวันหนึ่ง

อย่ารำพึงเบี่ยงบิตคิดไกล

ใบเชียมชัยที่ ๑๘ วัดกลางอ่างแก้ว

การสอนให้ผู้เสี่ยงทายมีความอดทนในการประกอบอาชีพ เพื่อจะประสบความสำเร็จในภายภาคหน้านั้น เป็นการให้ข้อคิดและแนวปฏิบัติให้ผู้เสี่ยงทายตั้งอยู่ในขันติ รู้จัก

อดทน อดกลั้นในการทำงาน

๑.๑๑.๓ คำสอนเรื่องกรรม

กรรม ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ (ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖: ๑๕) หมายถึง การกระทำที่ส่งผลร้ายมายังปัจจุบัน หรือจะส่งผลร้ายต่อไปในอนาคต

คำสอนในวรรณกรรมใบเขียนซี ส่วนมากเน้นให้ผู้เสี่ยงทายยอมรับสภาพกรรม กรรมแต่ปางหลังที่ได้ทำมาก่อน จะส่งผลมาในปัจจุบัน และให้ผู้เสี่ยงทายระวังกรรมทั้งในด้านกายกรรม วจีกรรม ดังความว่า

จงหมั่นเล็งเพ่งพิศพินิจเหตุ
คอยสังเกตให้ทราบอย่าหยาบหยาม
เห็นดีแท้แล้วจงทำกรรมดีงาม
จะสมความคิดไว้ได้สบาย

ใบเขียนซีที่ ๑๗ วัดกลางอ่างแก้ว

เนื้อหาคำทำนายเป็นคำสอนให้ผู้เสี่ยงทายกระทำแต่ความดี โดยให้คิดพิจารณาหาเหตุผลอย่างรอบคอบ เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าสิ่งใดเป็นความดี ควรประพฤติปฏิบัติ ผู้เสี่ยงทายก็ควรกระทำสิ่งนั้น เพื่อจะได้รับผลแห่งความดีตอบแทน

เป็นคราวเคราะห์หามาเกาะกุมเอาตน
ได้เมื่อจอมพลพิมพิสารผ่านนคร
สิ้นพระชนม์เพราะถูกเขาคุ่มขัง
ด้วยกรรมหลังชดองคือนิสรณ์

ใบเขียนซีที่ ๒๘ วัดป่าเลไลยก์

คำสอนเรื่องกรรมข้างต้นกล่าวถึงบุคคลในสมัยพุทธกาลตอนที่พระเจ้าพิมพิสาร กษัตริย์แห่งแคว้นมคธ ถูกพระเจ้าอชาตศัตรูผู้เป็นโอรสทรมาณด้วยวิธีต่าง ๆ จนสิ้นพระชนม์ในที่คุมขัง (จรัส พยัคฆราชศักดิ์. ๒๕๔๖: ๑๓๕) เนื้อหาคำสอนได้สอนใจผู้เสี่ยงทายว่า พระเจ้าพิมพิสารสิ้นพระชนม์อย่างทรมาณ เพราะผลแห่งกรรมที่เคยกระทำไว้แต่ชาติก่อน

ใบที่สิบสามยามไร้ได้ทุกข์โศก
อย่าวิโสภยังจิตค่อยคิดเห็น
เกิดเป็นคนลวิถีมี่กรรมเป็น
ร้อนแล้วเย็นยอมแนอย่าแพ้ใจ

ใบเขียนซีที่ ๑๓ วัดมณีชลขันธ์

การสอนผู้เสี่ยงหายว่าการที่ชีวิตมีปัญหาและอุปสรรคนั้นเป็นเรื่องธรรมดา ขอให้ระลึกว่า เนื่องมาจากที่ผู้เสี่ยงหายได้เคยกระทำความไว้ในปางก่อน ชีวิตของคนเรามีทั้ง ความทุกข์และความสุขสลับกัน ขอให้ผู้เสี่ยงหายไม่ควรท้อแท้และหมดหวัง

๑.๑๑.๔ คำสอนเรื่องทุกข์

ทุกข์ ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ (ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖: ๔๓๓) หมายถึง ความยากลำบาก ความไม่สบายกายไม่สบายใจ

ผู้ที่มีความทุกข์ นั้นคือผู้ที่มีความไม่สบายกาย ไม่สบายใจ อันเกิดจากการ เกิด การแก่ การเจ็บ และการตาย การพลัดพรากจากคนรัก ความไม่สมหวัง ความแค้นต่าง ๆ คำสอนเรื่องทุกข์ในใบเขียนซี ส่วนมาก เป็นการเตือนผู้เสี่ยงหายมิให้กังวลเรื่องทุกข์ ถ้ากังวล มากก็จะทุกข์มาก ดังความว่า

ใบที่ห้าว่าไว้ในอักษร

ไม่มีใครทำร้ายให้จากจร

อย่าทุกข์ร้อนไปเลยไม่เคยการ

ใบเขียนซีที่ ๕ วัดผาสุมณังจักร

คำสอนให้ผู้เสี่ยงหายรู้จักระับความทุกข์ คิดหาวิธีแก้ไข เพื่อให้หมดความทุกข์เป็นคำสอนที่ลึกซึ้ง ควรแก่การปฏิบัติ ผู้เสี่ยงหายจะได้มีจิตใจที่สงบ ไม่เกิดความวิตกกังวลมากเกินไป เพราะผู้ที่มีความทุกข์อาจจะเจ็บป่วยได้

๑.๑๑.๕ คำสอนเรื่องบุญกุศล

บุญ ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ (ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖: ๖๓๐) หมายถึง การกระทำดีตามหลักคำสอนในศาสนา ความดี คุณงามความดี

กุศล ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ (ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖: ๑๓๖) หมายถึง สิ่งที่ดีที่ชอบ บุญ

บุญกุศล หมายถึง การทำความดีตามหลักคำสอนในศาสนา เป็นการสอน ที่ให้รู้จักเสียสละความเห็นแก่ตัว และชี้ให้เห็น ผลบุญ คือ ความสุขในกายภาคหน้า คำสอน เรื่องการสร้างบุญกุศลมีปรากฏเป็นจำนวนมากในเนื้อหาใบเขียนซี ดังความว่า

จะดับร้อนผ่อนทุกข์สุขใจตน

สร้างกุศลแล้วจะดีกว่านี้เอย

ใบเขียนซีที่ ๒๐ วัดปรมย์ยิกาวาส

การสร้างบุญกุศล ทำความดีไว้เสมอ จะช่วยให้จิตใจผู้ปฏิบัติสงบเยือกเย็น ไม่มีความทุกข์ใจ คำทำนายใบเขียนซี จึงชี้แนวทางปฏิบัติในการสร้างกุศล คือการทำความดี งามและถูกต้องในการดำเนินชีวิต

เร่งอุทิศสัพเพสงฆาทิสนัง
จะช่วยตนค่อยสุขเกษมศานต์
ดีแต่ที่เหล่าพวกอันธพาล
ไม่รุกรานจงจิตที่คิดเอย

ใบเชียมซีที่ ๒๖ วัดผาสงมณีจักร

จากเนื้อหาคำสอนข้างต้น ให้ผู้เสี่ยงทายหมั่นกระทำความดีอย่างสม่ำเสมอ
เป็นการแนะแนวทางดำเนินชีวิต ทำให้ผู้เสี่ยงทายมีความสุข ความสบายใจตามแนวปฏิบัติของ
หลักธรรมคำสอนของศาสนา

ตกปลายปีจะมีโชคดีต่อ
จะคิดก่อการอะไรก็ได้ผล
คราวเคราะห์ร้ายหนีร้ายไปไม่พ้น
คราวเคราะห์ดีก็คลอเคลียให้เอย

ใบเชียมซีที่ ๒๘ วัดป่าเลไลยก์

เนื้อหาคำสอนข้างต้น ให้ข้อคิดแก่ผู้เสี่ยงทายว่า ชีวิตของคนเรามีทั้งโชคดีและ
โชคร้าย เมื่อถึงคราว โชคดี คนมักจะเชื่อว่าเป็นเพราะกุศล คือ เคยสร้างคุณความดีไว้ จึงได้รับ
ผลแห่งความดีตอบแทน จึงเป็นการแนะนำผู้เสี่ยงทายให้หมั่นสร้างคุณความดีในชีวิตอย่างสม่ำเสมอ

อย่าหมกมุ่นเกินไปจะไม่ดี
ตัวเรานี้จะไถ่กรรมหลุดพิรุณกาย
จงก่อสร้างทางบุญให้อุ่นจิต
อย่าโลกคิดเกินการประมาณหมาย

ใบเชียมซีที่ ๗ วัดกลางอ่าวแก้ว

เนื้อหาคำสอนข้างต้นกล่าวถึงวิธีการดำเนินชีวิตให้มีความสุขนั้น ผู้เสี่ยงทาย
ไม่ควรครุ่นคิดในสิ่งต่าง ๆ มากเกินไป อาจจะทำให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ ควรมุ่งเน้นการดำเนินชีวิต
ด้วยการทำความดี จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติมีชีวิตที่สุขสงบตลอดไป ดังพุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า
สพฺพตฺถ ทุกฺขสฺส สุขํ ปหานํ ละเหตุทุกข์ได้ เป็นสุขในที่ทั้งปวง

เป็นเรื่องกรรมตกต่ำตามชะตา
จงอุทิศสร้างบุญนะทูลหัว
ปิดทองพระให้เท่าอายุตัว
เรื่องชั่วจะได้อายุเฒ่า

ใบเชียมซีที่ ๗ วัดปรมย์ยิกาวาส

คำสอนเรื่องบุญกุศลข้างต้นให้ข้อคิดแก่ผู้เสี่ยงทายว่า ชีวิตของคนเรามีทั้งความทุกข์และความสุขสลับกันไป เมื่อชะตาชีวิตตกต่ำเนื้อหาคำทำนายใบเชิยมซีให้ผู้เสี่ยงทายสร้างบุญ กราบไหว้และปิดทองพระพุทธรูป เพื่อจะได้มีชีวิตที่ดีขึ้น

จงทำบุญตักบาตรสร้างกุศล
เคราะห์จะพ้นดังทำนายไม่ขัดขึ้น
อันข้าวของที่หายจะได้คืน
จะค่อยฟื้นเพิ่มสุขคลายทุกข์เอย
ใบเชิยมซีที่ ๒๑ วัดปรมย์ยิกาวาส

คำสอนข้างต้น เรื่องการทำบุญตักบาตรสร้างกุศลในชีวิต เป็นการแนะนำให้ผู้เสี่ยงทายได้ทำความดี ทั้งยังชี้ให้เห็นผลบุญ ทำให้ผู้เสี่ยงทายเกิดความสุขขึ้นในกายภาคนั้น

ใบที่ยี่สิบสามงามดังฝัน
คนใกล้กันให้คุณเป็นบุญหลาย
กุศลส่งใสหนึ่งบุตรหญิงชาย
จะสบายพร้อมมูลประยูรวงศ์
ใบเชิยมซีที่ ๒๓ วัดมณีชลขันธ์

เนื้อหาคำทำนายให้คำสอน ผู้เสี่ยงทายควรสร้างบุญกุศลว่าจะทำให้ผู้เสี่ยงทายได้รับแต่สิ่งที่ดีงาม มีบุตรหญิง บุตรชาย ญาติพี่น้องที่ดีและมีความสุขสบาย

๑.๑๑.๖ คำสอนเรื่องความสามัคคี

สังคมใดมีความสามัคคีมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สังคมนั้นจะมีความเข้มแข็งมั่นคง ไม่มีผู้ใดจะมาทำอันตรายได้ คำสอนเรื่องความสามัคคีเป็นคุณธรรมสำคัญของหมู่คณะควรประพฤติปฏิบัติ เพราะจะทำให้กิจใดก็จะประสบความสำเร็จ ดังพุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า สหุเพสํ สงฆภูตานํ สามคคี วุทฒิสาธิกา ความพร้อมเพรียงของปวงชนผู้เป็นหมู่ ยิ่งความเจริญให้สำเร็จ ดังความว่า

ญาติผู้ใหญ่เอ็นดูอุ้มชูช่วย
เรื่องเจ็บป่วยธรรมดายาหมางหมอง
หมั่นสมานสามัคคีหมู่พี่น้อง
ศัตรูจ้องทำร้ายกลายเป็นดีเอย
ใบเชิยมซีที่ ๒๔ วัดมณีชลขันธ์

ถามของหายจะได้สมประสงค์
ถามถึงวงศ์วาระแยกที่แตกฉาน
จะกลับมาสามัคคีร่วมดีกัน
มิช้าวันคนไปจะกลับมา
ใบเชิยมซีที่ ๒๗ วัดป่าเลไลยก์

คำสอนเรื่องการรักษาความสามัคคีนี้ให้ข้อคิดว่า ผู้เสี่ยงทายควรสร้างความสามัคคีให้เกิดในหมู่ญาติ พี่น้อง ศัตรูไม่สามารถทำอันตรายได้

ต้องอดส่ำหื้อดกลั้นถึงนานหน้อย
แล้วจึงค่อยเป็นสุขในยุคหลัง
จงประคองตนไว้อย่าให้พลั้ง
ดวงจิตตั้งหวังสมานสามัคคี

ใบเชียมซีที่ ๔ วัดกลางอ่างแก้ว

การสอนให้รักษาความสามัคคีในหมู่คณะ ผู้เสี่ยงทายต้องใช้ความอดทน การประสานสัมพันธ์ เพื่อจะได้ทำให้ได้รับความสำเร็จในการประกอบกิจทั้งปวง

๑.๑๑.๗ คำสอนเรื่องอกุศลมูล

อกุศลมูล ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ (ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖: ๑๓๒๐) หมายถึง รากเหง้าแห่งความชั่ว มี ๓ อย่าง คือ โลภะ โทสะ โมหะ

ในวรรณกรรมใบเชียมซีมักมีคำสอนให้ผู้เสี่ยงทายระงับความโลภ ความโกรธ และความหลง เพื่อจะได้มีชีวิตที่สุขสงบ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อย่าเป็นผู้ละโมภหวังโลกมาก
ลาภจะพรากเป็นได้หลายสถาน
เคราะห์ร้ายมากจะยากไปอีกนาน
จงคิดการทำบุญเป็นทุนรอน

ใบเชียมซีที่ ๔ วัดปรมย์ยิกาวาส

คำสอนนี้ให้ผู้เสี่ยงทายรู้จักละความโลภ รู้จักทำบุญ ผู้ที่มีความโลภนั้นอาจจะไม่ได้รับสิ่งตอบแทน การฝึกจิตใจให้ละจากความโลภ รู้จักความพอดี จะทำให้ชีวิตมีความสุข

จงก่อสร้างทางบุญให้อย่นจิต
อย่าโลภคิดเกินการประมาณหมาย
การกุศลผลอันดีมีจนตาย
เหมือนผลไม้ปลูกไว้ที่ใกล้เรือน

ใบเชียมซีที่ ๗ วัดกลางอ่างแก้ว

ผู้เสี่ยงทายที่มีความโลภอยากได้ ย่อมมีจิตใจที่ไม่สงบ เพราะมีอกุศลมูลอยู่ในจิตใจ จึงควรละ ความโลภ หันมากระทำแต่ความดี ถือเป็นการสะสมคุณความดีไว้ต่อไป

พันภัยพองปองปัดอุบัติเหตุ
 สันกิเลสโลกหลงพันสงสาร
 หลวงพ่อแสงวัดมณีฯ ผู้มีญาณ
 ดลบันดาลให้ท่านสุขสันต์เอย
 ไบเชียมซีที่ ๘ วัดมณีชลขันธ์

คำสอนนี้ ให้ข้อคิดแก่ผู้เสี่ยงทายให้ละกิเลส คือ ความโลภ ความโกรธ
 ความหลง จะทำให้ผู้เสี่ยงทายได้หลุดพ้นจากวัฏสงสาร คือ การเวียนว่ายตายเกิด

ใบที่สิบห้าฟ้าส่งบทลงโทษ
 ถ้าละโกรธเสียได้ความร้ายหนี
 ทั้งญาติมิตรพงศ์เผ่าเข้ากันดี
 ความที่มีติดสินสั่นเคาะระห่ำกรรม
 ไบเชียมซีที่ ๑๕ วัดมณีชลขันธ์

คำสอนเรื่องอกุศลมูล คือ ให้ผู้เสี่ยงทายละความโกรธไปจากจิตใจ เมื่อคนเรา
 ละความโกรธได้จะทำให้เกิดความสุขในหมู่ญาติและมิตรสหาย

๑.๑๑.๘ คำสอนเรื่องปัญญา

ปัญญา ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒
 (ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖: ๖๘๗) หมายถึง ความรอบรู้ ความรู้ทั่วไป ความฉลาดเกิดแต่
 เรียนและคิด

คำสอนเรื่องปัญญาที่กล่าวไว้ในวรรณกรรมไบเชียมซี เป็นการสอนให้ผู้เสี่ยง
 ทายได้ใช้ปัญญาในการดำเนินชีวิต เมื่อเกิดเรื่องทุกข์ร้อนขึ้น ผู้เสี่ยงทายควรทำจิตใจให้มั่นคงใช้
 ปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง แก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ด้วยความรอบคอบ ดังความว่า

ท่านก็เป็นผู้ที่มีปัญญา
 แม้ถึงคราตกอับคับแค้นแสน
 ตนเคยช่วยตนได้ใช้ดูแล
 ปัญญาแล่นแล้วหน้าอย่าทุกข์ใจ
 เวลานี้มักมีเรื่องกลุ้มจิต
 จะมีมิตรก่อความทำเหลวไหล
 แต่ก็รอดปลอดภัยด้วยปัญญาไว
 ขึ้นต่อไปจะสุขไม่ทุกข์เอย
 ไบเชียมซีที่ ๓ วัดปร่มยียิกาวาส

อย่าจรรจากพรากที่จะมีทุกข์
 เวลาอยู่อย่าไปไกลเคหา
 ต้องนำค้ำยันฉำฉำโรคา
 ใช้ปัญญาอุปกรรมให้ข้าม

ใบเชิยมซีที่ ๑๓ วัดกลางอ่างแก้ว

การสอนให้ผู้เสี่ยงทายใช้ปัญญา เป็นการแนะนำผู้เสี่ยงทายให้ใช้ความคิด
 เหตุผล และแนวทางแก้ไขที่ถูกต้อง สมควรนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

๑.๑๑.๙ คำสอนเรื่องการวธธรรม

การวธ ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒
 (ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖: ๒๔๗) หมายถึง ความเคารพ ความนับถือ

ธรรม ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒
 (ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖: ๕๔๗) หมายถึง คุณความดี คำสั่งสอนในศาสนา หลักประเพณี
 ปฏิบัติในศาสนา

การวธธรรม หมายถึง ธรรมแห่งความเคารพ คำสอนเรื่องการวธธรรมจะให้
 แนวทางปฏิบัติใน การแสดงความเคารพผู้อาวุโส ผู้ใหญ่ อันเป็นหลักมรรยาทในสังคม ผู้น้อย
 พึงแสดงความเคารพผู้ใหญ่ ดังความว่า

อย่าดำเนินเดินหน้าท่านว่าร้าย
 เราต้องหมายตามหลังระวังหนี
 เหมือนดวงจันทร์ร้อนเรขึ้นเมฆ
 พระแสงสิสุริยงค์ต้องลงดิน

ใบเชิยมซีที่ ๕ วัดป่าเลไลยก์

คำสอนนี้ให้ผู้น้อยพึงแสดงความเคารพผู้ใหญ่ ไม่เดินออกหน้าท่านแต่ควรจะ
 เดินตามหลังถือเป็นการยกย่องให้เกียรติผู้อาวุโส เนื่องจากสังคมไทยมีแนวปฏิบัติให้ผู้อยู่น้อย
 พึงแสดงสัมมาคารวะและมรรยาทที่ดิงามต่อผู้ใหญ่ ข้อความลักษณะนี้มีที่คล้ายคลึงกัน คือ ใบ
 เชิยมซีของวัดกลางอ่างแก้ว ดังความว่า

เรงนอบนบเคารพอยู่ที่ผู้ใหญ่
 คอยตามไปใช้พินิจกิจวัตร
 เหมือนดวงจันทร์ส่องฟ้าในราตรี
 เมื่อแสงศรีสุริยันตะวันรอน

ใบเชิยมซีที่ ๔ วัดกลางอ่างแก้ว

ท่านผู้รู้ชี้แจงแสดงบท
จงจำจดให้แม่นเป็นแก่นสาร
ผู้ใหญ่อาบน้ำร้อนมาก่อนกาล
ถือโบราณไว้บ้างก็ยังดี

ใบเขียนซีที่ ๒๒ วัดกลางอ่าแก้ว

การสอนให้ผู้เสี่ยงทายปรึกษาผู้ใหญ่ เนื่องจากผู้ใหญ่มีประสบการณ์
อาบน้ำร้อนมาก่อน และให้ถือตามแบบอย่างคำโบราณที่สอนให้ผู้น้อยเคารพเชื่อฟังคำแนะนำสั่ง
สอนของผู้ใหญ่

๑.๑๑.๑๐ คำสอนเรื่องการให้ทาน

ทาน ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒
(ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖: ๕๒๔) หมายถึง การให้สิ่งที่ให้มักหมายถึงเงินหรือสิ่งของที่คน
ให้แก่คนยากจน

คำสอนเรื่องการให้ทานในวรรณกรรมใบเขียนซี เป็นการสอนให้ผู้เสี่ยงทาย
รู้จักเสียสละทรัพย์สิน ทำบุญ ให้ทาน สงเคราะห์ผู้อื่น ถือว่าเป็นการสร้างบุญกุศลให้ตนเอง
ดังความว่า

เมื่อมีทรัพย์เหลือใช้ให้สงเคราะห์
ได้บุญเหมาะหมายมาดวาสนา
อันคำคนดีจึนกล่าวนิทา
อย่าพาพาจิตพันกังวลเอย

ใบเขียนซีที่ ๒๖ วัดมณีชลขันธ์

หมั่นให้ทานการบุญยิ่งหนุนส่ง
ญาติวงศ์พงศ์เผ่าพันธุ์เฝ้าหมอง
รถยนต์ที่ขับขี่ขึ้นชีวิตรอง
พบคู่ครองสมหมายดังทายเอย

ใบเขียนซีที่ ๓๐ วัดมณีชลขันธ์

คำสอนให้ผู้เสี่ยงทายทำบุญทำทานนี้ เป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลคนในสังคม
ระดับหนึ่ง นับได้ว่าเป็น คำสอนที่ทำให้สังคมเกิดความสงบสุข

๑.๑๑.๑๑ คำสอนเรื่องอนิจจัง

อนิจจัง ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.
๒๕๔๒ (ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖: ๑๓๒๖) หมายถึง ไม่เที่ยง ไม่แน่นอน เปลี่ยนแปลงอยู่
เสมอ

คำสอนเรื่องชีวิตคนเรานั้นไม่เที่ยง ไม่แน่นอน เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ชีวิตของ
คนเรามีการเกิดการดับสูญ ดั่งวันและคืนที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ถือว่าเป็นสิ่งธรรมดาของโลก จึง
ไม่ควรยึดถือสิ่งใดเป็นแก่นสาร ดังความว่า

อันชีวิตที่เคยรุ่งโรจน์นั้น
จะแปรผันเปลี่ยนหน้ากลับมาหลัง
ดูจกวันหมุนไปไม่จีรัง
อนิจจัง เกิด ดับ เป็นธรรมดา

ใบเชียมซีที่ ๒ วัดปรมย์ยิกาวาส

อันน้ำคลองแห้งขอตมิขึ้น ลง
ชะตากดกแล้วยังมีหวัง
ต้องขึ้นได้ เพราะโลกล้วนอนิจจัง
จงยับยั้ง อย่าย่อท้อใจเลย

ใบเชียมซีที่ ๒๔ วัดปรมย์ยิกาวาส

คำสอนเรื่องอนิจจังนี้ เป็นการเตือนสติผู้เสี่ยงทายว่าชีวิตของคนเรามีทั้งสุข
และทุกข์ ไม่แน่นอน ผู้เสี่ยงทายจะได้ไม่ตั้งอยู่ในความประมาท

๑.๑๑.๑๒ การปฏิบัติตนในชีวิต

คนเราที่ต้องการดำเนินชีวิตให้เจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ จะยึดหลักธรรมใน
คำสอนในพุทธศาสนามาใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน คำสอนในวรรณกรรมใบเชียมซีที่ให้แนวทาง
ในการปฏิบัติตนในชีวิตมีปรากฏอยู่ ดังต่อไปนี้

๑.๑๑.๑๒.๑ ธรรมสำหรับบุคคลทั่วไป คือ ธรรมที่ทำให้คนมีความเป็นคนโดย
สมบูรณ์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นคนดีมีคุณค่า ตั้งตนอยู่ในความสุจริต ได้แก่ ความประพฤติชอบ ๓
ประการ คือ กายสุจริต วาจาสุจริต และมโนสุจริต ดังคำสอนใบเชียมซีที่ว่า

ใบที่สิบสี่เสี่ยงจงเลี้ยงหลบ
อย่าค้ำคบนักเล่นไม่เป็นผล
สุจริตทำไป เกิดไม่จน
หลวงพ่อบ้างชอบคนที่พากเพียร

ใบเชียมซีที่ ๑๔ วัดมณีชลขันธ์

๑.๑๑.๑๒.๒ ธรรมเพื่อดำเนินชีวิต คำสอนตามหลักธรรมที่ทำให้ผู้ประพฤติ
ชีวิตที่เจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ พึงปฏิบัติ ได้แก่ พรหมวิหารและสังคหวัตถุ

พรหมวิหาร คือ ธรรมประจำใจของผู้ประเสริฐหรือผู้มีจิตใจอันดีงาม มี ๔
ประการ คือ เมตตา กรุณา มุทิตาและอุเบกขา คำสอนในวรรณกรรมใบเชียมซีกล่าวถึง คนที่
เป็นผู้นำสมควรจะยึด พรหมวิหาร ๔ ในการปกครองคน ดังความว่า

ใบที่สามสิบนี้ดีที่สุด
เหมือนองค์พุทธพบธรรมนำสุขสม
จะเลื่อนชั้นเหนือเขาเป็นเจ้ากรม
ยึดถือพรหมวิหารเป็นฐานรอง

ใบเชียมซีที่ ๓๐ วัดมณีชลขันธ์

สังคหวัตถุ คือ การสงเคราะห์หรือธรรมแห่งการยึดเหนี่ยว ประสานหมู่
ชนได้ด้วยความสามัคคี มี ๔ ประการ ได้แก่ ทาน ปิยวาจา อตถจริยาและสมานัตตา ผู้ใด
มีสังคหวัตถุ ๔ ผู้นั้นจะเป็นที่ รักใคร่ของคนทั่วไป คำสอนในวรรณกรรมใบเชิยมซี มีดังนี้

หมั่นให้ทานการบุญยิ่งหนุนส่ง
ญาติวงศ์พงศ์เผ่าพันธุ์ระหมอง
รดยนต์ที่ขับขับขึ้นชีตรอง
พบคู่ครองสมหมายดังทายเอย

ใบเชิยมซีที่ ๓๐ วัตรมณีชลขันธ์

๑.๑๑.๑๒.๓ ธรรมสำหรับคฤหัสถ์ ธรรมสำหรับผู้ครองเรือนที่สำคัญ
ประกอบด้วย ขรवासธรรม และ ทิฏฐธรรมมิกัตถประโยชน์
ขรवासธรรม คือ หลักธรรมที่ใช้ปฏิบัติสำหรับผู้ครองเรือน มี ๔ ประการ
คือ สัจจะ (ความจริง) ทมะ (ความอดกลั้น) ขันติ (ความอดทน) และจาคะ (การเสียสละ)
เนื้อหาใบเชิยมซีได้กล่าวถึงหลักธรรมนี้ว่า สัจจะ ความจริง คือเชื่อตรงต่อกันทั้งการกระทำ
วาจาและใจ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ดังความว่า

หลวงพ้อแสงแจ้งความตามจำนง
ความเชื่อตรงยึดไว้ในใจเอย

ใบเชิยมซีที่ ๒๓ วัตรมณีชลขันธ์

ทมะ คือ การรู้จักควบคุมจิตใจ ฝึกหัดตัดนิสัย แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ
ปรับตัว ปรับใจเข้าหากัน ดังความว่า

เกิดเป็นคนลวิธมีกรรมเป็น
ร้อนแล้วเย็นยอมแพ้อย่าแพ้ใจ

ใบเชิยมซีที่ ๑๓ วัตรมณีชลขันธ์

ขันติ ความอดทน ได้แก่ การมีจิตใจเข้มแข็ง หนักแน่น ไม่วู่วาม อดทน
ต่อ ความล่วงล้ำก้ำเกินกัน ผ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ ไปด้วยกัน ดังความว่า

ไข้อดทนมุ่งมั่นกัดฟันสู้
ได้ชื่นชูหลักชัยสมหมายมั่น
อันทุกข์โศกโรกภัยไม่สำคัญ
ขอให้ขวัญกำลังใจดีไว้เอย

ใบเชิยมซีที่ ๒๒ วัตรมณีชลขันธ์

จาคะ คือ การเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถ
สละความสุขส่วนตัวเพื่อผู้อื่นได้ ดังความว่า

เมื่อมีทรัพย์เหลือใช้ให้สงเคราะห์

ได้บุญเหมาะสมมาดวาสนา

ใบเชียมซีที่ ๒๖ วัดมณีชลขันธ์

ทิวธรรมมิกัตถประโยชน์ คือ ประโยชน์ปัจจุบัน เพื่อความอยู่ดีทาง
เศรษฐกิจที่เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขขั้นต้น มีดังนี้

อุฏฐานสัมปทา คือ ความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน
และการประกอบอาชีพที่สุจริต มีคำสอนเรื่องความขยันหมั่นเพียร ปรากฏในวรรณกรรม
ใบเชียมซี ดังนี้

ใบที่ยี่สิบเจ็ดมีเคล็ดน้อย

อย่ามัวคอยโชคกลางวาสนา

รับประกอบกิจการงานนานา

รับรองว่าสำเร็จเสร็จสมใจ

ใบเชียมซีที่ ๒๖ วัดมณีชลขันธ์

ใบที่สิบสี่เสี่ยงจingle หลบ

อย่าคำคบนักเล่นไม่เป็นผล

สุจริตทำไปเกิดไม่จน

หลวงพ่อบ้างชอบคนที่พากเพียร

ใบเชียมซีที่ ๑๔ วัดมณีชลขันธ์

กัลยาณมิตตตา คือ การคบคนดีเป็นมิตร ไม่คบคนชั่วที่จะนำไปในทาง
เสื่อมเสีย การชักชวนให้ข้อคิดเรื่องการคบเพื่อน มีอยู่ในวรรณกรรมใบเชียมซี ดังนี้

ใบที่สิบสี่เสี่ยงจingle หลบ

อย่าคำคบนักเล่นไม่เป็นผล

ใบเชียมซีที่ ๑๔ วัดมณีชลขันธ์

เรื่องไฮโลไปบ้านอย่าหันเห

เพื่อนเกรงเหล้ายาหลบหน้าหนี

ใบเชียมซีที่ ๑๒ วัดมณีชลขันธ์

สมชีวิตา ได้แก่ การเลี้ยงชีวิตชอบ คือ รู้จักกำหนดรายได้และรายจ่าย
เลี้ยงชีพแต่พอดี มิให้ฝืดเคืองหรือฟุ่มเฟือยจนเกินงาม ดังความว่า

ใบที่สามที่ถามหลวงพ่อบ้าง
 บอกให้แจ้งตามตรงอย่าสงสัย
 ชินใช้จ่ายเช่นนี้จะมีภัย
 คนสูงวัยผิวคล้ำจะทำพิษ

ใบเขียนซีที่ ๓ วัดมณีชลขันธ์

ในชีวิตประจำวันนั้น ถ้าบุคคลใดมีธรรมในจิตใจและสามารถประพฤติปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามหลักธรรม การกระทำของบุคคลนั้น ย่อมนำประโยชน์มาให้ทั้งแก่ตนเองและสังคม คนที่อยู่ในสังคมโดยยอมเอื้ออำนวยประโยชน์สันติสุขแก่สังคมนั้น เนื้อหาคำสอนตามหลักธรรมในวรรณกรรมใบเขียนซีจึงเป็นการชี้แนะแนวทางให้ผู้เสี่ยงทายได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อจะได้มีชีวิตที่มีความสุข ดังเนื้อหาใบเขียนซีที่ ๖ วัดปรมย์ยิกาวาสที่ว่า

ท่านเป็นผู้มีทุกข์มีสุขคละ
 ต้องเอาพระเป็นที่พึ่งอย่างเฉลียว
 เรื่องที่ตึงก็จะหย่อนผ่อนคลายเกลียว
 จงยึดเหนี่ยวพระธรรมจำไว้เอย

เนื้อหาคำทำนายในวรรณกรรมใบเขียนซี เป็นการอธิบายและตอบคำถามสิ่งที่ผู้เสี่ยงทายต้องการทราบ เนื้อหาคำทำนายส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตประจำวันของคนเรามีทั้งเรื่องความรักและคู่ครอง การมีบุตร การรักษาสุขภาพของผู้เสี่ยงทายและญาติ โชคลาภในชีวิต คดีความซึ่งอาจเกิดขึ้น หนี้สินที่มีลูกหนี้มากู้ยืมไป ญาติมิตรคนใกล้ชิด ศัตรูที่อาจคิดปองร้าย การประกอบอาชีพการงานและการเดินทางไปสถานที่ต่างถิ่น เพื่อให้ผู้เสี่ยงทายได้เห็นแนวทางปฏิบัติ นอกจากนี้วรรณกรรมใบเขียนซียังให้ข้อคิดคำสอนเป็นการเตือนใจผู้เสี่ยงทายให้ยึดมั่นอยู่ในหลักธรรมของศาสนา นับแต่การมีสติ ขันติ กรรม ทุกข์ บุญกุศล ความสามัคคี อกุศลมูล ปัญญา การวชิธรรม การให้ทาน อนิจจัง และแนะแนวทางประพฤติปฏิบัติชีวิตที่ถูกต้อง นับได้ว่าวรรณกรรมใบเขียนซีนอกจากจะเป็นการทำนายแล้ว ยังแฝงวิธีสั่งสอนได้อย่างเหมาะสม ทำให้ผู้เสี่ยงทายสามารถนำข้อคิดและหลักธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง

๒. วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในวรรณกรรมใบเชิยมชี

แม้วรรณกรรมใบเชิยมชีจะมีความยาวเพียง ๒ – ๕ บท แต่เนื้อหาคำทำนายได้สะท้อนภาพสังคมไว้อย่างชัดเจน การศึกษาเนื้อหาใบเชิยมชีทำให้ได้เห็นภาพสะท้อนสังคมไทยเนื่องจากผู้แต่งใบเชิยมชีได้นำเรื่องราว แนวคิด ความเป็นอยู่ ความเชื่อ ค่านิยมของคนในสังคมไปเขียนไว้ในใบเชิยมชี

ภาพสะท้อนสังคมไทยที่ปรากฏในวรรณกรรมใบเชิยมชี มีดังนี้

๒.๑ ความเชื่อ

๒.๑.๑ ค่านิยม

๒.๑.๑ วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมด้านความเชื่อในวรรณกรรมใบเชิยมชี มีดังนี้

๒.๑.๑.๑ ความเชื่อทางพุทธศาสนา

๒.๑.๑.๒ ความเชื่อทางโหราศาสตร์

๒.๑.๑.๓ ความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์และความเชื่อเรื่องผีสิงเทวดา เจ้ากรรมนายเวร

๒.๑.๑.๔ ความเชื่อเรื่องลักษณะของบุคคล

๒.๑.๑.๕ ความเชื่อเรื่องขวัญ

๒.๑.๑.๑ ความเชื่อทางพระพุทธศาสนา

คนในสังคมไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธและปฏิบัติตามหลักธรรมของพุทธศาสนา โดยหลักของศาสนาพุทธสอนให้ทุกคนทำความดี ละเว้นความชั่วและทำจิตใจให้บริสุทธิ์ สังคมไทยมีความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม การเวียนว่ายตายเกิด และเรื่องบาปบุญ การทำบุญของคนในสังคมไทยเชื่อว่าผลบุญจะทำให้บุคคลนั้นได้รับความสุขความสบายในชีวิต ความเชื่อ หมายถึง การที่มนุษย์ยอมรับนับถือ หรือเกิด การยึดมั่นถือมั่นในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัยและมั่นคงในชีวิตนั้นอาจมีเหตุผลที่เพียงพอต่อการยอมรับหรือไม่ก็ได้ และเมื่อมนุษย์เกิดยอมรับในเรื่องใด เรื่องหนึ่ง แล้วก็จะมีการแสดงออกไม่ว่าจะทางกาย หรือทางใจ ซึ่งการยอมรับนับถือ (ขนิษฐา จิตชินะกุล. ๒๕๕๕: ๓๓) คนไทยจึงนิยมทำบุญและสร้างกุศล เพื่อสะสมผลบุญและกรรมดี ความเชื่อทางพุทธศาสนาที่ปรากฏในวรรณกรรมใบเชิยมชี มีดังนี้

๒.๑.๑.๑.๑ ความเชื่อเรื่องวัฏสงสารการเวียนว่ายตายเกิด แม้ว่าแก่นแท้ของพระพุทธศาสนาจะมุ่งสอนเรื่องนิพพาน แต่ก็ก็เป็นสิ่งที่เป็นนามธรรมจนยากที่บุคคลโดยทั่วไปจะเข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง แต่หากนำเรื่องการเวียนว่ายตายเกิดมาสอนและปลูกฝังให้บุคคลทั่วไปรับรู้จะทำให้เข้าใจได้ง่าย และเป็นหลักคำสอนที่สัมพันธ์กับศาสนา เพราะบุคคลในสังคมไทยเชื่อว่าการตายแล้วเกิดใหม่ คือ การเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในสังสารวัฏ เพื่อชดใช้กรรมเสมือนเป็นสิ่งที่มองเห็นเป็นรูปธรรม ซึ่งจะเข้าใจและซึมซับได้ง่ายขึ้น จะเห็นว่าในคำทำนายมากมายมักสอนเรื่องกรรม ทั้งกรรมแต่ชาติปางก่อนและในชาติปัจจุบัน ดังคำว่า

ใบที่สิบเอ็ดเหมือนวันพระจันทร์ฉาย
 มีเมฆปิดมิดไว้เคียงใกล้กาย
 แล้วผันผายออกห่างสว่างเต็ม
 ซาติปางก่อนทำเท่าไรได้เท่านั้น
 พอสมกันสมบูรณ์ไม่พูนเพิ่ม
 ฝ่ายข้างหน้าว่าดีทวีเต็ม
 แม้ความเดิมแม้นลูกได้ผูกพัน
 ใบเขียนซีที่ ๗ วัดไตรมิตรฯ

คนไทยมีความเชื่อว่า ซาติก่อนเคยทำสิ่งใดไว้ เมื่อมาเกิดในชาตินี้ ก็จะได้รับ
 ผลแห่งการกระทำนั้น ๆ คนที่เกิดมาหน้าตางดงาม มีฐานะดี คนทั่วไปมักเชื่อว่าบุคคลนั้นเคย
 สร้างบุญในชาติก่อนไว้มาก คนไทยจึงมีความเชื่อเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด ดังความว่า

ใบที่สิบแปดพยากรณ์สุนทรเจลย
 ด้วยกุศลบุญสร้างไว้ปางก่อน
 จะน้อมนำให้สบายและเบิกบาน
 ท่านจะมีถิ่นฐานบ้านสำนัก
 และยศศักดิ์สิ่งหอมพร้อมสมาน
 ทั้งข้าทาสอภิศักดิ์สูงการ
 ทุกแรมวารสุขนี้ไม่มีคลาย
 ใบเขียนซีที่ ๑๘ วัดผาสุมณีจักร

คนที่เกิดมาในชาตินี้มีทรัพย์สินสมบัติ ลาภยศ ข้าทาสบริวาร และมีความสุข
 สมบูรณ์นั้น เชื่อกันว่าเป็นเพราะบุญกุศลที่เคยกระทำในชาติก่อน ดังปรากฏในมงคลสูตรคำ
 จันท์ ข้อที่ ๕ ความเป็นผู้ทำบุญไว้ในปางก่อน (บุญมี แท่นแก้ว. ๒๕๓๘: ๒๑๖) มงคลข้อนี้
 กล่าวถึงการมีบุญวาสนาบารมี การได้สร้าง คุณงามความดีไว้ก่อนแล้วได้รับความดีงามหรือ
 บารมีของบุญภายหลัง

ใบที่แปดบอกให้อย่าใจฝ่อ
 ทำดีต่อไปจะได้ผล
 ใครที่พุดูยงอย่าหลงกล
 ให้สติเตือนตนตลอดกาล
 พันภัยผองป้องปัดอุบัติเหตุ
 สันนิเสสโลกหลงพันสงสาร
 ใบเขียนซีที่ ๘ วัดมณีชลขันธ์

อันชีวิตที่เคยรุ่งโรจน์นั้น
จะแปรผันเปลี่ยนหน้ากลับเป็นหลัง
ดูจกวัน หม่นไปไม่จริง
อนิจจัง เกิด ดับ เป็นธรรมดา

ใบเชิยมชีที่ ๒ วัดปรมย์ยิกาวาส

ข้อความตอนนี้กล่าวถึง ผู้ที่ไม่มีกิเลส ไม่มีความโลภ ความหลง จะหลุดพ้นจากสงสาร พญานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ (ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖: ๑๑๑๓) ให้ความหมายคำว่า สงสาร หมายถึง การเวียนว่ายตายเกิด การเวียนตายเวียนเกิด เป้าหมายสูงสุดของพุทธศาสนายูที่นิพพาน คือ ความดับสนิทแห่งกิเลส และกองทุกข์ นิพพานเป็นเรื่องของจิตใจมนุษย์ที่ไม่มีมีความโลภ โกรธ หลง พระพุทธเจ้าทรงตั้งพระทัยให้ชาวพุทธได้ไปสู่นิพพาน แต่ทรงเห็นว่า เป็นสิ่งที่อธิบายให้เข้าใจได้ยาก จึงทรงยกเรื่อง สงสาร คือ การเวียนว่ายตายเกิด เพื่อให้ชาวพุทธได้เห็นแนวทางปฏิบัติว่า หากบุคคลนั้นกระทำความดี เมื่อตายไปแล้วอาจจะไปเกิดในชาติภพที่ดีกว่าเดิมหรือได้รับความทุกข์ยากลำบาก คำสอนนี้เพื่อ จูงใจให้คนประพฤติดี ประพฤติชอบ ความเชื่อ สอดคล้องกับหลักทั่วไปของพุทธศาสนา ๓ ประการ คือ ละเว้นความชั่วทั้งปวง ทำความดีและชำระจิตใจให้สะอาด บุคคลผู้บรรลุนิพพานแล้วแต่ยังมีชีวิตอยู่เรียกว่าบรรลู่ “กิเลสนิพพาน” (สุชีพ ปุณฺณานุภาพ. ๒๕๓๘: ๒๓๖) คือ ความดับกิเลส เมื่อสิ้นชีวิตแล้ว เรียกว่า ชันธนิพพาน คือ ความดับทุกข์ การที่ชาวพุทธถือว่า นิพพานเป็นอุดมคติ หรือเป็นหลักสูงสุดทางพุทธศาสนาก็เพราะการเรียนรู้ และการปฏิบัติตามหลักคำสอนของพุทธศาสนาเป็นไปเพื่อทำกิเลส คือ ความไม่ดีไม่งามต่าง ๆ ทางจิตใจให้น้อยลง ถ้าทำได้ถึงขั้นดับโดยไม่เหลือในที่สุด ก็ถือว่า บรรลุสภาพที่ไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดอีกต่อไป

สังคมไทยมีความเชื่อเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด และเชื่อว่าผู้ใดทำความดีในชาตินี้ จะได้ไปเกิดในสภาพที่ดีกว่าเดิมในชาติหน้า ดังปรากฏในมงคลสูตรข้อที่ ๕ “บุพเพ จ กตปุญฺญตา” (สำลี รัชสุทฺธิ. ๒๕๔๕: ๓๙) หมายถึง เป็นผู้ทำบุญทำกุศลไว้มา การมีบุญวาสนาบารมี การได้สร้างคุณงามความดีไว้ก่อนแล้ว ได้ฟังความดีงามหรือบารมีของบุญในภายหลัง

๒.๑.๑.๒ ความเชื่อเรื่องทำดีได้ดี พุทธศาสนิกชนเชื่อมั่นในพุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า กลยาณการี กลยาณํ ปาปการี จ ปาปํ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว (อุดม ดุจศรีวัชร. ๒๕๓๙: ๑๔) ดังความว่า

ท่านทนายว่าดวงชะตาเวลานี้
เข้าเกณฑ์ดีจะได้ทั้งลาภผล
ความที่หวังจะได้ตั้งกมล
ด้วยเหตุผลที่ได้สร้างบุญและทาน

ใบเชิยมชีที่ ๒๘ วัดปรมย์ยิกาวาส

ข้อความในใบเขียนชิตอนนี้ แสดงความเชื่อเรื่องการสะสมบุญและบริจาคทาน ว่า หากผู้เสี่ยงทายมีชะตาชีวิตที่ดีขึ้น ได้ลาภและสมหวังในสิ่งต่าง ๆ เนื่องจากได้สร้างบุญและให้ทานไว้ ทำให้ได้รับผลตอบแทน

อย่าตรอมตรมของหายจะได้กลับ
ชะตาไม่อาภัพคนรับขวัญ
จะทำการจองคู่สำหรับอรวัน
ลาภจะพลันเกิดเพราะสร้างทางดีเอย

ใบเขียนชิตที่ ๓๓ วัดป่าเลไลยก์

ความเชื่อในใบเขียนชิตที่ว่า หากผู้เสี่ยงทายทำความดีในการดำเนินชีวิตนั้น จะทำให้บุคคลนั้นทำงานสิ่งใดก็จะประสบผลสำเร็จ สิ่งของที่สูญหายจะได้กลับคืน มีคนช่วยเหลือ และมีลาภ

ที่เจ็ดเสร็จทุกข์เป็นสุข
ทั้งบ้านเรือนเพื่อนกินก็ยินดี
แต่วันนี้มีกรรมไม่สำราญ
จงทำบุญให้ทานประมาณจิต
คงสมคิดสมรักสมศรัทธา
อย่าอ้อมอ้อมโลกมากจักยากจน

ใบเขียนชิตที่ ๗ วัดกษัตราธิราช

เมื่อประสบเคราะห์กรรม คนไทยจะเชื่อว่าให้หมั่นทำบุญและให้ทาน จะได้ช่วยแก้ไขให้ประสบ สิ่งที่ดีงามในชีวิต

สังคมไทยมีความเชื่อว่าเมื่อคนเราทำความดี ก็จะได้รับผลแห่งความดีนั้น ตอบแทนความเชื่อนี้ทำให้สังคมสงบสุข เพราะคนในสังคมปฏิบัติตนตามแนวทางที่ถูกต้อง ด้วยการทำบุญและให้ทาน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

ตกปลายปีจะมีโชคติดต่อ
จะคิดก่อการอะไรก็ได้ผล
คราวเคราะห์ร้าย หนีร้ายไปไม่พ้น
คราวเคราะห์ดีกุศลผลให้เอย

ใบเขียนชิตที่ ๒๘ วัดป่าเลไลยก์

ความเชื่อเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด ความเชื่อเรื่องทำดีได้ดี เป็นความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อคนในสังคม ในส่วนที่เป็นการจูงใจให้คนกระทำความดี โดยหวังผลแห่งการกระทำดีในชาติหน้า ความเชื่อทางพุทธศาสนามีผลต่อสังคม จึงทำให้สังคมมีความสงบสุข

๒.๑.๒ ความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์

ความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์เป็นความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการทำนายทายทัก ดูฤกษ์วันดีวันร้าย ดูโชคชะตาราศีจากวัน เดือน ปี (ประเทือง คล้ายสุบรรณ. ๒๕๓๑: ๑๔๖) ซึ่งเป็นความเชื่อที่ได้มีการถ่ายทอดมาตั้งแต่อดีต และเป็นเรื่องที่คนในสังคมได้ให้ความสนใจเป็นอย่างมากเพราะหลายคนมี ความเชื่อว่าชีวิตขึ้นอยู่กับฟ้าลิขิต ดวงดาวและฤกษ์ยามต่าง ๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์ ความเชื่อทางโหราศาสตร์ที่ปรากฏในวรรณกรรมใบเขียนซี ได้แก่ ความเชื่อเรื่องโชคชะตาและความเชื่อทางโชคกลาง

๒.๑.๒.๑ ความเชื่อเรื่องโชคชะตา

เชื่อว่าดวงชะตาของผู้เสี่ยงทายมีศัตรู ทำให้ประกอบกิจการงานไม่ประสบความสำเร็จ ดังความว่า “ ดิถีที่ ๓ มีอธิบาย ๘ ข้อ ข้อ ๑ ทำนายว่า ท่านมีความนึกคิดหมกมุ่นอยู่ในกรณีต่าง ๆ ในใจข้อ ๒ ทำนายว่า ความคิดนั้นเปล่าประโยชน์จึงเลิกกลับเสียเถอะ เพราะชะตาราศีของท่านมีอิริ...” (ใบเขียนซีที่ ๓ วัดพนัญเชิง)

บุคคลที่ทำงานแล้วประสบความสำเร็จนั้น ส่วนหนึ่งมาจากความเชื่อในวรรณกรรมใบเขียนซีว่า เนื่องจากโชคชะตาและวาสนามีส่วนช่วย ดังความว่า “ ข้อ ๓ ทำนายว่า กิจการใดที่ท่านทำอยู่นี้ต้องพยายามระมัดระวังทำราชการนั้น ข้อ ๔ ทำนายว่าตัวของท่านเองนั้นมีชะตาราศีและประกอบด้วยวาสนา เหมือนกันความดีในการงานจะมีมาถึง...” (ใบเขียนซีที่ ๑๔ วัดพนัญเชิง)

การที่บุคคลต้องพลัดพรากจากญาติพี่น้องนั้น คนในสังคมไทยมีความเชื่อว่าโชคชะตามีส่วนทำให้บุคคลเกิดความทุกข์ จึงได้รับความโศกเศร้า

ถามพี่น้องเห็นจะต้องพลัดพราก

ชะตาตกตกยากเห็นสุดฝืน

แต่ทุกข์แล้วสุขจะมีชีวิตยืน

เพราะบุญชูให้ขึ้นอารมณ์เอย

ใบเขียนซีที่ ๓๕ วัดป่าเลไลยก์

บุคคลที่เกิดเรื่องเดือดร้อน แพ้คดีความ คนในสังคมเชื่อว่าเกิดจากบุคคลนั้นมีโชคชะตาที่ตกต่ำ ทำให้ต้องมีเรื่องเดือดร้อนใจอยู่เสมอ ดังความว่า

ระวังตัวอย่ากลัว ชะล่าจิต

ฉวยพลั้งผิดจะก่อเรื่องถึงเคืองเข็ญ

ชะตาตกเขาจะเขียดเลือดกระเด็น

เกิดเรื่องเข็ญเป็นความแค้นคดี

ใบเขียนซีที่ ๑๐ วัดป่าเลไลยก์

ความเชื่อเรื่องการประกอบอาชีพอย่างสุจริต จะทำให้ชีวิตเจริญรุ่งเรือง ผู้ที่คิดตั้งตัวด้วย การเสี่ยงโชค เล่นการพนันนั้นในที่สุดจะสูญเสียทรัพย์สิน ครอบครัวไม่สงบสุข ผู้เสี่ยงทายไม่ควรเข้าไปเกี่ยวข้อง ดังความว่า

การคิดหวังตั้งตัวด้วยเสี่ยงโชค
หวังโผล่การพนันนั้นอย่าหมาย
เพราะดวงไม่เสริมส่งบ่งทำนาย
จะเสียหายการเงิน อย่าเพลันเลย

ใบเชียมชีที่ ๓๐ วัดปรมย์ยิกาวาส

คิดถึงอกอาตมาอย่าคะนอง
การพนันนั้นของไม่ค่อยดี
ถ้าขึ้นเล่นเช่นเคยจะเสียทรัพย์
ระย้าบครอบครัวจะปั่นป่วน

ใบเชียมชีที่ ๖ วัดป่าเลไลยก์

ข้อความในวรรณกรรมใบเชียมชีด้านความเชื่อเรื่องโชคชะตาของผู้เสี่ยงทาย กล่าวว่า เมื่อผู้เสี่ยงทายมีอายุมากขึ้นจะมีชีวิตที่มีความสุข เพราะได้ทำงานประกอบอาชีพมานาน เป็นการให้กำลังใจ ผู้เสี่ยงทายในการดำเนินชีวิตว่าให้อุตสาหะพากเพียร เพื่อจะได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่สงบสุข ดังความว่า

เกณฑ์ชะตาเมื่อชราจะหมดทุกข์
มีแต่สุขทุกอย่างช่างสดใส
ตอบข้อความเท่าที่ได้ถามไป
จบข้อไขพาที่เพียงนี้เอย

ใบเชียมชีที่ ๑๒ วัดปรมย์ยิกาวาส

ความเชื่อเรื่องโชคชะตา ได้กล่าวถึงการดำเนินชีวิตของคนเราส่วนหนึ่ง ขึ้นกับโชคชะตาทั้งเรื่อง การประกอบอาชีพ ศัตรู การพลัดพรากจากญาติพี่น้อง และคดีความ ถ้าโชคชะตาว่าสวัสดิกะก็มีความสุขความเจริญ แต่บางครั้งเกิดเรื่องทุกข์ร้อน ปัญหาต่าง ๆ ก็เพราะชะตาตกต่ำ

๒.๑.๒.๒ ความเชื่อเรื่องโชคกลาง

ความเชื่อเรื่องโชคกลาง เป็นความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อคนในสังคมไทย เนื่องจากเป็นความเชื่อที่ปรากฏให้เห็นเพื่อบอกเหตุล่วงหน้า ซึ่งมีทั้งเหตุร้ายและเหตุดี (ชนินฐา จิตชินะกุล. ๒๕๔๕: ๔๖) ความเชื่อเรื่องโชคกลางในวรรณกรรมใบเชียมชี มีดังนี้

๒.๑.๒.๒.๑ ความเชื่อในสิ่งที่เป็นสิริมงคล เมื่อคนเราตื่นนอนในตอนเช้า จะล้างหน้าทำความสะอาดร่างกาย เนื่องจากคนเรามีความเชื่อว่าถ้าจะให้เกิดสิริมงคลตลอดวัน

ควรล่วงหน้าทางทิศตะวันออก ซึ่งพระอาทิตย์กำลังจะขึ้น จะทำให้ประกอบกิจใดในวันนั้นจะประสบความสำเร็จ ดังความว่า

หมั่นสวดมนต์ไหว้พระละการบาป

จะได้ลาภสมจิตที่คิดฝัน

ตื่นเช้าให้ล่วงหน้าด้านตะวันออก

โชคจะผันผายมาหาเราเอง

ใบเชียมซีที่ ๒๐ วัดปรมย์ยิกาวาส

- ความเชื่อเรื่องการล่วงหน้าทางทิศตะวันออก เพื่อความเป็นสิริมงคล
นี้มีมานานแล้ว ดังปรากฏในเรื่อง สวัสดิรักษา ของท่านสุนทรภู่ (กรมศิลปากร. ๒๕๔๕: ๓๕๕)

ว่าเจ้าตรูสุริโยโหนทัย

ตื่นนอนให้ห้ามมิให้อย่าโกรธา

ผินพักตร์สู่บุรพทิศแลทักษิณ

เสกวารินด้วยพระธรรมคาถา

ที่นับถือคือพระไตรสรณนา

ถ้วนสามคราจึงชำระสระพระพักตร์

แล้วเอื้อนอรรถตรัสความที่ดีก่อน

จะถวารพูนเกิดประเสริฐศักดิ์

- ความเชื่อเรื่องสิริมงคลในตอนเช้านั้น เป็นความเชื่อที่คนไทย
ส่วนมากนิยมปฏิบัติเพื่อความสบายใจและจะได้ประสบความสำเร็จในการทำงานและการดำเนิน
ชีวิต

๒.๑.๒.๒.๒ ความเชื่อเรื่องการเลือกวันเพื่อการเสี่ยงโชคที่ทำให้โชคดี
มักจะนิยมเสี่ยงโชคในวันจันทร์ เนื่องจากตำราโหราศาสตร์ถือว่าวันจันทร์เป็นวันที่ใช้ในการ
ประกอบกิจการ อันเป็นมงคล (พลูหลวง. ๒๕๔๘: ๓)

เคยทำบุญคุณใครเขาให้ตอบ

โรคหืดหอบหายไปไม่แปรผัน

คนกลั่นแกล้งแย่งชิงวิ่งหนีพลัน

เสี่ยงวันจันทร์เลขเจ็ดดีเด็ดเอ๋ย

ใบเชียมซีที่ ๑๘ วัดมณีชลขันธ์

ความเชื่อเรื่องการเลือกวันในการเสี่ยงโชค มีปรากฏเพียง ๑ วัด ได้แก่
วัดมณีชลขันธ์ จังหวัดลพบุรี นอกจากจะบอกวันที่เพื่อเสี่ยงโชคแล้ว ยังให้ข้อมูลด้านตัวเลข
เพื่อเสี่ยงโชคด้วย เช่น ถ้าจะเสี่ยงโชควันจันทร์ ให้เลือกเลขเจ็ด อาจเป็นเพราะสัมผัสอักษร “จ”
ทั้งตำราทำนายฝันกล่าวถึงอิทธิพลเลขกำลังวันว่า ถ้าสลากออกวันจันทร์ งวดนั้นจะมีเลขวิ่ง
ได้แก่ เลขเจ็ด (ญาณทิพย์. ๒๕๔๕: ๒๐๖)

๒.๑.๒.๒.๓ ความเชื่อเรื่องทิศ เนื้อหาคำทำนายใบเชียมซีกล่าวถึงความ
เชื่อเรื่องทิศที่เหมาะสมในการเดินทาง ทำให้มีโชคลาภและความสำเร็จ โดยให้เดินทางทิศ

ตะวันออก ทิศตะวันตก-เฉียงเหนือ ทิศใต้ และทิศตะวันตก ความเชื่อเรื่องทิศของคนสมัยก่อน (ลามก กลั่นเจริญ. ๒๕๓๕: ๒๐๖ – ๒๐๙) สรุปว่า ข้อควรคำนึงในการเดินทางนั้น ผู้เดินทางควรเลือกเดินทางทิศเทพเจ้า เพื่อความเป็นสิริมงคล มีโชคลาภและคลาดแคล้วศัตรู ได้แก่ วันอาทิตย์ ควรเดินทางทิศอาคเนย์ วันจันทร์ ควรเดินทางทิศปัจฉิม วันอังคาร ควรเดินทางทิศเหนือ วันพุธ ควรเดินทางทิศทักษิณ วันพฤหัสบดี ควรเดินทางทิศอุดร วันศุกร์ ควรเดินทางทิศบูรพา และวันเสาร์ ควรเดินทางทิศพายัพ ผู้เดินทางพึงหลีกเลี่ยงทิศผีหลวง เนื่องจากอาจเกิดอันตราย ส่วนทิศหลาวเหล็ก พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒ (ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๕๖: ๑๒๗๔) อธิบายว่า เป็นทิศที่โหดร้ายไม่ดี ผู้เดินทางไม่ควรเดินทางให้ตรงกับทิศหลาวเหล็กตก เพราะจะแพภัยตัวเองหรือเจ็บป่วย ต้องศัตราวาอุรมีอันตราย เช่น วันอาทิตย์ไม่ควรเดินทางไปทางทิศตะวันตก วันจันทร์ไม่ควรเดินทางไปทางทิศตะวันออก วันอังคารและวันพุธไม่ควรเดินทางไปทางทิศเหนือ วันพฤหัสบดีไม่ควรเดินทางไปทางทิศใต้ วันศุกร์ไม่ควรเดินทางไปทางทิศตะวันตกและวันเสาร์ไม่ควรเดินทางไปทางทิศตะวันออก เป็นต้น

การเดินทางไปทิศตะวันออกจะทำให้ผู้เสี่ยงทายได้โชคลาภอันยิ่งใหญ่ ทั้งนี้ผู้เสี่ยงทายควรรักษาศีล แผ่เมตตาอย่างสม่ำเสมอ จึงจะโชคดี ดังความว่า

เดินทางทิศบูรพมหาโชค

เลขโฉลก สามห้า อย่าลืมหอง

แผ่เมตตาทุกวันให้มั่นคง

กุศลส่งสมหมายดังทายเออ

ใบเชิยมชีที่ ๑๐ วัดมณีชลขันธ์

เดินทางไปทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ผู้เสี่ยงทายจะโชคดี ไม่มีความทุกข์ร้อน ผู้เสี่ยงทายควรสวดมนต์ไหว้พระเป็นประจำ จึงจะมีความสุข

เดินทางทิศพายัพไม่อัปโชค

พันทุกข์โศกได้ปลื้มสุดเต็มคำ

หมั่นท่องบ่นมนต์พระเป็นประจำ

หลวงพ่อบ้างเจ้าคำเลิศล้ำเออ

ใบเชิยมชีที่ ๑๕ วัดมณีชลขันธ์

เดินทางไปทิศใต้ และทิศตะวันตก ผู้เสี่ยงทายประสบความสำเร็จ เป็นทิศที่ควรเดินทาง

แม้ตามการไปมาจะคลาไคล
 ทำนบอวกไว้ตามคำที่ท่านาย
 ทิศทักษิณทิศประจิมริมวิถี
 หนทางนี้ท่านควรจะผันผาย
 ไบเชียมซีที่ ๒๕ วัดพระปฐมเจดีย์

ข้อ ๕ ทำนายว่า สิบไปเบื้องหน้าทางทิศใต้ ท่านจะพบปะหนทางทั้งดงาม
 ไบเชียมซีที่ ๒๕ วัดพนัญเชิง

ความเชื่อเรื่องโชคลางที่ปรากฏในวรรณกรรมไบเชียมซี ได้แก่ ความเชื่อเรื่องสิริมงคลในชีวิต ตื่นนอนตอนเช้าควรง้างหน้าหันไปทิศตะวันออกแล้วจะโชคดีตลอดวัน ความเชื่อเรื่องการเสี่ยงโชค ควรเลือกวันในการเสี่ยงโชค เพื่อจะได้โชคดีมีลาภและความเชื่อเรื่องทิศที่เหมาะสมในการเดินทาง จะมีโชคลาภ ได้แก่ ทิศตะวันออก ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ทิศใต้ และทิศตะวันตก

๒.๑.๓ ความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ และความเชื่อเรื่องผีสิงเทวดา เจ้ากรรมนายเวร

ความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ และความเชื่อเรื่องผีสิงเทวดา เป็นความเชื่อที่เร้นลับยากแก่การพิสูจน์ ขนิษฐา จิตชินะกุล (๒๕๔๕: ๔๓) สรุปว่า ไสยศาสตร์ หมายถึง เวทมนตร์คาถาอาคมที่ใช้เพื่อป้องกันตัวเองและใช้เพื่อทำร้ายผู้อื่น ความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ที่ปรากฏในวรรณกรรมไบเชียมซี ได้แก่ ความเชื่อเรื่องการสะเดาะเคราะห์ และความเชื่อเรื่องการกราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์

๒.๑.๓.๑ ความเชื่อเรื่องการสะเดาะเคราะห์ เมื่อเกิดเรื่องทุกข์ร้อนขึ้นคนมักจะมี ความเชื่อ ว่า ควรแก้ไขด้วยการสะเดาะเคราะห์เพื่อให้พ้นทุกข์โดยการทำบุญตักบาตร สวดมนต์ แผ่เมตตาให้เจ้ากรรม-นายเวร ปลอยนกปลอยปลา เติมน้ำมันหน้าพระพุทธรูป การกระทำเช่นนี้คนทั่วไปเชื่อว่าจะช่วยบรรเทาเคราะห์ร้ายให้เบาลง เนื้อหาวรรณกรรมไบเชียมซีมีกล่าวถึงความเชื่อเรื่องการสะเดาะเคราะห์ ดังนี้

การสะเดาะเคราะห์ด้วยการปลอยนกปลอยปลา เติมน้ำมันหน้าพระพุทธรูป ห่มผ้าพระพุทธรูป ปิดทองพระพุทธรูป รวมทั้งการแผ่เมตตา จะทำให้ผู้เสี่ยงทายหมดเคราะห์ ผ่อนจากเคราะห์ร้ายให้ บรรเทาลง ดังความว่า

ผู้ใดได้ไปนี้จึงรู้ล้น
 ว่าเคราะห์ร้ายร้ายมากวิบากเกิน
 จงบำเพ็ญกุศลหลายหลายอย่าง
 เสดาะห์เคราะห์เสียบ้างจงหำงเหิน
 หนักเป็นเบาพอทำเนาไม่ยับเยิน
 ปลอยนกเฝินปลอยปลาไปด้วยใจบุญ

เติมน้ำมันหน้าพระห่มผ้าพระ
 ปิดทองพระด้วยเสียสละจิตสุนทร
 แผ่เมตตาทุกทิศอย่าการุณ
 คงเกื้อกูลแม่ด้วยใจทุกวันเอย

ใบเชียมซีที่ ๑๖ วัดป่าเลไลยก์

ความเชื่อเรื่องการสะเดาะเคราะห์ด้วยการปลี่ยนกปลอยปลา นั้น คนไทย
 นิยมกันมาก เพราะเชื่อว่าการสะเดาะเคราะห์ด้วยการปลี่ยนกปลอยปลาจะเป็นการต่อชีวิตของ
 ตน ทำให้มีอายุยืนยาว และมีความสุข ดังความว่า

จงปลี่ยนกปลอยปลาให้รอดตาย
 เรื่องที่หมายจะได้สมอารมณ์ฝัน
 ต่อไปนี้มีสุขเพิ่มผลพลัน
 จบราพันพาทีเพียงนี้เอย

ใบเชียมซีที่ ๘ วัดปรมัยยิกาวาส

ความเชื่อเรื่องการสะเดาะเคราะห์ด้วยการทำพิธีสะเดาะเคราะห์ด้วยการเติม
 น้ำมันที่บูชา ถือว่าเป็นการสะเดาะเคราะห์ร้ายให้กลายเป็นดีได้ จะได้มีโชคลาภ ดังความว่า

ใครขอได้ใบนี้เป็นที่เคราะห์
 ต้องสะเดาะด้วยน้ำมันฟังปัญหา
 เติมตะเกียงไว้ที่บูชา
 ไปข้างหน้าคงสมอารมณ์ปอง

ใบเชียมซีที่ ๒๐ วัดโสธรฯ

เป็นคราวเคราะห์เพราะกรรมจะซ้ำใจ
 จงแก้ไขเร่งทำตามพิธี
 ตามประทีปจุดอยู่ที่บูชา
 น้ำมันหาเติมใส่ให้เรืองศรี
 จะสะเดาะเคราะห์ร้ายหายเป็นดี
 บังเกิดมีคุณงามตามอารมณ์

ใบเชียมซีที่ ๒๐ วัดกลางอ่างแก้ว

การสะเดาะเคราะห์สามารถทำได้หลายวิธี ผู้เสี่ยงทายสามารถเลือกแนวทางที่
 จะกระทำได้ เช่น การดักบาตรและทำบุญเป็นการสะเดาะเคราะห์วิธีหนึ่ง ดังข้อความต่อไปนี้

ให้ใส่บาตรทำบุญสะเดาะเคราะห์

จึงจะเหมาะสมทุกขกลับสุขขี

บุตรที่ถามท่านว่าเป็นบุตร

ต่อสิ้นปีโชคจะดีขึ้นกว่าเดิม

ใบเชียมซีที่ ๕ วัดปรมย์ยิกาวาส

จงทำบุญตักบาตรสร้างกุศล

เคราะห์จะพ้นดังทำนายไม่ขัดขึ้น

อันข้าวของที่หายจะได้คืน

จะค่อยฟื้นเพิ่มสุขคลายทุกข์เอย

ใบเชียมซีที่ ๒๑ วัดปรมย์ยิกาวาส

๒.๑.๓.๒ ความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ (ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖: ๑๑๙๑) อธิบายคำว่า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ หมายถึง สิ่งหรือ ภาวะที่เชื่อว่ามีอำนาจเหนือธรรมชาติ สามารถบันดาลให้เป็นไปหรือให้สำเร็จได้ดังปรารถนา ตามความเชื่อของคนไทย สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ได้แก่ พระพุทธรูป โบราณสถาน วัด เทพเจ้าต่าง ๆ รวมทั้งเจ้าพ่อ เจ้าแม่ที่นับถือกันว่าศักดิ์สิทธิ์ เช่น เจ้าพ่อหอกลอง เจ้าแม่ทับทิม เป็นต้น คนไทย มีความเชื่อว่าการกราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์จะทำให้ได้รับสิ่งที่หวังไว้ หรือช่วยแก้ไขความทุกข์ให้ ผ่อนคลายไป รวมทั้งการถือศีล กินอาหารเจ ปฏิบัติธรรมต่าง ๆ ช่วงเทศกาลสำคัญ ๆ เช่น วัน ขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ คนไทยจะนิยมไปกราบไหว้ขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อนี้จึงเป็นสิ่งที่คนไทยนิยมกระทำ ดังความว่า

แต่พอมิทางออกบอกให้รู้

จงกราบบูชาพระระลิกมัน

ยิ่งถือศีลกินเจเรื่อยมรค์รัน

จะพ้นอันตรายคลี่คลายเอย

ใบเชียมซีที่ ๙ วัดมณีชลขันธ์

เจ ตามความหมายพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ (ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖: ๓๒๐) หมายถึง อาหารที่ไม่ปรุงด้วยเนื้อสัตว์ และผักบางชนิด เช่น กระเทียม กุยช่าย ผักชี ผู้รับประทานอาหารเจ คือ ผู้ที่ไม่ต้องการเบียดเบียนสัตว์ จึง รับประทานอาหารที่ปรุงจากผัก เชื่อกันว่าผู้ที่ถือศีลกินเจนั้น จะทำให้ปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ

จะเจ็บไข้ได้ป่วยเร่งระวัง

จะเสียทั้งเงินทองและทรัพย์สิน

จงสวามนดีไหว้พระเป็นอาจิณ

รักษาศีลครองธรรมเพื่อบรรเทา

ทุกข์จะได้ค่อยคลายวายสร้างโคก

ความอับโชคจะพลอยสิ้นความอับเฉา
เรื่องร้ายจะได้ผ่อนหนักเป็นเบา
เมื่อย่างเข้าปีหน้าดีขึ้นเอย

ใบเชียมซีที่ ๑๑ วัดปรมย์ยิกาวาส

เมื่อเกิดเรื่องเดือดร้อน เจ็บป่วย สูญเสียเงินทองและทรัพย์สิน คนไทยจะมีความเชื่อว่า การได้ สวดมนต์ ไหว้พระ ถวายศีล ปฏิบัติธรรม จะช่วยบรรเทาให้เคราะห์ร้ายนั้นน้อยลง เป็นการให้กำลังใจ และทำให้ผู้นั้นมีจิตใจผ่องใส มีความสุขขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า ชั่วเจ็ดที ดีเจ็ดหน

หมั่นสวดมนต์ไหว้พระละการบาป
จะได้ลาภสมจิตที่คิดฝัน
ตื่นเช้าให้ล้างหน้าด้านตะวัน
โชคจะผันผายมาหาเราเอง

ใบเชียมซีที่ ๒๐ วัดปรมย์ยิกาวาส

ความเชื่อเรื่องการสวดมนต์ไหว้พระและไม่ประพฤติบาปนั้น เป็นความเชื่อที่คนไทยยอมรับนับถือและนำมาปฏิบัติ การประพฤติบาป แม้จะไม่มีผู้อื่นทราบ แต่จิตใจผู้กระทำจะไม่สงบสุข เกิดความวิตก-กังวล ละอายใจในการทำบาปและเกรงกลัวผลของบาปอยู่เสมอ หากผู้เสี่ยงทายสามารถรักษาดนให้ละการทำบาปได้ ผู้เสี่ยงทายก็จะมีความสุข สังคมก็ไม่เดือดร้อน เกิดความสุขตลอดไป ความเชื่อนี้จึงเป็นสิ่งดีที่ควรปฏิบัติ

๒.๑.๓.๓ ความเชื่อเรื่องผีसाงเทวดาเจ้ากรรมนายเวร แม้ว่าคนไทยส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาพุทธ แต่ความเชื่อเรื่องผีसाงเทวดาเจ้ากรรมนายเวร ก็ยังได้รับการยอมรับนับถือมาช้านาน จึงอาจกล่าวได้ว่า ความเชื่อเรื่องผีसाงเทวดาและเจ้ากรรมนายเวร มีผลต่อพฤติกรรมของคนในสังคม คนจะตั้งใจทำความดีเพื่อหวังให้ผีसाงเทวดาคຸ້ມครอง ส่วนคำว่า เจ้ากรรมนายเวรนั้น ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ (ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖ : ๓๒๒) ให้ความหมายว่า หมายถึง ผู้เคยมีกรรมมีเวรต่อกันมาแต่ชาติก่อน คำทำนายที่เกี่ยวกับความเชื่อเรื่องผีसाงเทวดา เจ้ากรรมนายเวร มีดังนี้

๒.๑.๓.๓.๑ ความเชื่อเรื่องเทวดาช่วยคຸ້ມครอง ผู้เสี่ยงทายที่รักษาศีลและประกอบกิจการงานอย่างสุจริตและสม่ำเสมอ นั้น เทวดาจะช่วยคຸ້ມครองให้ผู้นั้นมีความสุข ทำให้มีโชคลาภ แม้มีคดีความหรือสิ่งของสูญหาย เทวดาก็จะช่วยเหลือทำให้ชนะคดีและได้สิ่งของกลับคืนมา ดังความว่า

สะเดาะเคราะห์เสียบ้างจะยังชั่ว
 รักษาสิลคุ้มตัวย่าห่างเห
 ประกอบการงานมันอย่าผันแปร
 เทพจะแลเห็นใจให้ลากเอย

ใบเชียมซีที่ ๒๖ วัดป่าเลไลยก์

ถามของหายหรือความตามโรงศาล
 เทพภิบาลบำรุงรักษาศักดิ์ศรี
 จะได้คืนและจะชนะคดี
 ถูกใบนี้มีแต่สุขสำราญเอย

ใบเชียมซีที่ ๓๔ วัดป่าเลไลยก์

ข้อ ๓ ทำนายว่า ท่านจงบวงสรวงเทพารักษ์และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น
 พระรัตนตรัยทั้ง ๓ จะดี และเจริญ

ใบเชียมซีที่ ๗ วัดพนัญเชิง

ข้อ ๘ ทำนายว่า ชะตาราตีของท่านว่าอย่างยิงที่จะบวงสรวงพลีกรรม บนบาน
 สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ปิดทองไหว้พระ

ใบเชียมซีที่ ๒๒ วัดพนัญเชิง

๒.๑.๓.๓.๒ ความเชื่อเรื่องเจ้ากรรมนายเวร เมื่อชีวิตมีความทุกข์ คนเรา
 มักจะเชื่อว่าเป็นเพราะถูกเจ้ากรรมนายเวรมาขัดขวาง ดังความว่า

ใบที่แก้คราวนี้จะมีทุกข์
 อย่าเจ้าจุกท้อแท้คิดแต่หนี
 ถูกเจ้าเวรเจ้ากรรมเข้าย่ำยี
 ทั้งเจ้าหนี้หน้าหมาโรมรัน

ใบเชียมซีที่ ๙ วัดมณีชลขันธ์

คนไทยมีความเชื่อเรื่องเจ้ากรรมนายเวรว่า เป็นผู้เคยมีกรรมมีเวรต่อกัน
 มาแต่ชาติปางก่อน คนเราจะมีเจ้ากรรมนายเวรติดตามมาคอยขัดขวางไม่ให้ประสบความสำเร็จ
 ฉะนั้นเมื่อทำงานสิ่งใดไม่สำเร็จ จึงมักจะกล่าวถึงเจ้ากรรมนายเวรที่มาคอยซ้ำเติม ทำให้ชีวิตมี
 ความทุกข์และเดือดร้อน

๒.๑.๔ ความเชื่อเรื่องลักษณะของบุคคล

ความเชื่อเรื่องลักษณะบุคคลเป็นความเชื่อเกี่ยวกับการดูบุคลิกลักษณะและ
 กิริยาอาการต่าง ๆ ของคนที่ควรคบและไม่ควรคบ คนในสังคมไทยมีความเชื่อว่าบุคลิกลักษณะ
 และกิริยาอาการต่าง ๆ ของคนนั้นสามารถบ่งบอกถึงอุปนิสัยใจคอได้ คำทำนายวรรณกรรมใบ

เชียมซึกกล่าวถึง ลักษณะคนที่ไม่ควรคบคือ เป็นคนมีน้ำเสียงแหบแห้ง ผมหยิก ตาปรีอ คน
รูปร่างเตี้ย ลำสัน ดังความว่า

ทั้งทางบกทางเรือนั้นเหลือร้าย
อย่าอย่างกรายลิมหลงจงเชื่อถือ
คนเสียงแหบผมหยิกและตาปรีอ
พาเสียชื่อบอกไว้หนีไกลเอย

ใบเชียมซึกที่ ๒๙ วัดมณีชลขันธ์

ใบที่สามสิบเอ็ดได้เพชรแท้
ไม่มีแปรเปลี่ยนกลับจับได้มัน
จะเล่นหอยรวยเบอร์เจอรางวัล
คบคนลำสันต่ำเตี้ยเพรียกมล

ใบเชียมซึกที่ ๓๑ วัดมณีชลขันธ์

คนไทยจะมีความเชื่อว่า คนที่ผิดแผกแตกต่างจากคนอื่น ๆ นั้นเป็นคนไม่น่า
คบ ได้แก่ น้ำเสียง แหบแห้ง ดวงตา รูปร่าง และไม่ควรอยู่ใกล้ชิด เพราะอาจนำเรื่องเดือดร้อนมา
ให้ วรรณคดีไทยที่กล่าวถึงลักษณะตัวละครที่ไม่น่าคบ คือ ชูชก จากเรื่องมหาเวสสันดร ชูชกมี
ลักษณะบุรุษโทษ ๑๘ ประการ (มหาเวสสันดรชาดก. ๒๕๐๙: ๒๐๕) ดังความว่า " ส่วน
พระทองร้อยชั่งทั้งคู่ พิศดูเห็นบุรุษโทษสิบแปดประการ เกิดในสันดานเฒ่าบัดสี พ่อชาลีก็นิ่งไว้
ในพระทัย..."

ลักษณะบุรุษโทษสิบแปดประการของชูชก คือ บุคคลที่มีรูปร่างแตกต่างผิด
จากคนอื่น ปัจจุบันคนในสังคมยังมีความเชื่อเรื่องลักษณะบุคคลที่น่าคบและไม่น่าคบ

๒.๑.๕ ความเชื่อเรื่องขวัญ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ (ราชบัณฑิตยสถาน.
๒๕๔๖: ๑๖๙) ให้ความหมายคำว่า ขวัญ หมายถึง สิ่งที่ไม่มีตัวตน เชื่อกันว่ามีอยู่ประจำชีวิต
ของคนตั้งแต่เกิดมา ถ้าขวัญอยู่กับตัวก็เป็นสิริมงคล เป็นสุขสบายจิตใจมั่นคง ถ้าคนตกใจหรือ
เสียขวัญ ขวัญก็ออกจากร่างไป ซึ่งเรียกว่า ขวัญหาย ขวัญหนี ขวัญบิน เป็นต้น ทำให้คนนั้น
ได้รับผลร้ายต่าง ๆ

คนไทยมีความเชื่อเรื่องขวัญว่ามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม
ดังจะเห็นได้จากพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับขวัญในทุกช่วงสำคัญของชีวิต ตั้งแต่เกิดจนถึงก่อนตาย
ดังเช่น พิธีรับขวัญเด็กเกิดใหม่ พิธีทำขวัญนาคน พิธีขวัญในงานแต่งงาน พิธีสู่ขวัญบายศรี
ต้อนรับแขกผู้มาเยือน พิธีเรียกขวัญคนเจ็บไข้ ฯลฯ อาจจะกล่าวได้ว่า ทุกครั้งที่มีเรื่องสำคัญ
เกิดขึ้นกับคนในครอบครัว หรือสังคมาครอบครัว คนไทยจะจัดให้มีพิธีกรรม เกี่ยวกับขวัญ
นอกจากคน หรือสิ่งใดก็ตามที่มีความสำคัญต่อชีวิตของคนก็นับว่า มีขวัญด้วย คนไทยจึงมีพิธี
ทำขวัญเรือน ขวัญเรือ ขวัญข้าว หรือแม่โพสพ และพิธีขวัญสำหรับสัตว์ เช่น ช้าง ควาย

(วิไลวรรณ ขนิษฐานนท์. ๒๕๓๗: ๗๖ – ๘๐) พิธีขวัญสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์และความผูกพันระหว่างบุคคลในครอบครัว และบุคคลกับสังคมโดยเฉพาะสังคมเกษตรกรรม ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดจากระบบญาติและครอบครัวเป็นหลัก ความเชื่อเรื่องขวัญมีความสำคัญมาก คนเราเมื่อประสบเหตุการณ์ร้ายแรง แต่ถ้ามีขวัญกำลังใจที่เข้มแข็ง ก็ไม่ทำให้เกิดความวิตกกังวลจนเจ็บป่วย ดังคำว่า

ไข่อดทนมุ่งมั่นกัดฟันสู้
ได้ชื่นชูหลักชัยสมหมายมั่น
อันทุกข์โศกโรครภัยไม่สำคัญ
ขอให้ขวัญกำลังใจดีไว้อย

ใบเขียนซีที่ ๒๒ วัดมณีชลขันธ์

เมื่อคนเรามีความเชื่อในสิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อมเกิดผลต่อพฤติกรรมของคน ความเชื่อที่ปรากฏในวรรณกรรมใบเขียนซีมี ๕ ประเภท และทำให้คนประพฤติปฏิบัติในแนวทางที่ถูกต้อง ได้แก่ ความเชื่อทางพุทธศาสนา การเชื่อเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด การทำดีแล้วย่อมได้รับผลดีตอบแทน ความเชื่อทางโหราศาสตร์ เมื่อคนเราไม่ประสบความสำเร็จด้านการทำงานและชีวิต มักเชื่อว่าเป็นเพราะโชครชะตา หรือเวรกรรมแต่ชาติปางก่อน เมื่อผู้เสี่ยงทายต้องการความเป็นสิริมงคลให้เกิดแก่ตนจะต้องเลือกกระทำแต่สิ่งที่เป็นมงคล การล้างหน้าตามทิศที่เป็นมงคล การเสี่ยงโชค การเลือกทิศในการเดินทาง ความเชื่อเรื่อง ไสยศาสตร์และมีสาขเทวดา เจ้ากรรมนายเวร การชี้แนะแนวทางผู้เสี่ยงทายเรื่องการสะเดาะเคราะห์ตามวัดและสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อเรื่องลักษณะของบุคคลที่ควรคบ ทำให้คนเรามีความรอบคอบในการวางตน และปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น ความเชื่อเรื่องขวัญที่ทำให้ผู้เสี่ยงทายได้มีกำลังใจที่จะดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างสันติสุข

๒.๒ วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยด้านค่านิยมในวรรณกรรมใบเขียนซี

ค่านิยมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของคนในสังคม สังคมจะเจริญก้าวหน้าหรือเสื่อมถอยขึ้นอยู่กับค่านิยมของคนในสังคมนั้น ๆ กล่าวคือสังคมที่มีค่านิยมที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความประหยัดอดออม สังคมนั้นย่อมมีความเจริญก้าวหน้า ค่านิยมมีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมอย่างใกล้ชิด จากการศึกษาวิเคราะห์ค่านิยมในวรรณกรรมใบเขียนซีมีค่านิยมที่ปรากฏอยู่ ดังนี้

๒.๒.๑ ค่านิยมเรื่องการพึ่งพาตนเอง

๒.๒.๒ ค่านิยมเรื่องความขยันหมั่นเพียร

๒.๒.๓ ค่านิยมเรื่องการประหยัด

๒.๒.๔ ค่านิยมเรื่องการศึกษาหาความรู้

๒.๒.๕ ค่านิยมเรื่องการเคารพเชื่อฟังผู้อาวุโส

๒.๒.๖ คำนิยมเรื่องการกตัญญู

๒.๒.๗ คำนิยมเรื่องความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

๒.๒.๘ คำนิยมเรื่องความซื่อสัตย์

๒.๒.๑ คำนิยมเรื่องการพึ่งพาตนเอง

ค่านิยมเรื่องการพึ่งพาตนเองที่ปรากฏในวรรณกรรมใบเขียนซี ทำให้ผู้เลียงท่ายตั้งใจประกอบอาชีพด้วยความสามารถของตนเอง อันแสดงถึงความภาคภูมิใจในตนเอง ดังพุทธศาสนาสูกาษิตที่ว่า อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนแลเป็นที่พึ่งแห่งตน

ผู้เลียงท่ายควรจะเลือกประกอบอาชีพตามความสนใจและความสามารถของตนเอง เพื่อเป็นการสร้างอนาคตโดยการพึ่งตนเอง และการศึกษาหาความรู้จากครูอาจารย์ ดังความว่า “ ข้อ ๓ ทำนายว่า ให้แสวงหากิจการงานอันเป็นที่พึ่งแก่ตน และได้ตามเล่าเรียนศึกษาในสำนักผู้มีปัญญา...” (ใบเขียนซีที่ ๓ วัดพนัญเชิง)

เนื้อหาใบเขียนซีกล่าวถึง การพึ่งพาตนเองในการประกอบอาชีพ รวมถึงการตัดสินใจ วางแผนและแก้ปัญหา โดยให้แนวทางแก่ผู้เลียงท่ายว่าควรพิจารณาไตร่ตรองอย่างถูกต้อง ไม่ประมาท ดังความว่า

ท่าอะไรตัดสินใจไปคนเดียว

อย่าลดเลี้ยวเชื่อคำพร่ำปรึกษา

ต้องเด็ดขาดไม่ประมาทตามตำรา

ความหวังพาให้สำเร็จเสร็จสมใจ

ใบเขียนซีที่ ๒๔ วัดปรมย์ยิกาวาส

ผู้ที่มีความตั้งใจในการประกอบกิจการงานจะทำให้การงานนั้นประสบความสำเร็จ โดยไม่ต้องรอคอย โชคลาภวาสนา เพราะการพึ่งพาตนเองนั้นสำคัญที่สุด

ใบที่ยี่สิบเจ็ดมีเคล็ดหน่อย

อย่ามัวคอยโชคลาภวาสนา

รับประกอบกิจการงานนานา

รับรองว่าสำเร็จเสร็จสมใจ

ใบเขียนซีที่ ๒๗ วัดมณีชลขันธ์

ค่านิยมเรื่องการพึ่งพาตนเองนั้น มีความสำคัญมากในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ โดยใช้การไตร่ตรอง วางแผนและแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ การทำงานโดยใช้หลักพึ่งพาตนเอง สามารถใช้ได้ ทุกโอกาส โดยไม่ต้องรอคอยโชคลาภใด ๆ หากคนในสังคมมีค่านิยมเรื่องการพึ่งพาตนเอง ย่อมทำให้สังคมนั้นมีความเจริญก้าวหน้าอย่างแน่นอน

๒.๒.๒ ค่านิยมเรื่องความขยันหมั่นเพียร

ค่านิยมเรื่อง ความขยันหมั่นเพียรเป็นค่านิยมที่กำหนดพฤติกรรมของคนในสังคม ทำให้เกิดความเจริญ และพัฒนาสังคมในระบบเศรษฐกิจได้อย่างดียิ่ง ดังปรากฏในวรรณกรรมใบเชิยมชี่ ดังนี้

การประกอบกิจการงานอาจมีอุปสรรคขัดขวาง ผู้เสี่ยงทายควรมีความพากเพียรในการทำงาน เพื่อจะได้ประสบผลสำเร็จ ดังความว่า “ ข้อ ๔ ทำนายว่า เวลานี้มีสิ่งกีดขวางกันอยู่ข้างหน้า และสิ่งประจําทางนั้นไขอุปการโดยแท้ ประดุจดั่งเมฆเป็นทางนำให้ท่านดำเนิน ข้อ ๕ ทำนายว่า ควรเพียรความอดทนไว้ในตัวท่านเถอะ จะเป็นสิ่งของอันมีค่าประดุจดั่งชุดหินได้แก้ว...” (ใบเชิยมชี่ที่ ๑๕ วัดพนัญเชิง)

ดิวที่ ๑๗ มีอธิบาย ๘ ข้อ ข้อ ๑ ทำนายว่า “ การงานมีคอยเสมอ เมื่อท่านต้องการแต่ต้องใช้การตริตรงงานนั้นให้มาก ๆ จึงจะเจริญได้ ประดุจดั่งน้ำไหลอยู่ช้านาน...” (ใบเชิยมชี่ที่ ๑๗ วัดพนัญเชิง)

ความขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพ จะทำให้มีฐานะดีขึ้น เพราะการเริ่มต้นทำงานและมีความขยันหมั่นเพียรสม่ำเสมอ เป็นคุณสมบัติสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ดังความว่า

จะทำกิจอย่าคิดว่าน้อยนิด
 แม้นบ่อย ๆ มากได้ให้ขยัน
 ในเบอร์นี้ถ้าถามเป็นความวัน
 ดูชั้นเชิงแพ้ความอย่างมงาย
 ใบเชิยมชี่ที่ ๒๗ วัดปรมย์ยิกาวาส

ใบที่สิบสี่เสี่ยงจงเลียงหลบ
 อย่าคําคบนักเล่นไม่เป็นผล
 สุจริตทำไปเกิดไม่จน
 หลวงพ่อแสงชอบคนที่พากเพียร
 ใบเชิยมชี่ที่ ๑๔ วัดมณีชลขันธ์

การประกอบอาชีพหรือกิจการงานอื่น ๆ จะสำเร็จและเจริญรุ่งเรืองได้ ด้วยความขยันหมั่นเพียรอย่างสม่ำเสมอ โดยอาจเริ่มต้นจากงาน กิจการขนาดเล็ก แล้วพัฒนาในระดับสูงขึ้น

๒.๒.๓ ค่านิยมเรื่องการประหยัด

ค่านิยมเรื่องการประหยัดนี้ มีปรากฏในวรรณกรรมใบเชิยมชี่ เรื่อง การใช้จ่ายอย่างประหยัด รู้จักการวางแผนในการใช้จ่ายอย่างรอบคอบ จะทำให้มีความสุขตามอัตภาพ

ถามถึงลากลากน้อยค่อยประหยัด
 สารพัดการทั้งมวลจงถ้วนถี่
 ระวังศัตรูหมู่อ้ายให้จงดี
 เนื้อคูมีแต่จะตัวนวลจะซ้ำ
 ไบเชียมซีที่ ๑๐ วัดป่าเลไลยก์

๒.๒.๔ คำนิยมเรื่องการศึกษาหาความรู้

ค่านิยมเรื่องการศึกษาหาความรู้มีปรากฏในวรรณกรรมไบเชียมซี ได้แก่ การศึกษาวิชาความรู้เพื่อใช้ประกอบอาชีพได้ ดังความว่า "ข้อ ๓ ทำนายว่า ให้แสวงหา กิจการงานอันเป็นที่พึงแก่ตน และได้ถามเล่าเรียนศึกษาในสำนักผู้มีปัญญา..." (ไบเชียมซีที่ ๓ วัดพนัญเชิง)

จะทำสิ่งใดอย่าใจเบา
 อุตส่าห์เฝ้าเรียนหาปฤชางาน
 ท่านผู้รู้ชี้แจงแสดงบท
 จงจำจดให้มั่นเป็นแก่นสาร
 ไบเชียมซีที่ ๒๒ วัดกลางอ่างแก้ว

ไบที่สี่ดีที่สุดจุดไม่อยู่
 การเรียนรู้สอบผ่านงานสดใส

.....
 ได้เลื่อนยศสูงเด่นเป็นมนตรี
 หลวงพ่อแสงแจ้งขึ้นจริงเอย

ไบเชียมซีที่ ๔ วัดมณีชลขันธ์

ค่านิยมเรื่องการศึกษาหาความรู้เป็นหัวใจในการพัฒนาตนเอง สังคม และ ประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองขึ้นอย่างรวดเร็ว คนไทยจะให้ความสำคัญในค่านิยมเรื่องการศึกษา

๒.๒.๕ ค่านิยมเรื่องการเคารพเชื่อฟังผู้อาวุโส

คนไทยจะได้รับการปลูกฝังให้เคารพเชื่อฟังผู้อาวุโส ไม่ว่าจะ เป็นความอาวุโส ทางด้านอายุ หรือตำแหน่งหน้าที่การงาน ดังปรากฏในวรรณกรรมไบเชียมซี ต่อไปนี้

- ให้เคารพศีลธรรมและผู้อาวุโส ดังความว่า "ข้อ ๕ ทำนายว่า ท่านจะต้องเคารพในคุณธรรมประจำชาติ และมีอายุ..." (ไบเชียมซีที่ ๑๑ วัดพนัญเชิง)
- เคารพผู้อาวุโส โดยรักษามารยาทให้เดินตามหลังผู้ใหญ่ ดังความว่า

อย่าดำเนินเดินหน้าทำหน้าว่าร้าย

เราต้องหมายตามหลังระวังหนี

เหมือนดวงจันทร์ร้อนเรขึ้นเมฆ

พระแสงสีสุริยงค์ต้องลงเดิน

ใบเชียมซีที่ ๔ วัดป่าเลไลยก์

จะทำการสิ่งใดทั้งใหญ่น้อย

จงหมั่นคล้อยเดินตามท่านผู้ใหญ่

จะหาว่ายาวามวูเอาแต่ใจ

ถ้าป่วยไข้ทำไม่ดีจะวายปรารถ

ใบเชียมซีที่ ๑๔ วัดป่าเลไลยก์

เร่งนอบนบเคารพอยู่ที่ผู้ใหญ่

คอยตามไปใช้พินิจกิจวิถี

เหมือนดวงจันทร์ส่องฟ้าในราตรี

เมื่อแสงศรีสุริย์นตะวันรอน

ใบเชียมซีที่ ๔ วัดกลางอ่างแก้ว

๒.๒.๖ คำนิยมเรื่องความกตัญญู

ค่านิยมเรื่องความกตัญญูในวรรณกรรมใบเชียมซี ได้แก่ การแสดงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ และไม่ควรลืมบุญคุณคนที่เคยช่วยเหลือ ดังความว่า

ของที่รักมักใจอยู่ไกลลิบ

เอื้อมมือหยิบมาถือในมือมัน

เร่งทำบุญดักบาตรอย่าพลาดวัน

พรสำคัญกตัญญูรู้คุณเอย

ใบเชียมซีที่ ๒ วัดมณีชลขันธ์

ที่เคยคิดอิจฉาแค้นอาฆาต

กลับเป็นญาติเชิดชูไม่รู้จบ

อย่าได้ลืมบุญคุณคนคุ้นคบ

คำปรารภใบนี้ว่าดีเอย

ใบเชียมซีที่ ๓๒ วัดมณีชลขันธ์

๒.๒.๗ คำนิยมเรื่องความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

คนไทยส่วนใหญ่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โอบอ้อมอารี ช่วยเหลือบุคคลโดยทั่วไป แม้คนแปลกหน้าไม่รู้จักกันมาก่อน จนมีคำกล่าวว่า “ เป็นธรรมเนียมไทยแท้แต่โบราณ ใครมาถึงเรือนชานต้องต้อนรับ...”

ค่านิยมที่ปรากฏในวรรณกรรมใบเชียมซี ได้แก่ การได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น เมื่อมีทรัพย์สมบัติมาก ควรมีจิตใจที่เอื้อเฟื้อโดยการบริจาคทรัพย์ สร้างสิ่งก่อสร้างที่เป็นสาธารณะ เช่น สร้างสะพาน ดังความว่า “ตัวที่ ๑ มีอธิบาย ๘ ข้อ ข้อ ๑ ท่านายว่า ท่านจะได้รับความคุ้มครองโอบอ้อมอารีย์ จากผู้มีบุญโดยแท้...” (ใบเชียมซีที่ ๑ วัดพนัญเชิง)

การบริจาคทรัพย์สร้างสะพานเพื่อให้คนอื่น ๆ ได้ใช้ประโยชน์นั้น ถือได้ว่าเป็นการสร้างทานที่สำคัญยิ่ง เป็นความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่คนในสังคม ดังความว่า

“ข้อ ๖ ท่านายว่า สิบไปเบื่องหน้าจนตลอดชีพ ท่านจะมีทรัพย์และมีมารมาบีบคั้นถึงตาย มิฉะนั้นจะเสียทรัพย์ ข้อ ๗ ท่านายว่า ท่านจะต้องบำเพ็ญตนให้เป็นสาธารณะประโยชน์ตามสมควรบ้าง เช่น บริจาคทานสร้างสะพาน การประโยชน์ตามสมควร ประดุจดั่งมีทรัพย์ แล้วยากินให้อิ่มเหลืหรือเกินไป...” (ใบเชียมซีที่ ๓ วัดพนัญเชิง) “ข้อ ๔ ท่านายว่า ท่านต้องใจเป็นกุศลและบริจาคให้เป็นอุปการะเพื่อประโยชน์สุข...” (ใบเชียมซีที่ ๑๗ วัดพนัญเชิง)

เมื่อมีทรัพย์เหลือใช้ให้สงเคราะห์

ได้บุญเหมาะสมมาดวาสนา

อันคำคนตดินกล่าวนิทา

อย่านำพาจิตพันกังวลเอย

ใบเชียมซีที่ ๒๖ วัดมณีชลขันธ์

การช่วยเหลือผู้อื่นโดยการสละทรัพย์สร้างวัตถุ การบริจาคทานให้แก่ผู้อื่นในสังคม แสดงถึงค่านิยมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของคนไทย

๒.๒.๘ ค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์

ประเทศชาติที่มีพลเมืองมีความซื่อสัตย์สุจริต ประเทศชาตินั้นจะเจริญก้าวหน้า พัฒนาระบบเศรษฐกิจไปได้ เนื่องจากคุณธรรมนี้มีความสำคัญในการดำเนินชีวิต และการพัฒนาประเทศชาติในวรรณกรรมใบเชียมซีมีการกล่าวถึงค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์ ในด้านให้ผู้เสี่ยงทายยึดมั่นในการถือความสัตย์สุจริต จะทำให้ผู้เสี่ยงทายมีความสุข และจะมีฐานะมั่นคง ดังความว่า

เกิดเป็นคนดลวิถีมิกรรมเป็น

ร้อนแล้วเย็นย่อมแน่นอนอย่าแพ้ใจ

มันสัตย์ศีลดีนรnodทนสู้

ถึงแม้คู่ไคลคลาคิดหาใหม่

โชคไม่ดีมีบางช่วงปะไร

ความผ่องใสช่วยอำนวยเอย

ใบเชียมซีที่ ๑๓ วัดมณีชลขันธ์

ใบที่สิบสี่เสียงจingle
อย่าคำคบนักเล่นไม่เป็นผล
สุจริตทำไปเกิดไม้อจน
หลวงพ่อบ้างชอบคนที่ปากเพียร
ใบเขียนซีที่ ๑๔ วัดมณีชลขันธ์

แมวมามาหามาสู่พบคู่ขึ้น
สำราญรื่นสมหวังดังประสงค์
หลวงพ่อบ้างแฉงความตามจำนง
ความซื่อตรงยึดไว้ในใจเอย
ใบเขียนซีที่ ๒๓ วัดมณีชลขันธ์

การศึกษาค่านิยมจากวรรณกรรมใบเขียนซีเป็นทางหนึ่ง ช่วยให้เข้าใจ
ภาพสะท้อนสังคมไทยอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ค่านิยมเรื่องการพึ่งพาตนเองเป็นค่านิยมที่สำคัญมาก
ทำให้คนในสังคมจะดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างน่าภาคภูมิใจ มีส่วนทำให้สังคมนั้นเจริญก้าวหน้า
ค่านิยมเรื่องความขยันหมั่นเพียร เป็นการกำหนดพฤติกรรมของคนในสังคม คนในชาติที่มีความ
ขยันหมั่นเพียรมาก ๆ ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศ ค่านิยมเรื่องการ
ประหยัด ทำให้ผู้เสี่ยงทายได้ข้อคิดวางแผนใช้เงินอย่างรอบคอบ มีเงินออมไว้ใช้ในคราวจำเป็น
ค่านิยมเรื่องการเคารพเชื่อฟังผู้อาวุโส ผู้น้อยพึงแสดงกิริยามรรยาทอันสุภาพเรียบร้อย ยกย่อง
และให้เกียรติแก่ผู้อาวุโส สังคมนั้นย่อมอยู่ร่วมกันได้สงบสุข ค่านิยมเรื่องความกตัญญู เป็น
หลักธรรมที่ช่วยจรรโลงสังคมให้น่าอยู่ และเป็นสิ่งที่ลูกหลานพึงควรปฏิบัติต่อบุพการี ค่านิยม
เรื่องความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แสดงถึงคนในสังคมนั้น รู้จักการช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกันแบ่งเบาความ
เดือดร้อนในระดับหนึ่ง และค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์นั้นเป็นการส่งเสริมให้ผู้เสี่ยงทายได้ยึดมั่น
วิถีทางการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง พลเมืองของประเทศใดมีค่านิยมเรื่องการรักษาความซื่อสัตย์
ย่อมแสดงว่าประเทศชาตินั้นย่อมจะเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและยั่งยืน ค่านิยมที่ปรากฏใน
วรรณกรรมใบเขียนซีจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงความเจริญด้านวัฒนธรรมที่สืบทอดกัน
มายาวนานและถือเป็นบรรทัดฐานของสังคมไทยที่คนไทยยอมรับและนำไปเป็นแนวทางในการ
ประพฤติปฏิบัติร่วมกัน

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาวรรณกรรมใบเขียนซีของวัดในจังหวัดภาคกลาง ด้านประวัติความเป็นมา รูปแบบ กลวิธีการนำเสนอ เนื้อหา และภาพสะท้อนสังคมไทยที่ปรากฏในใบเขียนซีมีรายละเอียด ดังนี้

วรรณกรรมใบเขียนซีมีที่มาจากประเทศจีน สมัยราชวงศ์ซัง ประมาณ ๑๗๖๖ – ๑๘๒๒ ปี ก่อนคริสต์ศักราช การเสี่ยงเขียนซีในประเทศไทยเริ่มจากชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยและได้มีการตั้งศาลเจ้าและมีเสี่ยงเขียนซี ต่อมา มีการแปลเขียนซีจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การเสี่ยงเขียนซีได้รับความนิยมจากคนทั่วไป เมื่อมาไหว้พระตามวัดจะมีการเสี่ยงเขียนซีคู่กัน ผู้วิจัยได้รวบรวมใบเขียนซีจากวัดในภาคกลางจำนวน ๑๒ วัด พบว่าใบเขียนซีมี ๓ ลักษณะ คือ ใบเขียนซีที่ทางวัดซื้อจากโรงพิมพ์เสี่ยงเขียนจงเจริญ กรุงเทพฯ ได้แก่ วัดไตรมิตรวิทยาราม วัดผาสุกมณีจักร วัดกษัตราธิราชและวัดกลางอ่าแก้ว และยังมีกรรมการวัดบางวัดได้จ้างโรงพิมพ์ในจังหวัดนั้นๆ พิมพ์ลอกเลียนแบบใบเขียนซีของโรงพิมพ์เสี่ยงเขียนจงเจริญอีกด้วย ใบเขียนซีในบางวัดมีการแต่งเพิ่มเติม ได้แก่ ใบเขียนซีของวัดยาง วัดพระพุทธรบาทราชวรวิหาร วัดโสธรวรารามและวัดพระปฐมเจดีย์ ลักษณะที่สอง คณะกรรมการวัดแต่งใบเขียนซีขึ้นเอง และจัดพิมพ์ต่อกันมา ได้แก่ ใบเขียนซีของวัดป่าเลไลยก์ วัดปรมย์ยิกาวาส และวัดมณีชลขันธ์ ลักษณะที่สาม คณะกรรมการบริหารวัดแปลใบเขียนซีจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย ได้แก่ ใบเขียนซีของวัดพนัญเชิง

รูปแบบของวรรณกรรมใบเขียนซี มีทั้งที่แต่งเป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง มีจำนวนคำประมาณ ๑๘๐ – ๒๕๐ คำ ใบเขียนซีประเภทร้อยกรองแต่งด้วยกลอนแปด มีความยาว ๓ – ๔ บท

กลวิธีนำเสนอคำทำนายวรรณกรรมใบเขียนซี มีการเกริ่นนำ การทำนาย และการจบคำทำนาย ดังนี้

การเกริ่นนำ เกริ่นนำถึงตัวละครในวรรณคดี นิทานพื้นบ้าน นิทานชาดก เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์เรื่องราวของธรรมชาติ กล่าวถึงเปรียบเทียบกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ใช้สำนวนคำพังเพย เรื่องราวพระพุทธเจ้า ภิกษุณี ชื่อพระพุทธรูป ชื่อพระสงฆ์ แล้วอธิบายเชื่อมโยงกับโชคชะตาของผู้เสี่ยงทาย และการเกริ่นนำด้วยการให้คำทำนายเรื่องต่างๆ แก่ผู้เสี่ยงทายโดยตรง มีพบมากที่สุด

การทำนายในวรรณกรรมใบเขียนซี การทำนายโดยยกนิทานพื้นบ้าน นิทานชาดก เรื่องพุทธ-ประวัติ พระสงฆ์ อุบาสก แล้วอธิบายขยายความให้สอดคล้องกับโชคชะตา และเป็น

การทำนายโดยตรง กล่าวถึงโชคลาภ คดีความ เนื้อคู่ บุตร ชะตา ความสำเร็จหรือความไม่สำเร็จ การงานและอาชีพ ญาติมิตรและการเดินทาง

การจับคำทำนาย มักจับคำทำนายโดยการตอบคำถามที่ผู้เสี่ยงทายต้องการทราบอย่างชัดเจน การยกเรื่องราวพุทธประวัติและวรรณคดี การดักเตือนให้ผู้เสี่ยงทายระวังภัยอันตราย การแนะนำวิธีสะเดาะเคราะห์ การอ้างถึงพระสงฆ์ที่คนเคารพนับถือ และการยกสำนวนโวหารมาช่วยทำนายโชคชะตาของผู้เสี่ยงทาย เนื้อหาวรรณกรรมใบเขียนซี มีดังนี้

ด้านความรัก – คู่ครอง ผู้เสี่ยงทายจะสมหวังในความรัก จะได้พบคู่ครองด้านไม่สมหวังในความรัก เนื่องจาก เนื้อคู่อยู่ห่างไกล เนื้อคู่ไม่เหมาะสม ให้ข้อคิดว่า ควรพิจารณาไตร่ตรองการเลือกคู่ให้รอบคอบ ลักษณะคู่ครองที่ดี มีความซื่อสัตย์ มีศักดิ์ศรีเสมอกัน ลักษณะคู่ครองที่ไม่ดี เป็นคนอารมณ์ร้อน โมโหร้าย คิดหลอกลวง และเคยมีคู่ครองมาแล้ว

ด้านโชคลาภ ทำนายว่าผู้เสี่ยงทายจะได้ลาภ บ้าน ทรัพย์สินเงินทอง ลาภที่เป็นนามธรรม อำนาจวาสนา ยศศักดิ์ ผู้เสี่ยงทายจะได้ลาภผลจากการสั่งสมบุญกุศล ส่วนผู้ที่ไม่มีโชคลาภทำนายว่า เกิดจากความโลภหรือ ดวงชะตาที่ตกต่ำ

ด้านคดีความ ทำนายว่าผู้เสี่ยงทายจะสู้คดีความได้ ผู้เสี่ยงทายสู้คดีความไม่ได้ สู้คดีความด้วยความยากลำบาก เป็นต่อในคดีความและชนะคดีความ ส่วนผลของคดีความทั้งชนะคดีความและแพ้คดีความ

ด้านสุขภาพ ทำนายว่าผู้เสี่ยงทายมีสุขภาพดี คนเจ็บจะหายจากอาการไข้ ผู้เสี่ยงทาย ไม่ควรกังวลใจในการทำงาน จนทำให้สุขภาพทรุดโทรม และญาติพี่น้องของผู้เสี่ยงทายที่เจ็บป่วยจะหายจากการเจ็บป่วยมีสุขภาพแข็งแรงในเร็ววัน ผู้เสี่ยงทายและญาติพี่น้องจะมีสุขภาพไม่ดี ไม่หายจากอาการเจ็บป่วย ควรรีบไปรักษาพยาบาลโดยเร็ว

ด้านบุตร ทำนายว่าผู้เสี่ยงทายจะมีบุตร มีการระบุเพศของบุตร ลักษณะของบุตร และการไม่มีบุตร การมีบุตรชายบุตรหญิงไว้สืบทอดวงศ์ตระกูล ลักษณะของบุตรที่ดีเป็นที่พึงของพ่อแม่และช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ บุตรคนโตเพศหญิงจะเป็นผู้มีจิตใจเลื่อมใสศรัทธาศาสนา การไม่มีบุตรเนื่องจากบุตรยังไม่มาเกิด

ด้านหนี้สิน ทำนายว่าทรัพย์สิน เงินทองของผู้เสี่ยงทายที่ผู้อื่นยืมไปนั้น ผู้เสี่ยงทายจะได้พบลูกหนี้ มีโอกาสได้หนี้สินกลับคืน และผู้เสี่ยงทายจะไม่พบลูกหนี้ จึงยังไม่ได้ทรัพย์สินกลับคืน

ด้านญาติมิตร ทำนายว่าผู้เสี่ยงทายจะได้พบญาติมิตรที่ดี ไม่คิดร้าย มิตรส่งเสริมความสุขและให้ความช่วยเหลือมักเป็นญาติผู้ใหญ่ ญาติเพศหญิง และผู้เสี่ยงทายจะพบมิตรที่มีจิตใจออกห่าง มิตรที่น่าเบื่อหน่าย มิตรที่ไม่น่าไว้วางใจ มิตรที่คิดหักหลัง ให้ข้อคิดเตือนใจผู้เสี่ยงทายให้มีความระมัดระวังมิตรที่คิดร้าย

ด้านศัตรู มีการดักเตือนให้ผู้เสี่ยงทายระวังศัตรูที่คิดร้าย ศัตรูที่ก่อเรื่องเดือดร้อนนำภัยอันตรายมาให้ แต่ศัตรูจะไม่สามารถทำอันตรายผู้เสี่ยงทายได้

ด้านการเดินทาง มีการชี้แนะทิศที่ผู้เสี่ยงทายควรเดินทางไปตามทิศใด

ทิศตะวันตก ทิศตะวันออก ผู้เสี่ยงทายจะมีโชคลาภ

ด้านอาชีพการงาน กล่าวถึงอาชีพค้าขายมากที่สุด ลักษณะการประกอบอาชีพ ผู้เสี่ยงทายจะมีความก้าวหน้า การงานประสบความสำเร็จ ขอให้ขยันหมั่นเพียรในการทำงาน เมื่อจะเปลี่ยนแปลงการทำงานให้ผู้เสี่ยงทายปรึกษาผู้ที่เคารพนับถือ ผลของการทำงาน ผู้เสี่ยงทายจะประสบความสำเร็จในการทำงาน แม้จะประสบความสำเร็จยากลำบากในตอนต้น ส่วนการไม่ประสบความสำเร็จในการทำงาน เกิดความวุ่นวาย เกิดผลร้าย มีคนปองร้าย ให้ผู้เสี่ยงทายเพิ่มความรอบคอบในการทำงาน

ด้านคำสอน มักเป็นคำสอนที่มาจากหลักพุทธธรรม ได้แก่ คำสอนเรื่องสติ ขันติ กรรม ทุกข์ บุญกุศล ความสามัคคี อกุศลมูล ปัญญา คารวธรรม การให้ทาน อนิจจัง และการปฏิบัติตนในชีวิต ซึ่งเป็นธรรมสำหรับบุคคลทั่วไป

ด้านความเชื่อสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของคนไทย โดยทั่วไปมีความเชื่อเรื่องความเชื่อทางพุทธศาสนา โชคลาภ สิ่งที่เป็นสิริมงคล การเสี่ยงโชค และทิศการเดินทาง ความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์และความเชื่อเรื่องผีสิงเทวดา ความเชื่อเรื่องลักษณะของบุคคลที่ไม่ควรคบ และความเชื่อเรื่องขวัญ ทำให้คนเรามีสิริมงคล มีจิตใจมั่นคง

ภาพสะท้อนสังคมไทยในวรรณกรรมใบเขียนซีด้านคำนิยม เป็นคำนิยมที่คนไทยประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันมาช้านาน และถือเป็นบรรทัดฐานของสังคมไทยภายใต้กรอบตามหลักที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา ดังเช่น คำนิยมเรื่องการพึ่งตนเอง ความขยันหมั่นเพียร การประหยัด การศึกษาหาความรู้ การเคารพเชื่อฟังผู้อาวุโส ความกตัญญู ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความซื่อสัตย์

การอภิปรายผล

จากการศึกษาวรรณกรรมใบเขียนซีของวัดในจังหวัดภาคกลางจำนวน ๓๔๓ ใบ ได้พบข้อสังเกตบางประการ ดังนี้

จากการศึกษาประวัติความเป็นมาของใบเขียนซีที่ปรากฏอยู่ในจังหวัดภาคกลางของไทย ทราบว่า วรรณกรรมใบเขียนซีได้รับอิทธิพลมาจากชาวจีนที่อพยพเข้ามาในสังคมไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัยและสมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งแต่เดิมคนจีนมีการเสี่ยงทายกันตามศาลเจ้าทั่วๆ ไปที่ชาวจีนมีความเคารพนับถือ และชาวจีนก็นับถือศาสนาพุทธเช่นเดียวกับชาวไทย แม้ต่างลัทธิกัน แต่หลักคำสอนต่างๆ ก็คล้ายคลึงกัน อีกทั้งสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ชาวจีนเริ่มหลั่งไหลเข้ามาทำมาหากินในดินแดนของประเทศไทย บ้างแต่งงานกับคนไทย และเมื่อมีการผสมกลมกลืนระหว่างชนชาติพันธุ์ต่างๆ ให้เข้ากับคนไทย คนจีนส่วนใหญ่จึงเริ่มปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตมานับถือศาสนาพุทธแบบคนไทย จึงอาจเป็นไปได้ว่าคนจีนที่ นับถือในความศักดิ์สิทธิ์ของพระสงฆ์หรือศาสนสถานต่างๆ ได้นำเอาใบเขียนซีที่เคยมีตามศาลเจ้าเข้ามาใช้ในวัด เพื่อให้คนเสี่ยงโชคได้เสี่ยงทายกัน จึงทำให้ใบเขียนซีมีปรากฏอยู่ตามวัดของ

ประเทศไทยโดยทั่วไป

ในด้านของคำทำนาย นอกจากจะเป็นการลอกเลียนแบบกันมาแต่โบราณแล้วยังมีคำทำนายบางประเด็นที่ปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของแต่ละวัด แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าคำทำนายส่วนใหญ่ มีการทำนายเลียนแบบตำราพรหมชาติที่มีปรากฏอยู่ในวัดทั่วไป ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าผู้แต่งใบเชียมซีมีความรู้เรื่องโหรหรือตำราพรหมชาติเป็นอย่างดี จึงได้นำส่วนที่สอดคล้องกับความเชื่อของคนไทยที่สั่งสมมาเป็นเวลานานมาแต่งเติมได้อย่างเหมาะสมและน่าเชื่อถือ

อย่างไรก็ตามลักษณะคำทำนายของวรรณกรรมใบเชียมซีที่ผู้วิจัยศึกษา มีคำทำนายทั้งในด้านดีและไม่ดีผสมกัน อีกทั้งใบเชียมซีของแต่ละวัดก็มีจำนวนไม่เท่ากัน แต่พอสรุปคำทำนายได้ว่า ใบเชียมซีที่ทำนายด้านดีทั้งหมดมีจำนวนร้อยละ ๓๒ ใบเชียมซีที่ทำนายด้านไม่ดีทั้งหมดมีจำนวนร้อยละ ๓๐ ใบเชียมซีที่ทำนายด้านดีและไม่ดีผสมกันมีจำนวนร้อยละ ๓๘ ข้อสังเกตเกี่ยวกับคำทำนายใบเชียมซีหมายเลขหนึ่งของวัดทุกวัดจะทำนายด้านดีเหมือนกันทุกวัดเช่นเดียวกับคำทำนายใบเชียมซีหมายเลขเก้าของทุกวัดจะทำนายด้านดีเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมใบเชียมซีจากศาลเจ้าและสถานศักดิ์สิทธิ์อื่นๆ
๒. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของใบเชียมซีในด้านต่างๆ เช่น เปรียบเทียบภาษาในใบเชียมซีตามวัดไทยกับศาลเจ้า หรือเปรียบเทียบความแตกต่างของใบเชียมซีในภูมิภาคที่ต่างกัน
๓. วรรณกรรมใบเชียมซีให้คุณค่าด้านการเรียนการสอน ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยสามารถนำใบเชียมซีไปเป็นตัวอย่างการสอนบทร้อยกรอง พร้อมทั้งสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๔๐). จิตรกรรมฝาผนัง นิทานชาดก พระเจ้า ๕๐๐ ชาด.

กรุงเทพฯ: ครูสภา.

กรมศิลปากร. (๒๕๔๕). ชีวิตและงานของสุนทรภู่. กรุงเทพฯ: ไพลินบุ๊คเน็ตจำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๒๓). หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔.

กรุงเทพฯ: อัมรินทร์การพิมพ์.

ก่อ สวัสดิพานิช. (๒๕๑๖). วิจารณ์กับค่านิยมและระบบศีลธรรม เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับการศึกษา.

กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

กัญญรัตน์ เวชชาศาสตร์. (๒๕๔๑). ศรีธนญชัยในอุษาอาคเนย์. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (๒๕๔๕). ท่องเที่ยวไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน).

กุศล เอี่ยมอรุณ; และ สุวัฒน์ อัครไชยชาญ. (๒๕๓๘). ย้ายอนรอยประวัติศาสตร์กรุงเก่าในอยุธยา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สารคดี.

ขนิษฐา จิตชนะกุล. (๒๕๔๕). คติชนวิทยา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (๒๕๒๗). วิทยาการกับการปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยม. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.

จรัส พยัคฆราชศักดิ์. (๒๕๔๗). พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช จำกัด.

ชาคริต อนันทราวัน. (๒๕๓๙). วรรณกรรมใบเชิยมซี. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ชลีพร สุสุวรรณ. (๒๕๓๖). สำนวนไทย สุภาษิต คำพังเพย. กรุงเทพฯ: อักษรพิพัฒน์ จำกัด.
เชื้อ พ่วงพล. (๒๕๔๗, ๑ ตุลาคม). สัมภาษณ์โดย มะลิ จรุงเกียรติ ที่ ๑๙/๑ หมู่ที่ ๕ ตำบลไทรน้อย อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.

ญาณทิพย์. (๒๕๔๕). ฝันพยากรณ์. กรุงเทพฯ: เสริมวิทย์บรรณาการ.

ดวงเดือน พันธุมนาวัน. (๒๕๓๔). จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

นันทา ขุนภักดี. (๒๕๓๕). การวิเคราะห์ความเชื่อของชาวไทยในสวัสดิรักษา.

กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.

นิจันันต์ แจ่มสมบุรณ์. (๒๕๔๖). วิเคราะห์ภาพสะท้อนทางสังคมในวรรณกรรมนิราศของสุนทรภู่. สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

บาราย. (๒๕๔๘, ๑๓ มีนาคม). สมุทรวาตรยาเที่ยวที่ ๒. ไทยรัฐ. หน้า ๕.

- บุญมี แท่นแก้ว. (๒๕๓๘). *ประเพณีและพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. (๒๕๒๐). *ภาษาไทยวิชาที่ถูกลืม*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครการพิมพ์.
- ประเทือง คล้ายสุบรรณ. (๒๕๓๑). *วัฒนธรรมพื้นบ้าน*. กรุงเทพฯ: สุทธิสารการพิมพ์.
- ประไพ ศรีสุข. (๒๕๔๑). *ภาพสะท้อนสังคมในเรื่องสั้นและนวนิยายของชาติ กอบจิตติ*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประยงค์ อนันทวงศ์. (๒๕๒๖). *แลหลังจีน*. กรุงเทพฯ: รวมสาสน์.
- ประสาร มาลากุล. (๒๕๒๓). *รายงานผลการวิจัยเรื่องค่านิยมและความคาดหวังของเยาวชนไทย*. กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีวัฒน์ จันทร. (๒๕๔๒, มีนาคม). ๖๐๐ ปี สมุทราชูตราแจ้งเหอ. วารสารศิลปวัฒนธรรม. ๒๖(๕): ๑๕๕ – ๑๖๔.
- ปิยะพันธ์ สรรพสาร. (๒๕๔๖). *วิเคราะห์บทสุขบัญญัติของชาวกุย อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- แปลก สนธิรักษ์; และ วิทย์ วิศทเวทย์. (๒๕๒๒). *ศีลธรรม ส.๕๔๓*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- พนัส หันนาคินทร์. (๒๕๒๑). *การสอนค่านิยม*. พิมพ์ครั้งที่ ๒. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- พรทิพย์ ไวแสง. (๒๕๓๕). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในคำทำนายของใบเชียมซี*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พระเทพวิสุทธิกวี. (๒๕๔๒). *พรรณนาสวรรค์*. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์.
- พลุลวง. (๒๕๔๘). *เคล็ด ลางอาถรรพณ์*. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง จำกัด.
- พัชรินทร์ คงคำสุริยา. (๒๕๔๖). *วิเคราะห์บททำขวัญของชาวไทโซ่ง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พัทธา สายหู. (๒๕๒๓). *ค่านิยมที่เป็นคุณและโทษในสังคม*. ใน เอกสารประกอบ การสัมมนาเรื่องค่านิยมของสตรีไทยที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ. ม.ป.ท.
- เพ็ญแข วัฒนสุนทร. (๒๕๒๓). *ค่านิยมในสำนวนไทย*. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- เพ็ญจันทร์ มาประชา. (๒๕๔๑). *การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายของนิเวศน์กันไทยราษฎร์*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เพ็ญศรี บุรพาวิจิตรนนท์. (๒๕๓๙). *วิเคราะห์ภาพพจน์เนื้อหาและความเชื่อจากใบเชื้อมซีของวัดในภาคเหนือ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูรย์ เครือแก้ว ณ ลำพูน. (๒๕๑๖). *ลักษณะสังคมไทย*. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บพิธ.
- ภาสกร จุฑะพุทธิ. (๒๕๒๖). *พระพุทธรูปและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ๓*. กรุงเทพฯ: ภาสิต จำกัด.
- ภิญโญ จิตต์ธรรม. (๒๕๒๕). *ความเชื่อ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- มณี พยอมยงค์. (๒๕๒๖). *ความเชื่อของคนไทย คติความเชื่อ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- แม่ชีอภิญญา. (๒๕๔๗, ๒๒ กันยายน). สัมภาษณ์โดย มะลิ จรุงเกียรติ ที่วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม.
- ยุรฉัตร บุญสนิท. (๒๕๒๙). *วรรณคดีวิจารณ์แนวสังคมศาสตร์*. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย หน่วยที่ ๑ – ๖. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รังสี อันโสภา. (๒๕๑๑). *อารยธรรมจีน*. กรุงเทพฯ: วัชรินทร์การพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๔๖). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์ จำกัด.
- รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (๒๕๔๔). *วรรณคดีศึกษา*. กรุงเทพฯ: ธารปัญญา จำกัด.
- เรณู มหาวา. (๒๕๒๙). *ภาพสะท้อนสังคมและคุณค่าเชิงวรรณศิลป์ในเรื่องสั้นของนิมิตรภูมิถาวร*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก. ถ่ายเอกสาร.
- ละออง มีเศรษฐี. (๒๕๒๘). *ชุมนุมวรรณกรรมคำทำนายของโหร กวีไทย*. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- ลักขณา โตวิวัฒน์. (๒๕๓๙, พฤศจิกายน). *วรรณกรรมชวนคิด เก็บตกใบเชื้อมซีที่มอดินแดง*. วารสารวรรณวิทัศน์. ๒: ๑๕๕ – ๑๖๖.
- ลาภ กลั่นเจริญ. (๒๕๓๕). *คำราชนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์*. กรุงเทพฯ: อำนวยการสำนักการพิมพ์.
- ลาวัญญ์ สังขพันธ์านนท์. (๒๕๒๙). *ภาพสะท้อนสังคมไทยจากเรื่องสั้นร่วมสมัย*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก. ถ่ายเอกสาร.
- เลิศพร ภาระสกุล. (๒๕๑๖). *ค่านิยมของเยาวชน*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วชิราภรณ์ พุกษ์สุภาภรณ์. (๒๕๔๓). ลักษณะเด่นทางวรรณศิลป์ในรายยาวมหาเวสสันดร
ชาดก. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณิกา เรียบเรียง. (๒๕๔๓). ๑๐๐ เรื่องเนื่องในพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิชาญ สว่างพงศ์. (๒๕๒๐). การวิเคราะห์ค่านิยมจากวรรณคดีสมัยรัตนโกสินทร์
(ช่วงสมัยรัชกาลที่ ๑ - รัชกาลที่ ๓). วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วิทย์ ศิวะศรียานนท์. (๒๕๓๑). วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วินัย พงศ์ศรีเพียร. (๒๕๓๒). ศิลปวัฒนธรรมไทย – จีนศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมจิต รอดบุญซัง. (๒๕๔๗, ๒๑ กันยายน). สัมภาษณ์โดย มะลิ จรุงเกียรติ ที่ ๖/๑๔
หมู่บ้านเสรีอเนกชน แขวงประเวศ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร.
- สาคร ชาวแพรน้อย. (๒๕๔๗, ๑๐ กรกฎาคม). สัมภาษณ์โดย มะลิ จรุงเกียรติ
ที่โรงพิมพ์เลียงเชียงจงเจริญ ๑๔๔ ถนนบำรุงเมือง เสาชิงช้า กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร. (๒๕๒๕). นิทานพื้นบ้านจังหวัดชุมพร.
ชุมพร: องค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร.
- สำลี รักสุทธี. (๒๕๔๕). มงคลชีวิต ๓๘. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- สุชีพ ปุญญานุภาพ. (๒๕๓๘). ประวัติศาสตร์ศาสนา. กรุงเทพฯ: อักษรพานิช.
- สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. (๒๕๒๕). วรรณคดีวิเคราะห์. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนทร พิมพาภรณ์. (๒๕๔๗, ๒๐ มิถุนายน). สัมภาษณ์โดย มะลิ จรุงเกียรติ
ที่วัดปรมย์ยิกาวาส ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.
- สุนทรี โคมิน. (๒๕๒๑). ค่านิยมและระบบค่านิยมไทย : เครื่องมือในการสำรวจวัด.
กรุงเทพฯ: สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุรเชษฐ์ มาเหริม. (๒๕๒๑). อิทธิพลของการเป็นแบบอย่างต่อการพัฒนาจริยธรรมของ
เยาวชนไทย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เสาวลักษณ์ อนันตตานต์. (๒๕๒๘). วรรณกรรมเอกของไทย. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- หทัยวรรณ ไชยะกุล. (๒๕๔๔). วรรณกรรมศึกษา. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- หวน พินธุพันธ์. (๒๕๔๓). ศิลปะโบราณคดีของเกาะเกร็ดและนนทบุรี. กรุงเทพฯ:
ประสานมิตร จำกัด.

อำนาจ เอี่ยมสำอางค์. (๒๕๔๖). การวิเคราะห์ภาพสะท้อนและแนวคิดทางสังคมที่ปรากฏ
ในบทร้อยกรองชุด “ข้างคลองคั่นนายาว” ของเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์

ช่วงพ.ศ. ๒๕๔๓ – พ.ศ. ๒๕๔๔. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย).

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เอกรัตน์ อุดมพร. (๒๕๔๗). ๒,๐๐๐ ล้านวนอุปไมย อุปมา. กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์ จำกัด.

อุดม ดุจศรีวัชร. (๒๕๓๙). พุทธศาสนาสุนัขชาติ. กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์.

ภาคผนวก

ตัวอย่างใบเขียนชี้อย่าง

ของ

วัดพนัญเชิง อำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วัดพญูเชิง ที่ 3

ชำป่ออุดกง

ตัวที่ 3 มีอธิบาย 8 ข้อ ข้อ 1 ทำนายว่า ท่านมีความนึกคิด
หมกมุ่นอยู่ในกรณีต่าง ๆ ในใจ ข้อ 2 ทำนายว่า ความคิดนั้นเปล่า
ประโยชน์จึงเลิกล้มเสียเถอะ เพราะชะตาราศีของท่านมีอิ ข้อ 3
ทำนายว่า ให้แสวงหากิจการงานอันเป็นที่พึงแก่ตน และได้ถาม
เล่าเรียนศึกษาในสำนักผู้มีปัญญา ข้อ 4 ทำนายว่า จงคิดถอน
หลักก่อนเวลานี้ และสืบไปเบื้องหน้า ข้อ 5 ทำนายว่า เวลานี้
ความมั่นคงของท่านยังไม่มี ประดุจดั่งประตูบ้านไม่มีกำลังต่อไป
จะมีกำลังเป็นอย่างไร ข้อ 6 ทำนายว่า สืบไปเบื้องหน้าจนตลอด
ชีพท่านจะมีทรัพย์และมีการมาบิบบันถึงตาย มิฉะนั้นจะเสีย
ทรัพย์ ข้อ 7 ทำนายว่า ท่านจะต้องบำเพ็ญตนให้เป็นสาธารณะ
ประโยชน์ตามสมควรบ้าง เช่น บริจาคทานสร้างสะพาน
การประโยชน์ตามสมควรประดุจดั่งมีทรัพย์แล้วอย่ากินให้อิ่มเหลือ
หรือเกินไป ข้อ 8 ทำนายว่า เมื่อท่านได้รับความสบายแล้วก็ควร
ชวนชวนหาความสบายที่ไร้อธรรม

อธิบายนี้ ตามลากได้ลาก ตามการมีสามภรรยา
ตามการเดินทางไม่ได้

วัดพญ์เชิง ที่ 4

ชำป่ออุดกง

ตัวที่ 4 มีอธิบาย 8 ข้อ ข้อ 1 ทำนายว่า ดาวสองดวง มีนักสัตรเป็นงู ดวงหนึ่งเป็นชาย อีกดวงหนึ่งเป็นหญิง จะเป็นสามีภรรยากัน ข้อ 2 ทำนายว่า การจะพบปะนั้นโดยยาก แต่ควรพยายามเถอะ ข้อ 3 ทำนายว่า ครั้งนี้จะพบปะกันก็เดือนเก้าขึ้นเจ็ดค่ำ ข้อ 4 ทำนายว่า ต่อไปท่านจะได้ประสบอุปสรรคอย่างแน่แท้ ทั้งการงานที่ทำและนึกคิดอยู่ สิ่งเหล่านี้เป็นมารแห่งความดี ข้อ 5 ทำนายว่า กิจการงานจะดีนั้นได้ยาก และนานระว่างการกระทำให้เสมอด้วยความยุติธรรม ข้อ 6 ทำนายว่า คอยบังคับความรู้สึก อย่าให้อธรรมขึ้นหน้าได้ ข้อ 7 ทำนายว่า จงหันหน้าไปพบปะคนมีบุญทางทิศตะวันออก คนนั้นท่านเชื่อและเคารพเขาเถอะ ข้อ 8 ทำนายว่า ทางทิศตะวันตกนั้นคือบุคคลที่ไม่มีแสงสว่าง ประดุจดั่งพระอาทิตย์ตก

อธิบายนี้ ถ้ามการเป็นความเสมอ ถ้ามลาภเป็นปกติ ถ้ามเจ็บไข้ไม่เป็นไร ถ้ามถึงบุตรชายยังไม่สมปรารถนา

วัดพญูเชิง ที่ ๑

ชำป่ออุดกง

ตัวที่ ๑ มีคำอธิบาย ๘ ข้อ ข้อ ๑ ทำนายว่า ท่านจะพบ
ปลาทองตัวหนึ่งซึ่งงดงามมาก ข้อ ๒ ทำนายว่า ปลาตัวนั้นมี
อิทธิพลหรืออำนาจดั่งมังกร ข้อ ๓ ทำนายว่า ความสว่างไสวของ
ท่านซึ่งเป็นทางดำเนินตามทางที่นึกคิดไว้ให้ไปในทางทิศตะวันออก
ตกเถอะ ข้อ ๔ ทำนายว่า กลางทางเดินท่ามกลางความคิด
ท่านจะได้ประสพผู้มีบุญนำพาประดุจดังจะควมม้าไปทางนั้น ข้อ ๕
๕ ทำนายว่า ไปทางเรือใช้เรื่อนั้นเป็นทางน้ำไหล ข้อ ๖-๗ ทำ
นายรวมกันว่า ในเบื้องหน้าสืบไปจะมีบุญวาสนา ประดุจดังมั่ง
กรแรงงอนจนจำแลง ให้ท่านมีตะบะดี ประดุจน้ำเต็มทุ่งนา
อธิบายนี้ ถ้ามลาภไม่มีลาภ ถ้ามการมีสามีภรรยาไม่สม
ประสงค์ ถ้ามการเดินทางดี ถ้ามการเจ็บไข้ไม่ดี

และนาระวังการกระทำให้เสมอด้วยความยุติธรรม ข้อ ๘ ทำ
นายว่า คอยบังคับความรู้สึก อย่าให้อธรรมขึ้นหน้าได้ ข้อ ๙ ทำ
นายว่า จงหันหน้าไปพบปะคนมีบุญทางทิศตะวันออก คนนั้น
ท่านเชื่อและเคารพเขาเถอะ ข้อ ๑๐ ทำนายว่า ทางทิศตะวันออก
ตกนั้นคือบุคคลที่ไม่มีแสงสว่าง ประดุจดังพระอาทิตย์ตก

อธิบายนี้ ถ้ามการเป็นความเสมอ ถ้ามลาภเป็นปกติ
ถ้ามเจ็บไข้ไม่เป็นไร ถ้ามถึงบุตรชายยังไม่สมปรารถนา

วัดพญ์เชิง ที่ 10

ชำป่อสุดกง

ตัวที่ 10 มีอธิบาย 8 ข้อ ข้อ 1 ทำนายว่า ท่านจะประกอบกิจการงานจะต้องพิจารณาโดยรอบคอบ ข้อ 2 ทำนายว่า อุปสรรคของท่านจะเกิดขึ้นในการที่นึกคิด และปฏิบัติอยู่ข้างใหญ่หลวง และตัวท่านเองก็พูดจาแก้ไขอย่างไรไม่ได้ ข้อ 3 ทำนายว่า การเจ็บป่วยของท่านจะต้องมีครั้งหนึ่งอย่างหนัก การรักษาก็หายยาก ต้องเสียทรัพย์มาก ทางที่ดีท่านควรมีใจถึงพร้อมด้วยคุณศิลปปฏิบัติ อยู่ในพระธรรมเถอะ จะทุเลาลงได้ ในเคราะห์หามยามร้าย ข้อ 4-5 ทำนายรวมกันว่า ของรักของท่านจะหายกลับคืนยาก ประดุจสนเข็มในที่มืด ข้อ 6-7 ทำนายรวมกันว่า ท่านจงปฏิบัตินิสัยของท่านให้รู้จักฟังเสียงที่มีประโยชน์ ท่านรู้จักปฏิบัติดีจากผู้มีบุญวาสนา จะนำท่านไปสู่ถึงความปรารถนาดี ข้อ 8 ทำนายว่าอย่าประมาทในงานของท่านและของคนอื่น

อธิบายนี้ถามถึงบุตรหลานว่าเป็นหญิง ตามลานั้นไม่มีถามถึงการมีสามีภรรยานั้นสมควรความปรารถนา

ตัวอย่างใบเขียนชีร้อยกรองขึ้นต้นด้วยวรรคดับ

ของ

วัดไตรมิตรวิทยาราม กรุงเทพฯ

วัดยาง กรุงเทพฯ

วัดพระปฐมเจดีย์ นครปฐม

วัดพระพุทธบาท สระบุรี

วัดโสมรารามวรวิหาร ฉะเชิงเทรา

วัดปรมย์ยิกาวาส นนทบุรี

วัดป่าเลไลย์วรวิหาร สุพรรณบุรี

NO. 11

★ ไบท์สิบเอ็ดเหมือนวันพระจันทร์ฉาย มีเมฆปิดมืดไว้เพียงใกล้
 กาย แล้วแผยฉายออกทว่างสว่างเต็ม ซาติปางก่อนทำเท่าไรได้เท่านั้น
 พอสมกันสมบุญดีไม่พูนเพิ่ม ฝ่ายข้างหน้าว่าดีทวีเต็ม แม้ความเดิมแม่
 ลูกได้ถูกกัน ทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดคงได้สม ตามทูลชมว่าดีเป็นศรีสรรค์ ตามลูก
 หนี้พวกพ้องพี่น้องกัน คงผ่อนผันได้สมอารมณ์ปอง ตามหาลากก็ดีเป็น
 ที่ขี้้ง ตามถึงสิ่งรู้ความว่างามผ่อง ดีทั้งนั้นใบนี้ว่าสีทอง จงตรึกตรอง
 อ่อนน้อมให้พร้อมเออฯ

Just like a full moon, covered by cloud for some moment then
 shine again. Past conduct will yield reasonable results. Future
 work will be improving. Existing mate is a good match. Outstand-
 ing debts or disputes could be compromised. Good lucks
 approaching. Legal case defensible. Overall, things are favorable.

婚	行	求	訟	今	前	雲	皎	聖
姻	人	財		生	世	開	月	陰
好	到	有	吉	得	姻	見	當	聖
				樂	緣	月	天	第
				子	萬	依	卻	十
				母	物	鋪	被	一
				相	來	光	雲	號
				生	生	輝	遮	

วัดไตรมิตรวิทยาราม 振三越 Thraimitwittayaram Thailand

NO. 16

★ ใบที่สิบหกว่าสมอารมณ์นัก คงพบพัศตรฺคนซุบอุปลัมภ กับ
คนที่มีบุญการุณธรรม เสมอว่าไปด้วยใจดี ว่าข้างหน้าจะถาวรเจริญ
สุข ไม่มีทุกข์ขุ่นข้องหม่นหมองศรี จะสมความปรารถนาเหมือนพาทิ
แม่ใบนี้ถามใช้ว่าได้คลาย ถามหาผู้สู่สมภิรมย์ภักดี ว่าสมศักดิ์แสน
สมอารมณ์หมาย ถามหาลาภก็ดีพาทีท่าย หรือถามหมายเป็นความไม่
สามลวน คงจะสู้ได้แท้เป็นแน่นัก จึงถูกชักถูกไซ้เรื่องไต่สวน คงตอบ
ต่อข้อความตามกระบวน ขอจบถ้วนใบนี้ว่าดีเอเยะ

Will find several kind people who give support. Bright future
ahead. No sorrow. Wishes will be fulfilled Patient recovering.
Will find a good mate. Good luck approaching. Legal case
defensible.

求	病	婚	訟	前	終	貴	人	生	聖
財	人	姻		程	日	人	和	做	隆
有	安	好	吉	有	期	合	可	事	陽
				路	會	遇	公	服	第
				營	用	候	私	月	十
				業	力			無	六
				皆	有			私	號
				通	功				

我且堪猶是 人人皆道是 身穿子路衣 婆氏頭戴米 解曰

ใบทำนายที่ ๑๔ หลวงพ่อโตวัดยาง

ชอยอ่อนนุช ๒๓ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง
กรุงเทพมหานคร

ใบที่สิบสี่นี้เปรียบด้นกับฟ้า	ไกลตาหากเป็นเห็นห่างเหิน
จะไปหาผู้ใดให้เผชิญ	เป็นกาลเกินทวารปิดสนิทบัง
จะร้องเรียกก็ขามให้คร่ำมจิต	จำต้องคิดออกก่อนฟังสอนสั่ง
ว่ายังไม่แน่วชัดเป็นสัจจัง	เหมือนลอยคว้างในวนชลธาร
ในอารมณ์ไม่สมกับความคิด	คู่เซซิดนั้นหนาฟังว่าขาน
ไม่สู้คิดออกนะจะระราน	ถามอาการเจ็บไข้ว่าได้คลาย
ถามเพื่อนฝูงน้องที่ลูกหนีนั่น	ว่าพบกันแสนสมอารมณ์หมาย
ถามหาลากไม้ดีพาที่ทาย	หมดทำนายที่สิบสี่เท่านี้ เออฯ

ใบทำนายที่ ๑๖ หลวงพ่โตวัดยาง

ซอยอ่อนนุช ๒๓ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ ๑๐๒๕๐

.....

ที่ลืบทกว่าสมอารมณ์นัก คงพบพัศตรคนซุบอุปถัมภ์
กับคนที่มีบุญการุณธรรม เสมอว่า ๆ ไปด้วยใจดี
ว่าข้างหน้าถาวรเจริญสุข ไม่มีทุกข์ชุ่นข้องหม่นหมองศรี
จะสมความปรารถนาเหมือนพาทิ แม้นใบนี้ถามไช้ได้คืนคลาย
ถามหาคู่สู่สมภิมิรย์พัศตร ว่าสมศักดิ์รักร่วมอารมณ์หมาย
ถามหาลากก็ดีพาที่ทาย หรือถามหมายเป็นความไม่ลามลวน
คงจะสู้ได้แท้เป็นแน่นัก ถึงจะซักจะไชร่เรื่องไต่สวน
จะตอบต่อข้อความตามกระบวน ขอจบถ้วนใบนี้ว่าดีเอย ๆ

ใบเสียงหาย

ขอ

เลขที่ 2524

องค์พระปฐมเจดีย์

วัดพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ใบที่ ๑๓

ใบสืบทามเปรียบคนเหมือนต้นไม้ ยังมีได้ผลิดอกหรือออกผล
เหมือนรูกษาหน้าแล้งต้องแผ่คน เพราะน้ำฝนยังไม่มีได้ดี
เพียงถูกต้องน้ำค้างที่กลางแจ้ง อย่างเกลือบตกลงจากไปให้ไกลที่
จงรอรั้งฟังว่าคำพาที แม่นการมีก้อยคิดตามกิจการ
จึงจะไม่เสียเรื่องใดเคื่องแก่น ถ้ามাত্রแม่นขอบุตรสุดสงสาร
ว่ายังไม่มิมมาในอาการ ถามพบพานพวกพ้องที่น้องดี
ถามหาลากว่าสมอารมณ์หมาย ถามถึงรายเรื่องภูนั้นจู้
ว่ายังไม่ได้กันในวันนี้ จงใบที่สืบทามหมดความ เอชฯ
(ให้หมั่นทำบุญใส่บาตรจะดีแล)

ใบเสียงหาย

ขอ

เลขที่ 957

องค์พระปฐมเจดีย์

วัดพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ใบที่ ๑๔

ใบสืบลี้นั้นว่าเหมือนฟ้าดิน ยังราทินต่างต่างระทางเขิน
จะไปหาผู้ใดให้เผชิญ เป็นการเกินทวารปิดสนิททอง
จะร้องเรียกก็ขามไทรามจิต เราคงคิดก้อยก่อนฟังส่อนสั่ง
ว่ายังไม่กลายชัดเป็นสัจจง เสมือนยังอยู่ในวนชลธาร
ในอารมณ์ไม่สมกับความคิด ถูเชยชิดนั้นหนาฟังว่าขาน
ไม่สู้ดีดอกนะจะระราน ถามอาการเจ็บไข้ว่าใดกลาอ
ถามเพื่อนฝูงน้องที่ลูกหนีนัน ว่าพบกันแสนสมอารมณ์หมาย
ถามหาลากไม่ตีพาที่หาย หมดภิปรายเท่านั้นนะท่านเอชฯ
(ให้เต็มประทีป จะดีแล)

ใบที่ ๒๒

ยี่สิบสองท้องฟ้าอย่างบังอาจ อวดฉลาดไม่ที่จะมี
 เวลา จะทำกิจสิ่งใดอย่าใจเบา อุตส่าห์เฝ้าเรียกหาปรึกษา
 งาน ท่านผู้รู้ชี้แจงแสดงบท จะจำจตให้แม่นยำเป็นแก่นสาร
 ผู้ใหญ่อาบน้ำร้อนมาก่อนกาล ถือโบราณไว้บ้างก็ยังดี
 ถ้ามโรกว่าเบาๆเล่าแน่ เป็นความแพ้กๆทำต้องล่าหนี
 ถ้ามถึงลากก็ประเสริฐเกิดมากมี ยิ่งทวีขึ้นทุกวันเป็นมัน
 คง หวังประสพพบไกรไศสมกิด จะเชยชิวกลุ่มสม
 ประสงค์ ไกรขอไต่ใบนี้ต้องชี้ตรง อย่าไหลหลงก็เหลือ
 เชื้อเด็ก เอย ฯ

เขียนซีวัดพระพรหมสระบุรี

(วิหารจีน)

ใบที่ 24

ที่ยี่สิบสี่นี้คือเลิศประเสริฐนัก จะได้รับสุภะที่ไม่มีสอง
 ญาติกาสามัคคีมีปรองดอง จักสมปองสมมาตรปรารณา
 แม้จะคิดกำขายไปนาวา ก็ได้มาคงจิตที่คิดไว้ ถ้าถ้าม
 ถึงเรื่องคู่กรุงรู้จบ จะได้พบกันแน่ไม่แปรผัน ถ้ามบุตร
 ในกรรมนั้นเป็นหญิงสังวรทราบ จะมุ่งลาว่าดีเป็น
 ที่ยิ่ง ถ้ามถึงลูกหนี้พวกพ้องว่าต้องพบ จะประสพ
 ความสุขสันต์ทุกข์ เอย ฯ

พุทธโศธร

ใบที่ ๖

ใบที่หกตกจิตคิดสงสัย ว่าอย่าเิก
 กลอกกลับจงดับใจ แม้นนานไปคงสม
 อารมณ์ปอง เดียวนี้เหลวไหลไม่ได้เรื่อง
 จีนยักเยื้องร่อนรนจะหม่นหมอง แม้น
 ตามหาลาภว่าได้เหมือนใจปอง ตาม
 พวกร้างสุกหนี่ที่รุ่งรัง ว่าคงจะพบประสบ
 พักตร์ อย่าเยื้องยักคงสมอารมณ์หวัง ใคร
 ได้ใบนี้ไม่มีบัง เป็นจริงจึงดีจริงทุกสิ่งอัน
 ถึงคนเจ็บก็หายสบายจิต คงสมคิดสุขเป็น
 ครีสรรรค์ ตามหาอุบายนี้ว่าดีครัน จบที่หก
 เท่านั้นนะท่านเอย ฯ

อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

พุทธโสธร

ใบที่ ๘

ใบที่แปดนี้ไซ้ร้แน่นได้สม คง
 ชื่นชมสุจีเป็นที่สอง เปรียบเหมือน
 คั้นพุดกษามณฑาทอง รากแก้วต้อง
 ขาดไปอยู่ไม่ทน เวลานี้ก็แฉ่งแฉ้น
 แบ่งรับ จงเปลี่ยนกลับย้ายที่จึงมีผล
 ตามของหายหายากลำบากตน ตามหา
 คนเนื้อคู่ไม่สู้ดี แม้นตามเรื่องเป็น
 ความต้องขามเข็ด ไม่สำเร็จสู้ยาก
 ต้องบากหนี ตามหาลาภเล่าไซ้ร้ว่าไม่ดี
 จบที่แปดเท่านี้ไม่ดีเอย ฯ

อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

วัดปรหมัยนิกวาส์ นนทบุรี
พระศรีอารีย์ ท่านาย

ใบที่ 15 ได้เมื่อ “เจียวยี่ถูกเกาทัณฑ์”
สิ้นชีวันเพราะชงเบ้ง เก่งกาจหลาย
มีศัตรูจ้องปองคิดร้าย
ระวังกายจะถลันระกำใจ
ทำอะไรรออย่าคิดจิตประมาท
ถ้าผิดพลาดแน่แท้แก้ไม่ไหว
ยังดีที่มีบุญคำจุนไว้
ทนายว่าปีต่อไปจะได้การ
ปีนี้ทำอะไรให้ช่องขาด
จงประวัตรคำทนายที่ไซซาน
คนที่พรากจากไปเสียเนิ่นนาน
จะพบพานกันแน่ในเร็ววัน
มีสิ่งหนึ่ง เก็บได้ นั้นไม่ดี
จงทำพลีแล้วจะเหมือนความฝัน
สิ่งชั่วร้ายจะหายไปดับพลัน
จะนับวันรุ่งโรจน์ตลอดกาล

15

(จิตตคุตุโต)

วัดปรมัยยิกาวาส นนทบุรี

พระศรีอารีย์ ท่านาย

31 ได้เมื่อพระลักษณะถูกหอกโมกขศักดิ์
 เเคราะห์ร้ายนักแรงระวัง อย่างงา
 เดินทางไกลต้องระวังภัย นานา
 อย่างคิดค้าการใหญ่จะขาดทุน
 โชคลาภนั้นขัดเพราะเคราะห์ชั้น
 ศัตรูนั้นไซ้ใครอื่นถูกสมุน
 จะพันโคโรคร้าย ด้วยสร้างบุญ
 กุศลหนุนชีวิตเปลี่ยนทิศทาง
 อาการใช้นั้นหายไม่ต้องห่วง
 ลูกหนี้ทวงมิได้พาใจหมาง
 บุตรในครรภ์เป็นชายมีอำพราง
 อย่าได้วางใจคน จะจนใจ
 อันของหายได้คืนอย่างชื่นจิต
 คู่ชีวิตมั่นคง มีหลงไหล
 ความระทม กำลังผ่านท่านไปไกล
 ขึ้นปีใหม่ จะได้ลาภมโหฬาร

(จิตตลลิต)

ใบที่ 2

ใบเขียนซี หลวงพ่อโต

วัดป่าเลไลยก์ วรวิหาร จังหวัดสุพรรณบุรี

ครองทุกข์สุขพินาศ ค้องนิราศแรมร้างห่าง
สถาน ค้องจากญาติมิตรสหายและวงศ์วาน ทั้งกันคาร
ทรัพย์สิ้นสิ้นเงินทอง ได้เมื่อโพธิสัตว์สถันครอุกขับไล่
พวกจัญไรชาวเมืองท่ามวหมอง ไปอยู่ป่าทนทุกชั้นอนใบ
คอง ค้องเลี้ยงท้องคัวใบไม้อยู่นานกรัน ตามถึงลาภขาด
ลาภไม่มีหวัง คนก็ซังจะระวังอย่าทนนั่น ตามถึงคู่ชีวิตที่
คิดพัน แม้ได้กันก็ค้องชากลาบากจึง ตามถึงความ ความ
แท้เป็นแน่ละ ตามของหาบ้นหรือจะไม่มีหวัง ตามถึงใช้
ของได้แรงระวัง อย่างคังคังรักษาจะวางวาย จงนึกธรรม
น้อมธรรมมาใส่ใจ พังพิจศีลธรรมะคงเสื่อมหาย ถ้าลุ่ม
หลงคงทุกข์ไม่สุขใจ จงผ่องใสในธรรมไม่จำเอยฯ

ใบที่ 26

ใบเชียมจี หลวงพ่อโต

วัดป่าเลไลยก์ วรวิหาร จังหวัดสุพรรณบุรี .

ใบที่ยีสืบหกดกร้ายท่านทายทัก เหมือนครูปัก
 ทรวงแสบแทบอาสัญ ใบนี้ใครเลี้ยงได้เคราะห์ร้ายครันได้
 เมื่อสุวรรณสถานกตัญญู เลี้ยงบิดามารดาผู้ตาบอด กบิล
 ยักษ์กอบยังนอนกลิ้งผอู อย่าผลอพด้งระวังเหล่าศัตรู
 มันจะชุมมาทำร้ายร่างกายเรา มิตรสหายเคยรักจะหักหาญ
 ถามคู่รักยังอีกนานจะได้เขา ถ้ามีแล้วรักจะพรากไปจาก
 เรา ถามคนใช้นั้นเล่าจะกลับคืน ถามของหายทนายว่าไม่
 ได้กลับ ถ่าจ่ายทรัพย์จะหนักใจให้เร่งฝัน ถามถึงตายยัง
 ชดชยัคขึ้น เป็นความกับผู้อื่นแม้จะแพ้ สะเดาะเคราะห์
 เสียบ้างจะยังชั่ว รักษาถือคุ้มตัวอย่าห่างเห ประจบการ

วัดกลางอ่างแก้ว สมุทรสาคร

ใบเขียนมือ ที่ ๑

ใบที่หนึ่งพยากรณ์สุนทรเจดีย์ ด้วยกุศลบุญ
สร้างปางก่อนเคย จะน้อมนำให้เสวยและเบิก
บาน ท่านจะมีถิ่นฐานบ้านสำนัก และยศศักดิ์
ห้อมพร้อมสมาน ทั้งข้าทาสทนายสันตฤๅการ
ทุกทิวารสุขนี้ไม่มีคลาย เปรียบเป็นเช่นพญา
ราชสีห์ ซึ่งล้วนมีบริวารนั้นมากหลาย คอย
พิทักษ์รักษาล้อมอยู่รอบกาย จะมีวายุสุขชาว
อาบทรง เอย ฯ

โชคของท่านประเสริฐนักแล

ใบเขียนซี ที่ ๒๐

ใบที่สิบเอ็ดคือข้าพะวังนักกัษา เปรม
เหมือนเรานั่งอยู่ในนาว่า แล้วแล่นฝ่าคลื่นลม
ระบมไป อันโศคลาภนั้นหนายังว่าซัด ยังอีก
อ้อมเห็นหนทางได้ ร่ออีกหน่อยจะสุขสนุกใจ
คงรวบใหญ่ยิ่งเกษมเปรมปรีดิ์ ถ้ามคนเจ็บว่าหาย
สบายจิต ถ้ามจะคิดสู้ความให้กร้ามหนึ่ ถ้ามหา
บุตรไรรัยยังไม่มี ขอจบที่คำทำนาย เอย ฯ

โศกของท่านเวลานี้ยังไม่ค่อไปจึงจะคั่น

ตัวอย่างใบเชื่อมโยงร้อยกรองขึ้นต้นด้วยวรรครับ

ของ

วัดไตรมิตรวิทยาราม กรุงเทพฯ

วัดยาง กรุงเทพฯ

วัดพระปฐมเจดีย์ นครปฐม

วัดพุทธโสธร ฉะเชิงเทรา

วัดกลางอ่างแก้ว สมุทรสาคร

วัดกษัตราธิราช พระนครศรีอยุธยา

NO. 15

ในที่สุดเห็นว่าไว้ในอักษร จะทำการสิ่งใดไม่อาวรณ์ สโมสร
คิดเหมือนจิตบอง จะค้าขายก็ดีเป็นที่สุด แม้ตามบุตรว่าขายอยู่ฝ่ายทิศ
ตามหาคู่ซุมได้สมบอง แม้ตามหาของหายว่าได้พบ ตามหาลาภ
เป็นที่หนึ่ง แม้ตามถึงคนไข้เหมือนไขกบ ว่าหายวันหายคืนให้ครั้นคว
ตามหาพบลูกหนี้ว่าดีครั้น แม้ผู้ใดขอได้ที่ไหน ว่าแสนดีแสนสมเ
คมสัน คงอยู่เย็นเป็นสุขทุกคืนวัน เกษมสันต์แสนสมอารมณ์เออ

Successful in anything, but trading is the best. Forthcomin
child will be baby boy. Your mate will make a good matc
Lost articles will be recovered. Very good luck approachi
Patient fast recovering. Outstanding debts will be refunde
Overall, this one is especially good.

失求行病	六甲開今勤	聖
物財人	甲山朝讀	陽
難	生得得詩	星
尋有到安	男寶喜書	報
	緣經喜功	與
	份紀雲名	君
	終得得	第十五
	成財路	號

วัดไตรมิตรวิทยาราม 振三越 Thraimitwittayaram Thailand

NO. 23

★ ใบที่ยึดสามความดีเป็นศรีสุข ถึงใครต้องเจ็บไข้อย่าได้ทุกข์
คงเป็นสุขทั้งเรือนไม่เคลื่อนคลาย ทั้งมีลาภอยู่ด้วยอย่างววยง ส
ประสงค์แสนสมอารมณ์หมาย เดินทางไกลไร้เหตุสิ้นพหภัย มั่นก
หมายสิ่งใดคงได้การ ตามคนเจ็บว่าหายสบายจิต แม้ถามกิจเรื่องคว
ติดตามศาล คงชนะเป็นแน่แน่การ เกษมลาภอันแสนสมอารมณ์เป
ถามหาลาภก็ดีเป็นที่ยิ่ง สิ่งทุกสิ่งแสนดีไม่มีสอง เหมือนโคลงมบูชา
มณฑาทอง ในท่านองใบนี้ว่าดีเอ๋ย

Enjoyable life. Despite any illness, need no worry. All in the
family will be happy and have good lucks. long journeys will be
undertaken safe and sound. Desires will be fulfilled. Patient
recovering. Legal case in your favor. All is good for you.

行	病	求	訟	老	知	病	家	陰
				者	則	者	門	聖
人	人	財		得	心	安	和	陽
				福	正	身	解	
到	安	有	吉	少	得	因	得	第
				者	起	禍	財	廿
				得	遠	得	達	三
				祿	歸	福	吉	號

วัดไตรมิตรวิทยาราม 振三越 Thraimitwittayaram Thailand

NO. 24

★ ในที่นี้สืบตีมีไว้ในอักษร เหมือนเรือเล็กโคลตกลางสาคร
 วกต้องทวนลมระเนมใจ จะข้ามฟากก็ยากลำบากยิ่ง สิ้นทุกสิ่งจงแจ้ง
 .กลองไซ แม้ถาพการไปมาจะคลาไคล ท่านบอกไว้ตามคำที่ท่านนาย ทิศ
 ักยนิทศประจิมวันวิสัย หนทางนี้ควรท่านจะผันผาย ตามคนเจ็บหาย
 กกล่ามากกาย ถึงตามหมายซึ่งใครว่าไม่มี ตามหาว่าเราดูเหลวเลื่อน
 ามของเคลื่อนหายไปจากในที่ สุดแสนยากจะพบประสพมี แต่เป็น
 วามว่าดีท่านเอย

ust like a small boat rowing upstream amidst a strom. Encoun-
 ring hardship in virtally all directions. But should best be
 eading south or west. Patient not likely to be recovering.
 inlikely to get and support. No lucks. Missing articles will not
 e reclaimed. Legal case in your favor.

行	求	訟	病	病	西	雖	凡	陰
人	財	人	者	者	南	然	事	星
未	到	無	難	難	有	得	煩	辰
吉	凶	凶	失	失	路	過	惱	光
			物	物	終	見	如	溪
			難	難	不	盡	船	一
			尋	尋	相	難	過	路
					親	難	灘	通
								燭
								第
								廿
								四
								號

วัดไตรมิตรวิทยาราม 振三越 Thraimitwittayaram Thailand

ใบทำนายที่ ๑ หลวงพ่อโตวัดยาง

ซอยอ่อนนุช ๒๓ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ ๑๐๒๕๐

.....

ใบประณมสมจิตต์อธิษฐาน

จะมีผู้อุปถัมภ์แสนสำราญ	สำเร็จการที่ตรึงนึกในใจ
แต่ข้า ๆ จึงจะสมอารมณ์คิด	ด้วยเดชสัจย์สุจริตประสิทธิ์ให้
ทั้งพวกพ้องวงศ์ญาติปราศทุกข์	มีโชคชัยได้สุขทุกคืนวัน
แม้ถ้ามถึงโรคร้ายในกายตัว	อีกสักหน่อยค่อยยังชั่วอย่าโศกศัลย์
ถามลูกหนี้พี่น้องต้องพบกัน	ไม่ช้าวันพบพักตร์เหมือนทักทาย
ลาภพิเศษเจตนาเวลานี้	นาน ๆ มีให้บ้างไม่ห่างหาย
ถามเนื้อคู่ดีจริงทั้งหญิงชาย	เหมือนชักนำท่าทายเท่านั้นเอย ฯ

ใบทำนายที่ ๓ หลวงพ่อโตวัดยาง

ชอชอหนู ๒๓ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง
กรุงเทพมหานคร
.....

จะทำการก็ป่วยการรำคาญตน	ใบที่สามความชากล้าปากล้น
ถึงกินอิ่มนอนหลับก็กลับทุก	ว่ามีคนปองร้ายไม่ว่าวัน
แต่ถามเรื่องเป็นความไม่คร้ามครัน	ไม่มีสุขสักเวลาแทบอาสัญ
จะไปหาผู้ใดก็ไม่อยาก	คงผ่อนผันผู้ใดเป็นไรมี
ว่ายังไม่พบกันในทันที	ถามลูกหนี้ที่จากพลันพราภณี
ถามเรื่องคู่สู่สมภิรมย์พัศตร	หาเวลานี้ก็ชากล้าปากกาย
จงสงบไว้ก่อนผ่อนพักกาย	ว่าร้ายนักฝันเพื่อนไม่เหมือนหมาข
	หมดทำนายที่สามจบความเฮฮา

ใบเสียงหาย

ของ

เลขที่

0567

องค์พระปฐมเจดีย์

วัดพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ใบที่ ๑๑

คิดเมตตาการุณยคุณวาท
 อารอนใจไปเลยไม่เคยนึก
 คงสมหมายชมชื่นโคกรื่นเริง
 ว่าเชิดเนื้อเถื่อนหนังเราทั้งสิ้น
 ถามคนเจ็บว่าหาขสหายตัว
 คงชนะทั้งสิ้นอย่ากินเหนง
 เพื่อนฝูงก็ไม่พบประสบคา

ใบสับเจ็ดไม้เสร็จเหมือนใจหมา
 จะหารายใส่ตัวจะกลัวเกรง
 คอยคอยขตรีกจงเจาะให้เหมาะเหม็ง
 ตัวเราเองต้องเจ็บมเสียวมัว
 จงฝันฝันมองแผกมีแด่ชั่ว
 หรือพันพันเรื่องความที่ถามมา
 ถามเกลือบแคลงถูกหนีไม่คึกหนา
 แม้นถามหาลากใบนี้ว่าดี เอชฯ

(หมั่นทำบุญใส่บาตรจะดีแล)

ใบเสียงหาย

ของ

No

0172

องค์พระปฐมเจดีย์

วัดพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ใบที่ ๑๘

เปรียบเหมือนเราจะหาเป็นราทิน
 ว่าป่วยการเปลี่ยนปลาไม่เข้าข้อ
 จะไปหากี่ซากถ้ำปากกาย
 ถามคนเจ็บว่าหาขสหายจิต
 ถามหาลากบอกไว้ว่าไม่คึก
 ใครขอได้ใบนี้เป็นที่อึ้ง
 คอยครีตรองหมั่นทำดังทำนวย

ใบที่สับแปดเห็นภริยหัดคิดกับชิน
 ก็สุดสิ้นแสนยากลำบากกาย
 เสมือนถ่อเรือทวนลมระบมหมาย
 คอนานกลายคนเหมาะจะสงเคราะห์
 ถามเป็นความค้ำคึดต้องคิดหนี
 ถามบุตรที่ในครรภ์นั้นเป็นชาย
 เราคงตั้งอารมณ์คงสมหมาย
 ข้างต้นนั้นว่าวาชปลาชดก เอชฯ

(หมั่นทำบุญรับน้ำพุทธมนต์ จะดีแล)

พุทธโสธร

ใบที่ ๓

ใบที่สามความยากลำบากด้าน จะ
ทำการก็ป่วยการรำคาญตน ว่ามีคน
ปองร้ายไม่วายวัน กินไม่อิ่มนอนไม่หลับ
ให้กลับทุกข์ ไม่มีสุขสักเวลาแทบอาสัญ
แต่ตามเรื่องเป็นความไม่คร่ำกัน คง
ผ่อนผันสู้ได้เป็นไรมี จะไปพบผู้ใดก็
ไม่ยาก ตามลูกหนี้ที่จากพลัดพรากหนี
ว่ายังไม่พบกันในที่นี้ ตามหาลากนั้นก็ยาก
ลำบากกาย ตามเรื่องคู่สมภิมิรมย์รักดี
ว่าร้ายนักพินเพื่อนไม่เหมือนหมาย
จงสงบไว้ก่อนค่อยผ่อนกาย คำทำนาย
ที่ตามจบครบความเอย ฯ

อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

พุทธโสธร

ใบที่ ๓๖

ใบที่เจ็ดเสร็จทุกข์เป็นสุขี ทั้ง
บ้านเรือนเพื่อนกินก็ยินดี แต่ตัวนี้เดือดร้อน
ดูวุ่นวาย จะทำบุญให้ทานประมาณจิต
คงสมคิดแสนสมอารมณ์หมาย อย่าอ้อม
โอบโถมมากจะยากกาย ฟังกิปรายพาที่
คงดีจริง เหมือนปลูกต้นผลไม้ไว้ใกล้บ้าน
คงเป็นการอยู่สุขสันต์ทุกสิ่ง ตามหาลาก
ใบนี้ว่าดีจริง หรือตามสิ่งของหายว่าได้คืน
ตามหาคู่สมภิมิรมย์พัศตร ว่าดีนักแสนดี
เป็นที่ชื่น ตามคนเจ็บว่าหายสบายคืน
ตามถึงอื่นก็ดีเท่านี้เอย ฯ

อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

เชียมซีใบที่ 1

พระพุทธรักษัตราธิราช วัดกษัตราธิราชวรวิหาร พระนครศรีอยุธยา

ใบที่หนึ่งในปฐมสมจิตตรอธิษฐาน จะมีผู้อุปถัมภ์
แสนสำราญ สำเร็จการตริตริกนึกในใจ แต่ข้าหน้อยสม
อารมณ์คิด ด้วยเดชสัตย์สุจริตประสิทธิ์ให้ ทั้งพวกพ้อง
วงศ์ญาติปราศจากทุกข์ภัย มีโชคชัยได้สุขทุกคืนวัน
ถ้าถามถึงโรคภัยในกายตัว อีกสักหน้อยค่อยยังชั่วอย่าโศก
สันต์ ถามลูกหนนี้พวกพ้องพี่น้องต้องพบกัน ไม่ช้าวันพบ
พัสดุเหมือนทักทาย ลากพิเศษเจตนาเวลานี้ นาน ๆ มี
ให้บ้างไม่ห่างหาย ถามหาคู่ดีจริงทั้งหญิงชาย จบภิปราย
มีเท่านั้นเอย

พระวิสุทธาจารย์เถร (เทียม สิริปัญญา)

เชียมซีใบที่ 5

พระพุทธรักษัตราธิราช วัดกษัตราธิราชวรวิหาร พระนครศรีอยุธยา

ใบที่ห้าว่าไว้ในอักษร ไม่มีใครทำร้ายขจายจร
อย่าทุกข์ร้อนไปเลยไม่เคยการ ถ้าแม้รักมักได้ควายของเขา
ม้าของเราจะต้องพรากจากสถาน จะคบคนผู้ใดให้ดูการ
ถือโบราณแบบเก่าอย่าเบาความ มันจะหาเนื้อคู่ว่าอยู่ไกล
ยังไม่ได้เหมือนจิตต์ยังคิดขาม ถึงถามลูกหนนี้ไปในใจความ
จะติดตามไม่พบประสบกัน ถามหาลาภนี้ไซร้ก็ได้ยาก
ต้องลำบากทุกข์ร้อน จงผ่อนผัน มันถามบุตรสุดใจที่ใน
ครรภ์ เลขห้านี้ว่าหญิงทุกสิ่งเอย

พระวิสุทธาจารย์เถร (เทียม สิริปัญญา)

ตัวอย่างใบเชื่อมซีร้อยกรองผสมร้อยแก้ว

ของ

วัดปรมย์นิการวาส

อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

พระศรีอาริย์ ทำนาย

ใบที่ 9

จงตั้งใจให้ตรงบ่งคำถาม
อันข้อความยังเลื่อนไม่เหมือนหมาย
เหมือนลงเรือแล้วโยไม่เตรียมพาย
จะผันผายอย่างไร ต้องเวียนวน
จะตอบความไว้ให้เป็นหัวข้อ
สงเคราะห์ต่อคำถามที่สับสน
เพื่อไขข้อเคลงใจไร้กังวล
จะเป็นผลพลอยได้ ลองใครครวญ

1. การค้าขายไม่ได้ผล
2. ในปีนี้ไม่มีลาภ
3. การเจ็บไข้ ไม่ต้องวิตก
4. ลูกหนี้จะมาหาเอง
5. โชคชะตาปานกลาง
6. เพื่อนจะเป็นผู้นำลาภมาให้
7. บุตรที่ถามเป็นผู้ชาย
8. คู่ครองชื้อตรง

(จิตตคฤโต)

ปากเกร็ด นนทบุรี
พระศรีอาริย์ ทำนาย

ใบที่ 13

ได้เมื่อ ราหุอมพระจันทร์
ชีวิตนั้นมีคมัวอึ่งนักหนา
เพราะเสียงเกราะเคาะบิบบิงรีบคลา
ราหุอำปากหนีไม่รีรอ
จันทร์ที่หมองกลับแจ่มกระจ่างฟ้า
คุชชะตาของท่านนั้นแหละหนอ
ถึงคกฮับก็นับว่าดีพอ
เพื่อนฝูงกรอเกรียวช่วยด้วยใจจริง

1. ถามถึงบุตรท่านว่าเป็นผู้ชาย
2. ของหายจะได้คืน
3. จะมีผู้นำลาภมาให้
4. เดินทางไกลไม่ดี
5. ถามถึงคนไข้ว่าหายในเร็ววัน
6. เรื่องโรงศานั้นต้องชนะ
7. มีผู้อุปถัมภ์ช่วยได้
8. คั้งแต่นี้ไปโชคดีตลอดปี

(จิตตคฤโต)

ปากเกร็ด นนทบุรี
พระศรีอารีย์ ท่านาย

ใบที่ 17 โชคชะตาเหมือน "ม้าใจอารีย์"

สละที่ไห้โคเข้าอาศัย
โคมิเห็นคุณม้านั้นอันใด
อุปมัยเหมือนกันกับดวงตน
นิสสัยดีมีใจชอบอาสา
เหนียวกายาด้วยการแสวงผล
มีปัญญาเปรื่องปราชญ์ด้วยกมล
แต่หาคนเห็นคุณมีค้อยมี

1. มักจะมีเรื่องยุ่งในการเงิน
2. เป็นคนเจ้าชู้
3. ผู้ร่วมงานมักเป็นศัตรู
4. ชอบทำการใหญ่โต
5. ลากมัวด้วยการเดินทางไกล
6. บุตรผู้หญิงจะเป็นที่พึง
7. ตั้งตัวได้เอง
8. วัชชราจึงจะสบาย

(จิตตฤคฺคโต)

ปากเกร็ด นนทบุรี
พระศรีอารีย์ ท่านาย

ใบที่ 18 ถ้าแม่ใจไม่มันอย่าพด้นถาม ?

จะหาความคอบต่อข้อสงสัย
คอยผิดๆ พลาดๆ ขาดความไป
ข้อข้องใจที่ถามตรวจความดู

1. ลากทางเสี่ยงโชคมีน้อย
2. ชีวิตอนาคต ลุ่มๆ ดอนๆ
3. อาชีพเหมาะแก่การค้า
4. เนื่อคู่เป็นคนท้วม
5. จะต้องเดินทางไกล
6. การงานจะมีการเปลี่ยนแปลง
7. ความหวังปัจจุบันไม่แน่นอน
8. จะได้สัศวตองเท้าเป็นของขวัญ
9. บุตรที่ถามนั้นเป็นชาย
10. อาจย้ายที่อยู่
11. เพื่อนคู่คิดคนนี้ดี
12. โชคชะตาปานกลาง

(จิตตฤคฺคโต)

พระศรีอารียะ ท่านาย

25 ตกที่นั่ง "หักเขย" หาเนื้อปล่า
 ยากอุราเสีย จมูก และใบหู
 ทำอะไรมีผู้ใหญ่เป็นศัตรู
 ใครควรฉวยเข้าทำนอง ในครองธรรม
 จงทำบุญใส่บาตรสังฆทาน
 แล้วเหตุการณ์จะแปรเปลี่ยนจนนำ
 ศัตรูกลับเป็นมิตรไม่ผิดคำ
 ทำนายล้ำลางมีพอประมาณ

1. เนื้อคู่ผู้นี้เป็นผู้สร้าง
2. ลูกหนี้แรมร้างหลบหน้าหาย
3. ถามหาลากแทบชีวิตปลิดมลาย
4. เจ็บไข้คลายหายแน่ในเร็ววัน

(จิตตคุตโต)

ปากเกร็ด นนทบุรี
พระศรีอารียะ ท่านาย

ที่ 26 ตกที่นั่ง "พระรามเดินดง"

ต้องเขารุกเข้าพงอยู่เสมอ
 แต่ก็พบทางทองพ้องเลิศเลอ
 ทายว่าเจอเจอของอันต้องใจ
 พรหมลิขิตให้ชีวิตต้องเหนื่อยยาก
 ต้องลำบากอยู่เสมอทำไฉน
 อย่าท้อแท้เพราะเป็นกรรมก่อนทำไว้
 จะสดใสในชั้นบันปลาย เอย

1. ถามหาคุณนี้แหละเนื้อคู่
2. เรื่องศัตรูไม่มีที่ข่มเหง
3. อันเรื่องลากท่านว่ามีมาเอง
4. เรื่องที่เก้งถามในใจได้แน่ เอย

(จิตตคุตโต)

ปากเกร็ด นนทบุรี
พระศรีอารีย์ ทำนาย

28 ทำนายว่าดวงชะตาเวลานี้
เข้าเกณฑ์ดีจะได้ทั้งลาภผล
ความที่หวังจะได้ดังกมล
ด้วยเหตุผลที่ได้สร้าง บุญและทาน
มรสุมพัดพาผ่านพ้นไกล
ต่อไปนี้ไม่มีแต่สุข เกษมसानต์
ที่ถามไว้ ตอบได้ตามเหตุการณ์
เป็นประมาณแต่ละข้อ ย่อไว้เอย

1. โชคจะดีขึ้นตามลำดับ
2. คนรักยังซื่อตรงเสมอ
3. การงานจะได้บำเหน็จ
4. อาชีพมั่นคงดี
5. บุตรในครรภ์เป็นหญิง
6. การเดินทางราบรื่น
7. อาการไข้จะทุเลาหายในเร็ววัน
8. ความหวัง, สำเร็จแน่ๆ

(จิตตคุตุโต)

ปากเกร็ด นนทบุรี
พระศรีอารีย์ ทำนาย

ใบที่ 30 การคิดหวังตั้งตัวด้วยเสียงโชค
หวังโผล่การพนันนั้นอย่าหมาย
เพราะดวงไม่เสริมส่ง บ่งทำนาย
จะเสียหายการเงิน อย่าเพลันเลย
ส่วนคำถามนอกนั้นจะขึ้นอก
มีข้อนอกฟังคำพร้าเฉลย
จงตรวจตามความที่ มีกิเปรย
ต้องลงเอย ตามคำที่ทำนาย

1. การงานจะดีขึ้น
2. อาชีพเหมาะแก่การค้า
3. มีหวังเรื่องคนรัก
4. จะตั้งตัวได้ในวัยกลางคน
5. บุตรหัวปีเป็นหญิงจะได้ฟัง
6. ฐานะปานกลาง

(จิตตคุตุโต)

ตัวอย่างใบเชื่อมต่อกลอนสุภาพสองบท
ของ
วัดมณีชลขันธ์ จังหวัดลพบุรี

เขียนนิพนธ์ของพ่อแสง

วัฒนธรรมบัณฑิต

จังหวัดลพบุรี

ใบที่ 1

ใบที่หนึ่งหลวงพ่อบุญสงแสงให้รู้
เรื่องเนื้อคู่สมมาศปรารถนา
ถามถึงลาภโชคก็มีคามมา
จะคบหาผู้ใดให้ระวัง
การเป็นถ้อยร้อยความที่แนมไว้
ประสบชัยชื่นชมสุขสวทวัง
ขันติธรรมถือไว้ให้จริง
เขียนให้หลวงพ่อบุญสงแสงเลย.

พิมพ์ที่เกษมการพิมพ์ ถนนรี โทร.413177

เขียนนิพนธ์ของพ่อแสง

วัฒนธรรมบัณฑิต

จังหวัดลพบุรี

ใบที่ 2

ใบที่สองต้องได้และไม่ว่า
อย่าประมาทใคร่ครวญให้ถ้วนถี่
เรื่องโรคภัยไข้ไข้ไม่รวี
จะมีวีลีบทรัพย์นับอนันต์
ของที่รักก็ใจอยู่ไกลลิบ
เอื้อมือหยิบมาถือในมือมัน
เร่งทำบุญตักบาตรอย่าพลาดวัน
พรสำคัญก็ดูฤกษ์รู้คุณเอ.

พิมพ์ที่เกษมการพิมพ์ ถนนรี โทร.413178

เขียนสีหลวงพ่อแสง

วัดมณีชลขันธ์

จังหวัดอุบลราชธานี

ใบที่ 3

ใบที่สามที่ถาวรหลวงพ่อแสง
บอกให้แจ้งความตรงอย่าสงสัย
ขึ้นใช้ง่ายเช่นนี้จะมิใช่
คนสูงวัยพิวคล้ำจะทำพิษ
โชคช่วงนี้มีบ้างก่อนข้างน้อย
คนให้สอยคอยมองจ้องจับผิด
หมั่นสวดมนต์ทำบุญและกรุ่นจิต
พบชีวิตสดใสในปลายเอศ

พิมพ์ที่เกษมการพิมพ์ ถ.เบญจ โทร. 413178

เขียนสีหลวงพ่อแสง

วัดมณีชลขันธ์

จังหวัดอุบลราชธานี

ใบที่ 4

ใบที่สี่ที่สุกจุลไม่อยู่
คนเฝ้ารู้สอยก่ถาวรสงไส
จะได้พบผู้รวมที่ลึกใจ
ญาติผู้ใหญ่ใจกว้างพร้อมใจ
ลูกหลานใจดีเห็นเป็นผิงผา
สิ่งนี้บอกรับแล้วรักสมศักดิ์ศรี
ได้เป็นคนสูงส่งแก่ใจในภพนี้
ถาวรพ่อแสงไว้ไว้จริงเถย.

พิมพ์ที่เกษมการพิมพ์ ถ.เบญจ โทร. 413178

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ / ชื่อสกุล	นางมะลิ จรุงเกียรติ
วัน เดือน ปีเกิด	๒๙ พฤษภาคม ๒๕๐๐
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ที่อยู่ปัจจุบัน	๒๙/๓๐๕ ซ.๙ หมู่บ้านเมืองทองธานี ตำบลบางพูด อำเภopakเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ ๒ ระดับ ๗
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. ๒๕๑๗	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนวิมุตยารามพิทยากร
พ.ศ. ๒๕๒๑	ศึกษาศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยศิลปากร ณ พระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. ๒๕๔๙	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ